

A BUKÁS KÖNYVE

ÍRTA:
HOCK IÁNOS

BUDAPEST,
URBÁNYI ISTVÁN KIADÁSA

1941.

ELSÓ RÉSZ.

A LELEK ÚTJA LEFELÉ.

A BUKÁS LÉNYEGE, OKA ÉS CÉLJA.

Tisztázzuk mindenekelőtt elméletileg, hogy mi az a *bukás*, amely tulajdonképen az *erkölcsi életnek a gerince*. Nagyon fontos kérdés ez, mert a legtöbb ember ma is azon akad fenn, hogy miért nem teremtette az Isten az embert tökéletesnek? Hiszen akkor nem kellett volna soha elbuknia! Milyen téves és felületes okoskodás ez. Nézzük csak, mi volt az ember bukásának az oka és mi a célja?

A bukás — legyengülés, egy magasabb állapotból (életvonalból) egy alacsonyabba való lecsúszás. Ezért nemcsak testileg, hanem erkölcsileg is elbukhatunk. Bukásunk pedig lehet önkéntes, vagy önkéntelen. Az utóbbi az, amely nem a mi akaratunkból indult ki és oka a mi saját gyengeségünk; önkéntes pedig, *hogya egy magasabb életvonalból önként lépünk át egy alacsonyabba*, hogy ezáltal részt vegyünk az evolúció isteni munkájában, valamely önfeláldozó szeretetnek a megváltó tényében, hogy szent Pál szerint: — *betöltsük saját testünkben Krisztus megváltásának reánk eső részét*. Az ilyen okból eredő elhatározásunk a lelkierőnek legmagasabb foka. *Csak a neve „bukás”; lényegében azonban: — szeretetből történt önmegalázkodás*. Az ilyen önkéntes áldozatot rendszerint csak *testi újraszületés révén érhetjük el*. Mindez részletesen és bőven letárgyaltuk az „*Ember könyvében*”. Itt ezt a kérdést csak érintjük.

Az önkéntes bukás, vagyis legyengülés isteni eredetű képesség. Az Úr Krisztus tanította meg példaadásával rá a szellemvilágot, mikor isteni életvonalából önként kilépett és *Emberré testesült!* Szent János szerint: — *És az Ige testté lön!* De hogyan? Megfelel rá Szent Pál: *Megalázta önmagát és szolgai alakot vett fel Magára*. Isteni szempontból tekintve azonban *ez már bukás*.

Ilyen — „bukásnak” nem is nevezhető — életvonalból való önkéntes kilépés csak *Krisztusban* lehet önkéntes, vagyis önmagából eredő *isteni érdem*. Rajta kívül kisebb, vagy nagyobb mértékben már minden lénynek a *bűne*. De ha a bukás elgyengülés, vájjon képes-e ilyenre az abszolút isteni energia? Természetes, hogy képes, mert mi helyt *mindenhatóságából a „megsemmisítő erőt” kiválasztja* és *azt törvénybe leköti*, akkor az így megosztott isteni erő is gyengül. De hát mikor történt az isteni energiának ez az önkéntes megosztása? A végtelenség egyetemes és egységes életében akkor szakadt ketté az isteni energia, mikor az *Úr végtelen szeretetétől és irgalmaságától indíttatva még a Magában „létrehozott ellentétet” sem semmisítette meg!* (Mindezt bőven kifejtettük a „*Teremtés Könyvében*” és a „*Törvények Könyvében*” is.)

Csakhogy ennek ára volt! Bizonyos isteni lemondás, mert a megoszlott energiának egy ponton gyengülnie kellett. Már pedig mondottuk, hogy *minden legyengülés „bukás”*. Csakhogy önként gyengébbé lenni szeretetből, nehogy teremtményeit megsemmisítse, ez már a jóság tetőfoka és *megváltó irgalom* a neve.

Bármi volt azonban az oka az erő-megosztásnak, kétségtelen, hogy megtörtént. Bizonyítja ezt a véges világnak és a végtelennek a szemben-állása; az erkölcsi rendben pedig: — *a jó és a rossz*. Mindkettő a sarkiság törvényén alapszik, amely úgy az anyag-, valamint az erő- és érzésvilágban mindenütt kézzel foghatólag jelentkezik. Az utóbbiban ez az erkölcsi polaritás.

A kettészakadás folytán *alakilag* megszűnt az egység. De csak a *külső egység*, mert a *belőző egység az isteni életben soha meg nem szűnhetik*. Az összhangot azonban így is felváltotta bizonyos zavar. *A küzdelem és a külső élet a maga erejében és egységében megtörte a békét*. Az eszménnyel szemben kialakult egy megromlott szakadásban az ellentét: — *az ellenáramlat, a tökéletessel szemben a tökéletlen, a jóval szemben a rossz!*

De vájjon a tökéletes Istenről nem volt-e gyengeség, hogy ezt a keletkező rosszat, vagyis a lényegével ellentétes ellenáramlatot már csirájában meg nem »semmisítette? Mert mi helyt az erőben egy ellentétes erőáramlat keletkezhetett, két-ségtelen, hogy ezzel a föltétlen összhang és béké megzavar-

tátott. Utalok itt az „*Isten Könyvének*” ama fejezetére,*⁾ ahol részletesen kifejtettük, hogy a rossz létrejövetele és megtürése *isteni erény* volt az Atyában. Magasztos célja volt vele: *az erkölcsi világrendnek a felállítása és a megváltás csodaművének a létrehozatala.*

Emlékezzünk csak vissza, hogy már az „*Isten Könyvében*” megvilágítottuk, hogy *az Isten egy örök döntéssel elhatározta, hogy Mindenhatóságából a megsemmisítő erőképességet Önmagára nézve kizárta és egy örök törvényben leköötötte.*^{**)} *Soha semmit sem fog megsemmisítem! Ez az istni elv, amely egyedül méltó az ő tökéletességéhez, abszolút jósággá csakis úgy lehetett, hogy önmagából a rossznak még a lehetőségét is kizárta.*

*⁾ Jegyzet: A mi drága James testvérünk életében is sokszor említette nekünk, hogy könyveinek megírása közben hányszor és hányszor tette le a tollat azzal az elhatározott szándékkel, hogy ezt vagy amazt így nem írja le — és mindenig s mindenig kényszerítette valami, hogy még akarata elleniére is ne a saját megszokott elgondolásait írja le, hanem igenis, így kell azt leírnia, ahogyan akkor sugalmaztatta.

„Hányszor és hányszor kényszerített valami, hogy ráutaljak arra, hogy Isten a legbensőbb isteni életből, a mélységek mélyeségből, ahova mi már beleérezni sem tudunk, a hite által merít az Örejét” — mondotta nekünk sokszor a mi drága János testvérünk ... „Mindazt — folytatta — amit ilyenkor a lelkemben megéreztem; nem fedik a szavak; hiányos a szókincs ahoz, hogy e megerzséket szavakba tudtam volna önteni. A szó sokkal nyersebb, nem olyan hajlékony, hogy ki tudná fejteni mindazt, amit én érzésben átvettem akkor, amikor ezeket írnom kellett! Oh, én átéreztem, hogy milyen küzdelem az ember szelleme számára az, hogy mindazt, amit lelkileg szemlél, anyagban kifejezzen, mert a kimondott, vagy leírt szó már anyagi megjelenés.”

„El fog jönni az a korszak is, — mondotta, — amely meg fogja változtatni az emberek értelmiét és erkölcsi felfogását. Hiszen könyveimnek elmélyülés nélküli elolvasása után ma még nagyon sokan azt is állíthatnák hogy én eszményítem pl. a bűnit. Nem értik meg, mert szembenáll az emberiség mai erkölcsi beállítottságával. Az embereiknek legtöbb szenvédése nem a gyöngeségből fakad, hanem a ferde fogalmakból. Torztkrök ezek, amelyek minden torzítva állítanak be és visszásán adnak vissza. Így még Isten eszméje ils torz Istenkáromlás! — A bűn fogalma, a bűn eredete, az emberi igazság is a korra támaszkodik, az pedig változik. Ma — ha erkölcsstelenségedet takarni tudod — akkor erkölcsös vagy; ha ügyetlen vagy és erkölcsstelenséged kipattan, mindenki elhagy Mennyire kellett leegyszerűsíteni a bűn fogalmát! — A Szentszellem világossága nem tűr meg homályt; addig kutat és keres, amíg megtalálja a teljes világosságot.”

„E könyvek sugalmazottak és én csak íródeák vagyok és ezen kegyelemért mélyeséges hálával borulok le az én Uram elé” — mondotta ismételten a mi drága János testvérünk, amikor nekünk egyik-másik könyvének kéziratából fölolvassott egy-egy megkapóbb részletet.

És bizony, bármilyen merész és szokatlan ez a hang, be kell látnunk, hogy ez a szintiszta igazság — nem annyira a vallások által beállított „eszményi” Istenről, mint inkább az „egyetemes” Istenről. Ezért mondja János; testvérünk majdnem minden könyvében hogy „ezeket a könyveket leginkább csak a hitben már megérősödött kereszteny tudás¹ számára írem. Ezek a könyvek tehát csak a kereszteny gmozisban megedzett lelkeknak szólnak!”

Hock János tanítványai.

**) Lásd fenti Jegyzetet.

Mi is tapasztalhattuk, hogy romboló erővel valamit erőszakosan elnyomni, még nem jelenti egyúttal a zavarnak a ki-egyenlítését is, sőt! éppen ennek az ellenkezőjét. minden erőszak egy újabb viszálynak az elhintett magja; a levágott sárkányfejekből új fejek nönek ki, friss erővel megszaporodva. Tökéletes rendet csak benső összhang alapján teremthetünk. Zavart csak szeretettel lehet simára kiegyenlítenünk. *Erőszakkal senkit sem tehetünk jóvá.* Ellenben bármilyen kemény legyen is egy embernek a szíve, a szeretet tüzében lassanként felenged és felolvad. Ha pedig nem olvad, akkor még nem volt elég erős a tűz. Sokkal fenségesebb és valóban istenhez méltó feladat a jelentkező rosszat jóra fordítani, mint azt nyers erővel kiirtani., *Az irgalom mindig nagyobb, mint a megtorlás, mert a bűnössel szemben sohasem lehet cél a büntetés, hanem mindig csak a javítás.* A büntetés csupán a javításnak lehet a célravezető eszköze; mihelyt pedig ezt a célt elérni nem tudja, sokkal több kárt, mint hasznos okoz az emberi fejlődés folyamatában.

Az isteni próba értelmi mérlegelésénél felmerült tehát *a rossznak gondolati lehetősége is.**) Ezt nevezzük mi *ellenáramlatnak*. Mikor pedig a Fiú végleg elhatározta, hogy *soha rosszat cselekedni nem fog*, akkor *ezt a cselekvési képességet* a Maga részére örök törvényben lekötötte. Ezért az *ellenáramlat csak a teremtett világ bukása után juthatott szerephez* akkor, amikor az elbukott lények a rossznak ezt a cselekvési lehetőséget önmagukban „*élő*” rosszá tették tényleg és belőle merítették az erőt minden cselekedetükhez. Ezért az *ellenáramlat az isteni mindenhatóság erejéből merít erőt a romboláshoz*, megszegvén ezzel azt a törvényt, amelybe Isten a megsemmisítő erejét lekötötte. Ezért minden bűn az Isten törvényének szántszándékos megszegése.

Az ellenáramlat hatalma és befolyása együtt nőtt és terjeszkedett a testi élet elanyagiasodásával. igaz, hogy a test összöne sohase lett volna képes a lelket elbuktatni, hogya az „*értelem*” nem támogatta volna. Ez az oka, hogy a bukás nálunk is mindig egy-egy teljesen szabad értelmi döntésből indulhat csak ki. Értelmünk dönti el, hogy melyik irányhoz csatlakozzunk? *A krisztusi megváltás irányzatához-e, vagy pedig az antikrisztusi romboló irányzathoz, amellyel az Úr sohasem él, mert — amint mondottuk — a rosszra való képességet Önmagából kizártá és egy törvényben lekötötte.*

*) Lásd az 5. oldalon levő jegyzetet.

Az ellenáramlat állandó próbák elé állítja a szabad akaratú értelmi erőket és sok zavart és szenvédést okozhat a test igényei és hajlamai folytán. *A bukás azonban mindig csak értelmi lehet.* Az értelmetlen test az értelelem vezetése nélkül még a testnek a természetes vágyait sem elégíthetné ki soha. Például: hiába követelné a gyomor a táplálékot, hogyha ezt az igényét az értelelem ki nem elégítené. A test képtelen önálló cselekvésre és értelelem nélkül mihamarább elpusztítaná önmagát, mert a test a léleknek kizárolagos tulajdona: uralma alatt áll és nélküle semmit se tehet. Az ész mozgatja az anyagtömeget. Mens agitât molem! Még a legalacsonyabb „életvonallakban” is van bizonyos fokú értelelem. Így pld. az állatvilágnak is megvan a testi és a faj fenntartási ösztönös értelmisége.

Testünk tehát a bukás folytán romlott meg, mert olyan anyagokat fogadott magába, amelyekben a romlásnak és a rothadásnak az elemei túlsúlyban voltak. Amíg „*csak lelki testben éltünk*”, ez a finom asztrális anyag sem meg nem romolhatott, sem a rothadásnak kitéve nem volt. Romolhatatlan, vagyis *halhatatlan test* volt. Teljesen helytálló tehát a Bibliának az okfejtése, hogy az őember bukásának egyik oka az volt, hogy *testi táplálkozását megváltoztatta*. Valaha az ő romolhatatlan éterikus testével közvetlenül táplálkozhatott a fényből és a légnemű elemekből. De később áttért a koncentrált táplálkozásra, bár megérzése ez ellen világosan tiltakozott. A bukott föld eldurvult anyagából vette áthasonulás folytán a durvább testanyagot. Szóval: evett a „*tiltott fa gyümölcséből*”, amely lassanként az ő testét is eldurvította és megrontotta.

Azt is tudjuk már a „*Teremtés Könyvéből*”, hogy a föld anyaga akkor romlott meg, mikor a fénykörből kitört a 2-ik áramlat és az anyagba belerohanván, ott érzéki tüzzé durvait. A bukott angyalok lelki melege az anyagtestekben lappangó, megromlott tűzerővé változott át. Még pedig a különféle anyag természete szerint az egyikben tüzzé, a másikban szesszé, vagy villamossággá, vagy a testanyagban érzékkiségé, stb. Találó kifejezés erre a német „*Schlangenfeuer*” — „*kígyótűz*”, amely kifejezéssel a biblikus ősbukást érzékeltetik.

Így kapcsolódott testünk anyaga is az egyetemes anyag törvényeibe, és ezért isteni törvény és igazság alapján bennünk is megvan az érző isteni rész és megvan testünk anyagában a lappangó érzéki tűz is. Az egyik a lélekben, a másik az erőmozgási kitörésben: *testanyagban* Mindakét erőtulajdonság

állandóan hat ránk és mi szabadon lebegünk a mélység és a magasságok között. *Él bennünk is a jótékony lelkimeleg sejtése és érzése, (a szeretet), amellyel szemben áll a test érzéki tüze is.* Ez bennünk az ellenáramlatba lebukott és szétforgásolódott szellemi erőlényeknek az erőfoszlánya.

E két élettényező között mozog az öket összekapcsoló értelem (szellem), amely az érzésnél már alacsonyabb, de az anyagtestnél már magasabb erőképesség. Az értelem tehát az érzésnek és a szervezett testanyagnak egymásra való hatásaiból előállt közvetítő minőség. *Egyetemes törvény, hogy két ellenállás valóság csak úgy kapcsolódhatik egymásba, ha kialakul közöttük egy átvezető minőség.* Az értelem tehát mindenkor az érzésnek és a testanyagnak a közös minőségi fokozatuk. Ezért az értelem csak viszonylatokban tud gondolkodni, mivelhogy közvetítőkapocs a tiszta erőérzés (a lélek) és a megromlott erőmozgás (a testanyag) között, az eszmény és az anyag között. minden gondolatban az *eszmememag* egy-egy érzés, amelynek a teste egy-egy érzékelhető *anyagkép*. Ezt hívjuk *képzetnek*. Az értelem munkája tehát a test felé az *okosság*, az érzés felé pedig az *alázatosság*.

Miután a gondolat már ilyen összetételezettség, ezért az értelem is vagy egységesít, vagy szétválaszt, de mindenkor közvetít és *viszonylatokban okoskodik*. Amennyit sejt az érzés életéből, ugyanannyit sejt a test törvényeiből is és így minden próbája teljes, miután cselekedeteit kizárálag a saját testi és lelki érettsége és hajlamai szerint dönti el. Ezért csak az értelem bukik mindenkor, valahányszor a testet az érzés fölé emeli. Ilyenkor az *anyag győz a lélek fölött*. *Ellenben a lélek hajlama az ő szabadságában fejlődik ki.* A lélek szabadsága pedig egy olyan helyzet (állapot), amely az igazság törvénye alapján áll elő a lélek életében. A próba pillanatában az Úr mindenkor visszavonul, hogy a lélek teljesen önmagából, vagyis *saját erejének* megfeszítéséből alakulhasson ki. A kegyelemek ez a visszavonulása a *próbának* a döntő pillanata. Ilyenkor mindenkor egy ismeretlen új helyzet nyílik meg a lélek számára, amelyöt valamely irányú cselekvésre hívja ki. Csakhogy a lélek ekkor telve van sötésséggel és bizonytalansággal. Az érzésre ráveti árnyékát a testanyag. Az értelem pedig két szembenálló ellenállás erőhatásnak a gyűjtőpontja. *És ami ezen állapotban bennünk döntésként kialakul az teljesen vagy a mi érdemünk, vagy a mi bűünk.* Egyik se hozható az Istennel közvetlen kapcsolatba, mert szabad elhatározásunkat még az Isten sem be-

folyásolja. Hogyan lehetne máskülönben cselekvésünk a mi érdemünk, vagy a mi bűnünk?

Ez az állapot azonban nem azt jelenti, hogy az Isten csak ugyan eltűnt a lélekből, mert Ő a lelket soha még látszólag sem hagyja el soha; de jelenti a próba egyensúlyát. Azt jelenti, hogy a lélekkel szemben egy olyan testi eredetű ellenáramlat tudott kifejlődni bennünk, amely az érzést visszaszorítani akarja. Az érzés pedig természeténél fogva minden erőszakos nyomásnak enged. Az Istennek látszólagos visszavonulása tehát összefügg az ellenáramlat kifejlődésével, illetve befolyásával. Mikor azután a két ellentétes erőalak között a mérleg nyelve teljes egyenletbe jutott, akkor dől el a próba a saját elhatározásunk porszemével, amit mi vetünk a mérlegbe.

Minden egyes bukást egy ilyen természetű életműködésnek kell megelőznie, amelynek lefolyása az isteni pletben egykor a legtökéleteseb erkölcsi kialakuláshoz vezetett. Az isteni ön-próba abban állott, hogy a Fiú a teremtett világot megtartsa-e, vagy megsemmisítse? Szóval megváltó Isten legyen-e, vagy megsemmisítő? Ez a két ellentétes irányú lehetőség *az isteni értelemben alakult ki gondolattá*. Az isteni önpróbában a Fiú, Aki az ellenállhatatlan mozgásnak mindenható energiája volt, saját erejével két részre osztotta: *abszolút jóságával és isteni érzéseinek minden tökéletességeivel megtestesült az Igében. Ellenben mindenhatóságának megsemmisítő erőkészletét önként letette, lekötötte egy törvénybe: sohase fog élni vele. Az erőszakos, pusztító gondolat lett ellenáramlattá*. Így alakult ki az *Ige abszolút jóságággá, akiben a rossznak még a lehetősége sincs meg. Nem képes vétkezni. Non potuit peccare*.

így vezetett az isteni önkéntes erőmegosztás erőlegyengüléshez, vagyis „*bukáshoz*”; ez pedig a megváltás *irgalmaságához* és az erkölcsi *Istenség teljes kialakulásához*. A törvénybe lekötött pusztító erőből, amivel az Isten sohasem élt, lett az erkölcsi törvény másik oldala: *a rossznak a lehetősége, amelyet minden értelmes és szabadakaratú lény önkéntes elhatározásával élő erővé tehet a cselekvéseiben*.

Nem győzöm ismételni, hogy az Istenben ez a „bukásnak” nem nevezhető erőlegyengülés csak „névleges” volt, amelynek csupán formai jelentősége van. Isteni önpróba volt; erkölcsi szempontból azonban a legmagasabb erény. (Virtus paradigmaticus). A jóság győzelmet jelentette a nyers erő felett. Ezért az Isten Önmagától lön abszolút jóvá; saját elhatározása alapján. A megváltás is az isteni Fölségnek önkéntes megalázko-

dásából indult ki, mikor a *Fiú* mindenható erejének egyik tulajdonságul a romboló erőszakot örökidőkre letette és ennek a használatáról önként lemondott. Ezzel az isteni érzés abszolút jóságában elmélyülvén, teret engedett a teremtett külső világ életében a pusztítás gondolatának is. De csak az isteni életen kívül, amely gondolat az ellenáramlat alakjában jelentkezett. Nem mint élő valóság, hanem csak *mint cselekvési lehetőség*; mindig szemben áll az érzéssel, de vele soha össze nem vegyülni.

Ellenben minden értelmes lény egyéni bukása már csatlakozás az ellenáramlathoz; ezt emeli az Istenérzés fölé, vagyis az Ige irányzatával szemben győzelemre segíti az ellenáramlatoi. Mihelyt érzésünk nem tud elmélyülni többé önmagában, hanem megindul az anyag felé, akkor már kifelé tör és mi is rögtön összezavarodunk az anyaggal. *Tudjuk már, hogy ez az anyaggal összezavarodott érzés bennünk a tulajdonképpeni értelelem*. Csakis így tud az értelelm összekapcsoló és közvetítő valóság lenni az érzés- és az anyagvilág között. *Mihelyt pedig az érzés az anyagtestből kiszakad, vagyis mihelyt beáll a testi halál, abban a pillanatban megszűnik az értelmi működésünk is*. *Kikapcsolódunk az anyagvilágból. Ez nem tud többé az érzésünkre visszahatni. Ezért a halál után az értelmi gondolkodást az érzésélet váltja fel: „a biztos megérzés”, amit szent Pál „Színről-színre való látásnak” nevez*. Ez már nem következtetés, hanem intuíció.

A bukás lényege úgy az emberben, valamint minden más szellemi lényben az értelemben dől el. Attól függ, hogy vájjon az értelelm mint közvetítő kapocs az érzés felé akar-e emelkedni, vagy az anyag felé akar-e süllyedni? *Eszményíteni akarja-e az anyagot, vagy elanyagiasítani az eszményt?* A test bukása már csak következménye volt annak a zavarnak, amely természetesrőleg állott be, amikor az érzéseiben élő szellemi lény legelőször megindult az anyag felé, hogy vele összekapcsolódjék. *Ez volt az angyalok bukása, amely azért esett súlyosabb beszámítás alá, mivelhogy közvetlenül az érzéstük ből indult meg: a kevélységből, amely egy megromlott érzésnek a fellázadása.* E pillanatban tiszta intuíciójuk, vagyis *megérző képességiük* egy alacsonyabb értelmi képességé (empirizmussá) homályosult el bennük, miután már egyesültek az anyaggal és érezték ennek a visszahatását. *Így romlott le megérzésük tisztasága zavaros értelemmé, a biztos intuíciójuk gondolkodássá.*

Minden lelki bukás ma is ilyen módon folyik le a lélekbén; nagyon gyakran öntudatlanul, de mindig káros visszahatással a lelki fejlődésre. Egy-egy jó érzésünket segíti elnyomni bennünk az ellenáramlatnak kísértése, amely saját értelmükben folyik le. *A gonosz mi rajtunk csak a mi értelmierőnk hozzáadásával tud diadalmaskodni. A tisztuló és emelkedő lélek is sokszor elbukhatik a leírt módon, de ha jószándékú az emelkedése, akkor a bukása is csak megbotlás egy-egy gáncsvetésben és mindenkor megelőzésekkel lesz benne a rugójává.* Szükséges ugyanis, hogy egy isteni tökéletességre hivatott törekvő lélek, az élet fejlődésének útjában megjárjon minden mélységet és magasságot. Csakis így tehet szert lelki ismeretekre, amelyek csupán akkor lehetnek jövendő tökéletességének biztos támaszai, hogyha azokat már egyszer általézte és átérezte.

Máskép áll azonban a dolog egy bukásban megtört leiek-nél, habár bukásának lefolyása ugyanolyan volt is, mint azé a másik tisztuló léleké. Az ilyen lélek elkábul és elveszti magasabb öntudatát és ebből a marazmusból csak egy nagyobb szenvédés, vagy pedig egy felülről jövő erősebb rázkódtatás ébresztheti fel. Akarata és hajlama is a jára fokozatosan meggyengül, mert önként csatlakozott a rossz cselekvési lehetőségehez, a törvénybe leköött és tiltott ellenáramlathoz. *A bukás értékét és jellegét helyesen felismerni és megítélni azonban már csak isteni érzéssel lehet,* mert hogy biztosan ítélessünk, át kellene éreznünk az egész bukást, minden megelőző fázisával és a lélek legtitkosabb képességeivel együtt. Csak amikor már mindezeket átérezve megismertük és ezen ismeretünket a következményekben is igazolva látjuk, csakis ezután lehetünk illetékesek a bukás megítélésére. Ezért óvakodunk az elhamarkodott ítéletektől. Sőt leghelyesebb, ha Krisztus intését folyton szem előtt tartjuk: — *Ne ítélj, hogy ne ítélessél!*

A bukás a lélek legmélyén, az elrejtett Isten birodalmában történik. Úgy őrizkedjünk tehát mások bukásának könynyelmű megítélésétől, mint magától a bukástól.

A BUKÁS ÖNKÉNTESSÉGE.

Különböztessünk újból élesen, *nehogy tévesen azt higyjük*, hogy az élő abszolút isteni jóság mellett létezik egy „*élő abszolút rossz*” is. — *A rossz nem élő valóság, csak az élő jósgának a gondolati ellentéte. Ez a gondolati ellentét csak egy élettelen cselekvési lehetőség, de minden elbukott szellem ezt élővé teheti önmagában.* Az *Ige* is megtürte maga mellett a kísértő ellenáramlatot. Söt minden erkölcsi próbában következetesen együtt jelentkeznek. Vajjon miért? Azért, mert *a bukás lehetősége nélkül sohase fejlődhetett volna ki egy erkölcsi rend a teremtett világban. Bün nélkül tulajdonképen, erény sem létezhetnék.* Az *Ige* tehát az ellenáramlatot a megváltás kiegészítő munkatársává tette, mert hiszen a bün lehetősége nélkül nem lett volna szükség a megváltásra se. Söt: az *Úr Krisztus* az ellenáramlatot még akkor sem tagadta volna meg, amikor ez már nem csupán *gondolati lehetőség* volt, hanem amikor a bukott szellemi lényekben már megtestesült és velük együtt a mélységbe hullt. A *Jó Pásztor* ekkor ment legelőször útra az elveszett bárányai után. Utánuk vetette Magát és a szeretet törvényétől mintegy taszítva monda: — *Oda is utánatok megyek!*

Hogyha az Úrnak ezt a megváltó példaadását bármelyik lélek utánozza, akkor habár „*látszólag*” esik, sülyed és elbukik is, bukása mindig csak jószándékú, önkéntes bukás-számba megy. Megváltó irányú munkának számít, amely csak megtisztítja azt az önfeláldozó lelket és nem engedi a bünben elmerülni. Az ilyen lélekményű bukásnak nem is lesz soha alacsony következménye. Ellenkezőleg! Az önként bukott lélek diadalmasan fog kiemelkedni a mélységből, mint ahogy teszi ezt mindenkor az Úr is, Magával emelvén a megmentettet, akiért a mélységbe leszállt. Így érhető a szentek önfeláldozó élete is. Az *Úr Jézus* példájára ők is önként testesülnek sokszor földi emberekké, hogy az alacsonyabb anyagtesti vonalba leszállhassanak és gyengébb testvéreiket tisztítsák és IIZ anyagvonalból kiemelkedni segítsék,

A szeretetnek ilyen önkéntes bukása a bukást is erénné teheti. A lélek legnagyobb kockázata, áldozata és hóstette az ilyen bukás és jellemzi Isten választott lelkeit. Természetes, hogy ennek isten igazságát majd csak az eredményeiben fogjuk felismerni egykor. Majd amikor az az áldozatkézségből önként elbukott lélek már kiemelkedett a mélységből és ma-

gával hozza azt a drága kincset is, akiért leszállt. Hogyjünk tehát, — ha nem is minden, de igen sok bukásban egy magasabb cél lehetőségében: — *a szeretet önkéntes vállalkozásában is!* Mindig a legjobbat! Sohase a legrosszabbat. Hátha egy magasabb feladat össztönözze öntudatlanul is azt a szegény elbukottat, aki talán azért vállalkozott egy alacsonyabb vonalú újszületésre, hogy egy még mélyebbre bukott lényt egy vonallal magasabbra emelhessen! — Az ilyen önfeláldozó bukás már egy rész a megváltás munkájából.

Ki tudja, vájjon nem egy eltévedt bárány után vetette le ő is magát és csak azért öltött testet, hogy őt a fokozatos süllyedésben megállítsa és a lassú, de már biztos emelkedés útjára visszafordítsa? Hány anya, hitves, jóbarát vagy szerető gyermekek vállalkoznák mi közülünk is ilyen lélekmentő szent munkára! Ez a vágy benne van minden igazi szeretetnek a mélységeiben. Hiszen már az életben is látjuk, hogy az önfeláldozó szeretet gyakran csodát művel. A bukás örvényének széléről ragadja vissza sokszor a veszendő lelket. Miért ne vállalkozhatnék hasonló munkára egy már megtisztult lélek? A halál a tiszta, nemes érzéseket nem irthatja ki a lelkek ből; nincs hatálma a lélek fölött. Csak még tisztábbá és nemesebbé teheti. És ha egy gyarló testben élő lélek képes ilyen szeretet-áldozatra, mennyivel inkább egy, az *Úr Jézusban* élő és már minden salakjától megtisztult lélek? *Ez legyen a mi itélőszempontunk is minden bukásnál.* Gondoljuk el, hátha egy veszendő kincsért vetette le magát a mélységebe az a szegény elbukott lélek is! Kincset keres öntudatlanul és „majd meg is fogja azt találni. Várjuk csak szelíd türelemmel és elnézéssel, míg a földi homályból kiemelkedve minden tisztán és igazi értékében fogunk meglátni egykor mi is. — *Addig pedig ne itéljünk!!...*

A végtelenségen állandóan hullámzik a megváltás egyetemes világrezgése és a központi életből (a szentszellemből) folyton ömlenek ki a kegyelmi hullámok, ő az úgynévezett isteni rádióközpont. Elég, ha az ő kegyelmének egy-egy sugara megtalálja a maga útját és azt az anyag alá bukott lelket ismét feldobja a föld színére, vagy talán még magasabbra. A bukás-sal szemben se lehet más feladata az emberi léleknek, mint az alázatos várakozás. Hogyjük el, hogyha minden képességünket arra fordítanánk, amire azt az Isten rendelte, sokkal gyorsabban és könnyebben juthatnánk el mi is az életnek egyedül egyetemes útjára. Ha szemeinkkel csak néznénk, de nem hinnénk el neki rögtön minden megtévesztő káprázatot; ha fü-

leinkkel csak hallgatnánk, de nem botránkoznánk meg minden félreérgett szóban; ha kezeinket csak *saját javunkra* vagy pedig *másoknak a szolgálatára* működtetnénk, nem pedig világos lelki kárunkra, vagy másoknak a megfenyegetésére: akkor egészen máskép alakulna ki a mi lelkiségünk is. Ha pedig nyelvünket csak Isten dicséretére és embertársainknak a hasznára forgatnánk, nem pedig könnyelmű ítélezésekre, bizony más volna a világ képe! Sokkal kevesebb zavart okoznánk a világösszhangot helyreállító isteni munkában, amelyben csak akkor vehetünk hasznosan részt, ha azzal alázatosan alkalmazkodunk és állandó isteni irányításra várakozunk.

Az Urat ugyanaz az imádás és hódolat illeti meg az Ő önkéntes áldozatáért, amelynek az *egyik következménye az anyagi élet meghozatala lett, a másik pedig a megváltás ténye*, mint amilyen imádás és hódolat illeti az Ő végtelen jóságáért és szeretetéért, amivel a teremtményeit üdvözíteni és boldogítani akarja, isteni szempontból már *Krisztusnak* testetöltése is „bukás”, mert megalázta magát és szolgai alakot vett fel magára. Az abszolút erő legyengült egy hozzáink hasonló gyenge emberi testté, *hogy közöttünk lakozzék mint ember*. Söt. már a teremtés maga is erőkötés, vagyis bukás volt. Nemcsak azért, mert a megsemmisítő *erőképesség lekötése* erőgyengülés, hanem azért is, mert *az anyag létrehozatala és megtürése már az eszményi Isten rovására és megpróbáltatására történt*. Ezáltal az Isten végtelen szabadságát korlátozta és ezáltal minden Benne élő szellemi lény az anyag visszahatása folytan megismerte a szenvedést. Ellenben az anyag eszményítése Jézus emberi megtestesülér e által Istennek és minden Benne élő életnek a javára és üdvösségeire történt.

AZ ÖNKÉTELEN BUKÁS, VAGYIS A BUKÁS KÉNYSZERE.

Míg az Istenben élő lények életében a megváltó célú és szándékú önkéntes bukás mindenkor csak egy előzmény nélküli pillanatnyi leesés, mivelhogy az isteni életvonalban nem képzelhető el semmiféle tévelygés; addig az Istenen kívül álló és mozgó lélekben, akiben még nincs tiszta alakjában kifejlődött szeretet, az önkéntelen bukás már csak egy lassú és folytonosan növekvő lecsúszás, „habozás”, amely ingadozásokban, tévelygésekben és bukdácsolásokban nyilatkozik meg. minden-

önkéntelen bukásnak tehát ilyen fokozatos süllyedés az előzménye. Helyesen mondhatjuk: — *Az önkéntes bukás leesés egy magasabb vonalból az alacsonyabba. Az önkéntelen vagyis kényszer-bukás pedig lassú, de folyton növekvő lecsúszás.*

Ellenben mind a kétféle bukás megegyezik abban, hogy *egy előző próba eredménye* és bármilyen központi parány legyen is az az elbukott lélek, csakis ilyen próbában bukhatik el. Ugyanaz a belső küzdelem folyik le benne, amelyet a Színerő életében a teremtés pillanatában láttunk. Hogyan azonban ez a küzdelem az egyes lelkekben bukással fejeződik be, akkor az *Úr Jézuson* kívül már minden egyes lélekben az ellenáramlatnak a befolyása érvényesült. Bukásuk tehát kényszerbukás volt, amivel rögtön az ellenáramlatnak az uralma alá jutottak, mivelhogy bukásukkal már kiestek az isteni életvonal köréből. Egyedül az *Úr Krisztus* Az, Aki mikor önként emberi testet fölvéve kilépett az isteni életvonalból, hogy a megváltást megindíthassa, nem került az ellenáramlat hatalmába. Már többször említettük, hogy az ő próbájában még az ellenáramiat *hem* volt „*élő gonosz*”, csak „*gondolati lehetőség*” volt.*)

Együtt jelentkezett az *Ige* kiemelkedésével, mint ennek *ellen tétes cselekvési lehetősége*.

Azért isméttem ezt folyton, hogy tisztán megkülönböztet-hessük az *élő Igét* az *Ő* élettelen árnyékától: az ellenáramlattól. Azt is tudjuk már, hogy ez a megváltó gondolatnak az ellen-gondolata volt és csak azok a bukott ^szellemek tették élővé önmagukban, akik akaratszabadságukkal visszaélve, ezt tették életük irányává. Belegyökeresedtek, mint a gaz és a mérges növények a földbe. Úgy-e bár, átt sem a föld a méregnek oka, mert ez csak lehetőséget nyújt a belekapcsolódott magoknak a méregtermelésre? Az ellenáramlatnak a befolyása se lehet a bukásban lévő léleknek a döntő *mentsége*, mert az ellenáramlat minden a saját értelmiségünknek egy bizonyos fokában jelentkezik. Természetes, hogy *az értelemben*, mert hiszen egy lekötött isteni *gondolat* lappang benne. Ahol nincs értelelem, ott ellenáramlat sincs, mert az egyfélé cselekvés kényszere kizára a szabadakaratot, amely nélkül próba sincs. Az elienáramlat tehát értelmiség, de csak egyoldalú és korlátolt; egy-dimenziós, miután iránya minden a rombolás. Az isteni ön-próba pillanatában körülbelül annyit sejtett az érzés életéből, mint amennyit a test törvényeiből és a bukás következményei-

*) Lásd az 5. oldalon levő jegyzetet.

bői. És éppen eme sejtésének, illetve tudásának a tagadása teszi gonosszá, mert hiszen saját ismereteinek és tapasztalatainak ellenére tagad.. Az élő élettel szemben ő csak egy álélélet.

Ma is az a tényleges bűne és egyúttal a hivatásos munkája, hogy saját tudásának ellenére megtagad minden igazságot és tökéletességet. Bűne tehát nem az értelmének a gyengeségéből ered, mert különben ez nem volna bűn, hanem egyedül *akaratának a romlottságából* Az ellenáramlatnak ez a tagadó természete nyilatkozik meg az Istenből kiesett lelkek tévelygéseiben is, akiket állandóan befolyásol és átalakít a saját képére és hasonlatosságára.

Az ilyen leleknek közös jellege és természete az állandó következetlenség és jobb meggyőződésüknek a folytonos tagadása; egyszóval: *a hazugság!* Hazudnak még saját maguknak is és a megtagadott lényeget üres hazug formákkal akarják helyettesíteni. Ezek a folyton változó zegzugos álutak és hazugságok azok, amelyekben a bukott lélek céltalanul tévelyeg az ellenáramlatnak a labirintusaiban és amelyekből nincs kivezető fonál. *Az ilyen állapot rosszabb, mint a már befejezett bukás,* mert ebben a lélek legalább *elveszti az öntudatát, mig ellenben a tévelygésekben még öntudatnál van,* amely lelkismeretfurdalás alakjában addig gyötri, úzi a tévelygő lelket, míg összersokadva természetesen fejezheti be a bukását is. A végbefejezés pedig rendesen egy külső testi bukásban ér véget, amely a lélek gyötrődő öntudatára valóságos kegyelem-döfés, mert ezáltal érzései is eltompanak és lelki kínai lesúlylyednek a szenvédések enyhébb testi vonalába, ahol már sokkal enyhébb a gyötrődésnek a fokozata is.

Ilyen egyszerű az oka és a lefolyása *a bukás kényszerének*, amelynek utolsó felvonását az ember olyan könnyen szokta elítélni. Pedig ha egy lélek már egyszer ide jutott, *csúszik lefelé feltartóztathatatlanul;* a végkifejlődés előtt nincs többé megállása. *Mihelyt egy bukásban lévő lélek odadobja a gyeplőt* és magát teljesen az ellenáramlat forgatagába veti, az elemi erővel sodorja magával, amíg csak el nem meríti a mélységekbe. *Ezért mondjuk bukását kényszerbukásnak, mert ilyenkor már kénytelen elbukni.* És hogyan az ilyen leleknek az ő befejező bukása előtt vannak is visszaemlékezései az életben átélt próbáakra, ezek már csak elmosódott emlékek; süly» lyedésének nyomjelzői, amelyek csupán arra szolgálnak, hogy majd ha ismét ki fog belőle emelkedni, tisztán lássa a lélek is, hogy milyen mélységekbe vezet a bukás útja. De látni fogja

azt is, *mily nagy az isteni irgalom*, amelyik még tévelygéseiben kiterjesztette rá gondviselő kegyelmét.

Az igazság tehát az, hogy az a bukás, amelyben a lélek végre letörök és kezdetét veszi a küzdő szenvedés, a lélek számára a legelső kegyelem, mert letörésével megenyhülnek azok a rejtett szenvedések, amelyek egy tévelygő léleknek pokollá teszik a benső életét. A letört és elbukott lélek bukása pillanatban kiesik tévelygéseinek a vonalából; életútja már egyenesen viszi lefelé. Ezzel határozottabb irányba jut, mert már ki maradt az ellenáramlatnak rendszertelen, vad hullámzásából. Helyesen mondja a bukott lélekről a közmanás: — *Még a gonosz is elhagyta!* Valóban, *egy befejezett bukás után már nincs többé a lélekben se próba, se küzdelem.* A harc eldölt és a leigázott lelket, amelyet az ellenáramlat már belesodort a romlásba, nyugodtan ott hagyja a mélységek mélyén, mert tudja, hogy *onnan a saját erejéből nincs többé kiszabadulása*.

Az ilyen elhagyottság, amely a lelket minden életközségből és erőkapcsolódásból kiszakította, és a bűnhöz leláncolva a gonosz rabszolgájává tette, olyan őrjítő lelki kínokat okoz, hogy az ilyen szerencsétlen kétségebesésében többnyire erőszakkal szakítja meg az életét. Nem lehet csodálni! Egy önkéntes halállal akar megszabadulni egy még rémesebb halálból, hogy öntudatát, amely úgyis kialvófelben van, teljesen megölje. Azt hiszi a szerencsétlen, hogy ezáltal a rossznak a legrosszabbjától megszabadult. Szegény megtévedt lélek! *Csak a földi élet anyagsalakját vetheti el magát;* magát a gyötrelmes életet nem, mivelhogy minden gyötrelmem oka nem az anyagtestben, hanem a lélekben létezik.

A lelkek még bukásukban is alaptulajdonságaikból „kiindulva cselekesznek. Így pld. az *egyenletességi* eredetű lélek, mikor a gonosz elhagyja, kétségebes helyett megkönnyebbül, mert megszabadult a természetével merőben ellenkező túlzásoktól, az ellenállhatatlansági kitörésekkel. Ezért öntudatlanságában szinte jól érzi magát. Ellenben az *ellenállhatatlansági* alaptermészetű lélek, mikor az ellenáramlat elhagyja őt, úgy érzi, hogy természetében valami szakadás történt anélkül, hogy ez szemmel láthatólag is bizonyítható volna. Az ilyen lélek élerzése körülbelül ez lesz: — *Én csak élni látszom, de érzésem szerint nem élek.*

Ez az érzés a szellem tébolyának kiindulópontja; az őrületség kezdete; a kárhozat kapuja, amelyen belül azok vannak, akik gyengeségükben erőtlen, üres fantomokká és tartalmatlan

alakzatokká váltak, mert lassanként kimaradt belőlük minden istenérzés, minden isteni erő és ezentúl egyensúly és irány nélkül löki, dobjá őket az ellenáramlat, összezavarja őket haszonló kiüresített árnylekkekkel és eme zavar kavargásának erejével üzi őket a magasságokból a mélységekbe, hogy a szédítő magasságban ne érezzenek lábaik alatt semmi szilárd alapot; a mélységen pedig ne érezzék maguk felett a magasságot. *Így sülyednek vég nélkül fenecketlen mélységekbe, a kárhozat vonaláig,* míg csak egy magasabb vonalú erő le nem száll értük, hogy őket önfeláldozó szeretetével és szenvédéseknek önkéntes megosztásával megmenthesse és a kárhozat mélységből kiragadhassa.

A BUKÁS ÉRDEME.

A bukás minden önkéntes küzdelemnek a befejezése. minden önkéntes küzdelemnek van *bizonyos eredménye* és *következménye*, de nincs mindegyiknek *sikere*. Az eredmény és a siker tehát nem azonos fogalmak. Eredmény az is, ha egy ember vagy más Istenen kívül álló lény elbukik. Ez a bukás is már egy küzdelemnek az eredménye, de siker még nincs benne.

Már a bukás kényszerénél is kimutattuk, hogy az *Úr Jézuson kívül* minden lény kénytelen a bukás vonalába jutni. A bukás *első lépcsőjének* ugyanis a megpróbáltatásnak azt a fokát tartjuk, ahol az érzés visszavonulásával az életben bizonyos *zavar* áll elő. Ilyenkor az isteni élet egységből a lélek a legszélső határontra helyeztetik ki: az átvezető, közömbös vonalba, amely az isteni életkört a külső életkörrel összeköti. A lélekre nézve ez már a bukás vonala, vagyis a *bukás kiindulópontja*. Csakhogy a lélek itt még megmaradhat és visszatisztulhat a saját képességeivel. Ha azonban e vonalból már kitört, akkor már belejutott a bukás kényszerébe. Innen már csak a megváltás útján tisztulhat vissza. Ebből láthatjuk, hogy a bukás saját döntésünk ből indul ki és mindig csak egy önkéntes és öntudatos küzdelemnek lehet a végeredménye.

Igazság szerint minden léleknek keresztül kell mennie bizonyos próbákon és e próbák *pillanataiban mindenkor egy-egy bukás vonalában áll* *De csak tőle függ*, hogy e vonalból kilépjen-e az ellenáramlat tévelygéseibe és belejusson-e a bukás kényszerébe, vagy pedig visszatisztuljon az isteni élet-

körbe? Ezért minden bukás ténye és felelőssége a lelket magát terheli, mert ki-ki önként, szabad akaratából bakik el és tisztára az ő gyengesége, hogy próbája nem válhatik érdemévé. E gyengeségéből kell a léleknek kiemelkednie, hogy küzdelmes erőfeszítései árán erős és edzett egyéniséggé válhasson. Csak a próbáit kell győzelmesen kiállnia és bukás helyett emelkedni fog.

A bukás egyedül az Úrnak lett abszolút érdemévé, mert önkéntes küzelmények sikeres eredménye. Ezen érdem természetesen nem önmagaáért a bukásért van, mert hiszen minden bukás mégis csak azt jelenti, hogy ideiglenesen valamely jó rosszá változott. Ez az átmeneti változás azonban csak egyik oldala a bukásnak, mivelhogy az élet célja nem végződhetik egy bukásban. Ellenben a bukás másik oldala mégis csak a visszatisztulás lehet.

Nézzük most az Úr próbáját legelőször a teremtés alkalmával. Ő is kitört, mikor energiamozgásával alacsonyabb minőségeket, vagyis rezzeneteket teremtett. Csakhogy nála ez a kitörés öntudatos volt és nem indult ki önző célból, hanem teremtő szándékból, amely így folyt le: A próba pillanatában az erőrzés (az Atya) Önmagába visszavonult és az erőmozgás (a Fiú) kitört. E kitörésben a mai erkölcsi felfogásunk szerint elbukhatott volna, ha alázatossága nem az alkalmazkodást, hanem az önző megsemmisítést tette volna a teremtés alapelvevé. Ezért az Úr az Ő alázatosságában lön megpróbálva. Ismerjük már e próbát: — *Ekkor döntött, hogy a teremtést egyenletességi, vagy ellenállhatatlansági alapon indítsa-e meg?* Más szóval: — *megváltó vagy megsemmisítő Istenné legyen-e?* Egyedül Tőle függött, hogy erőtesti képességeit szabadon engedi-e működni, vagy pedig ennek mérséklésével a lelkereje (jósága) lépjen-e túlsúlyba?

Az utóbbit választotta. A teremtett anyagvilág rezzeneteit, vagyis energiamozgásának őselemeit, amelyek rá visszahatottak és mozgásszabadságát érintették, nem semmisítette meg, hanem alkalmazkodott hozzájuk, hogy öket önmagában megtarthassa. Erkölcsei nyelven: — *Engedelmeskedett az Atya indításának és Önmagát alázatosan alárendelte a teremtés által okozott zavarnak.* A próbát tehát úgy állta ki: — *Atyám! Legyen meg a Te akaratom!* A reám bízott munkát pedig teljesíteni fogom bárminő lemondásokkal és szenvedésekkel járjon is ez Reám nézve! Ezzel a Fiú önként vette fel a megváltó küzdelmet. Már pedig sem az Istenben, sem Rajta kívül álló lé-

nyékben nem lehet végcél *sem a küzdelem*, sem ennek a tökéletes kialakulása, vagyis *az érdem*. A *küzdelem* csak a végcélhoz vezető út. Az *érdem* pedig csak emeltyű, amivel lelkünket minden magasabb és tisztább vonalba emelhetjük, hogy ezáltal érzésünk is mindegyre könnyebbé és tisztultabbá valljék. A folytonos könnyebbülés tehát a legbiztosabb jele utunk helyességének, a lélek biztos emelkedésének. Enélkül hiába minden küzdelem; nemcsak nem használ, hanem határozottan rossz és téves irány.

A végtelenség életében csak ez a két út van nyitva: — emelkedés, vagy esés! Eme kettős eshetőség a „teremtés pillanatában” keletkezett, mikor az Élet egysége látszólag megszakadt és a végtelennel szemben feltűnt a véges, az Igével szemben pedig az ellenáramlat. Az ellentétek feszültségéből állt elő a legelső küzdelem. Két természet kelt birokra egymással a végtelenségen; mindkettő az élet uralmáért. Az Ige ezt az uralmat és hatalmat jósággal, gyengédséggel és szeretettel kívánta biztosítani. Ezért megsemmisítő erejét önként letette és ezt Magára nézve törvényben leköötötte: sohasem fog élni vele! Pedig még ekkor tapasztalatilag ő sem tudhatta, csak hitte, hogy így lesz jobb. A másik természet, vagyis az ellenáramlat, amelyik maga volt ez a lekötött megsemmisítő erőképesség, már pusztta létezésével is tagadta ennek a hitnek a helyességét. Megérthető, mert hiszen benne csak a romboló és pusztító erőképesség volt meg, miután minden isteni jóság és tökéletesség az Igében testesült meg. Vitatta, hogy az alázatoság gyengeség, a legtökéletesebb erőképesség pedig a mindenható, megsemmisítő erő. Ezért — az ellenáramlat szerint — nem a megváltó, hanem az elpusztító irány a helyes. Rámutatott az erő- és az anyagvilág ellentéből előállott diszharmóniára, amelyet már látott, csak még nem érzett, mert hiszen ő egy érzés nélküli üres gondolat volt csupán. Érezni ezt a zavart majd csak azok a lelkes lények fogják, akik már érzőképességgükkel buktak bele az ellenáramlatba. Ezeket nevezi a Szentkönyv „bukott angyaloknak!”

Az őspróba pillanatában csakis az Úr Jézus érezte át teljesen és legelőször az elszakadás zavarát, mert Benne volt meg az isteni életből kihozott érzéseknek a *teljessége*. Ezen érzésre hatott vissza az anyagvilágnak merev visszautasító keményisége, ő szenvedett *legelőször*, mert *mindig csak az érzés szenved és nem az értelem*. Ezért mondjuk minden szenvedésre szinte öntudatlanul: — *A szívünk fáj*; más szóval hogy az érzé-

sünk szenved és sohasem azt, hogy agyunk, vagy értelmünk szenved.

Az anyag felé közeledő megváltó szeretet rideg visszautasításra talált, mert az anyag Őt be nem fogadhatá; biblikus nyelven: — *a világosság pedig a világra jőve, de a sötétség őt be nem fogadhatá*. Ezzel kezdődött meg a küzdelem az *Ige* és az *ellenáramlat* között. A tiszta erő és az anyag között. Érdemes küzdelem minden a két fél szempontjából, amely egy elvet fog igazolni: *örökre eldönti, hogy vájon az erőszak és a kegyetlen igazság törvénye erősebb-e?* vagy *pedig a gyengéd szeretet és a bűnbocsájtó irgalmaság?* A küzdelem érdeme majd csak azé lehet, aki győzni fog. Küzdeni pedig *ezideig* mind a két fél egyformán küzd. Az *Ige* áramlata is, és az *ellenáramlat* is. Az *Úr Jézus* is és a *sátán* is. Az utóbbi erőfeszítéssel, az előbbi erőkötéssel. Milyen szép előképe volt ennek a küzdelemnek a biblikus *Góliáth* harca *Dáviddal*, a pásztorfiúval, aki-nek a Názáreti vérszerinti leszármazottja!

Ki fog győzni? A küzdelem mai folyamata még mindig nem tünteti fel kézzel foghatólag a végeredményt, mert még *most is* két *ellentétes isteni gondolat* áll szemben egymással. Ez a gondolatbeli ellentét teszi ránk nézve is felfoghatóvá az élet kettős irányzatát, az *erkölcsi polaritást*, a létező jót és ennek üres tagadását, amely csak gondolati lehetőség; egy ál-képlet, vagyis a jónak az árnýéka; nem élő valóság, hanem csupán negatívum; hiány. A végső győzelmet közöttük *értelmi tudással* ma még eldönteneti nem tudjuk; de annál biztosabban tudjuk *hitünk* alapján. A sírjából feltámadt *Üdvözítő magasra emelt győzedelmi zászlója hirdeti, hogy nagyobb erőhatás az erőnek önkéntes lekötése, mint annak az erőnek a teljes ki-fejtése!*

Ha ezt a küzelmet a két ellentétes irány között testi szempontból nézzük, akkor a kérdés testi nyelven röviden ez: — *Melyik a hatalmasabb? A kevélység-e, vagy az alázatosság? Az önzés-e, vagy az önfeláldozás? Az erőszak-e, vagy a szelid-ség? A gyűlölet-e, vagy a szeretet?* Természetes, hogy a győzlelem a legyőzött számára majd csak akkor válik kétségtelennek, ha majd ez neki is felfogható módon be lesz bizonyítva. *Talán egy ilyen bizonyíték lesz részben ez a szent munka is, amely szintén erőkötésnek a tiszta gyümölcse.*

Az érdem, mely az anyagélet felé a küzdelem sikérében áll, az eszményi élet felé (a legmagasabb érzés szempontjából) már *mint erény alakul ki*. A megváltásért folyó küzdelem,

amelynek érdeme és sikere a mi szemünkben és hitünkben immáron megdönthetetlen és elvitázhatatlan, nemcsak önkéntes, hanem egyúttal önzetlen ténye is volt az Úrnak. Annyit jelent, hogy a *megváltás* munkáját semmiféle vonatkozásban nem Önmagáért cselekedte. Mihelyt pedig valamely önmagában jó és hasznos ténykedés teljesen önzetlen, ugyanakkor erény is.

Különböztessük meg azonban az emberi önzetlenséget az istenitől Bennünk is lehet az önzetlenség emberi is, isteni is; de csak az utóbbi — erény. minden önzetlenség valamely külső tényben, illetve áldozatban jelentkezik. Míg az ilyen áldozattal az ember csak testi, vagy értelmi, de minden esetre kizárolag *anyagi* szolgálatot ieljesít, addig habár áldozatának meg van is az erkölcsi értéke, de azért nem tud kiemelkedni az emberi önzés vonalából. Ha ellenben *lelki* áldozatokat hoz és kizárolag lelki érdekeket szolgál, vagyis mindig az örökkévalóság szempontjából cselekszik, akkor áldozata már *isteni önzetlenség*.

Ne tévesszük tehát soha össze ezt a két eshetőséget. Csak akkor lehetünk igazán nyugodtak lelkünk békéjében, ha áldozataink ezzel az *isteni* vonással vannak felruházva, vagyis, ha *lelki* érdekekért az örökkévalóság szempontjából hozzuk meg az áldozatainkat. Nem az a *lelki* áldozat, mikor valakit vagy valamit feláldozunk valakinek vagy valaminek. A *lelki*-áldozat ott kezdődik, mikor saját lelkünk leggyengédebb érzéseit áldozzuk fel az Istennek. Ezért volt egykor Ábrahám áldozata is teljes értékű. Oda kell adnunk lelkünk zsengéjét, őszinte megindulásunkat az Istennek és felajánlani Neki mindenre való készségünket. Azután majd ő nyilatkoztatja ki bennünk, mit, kinek és hogyan tegyünk. Nem magunkból kiindulva kell tehát kezdeményezni és felajánlani valamit, amit áldozatnak tartunk, hanem mindig Istenből kiindulva kell végeznünk a jót. Ha nem így cselekszünk, minden lényünk a Megváltás szempontjából haszontalan és hiábavaló, mert embertestvéreinknek nem a *mi* áldozatainkra van szükségük, hanem hogy példaadásunk követésével *ők* is feláldozhassák magukat az Istennek!

Szigorúan figyeljük meg azért cselekedeteinket, hogy valóban *lelki* érdekeket szolgálunk-e velük; mert ha nem, akkor a mi jóhiszemű áldozataink is *lelki siker nélkül való cselekedetek* és semmiképen sem tekinthetők *erényeknek*. Minthogy pedig közömbös cselekedet nincsen, mert mihelyt valami

nem jó, az már rossz, ennél fogva bármilyen magasan álljunk is, minden döntésben isten kívül vagyunk, míg küzdelmeinknek nincsen érdemszerző sikere. Sőt még az sem bizonyos, hogy vájjon életünk emelkedő élet-e, vagy pedig még mindig az anyagon és az anyagért folyik-e? Miután pedig az utóbbi nyilvánvaló tévelygés, a következménye se lehet más, mint bukás.

A BUKÁS KÖVETKEZMÉNYE.

Az ősbukás egyetemes következménye a küzdelem lett. Ez a bukás, amely az élet egységét kezdetben megszakította, még kizárálag csak lelki bukás volt. Anyagtestben élő lény még ekkor nem volt. A későbbi testi bukásnak már a lélek letörése és a test szenvédése lett a következménye. Erről majd más helyen szólunk.

A küzdelem a végtelenségen az életért folyik. Nemcsak a fizikai, hanem a lelki életért is. Élni pedig annyit tesz, hogy minél teljesebbé és tökéletesebbé tegyük az életet, mert az élet célja sem lehet más, mint magának az életnek a folytonos fejlesztése. *A végtelenségen folyó egyetemes küzdelem azonos az egyén véges küzdelmével* Mindegyiknek a maga vonalában kell a saját természetével megegyező életet élnie. Ez a küzdelem oly öröök, mint amily öröök az erő természete. Érzékelhetőleg igazolhatjuk ezt, ha rámutatunk a végtelenség életének a változásaira. Az élet színvonalának a folytonos emelkedése és a haladással együttjáró küzdelem könnyebbülése, világosan bizonyítják, hogy az élet küzdelme nem céltalan és a természet is folyton alakul és alkalmazkodik hozzá. Szóval a keret is hajlik és idomul a világégyetemben minden kább terjedő összhanghoz.

Ha vannak is nagy anyagi rázkódtatások és erkölcsi hullámzások a mai életben, ezek már csak az élet gyors lükte téseinak a jelenségei. Minél messzebb tekintünk vissza a múltba, annál tisztábban láthatjuk, hogy hajdan a tömegek milyen nehezen mozdultak meg és milyen nehezen alakultak át. Egy-egy mélyrehatóbb átalakulásra a régi időkben sokszor évszázadokig kellett várni. Ma alig néhány évtized alatt megérnek a dolgok.

A mai emberiség már nem sínylödik olyan fokozatú testi bukásban, amely az anyag alatti öntudatlanságba süllyesz-

tené a lelket. Ez az emberiség már kiemelkedett az anyagból és így megvan a hitre való képessége. *A talaj kész, csak alkalmas magvetők kellenek. A materialista világnezet teljes bukása azt jelenti, hogy már az anyag fölé emelkedtünk*, bár még nem nőttek ki teljesen a szárnyaink. Mindez az igazságot pedig bizonyítani tudom az emberiségnek mai „vára-kozó szenvedéseivel”, amely érzi, hogy *a múlt már meghalt és esengve várja a szebb jövőt*. E vára-kozásban szenvedünk, mert a régi szűk keretekbe nem tudunk többé beleilleszkedni. Az újak pedig még nem készek. Csakhogy ez a szenvedés már nem vergődés és nem is halálhörgés többé, hanem az életfejlődés jogának, a szabadságnak nemesebb, vagy durvább alakban való követelése. A mai nemzedék már nem bukdácsol, amely a bukásnak az előzménye. Ez a nemzedék már küzd. A küzdelem pedig már csak következménye egy bevégzett bukásnak. Természetesen ez testi törvény, de az emberiségre csak ez vonatkozhatik, mert a mi életünk egy ilyen egyetemes testi bukásnak lön a gyümölcse, amint ezt a „Teremtés Könyvében” már kifejtettük.

A bukás pillanatáig az ember öntudatlanul éli az életet. Ekkor veszti el az élet uralmának nyugodt érzését és felébred nyomorúságának tudatára. Ekkor eszmél fel nyomorúságának a tudatára. Az ilyen feleszmél és indítja először *ellenállásra*, azután *küzdelemre*, mert az ember bukása előtt még az életért való küzdelmet sem ismeri. Így tehát bukása ellen sem küzd, mivelhogy a lélek elébb eltéved és csak a tévégyéseiben bukik el; úgyszólvan észrevétlenül.

Ha bukása előtt valamely alakban jelentkezett is benne a küzdelem, ez mindenkor az ő benső erejének elrejtett mélységeiben, egy érzékelhetetlenül örök pillanatban folyt le benne. Rá nézve az ilyen küzdelem épp úgy nem járt szenvedéssel, mint egykor az Úrra nézve sem volt az ő isteni próbája ilyen, amikor elhatározta, hogy nem pusztító, hanem megváltó erővé lesz. A lélek legmélye és éltető gyökere maga az Isten, Aki lényegében szenvedésre képtelen. Ezért az Úr érdemteljes „legyengülését”, amely emberi testetöltésben végződött, nem előzte meg Benne semmiféle szenvedés, amivel önfeláldozásának érdemét kiszebbíteni lehetne. Nem mondhatjuk ugyanis, hogy az Urat nem az ő önkéntes szeretete, hanem inkább a saját szenvedései utalták a megváltó munkára; vagyis más szóval, nem mondhatjuk azt, hogy: miután a teremtett anyagvilág az erő mozgásszabadságára kellemetlenül

hatott vissza, tehát ezért határozta el Magát a megváltásra. — Ellenkezőleg! A szenvedés Benne is már csak követte a „le-gyengülést”, mert amíg emberi testet nem öltött, sem nem szenvedhetett, sem meg nem hallhatott. De viszont addig a küzdelem sem indulhatott meg az isteni életben, mert *a küzdelem már csak a bukásnak, a legyengülésnek a következménye úgy az isteni, valamint a külső szellemi életkörben.*

Míg azonban a lélek szenvedését valóságos szenvedéssé csak a testi visszahatás teheti, addig a test is keresztülmegy az állandó fejlődés, vagy romlás legizgalmasabb processzusain. Átmegy a szenvedésnek egész skáláján, amelyek csak a lélekben jutnak öntudatra. Miért? Mert szenvedni csak testben tudunk, de soha nem a test, hanem mindig az érzés szenved. *A lélek csak úgy ismerheti meg a valóságos szenvedést, a rabságot, a lekötöttséget, a sötétséget és az öntudatlanságot, ha már egy testben akár önként, akár önkéntelenül lebukott.* Viszont egy lélek is csak úgy ismerheti meg a lelkei élet feltételeit és ezekben magát az igazi életet is, ha már a testi életbőr kiszakadt, így érhetjük meg a testnek és a léleknek egymásra való kölcsönhatását és szerepét az élet kifejlesztésében.

Jegyezzük meg végül, hogy az Úr Jézuson kívül minden lény bukása önzésből indul ki. Ezért mindenkorban köteles szenvedésekre születtünk. Egyedül az Úr vállalkozott önkéntes szenvedésre és így a megtestesülése is *teljesen önzetlen és önkéntes volt.* Végtelen szeretetből kiindulva vállalta önként Magára, hogy a megváltó munkáért az élet minden utain és mélységein keresztül fog törni: a lekopdöstetésen, a megostoroztatáson át egész a keresztfáig. S habár végtelen alázatosságánál fogva ezt a Magára vállalt önfeláldozást csak az igazság betöltésének tekintette, mert hiszen saját teremtményeinek a megszabadítását láta meg benne; de a mi tökéletlen érzéseink számára ez a szenvedésteljes, véres munka az isteni szeretetnek a legtökéletesebb irgalmassága fog maradni mindenkihez!

A BUKÁS EREDMÉNYE.

Minden test az Istenben, illetve a végtelenségen létezhetik csupán. De az a mag, amelyből az anyagtesti élet kisarjadzott, mindig valamely bukás volt. Mai anyagtestünknek a durva alakja is a mi bukásunknak lön a keserű gyümölce. Még a végtelenségen is a világtestek létrejövetelének az oka és a kiinduló pontja az erőrezzetenek sűrűsödésének, vagyis a képződménynek a megtűrése volt. Ez már isteni szempontból bukás, mert mihelyt a Színerő egy ponton az anyaghoz alkalmazkodott, ez az erő szempontjából már erőmeggyengülés, vagyis „bukás” volt. Míg azonban az erő bukásának következményét, vagyis a küzdelmet és az eredményt az Úrnai erénynek és sikérnek tarthatjuk, addig az Istenen kívül megtestesült minden más lény bukásának az eredményét már csak sajnálatos eseménynek tekinthetjük.

Ég és föld a külöombség! Mert amíg az isteni erőmeggyengülés („bukás”) a világtesteknek a létrehozásában nyilatkozott meg, addig a szellemlények bukása az anyagtermelést az érzékelhetetlen parányok és erősíthetetlenül gyenge anyagtesteknek a termeléséig süllyeszítette le. Mindaz a valóság ugyanis, amely érzékeink alá nem eső erő, és mégis tényező anyagteste a végtelenségnek, a különböző erőlények bukásának a termelése, így pld. a láthatatlan vírusok, mikrobák és bacillusok világa, amelyeknek olyan fontos szerepe és gyötrelmes feladata van a testek életében, mindenkor egy testi bukásnak az eredménye. Milyen ellentét ez az isteni teremtéssel szemben! Míg az Úr „bukásának” eredménye a létrejövendő ember *létfeltétele* lett, mert az alacsonyabb anyagvilágot az Úr is csak „bukás” által teremthette meg, addig az ember bukásának az eredménye olyan anyagtermelés lön, amely az embertest romlásának és halálának lett az okozója. Így lett az egyik életetadó, a másik pedig *pusztító bukássá*.

E két összefüggő ténynek a leírását is a „Teremtés Könyvében” találhatjuk meg. Ehelyütt csak a kettőnek erkölcsi kihatásaira mutatunk rá; még pedig a bukás szempontjából, melynek hármas eredménye lett. Az első a *rezzenet*, vagyis a *hang*, amely erőrezgésből származott anyagtermészetű atom volt. Ez fog majd valaha valóságos anyagtestté válni. Ennek a létrejövetele okozta visszahatás alakjában a második eredményt: az *ellenetet* az anyag és az eszményi tisztságú erő között. Az ellentét feszülése idézte elő közöttük a

legelső próbát. Ez a próba nyújtott alkalmat a harmadik eredményre: *az erőenergia alázatos benső sűrűdésére és így a jótékony lelkimeleg kiképződésére*. Tudjuk már, hogy ez akkor állt elő, mikor az energia magát összevonta, hogy a teremtett anyaghoz alkalmazkodjék és a megtartott világnak önmagában tért adjon.

A hármas eredményben az első okozat *testi: anyag!* Ez az ős-atom. A második már *lelki*, vagyis értelmi és erkölcsi. Ez a próba. A harmadik pedig érzésbeli. Ez az energiasűrűdés *leksi melege: az isteni szeretet*. Ismét láthatjuk a szoros erkölcsi összefüggést a három *egymás ellen*, valójában azonban *egymásért* teremtett valóság létrejövetelében, az anyag, a szellem és az érzés között. S míg ez a szoros kapcsolat, amelyben állnak, közöttük megmarad, addig az ellentét sem okozhat soha zavart és disszonanciát közöttük. Ellenkezőleg! Tökéletessé teszi az összhangot. Nézzük csak hogyan?

Az anyag feladata és célja a feszülés előidézése, amely szüli a próbát és a küzdelmet. Viszont ezek a lelki életet fejlesztik. Próba és küzdelem nélkül nincs tökéletesedés és nincs erkölcsi élet. Ezekben dől el a bukás, vagy az emelkedés. Még pedig minden aszerint, hogy a próba pillanatában lelkünk minő alapon fejlődött ki. *Ne az Isten tegyük tehát felélossé a bukásunkért, mert tőlünk függ minden!* Az Isten minden lelket szabad akarattal ruházott fel. Csak a lelkektől függött tehát, hogy életüket az isteni érzésvonalban akarják-e fenn-tartani és fejleszteni? Felcserélhették azonban biztos megérzésüket a tapasztalati úton szerzett tudásnak az alacsonyabb rendszerével is; a tiszta belső megérzést (intuíciót) a külső zavaros megismeréssel, (empirizmus.) Ezt az értelmi tudást ajánlta fel nekik az ősbukásnál a kísértő gonosz, cserébe a tiszta *megérzésük* helyett.

Ez volt a próba. Szabadon választhattak; külső és belső kényszertől menten. Ha az egyenletesség! életvonalat választják, akkor az Úr példájára alázatosan magukba vonulhattak volna és ezzel az erősürűdéssel szintén kifejleszthették volna önmagukban is a jótékony lelki meleget; a szeretetet, amely érzéseiket tökéletesítette volna. Ellenben, hogyha ellenállhatatlansági kitöréssel nem érzésbeli, hanem csupán értelmi alapon kívánnak fejlődni, akkor bele fognak süllyedni az anyagtesti életvonalba, miután az értelem csak átvezető híd az érzés és az anyag világ között.

Mihelyt azonban az anyagtesti vonalba lesüllyedünk,

ennek a törvényeiben kell élnünk és mi is termelni és fejleszteni fogják rögtön a testanyagot. Az anyagtermelésnek eredeti célja és feladata azonban már a teremtésben sem a zavarnak az előidézése, hanem a szeretetnek az előhívása volt az isteni-élet szunnyadásából. Az Isten is csak akkor szerehetett, amikor már volt, kit szeretnie. Ezért az anyag *az erőnek nem az ellenfele*, csak az *ellentéte*. A villamosságban is így alakul ki az anód és a katód, a delejességen pedig a pozitív és a negatív sarok; de csakis mint ellentétek, mert ezáltal hoznak létre önmagukban egy állandó erőfeszülést, vagyis élő és cselekvő erőhatást. Az erőllentéteknek a célja csakis az, *hogy küzdelmes próbák révén magát az erőt kifejlesszék* és megedzzék. Még a sportban is ez az erőfejlesztés módszere. Ebből láthatjuk, hogy *eredetére nézve az anyag éppen nem kárhozatos valóság*, amelyet kár volt teremteni. Amennyiben pedig később rosszá lett, ilyenné csak az élet zavaros hullámzása közben torzult el.

Eredetileg az ellenét, amely az erő és az anyag között fennállott, a szeretetnek a szülőanya volt.

Így van ez ma is az isteni életkörben, amelyben épp úgy hullámtzik az ellentét, mint az isteni életkörön kívül. Természetes dolog, mert hiszen két ellentétes erőtulajdonság áll egymással szemben az egész végtelenségben: az öröktől fogva változatlan és mozdulatlan *előérzés* és a folyton változó és mozgó *erőmozgás*. (*Az Atya és a Fiú*). Így érthető az Úr szava: — *Valamint az Atyának élete van önmagában, úgy van a Fiúnak is külön élete Önmagában*. Ez a két erőalak azonban egymásban állandóan elvegyül és *erőmozgássá*, vagyis *életté lesznek*. Folytonos erőelvezetésükönél egy közös 3-ik életalakjuk származik: *a Szentszellem*. Aki állandóan kiegyenlíti az ellentétes, de egymással egyenértékű erőhatásokat. A Színerő két alaptulajdonságának eme közös élete, közöttük a *szeretet*, amelynek lágysága és alkalmazkodása nemcsak ellensúlyozza a feszültséget, hanem állandó összhangba olvasztja a szembenálló erőpolaritásokat.

Íme! Milyen világos az Istenben az erőllentéteknek a célja! Alapjában véve semmi más, mint az isteni képességeknek a foglalkoztatása. Sohase feledjük el, hogy az erő lényegében ez a két egyenértékű, de ellentétes erőalak lényegileg egy. *A Hármas Egységben az Atya a közös életnek a belső érzési alakja; a Fiú pedig a külső mozgási alakja*. Így nyilatkoztatja ki Magát az Atya állandóan az ő szent Fiában. *De*

azért a két erőalak (az érzés és a mozgás) elválaszthatatlan egységebe forrnak össze az ő 3-ik közös alakjukban: — A Szent szellemben!

Mibennünk is így van! Van belső és külső életalakunk: lelki és testi, egymással merőlegesen szembenálló ellentétek. Mindegyiknek megvan a külön életük is, mert *ha egymástól szétszakadnak is, a lélek folytatja a külön életét* és fel-emelkedik egy tiszta erővonalba, a test pedig lesüllyed a maga durvább anyagvonalába, vagyis parányira bomlik. Ez az anyag-élet törvénye, mert a parányoknak testté szervezése már az erőélet törvényén alapszik. *Tudnak azonban az erőanyag-vonalban egymásban kapcsolódva egy közös életet is élni. A mi földi életünket is a két ellentétnek folytonos erőhullámzása és egymásba való elvegyülése tartja fenn.*

Eröpolaritás, vagyis ellentétes erőhatás nélkül az erő sem lehetne tevékeny erő. Ezért az ellentét végcéljában közvetetlen erkölcsi összefüggésben áll a legtökéletesebb eszménnyel; összeforraszt vele, mert az összhangzó életnek a nélkülözhettelen feltétele az egymást folyton kiegyenlítő ellentét. Hogyan lehetne összhang ott, ahol állandóan ugyanegy hang rezegne? Hogyan lehetne tevékeny egy erőműködés küzdelem nélkül? Hiszen még a legegyszerűbb mozgás is csak váltakozó erőhatásokból állhat elő! Az élet is csupán ellentétes erőhatásoknak a kiegyenlítő buzgása.

Az életösszhang az isteni életben is a két ellentétes erőtermészetnek egymás kiegészítésére való „*sikeres törekvé séből*” származik. Végelemzésében ez az összhang épp úgy alapszik a közöttük lévő ellentétes, mint az őket egységesítő szereteten. Isten akkor is Isten, amikor teremt; az ember pedig akkor kevesebb az embernél, amikor teremteni vél. Hiszen az emberben is csak az isteni erő teremthet. Az ember akkor bukott el, mikor a magában legelőször megérzett isteni teremtőképességet jobb érzése és a belső isteni sugallat ellenére működni kész tette. Bukásának előkészítő lépcsője pedig az volt, hogy legelőször is az ő finom, éterikus asztrál-testét a megtiltott durva anyagtáplálékkal fokozatosan eldurvította. Lassan-lassan bele-süllyedt az anyagvonalba, mint ahogy belerohantak egykor a bukott angyalok is. Az anyagvonalban pedig már törvény-szerűen fejlődött ki benne a *testtermelés ösztönössege; még pedig időelőtt!* És éppen ez volt a baj: termelni kezdett, mielőtt saját egyéniségének tökéletes kiépítését befejezhette volna. Erről már szintén a „*Teremtés Könyvében*” volt szó.

A bukás folytán az anyagba lesüllyedt erő (lelki meleg) átjárta és áfhevítette az anyagot, amely hő az anyagban ledurvult és átalakult érzéki tűzzé. A tiszta lelki meleg csakis így tudott kapcsolódni a kemény, holt anyaggal. E hő által azonban megadta az anyagnak a termelés külső életfeltételeit. Az így előkészített anyagot pedig saját életerejének hozzáadásával termelni kényszerítette. *És ez termelt testeket!* Anyagtest — csak anyagtestet termelhet. Termelt fölös számmai, amelyekbe saját életerejének egy-egy részecskejét adta. *Mikor pedig az Istenről nyert teremtőereje kifogyott, akkor a termelt testanyagot földi megtestesülésre vágyakozó szellemi lények fogadták el, hogy benne szintén testet ölthessenek.* Erre tesz célzást a Biblia: — *Az Isten fiai egyesültek az embereknek a leányáival, kik szülének ezeknek magzatokat.* (Mózes I. k. VI. r. 2—4). Mikor pedig ember megteremtte az első felesleges testanyagot, amelynek számára már nem akadt magasabb vonalú öntudatos lélek, aki azt elfoglalhassa, fenntartsa, vigye és emelje, akkor született meg az első *Kain*, akiben már az ellenét jutott túlsúlyra. Benne testesült meg a legelső bukott szellem.

Amíg összhangból, szeretetből, vagyis törvényből születik egy test, addig minden megvan számára az öntudatos, tiszta Ábel-lélek is. Mihelyt azonban törvényen kívül, vagyis Istenen kívül bűnből és csupán kéj vágyból fogan és teremtetik egy test, az Isten tiszta lelkei már nem egyesülhetnek vele. Ellenben elfoglalják azt alacsonyabb vonalakban hullámzó aljas indulatoknak bukott szellemei, akik azután egyéniségek nélküli, megszállt, rossz médiummá teszik a testet. Ebből láthatjuk, hogy a Biblia Ábel és Kain-ja azt a két embertípuszt jelenti, aki-ben a /o és a rossz szellemek megtestesülhetnek.

Ez a sajnos eredménye az emberi bukásnak, amelynek erkölcsi kihatásait minden érzőszálunkban érezzük. Az erkölcsi kihatás pedig az emberi életküzdelmet is zavarossá tette, mert a küzdelem csak az Istenben folyik összhangban és tökéletes sikerekbén s eredménvekben.

A ZAVAR.

A zavar úgy az anyagi, valamint a lelki életben ott kezdődik, mikor az anyag, mint ellenálló valóság először hat vissza az erőre. Míg az anyag lágy, alkalmazkodó, addig az erő életében mint a benső élet fejlődésének feltétele, illetve előidézője szerepel, mert az erőnek benső fejlődése az anyagnak visszahatása folytán állott elő. Ezáltal lön öntudatossá. Itt is láthatjuk, hogy a tiszta megismeréshez csak ellentétes által juthatunk. De mi helyt az anyag az erő benső életének a kisugárzásait felfogni és befogadni képtelen és ellenáll, akkor az egyenletes érintkezés rögtön megszakad az erő és az anyag között. Ezentúl egymást öntudatlanul keresik és az erő az anyagot öntudatosan taszítja. Ebből áll elő a zavar.

Az erő fejlődésére nézve az anyaggal való közösség éppen olyan életfététel, mint az anyagra nézve az erővel való közössége, amely őt élő testté teszi. Olyannyira egymásért vannak, hogy életük egymás nélkül csak a legteljesebb zavar jegyében folyhat le. A távolodás tehát közöttük mindig az erő, vagyis a lélek egyensúlyának a meghibbanását, az anyagtestnek pedig a romlását idézi elő. Természetes, hogy mindenek csak az isteni életkoron kívül álló erőre vonatkozhatik, mert Istenben az erő lelki részének eltávolodása az erő testi részétől küzdelmet igen, de zavart sohasem eredményezhet. A zavar nélküli kiüzdelemek a végeredménye az Istenben: az összhang.

Az anyaggal való egyesülés csak a gyengült erőnek az élet-törvénye. Az abszolút színerő már csak legyengült alakjában kapcsolódhatik az anyagba. Ezért még az Igének is emberi testbe kellett legyengülnie, hogy közvetlenül kapcsolódhassék az anyagtesti vonalba. Az ilyen erőlegyengülés az alapoka a szellemvilágban megismétlődő újjászületéseknek. Minden bukott lélek egy-egy legyengült erő, amely csak anyagtestben képes újra visszatöltni. Ennek a végeredménye, hogy az egyéni sűrűdésre képes szellemi lény, törvényes életviszonyok között test nélkül, érzéseiben sem tiszta. Ezért törekszik minden bukott lény, aki tiszta akar, minden képességgel az újjászületésre. Akik pedig ilyen képességekkel nem akarnak anyagtestbe öltözni, hanem továbbra is szellemtestben élnek, ezek már bukásban élő és törvényen kívül álló rossz szellemek. A bukásnak magasabb, vagy alacsonyabb fokán élnek mindaddig meddő életet, amíg csak testbe nem öltöznek. A meggyengült

erők tisztulásában egyedül a testetöltés a törvényes állapot és feltétel!

Zavar az élet végtelenségében csak abban a közbeneső vonalban van, amely az isteni életkörön kívül terül el; szóval a szellemkörben, (az értelmi vonalban), amely az isteni kör és az anyag-kör között hullámzik, *az érzés és az anyag között* Eme zavar metafizikai oka az erőnek és az anyagtól való eltávolodása is. Viszont ennek az anyagi (fizikai) oka az anyag visszutasító ellentállása az erő benső életének a kisugarazásaival szemben. Az ellentállás oka pedig az anyag keményisége és durvasága, amelyet a holt anyag súlya és mozdulatlansága hoz létre; képtelen a legfinomabb erővel kapcsolódni. Ellenben a lelki életben a zavar erkölcsi oka az erő gyengesége, helyesebben: elgyengülése, amely abból származott, hogy *a központi erőforrástól eltávolodott* E távolodás oka pedig az a hajlam, amely a lélekben Istenről nyert szabadságánál fogva kifejlődött. A lélek mint isteni képmás, isteni szabadsággal teremtetett. Ezt nevezzük *szellemszabadságnak*. Eme szabadság forrása viszont az isteni igazságosság, amelynek lényege az isteni erőtulajdonságoknak az arányossága és egyensúlya, amely a színerő kettős természetében az összhangnak is az alapja. Ez az összhang az, amelyre minden teremtménynek *magának kell eljutnia*.

Íme! A zavar leszármazási táblázata! Ezért nem szabad és nem lehet a zavarnak erkölcsi hátterét az Istenben keresni, mert ilyen Benne nincsen! Természetesen állott elő az anyag visszahatása folytán. Vele szemben a lélek feladata nem az elmélkedés, hanem a cselekvés: a kibontakozás! Mit szólnánk egy olyan emberhez, aki valamely elemi csapás, vagy zavar idejében mentőmunka helyett a zavar erkölcsi okait kutatná? Ha a zavart helyesen fogjuk fel, teljes nyugalommal törekedhetünk a lecsillapítására. Amíg azonban a földi testben élünk, teljesen tiszta képet egy zavaros helyzetről úgy sem nyerhetünk, mert a zavar nem más, mint a tények igazságának a ferde beállítása. minden zavaros lélek a saját helyzetét tekinti életigazságnak. Majd ha kiemelkedtünk a zavarból, csak akkor fog tisztán kibontakozni előttünk úgy a zavar, valamint annak előzményei.

Általában elmondhatjuk, hogy amíg az élet összehúzódásának természetes következménye az összhang, addig az élet terjeszkedésének következménye a zavar. minden összehúzódás erőtömörülés, vagyis erőfokozódás, ellenben minden erő-

kiterjedés már erőcsökkenésre vezet. Ezek az élet testi törvényei, amelyek azonban nincsenek reánk erőszakolva, mert szabadon választhatjuk magunknak az irányt. Vagy lefelé az öntudatlanságba, vagy selfelé az öntudatosságba. Az utóbbit lelkünknek folytonos tisztítása által, az előbböt pedig lelkünknek folytonos bemoeskolásával érhetjük el. Az erőtömörülés útja az alázatosság; az erőkiterjedés pedig lelki nyelven: a kevélység. Sem az öntudatosságban, sem az öntudatlanságban magában még nincs zavar. Az utóbbiban érik a lélek, az előbbiben már megérett és teljesen a zavar fölé emelkedett. A zavar csak az Istenrel való kapcsolódásunknak fokozatos lazulása.

Minden mászt Istantól nyerünk: lelkünket, testünket, mindenünket; csak éppen a zavart nem, mert ez az Istantól, az Ő szent akaratától és törvényeitől való önkéntes eltávolodásunk következtében állott elő. Nincs tehát világosabb és könnyebb munka, mint a zavart életünkben megszüntetni, mert ennek egyedüli okai közvetlenül bennünk rejlenek, saját lelkünkben. minden erőket össze kell szednünk, hogy rálépjünk arra a szűk ösvényre, amely fokozatos emelkedéssel az Istenhez vezet. Ahogy emelkedünk, úgy tiszta bennünk a zavar is. Ügy járunk, mint a hegycsúcsra törekvő vándor. Kiindul a ködbevesző völgyek mélyéből, de minden egyes lépéssel, amelyet célja felé tesz, oszlik a homály és tisztábbá lesz a látóhatár, a piszkos földi párázatok fölött pedig látja fölragyogni az Isten szemét, a minden besugarazó életforrást: a Napot!

A BUKÁS TÖRVÉNYE.

Vizsgáljuk meg most már a bukás törvényét, amelyből ered a lélek nyugalmának és legbensőbb összhangjának mindenféle zavara. Az összhangzó életnek az általános és legfőbb jellemvonása a rendszer, vagyis az egyenletesség. Ellenben a bukásnak a törvénye az erőkitörés és a rendszertelenség. Már maga a bukás is a rendszertelenség kezdete, folytatása pedig ennek a zavar; A lélek életében pedig a szertelenség, amely a bukott lelket úgy földi · életében, valamint halálában az öntudatlanságba, lelki halálba dönti. Ezért nevezzük a súlyosabb bűnöket halálos bűnöknek.

A halál folytán az öntudatlanságba bukott lélek teljesen kiesik a rend vonalából. Hogy tehát megtört természetének

megfelelő léttállapotot élhessen, kénytelen teljesen elhagyni önmagát. Úgyszólva ketté szakad. Mit jelent ez? Azt, hogy *a testi halál pillanatában az életerő szétlazul kettős tulajdon-ságára: erőrzésre és erőmozgásra*. A kapcsolódás közöttük annyira meglazul, hogy *az erőrzés (a lélek) elhagyja a testet*. *Az ellenállhatatlansági erő pedig a testi törvény vonala alá kerül.* Itt folytatja rendszertelen, de nekünk már érzékelhetetlen erőmozgását. *A hulla pedig az erőmozgásnak minden alacsony hatására reagál.* Lehetővé teszi ily módon, az élet legiszonyúbb tengésének az alakját: *a holttestem rothadását*. Végelemzésében *ez is csak erőténykedés*, mert ha a hullában nem volna bom-lasztó erő, volna akkor képes rothadni? Maga a rothadás is már a bukás következménye és bár rothadásra képessé a szétmálló anyag maga durvul, de azért a rothadás folyamatát az öntudatlanságba süllyedt *belső erőmozgás* bonyolítja le. A mozgás rendszertelen fokozódása fejleszti ki az anyagtestben a láthatatlan égést, a rothadást, vagyis a fermentációt. Ezért minden rothadás a testben rejve működő erőmozgás tüne-ménye, anyagbomlasztás égési folyamatban. *Csodálatos isteni kiegyenlítést láthatunk abban a törvényben, hogy valamint minden élő szervezet erőmozgása által építi fel testanyagát, úgy kell saját erőmozgásával szétbomlasztani is azt sejt-atomakra.*

De bár a rothadás a bukás következménye, azért mégsem megváltoztathatatlan törvény és éppen ebben nyilatkozik meg a bukás rendszertelensége. Pld. megrothad az a test is, amely-nek érző erőrésze nem veszti el öntudatát, mikor a halál pillanatában a testből kiemelkedik. Viszont van olyan test is, amelyet egy külső elemi erő, pld. a tűz pusztít el. Ez elég gyakori eset. Ekkor a porrás égetett test nem lassú égésben rothad el, habár öntudatlansági fokozatba eső lelke van. Vájjon miért? Mert mielőtt testnanya a rothadásba átmehetne, a külső fizikai tűzben bomlik szét alapelemeire. Ez történik minden hullá-égetésnél is. Hát ilyen esetben hol nyilatkozhatik meg a testben rejző ellenállhatatlansági erőnek a rothasztó erőműködése? Az az erő ilyenkor megsemmisül-e? Ez ellentében állna az erőfennmaradás törvényével. Teljesen helyes okoskodás! *Nem pusztul el az az erő, csak átváltozik.* Miután kifelé nem tud működni, befelé nyomul és létrehozza ezáltal a mélységnek egyik legsötétebb zugát. Itt, az öntudatlanságba merült lelket az anyagi méreg erejével, a fermentáció erejével tölti meg. *Azt az erőhatást, amit külsőleg kifejtem nem tudott, belső erővé*

alakítja át Mi ezt a mélységet még nem ismerjük; csak sejtjük, hogy a bukásnak ismeretlen mélységei is vannak.

Az öntudatlanságba esett lélek pedig ezt a vírust, amely a rothatás normális folyamatában a hullát bomlasztó férgeket is termeli, képtelen visszautasítani. Kénytelen befogadni, miután a lélek még az ő mozdulatlanságában is olyan valóság, ami van. Létezik! Egy olyan pont, olyan állópont, amely az ösképződmény keménységének az érzési alakja a végtelenségen. Oh! Meddig fog ilyen állópont maradni!? Mikor ér le majd hozzá az örök mozgó isteni kegyelemnek lágyító sugara, amelyet öntudatlanságában befogadni képtelen! — Sokára, bizony nagyon sokára! De ha minden az ellenállhatatlansági erő, amely különben testanyagát hőfokozódás és vírus-termelés folytán atomokra bomlaszthatta volna, fel van mentve a munka alól, amelyet helyette a tűz végzett el, akkor ez az erő sűrűsödni kénytelen és mint legalacsonyabb erővalóság, beleilleszkedik a természetének megfelelő legközelebbi vonalba. Ez a vonal jelen esetben az az állópont lesz, amelybe az öntudatlan lélek a bukása folytán lesüllyedt. Ezt veszi körül. Nem kapcsolódik vele, csak mozgó kerete lesz az öntudatlan erőpontnak, az elzsibbadt életérzésnek, amelynek eme mozgó keretben kell lassan és lassan ismét mozgatottá válni. Még pedig mindaddig, amíg ebben a mozgattatásban meglágyultván, egy külső rázkódtatás, egy erősebb érzés, vagy egy nagy szeretet belekapesolódásával ismét öntudatra nem ébred.

Ekkor kezd cauchemar álmából feleszmálni a lélek. Kezd újra élni, mint éltetett valóság és hogyha ez a kapcsolódás magas isteni kegyelem ténye volt, az öntudatra ébredt lélek összeforr a vele kapcsolódott mentő lélekkel és most már egymásban elvegyülve folytathatják közös életüket, amely az egyik részről a szeretet áldozata, a másikról pedig az alázatoság képződése lesz. *Így születnek meg az ikerlelek!*

De ez sem törvény. Mert ha az az öntudatlan lélek az anyagvonalig lebukott lélek volt, akkor *anyagtörvények alá esik* és csak alacsony anyagi rázkódtatásokra képes reagálni. Ilyenkor csak valamely anyagelemnek a kitörésére, vagy hatására tud öntudatra jutni, pld. egy földrengés, vagy légrezgés erejétől megindítatva, amely az életérzése körül képződött anyagkeretet széttöri. Szóval a bukás törvénye és ennek következményei — amint látjuk — *megállapíthatatlanok*, mert maga a bukás se más, mint magának a törvény lényegének a félremagyarázása, vagyis az igazság meghamisítása. *Ahány lélek*

elbukik, annyi új akarat, annyi új természet, annyi új egyén, annyi új élet és annyi új „Isten” akar lenni!

Ki követhetné valamennyinek az életútját? Hiszen az Isten végtelen igazságosságából minden elbukott lélek szabadon szágvuldhat a maga irányában, hogy tetszése szerint kitaposson egy új ösvényt, vagy kezdjen egy új életet és fenntartsa azt mindaddig a maga számára, amíg Istantól nyert tartalékereje ki nem fogy. Így süllyedhet le fokozatosan a lélek. *De aki először bukott, az még soká török le egészen. És amíg végleg le nem török, szakadatlanul csak a zavart zavarja és sorsát mind bonyolultabba teszi.* Ez azután sikeric is neki. — *De az még sohasem sikerült senkinek, hogy egy áldozatkézségből önkéntesen bukásba zuhanó lelket megállítsan és feltartóztasson, mielőtt az maga meg nem állt és össze nem törött.* Lehetetlenség! Követni csak világos úton lehet valakit; sűrű sötétségekbe kanyargó utakon nem! Azért erre az egyre soha ne is törekedjünk, mert az Isten sem cselekszi soha. *Csak egy emelkedésre már vágyakozó lelket lehet emelnünk!* Ezért csak olyan lelken segíthetünk, amelyik önként indul felénk segítségért. A mélységből, ahová már le nem érünk, csak úgy emelhetünk ki valakit, hogyha az felénk nyújtja kezét a menekvésre. Mihelyt érezzük, hogy valaki dacos, megkeményedéssel gurul le a lejtőn és mi már csak erőfeszítésekkel tudunk vele érintkezni, ajánljuk süllyedő lelkét az Úr kegyelmébe és kiáltsuk utána: — *Visszavárlak meleg szeretettel!* És — ha faj is! — nyugodjunk meg. Az Isten sem küzd erőfeszítéssel soha, hiszen az Úr Jézus az erőszakot a megváltás módszeréből végkép kiküszöbölte. Az Isten hatalma és fensége az egyenletességen vagyon.

De ne essünk még a látszólag megdöbbentő bukásoknál se soha kétségbé! Nyugodjunk bele, hogy senkisem emelkedhetik igazán, amíg az élet mélységeit is meg nem ismerte és ebből a saját erejével magát fel nem küzdötte. Nyugodtak lehetünk. El nem veszhet senki! A bukott lélek is egy ponton majd egyszer csak megáll és ha újra emelkedni kezd, ismét találkozni fogunk a mi elrohant kedvesünkkel.

A DISHARMÓNIA.

Kimutattuk már, hogy a bukás törvénye a rendszertelen-ség, ezért a bukásoknak félreismerhetetlen fellege a zavarban nyilatkozik meg. Csakhogy a zavar se a legszélsőbb megnyilatkozása a bukás lényegének; csakis egy átvezető középső] része, amely a felfogó, érzékeny léleknek középpontjában már mint disharmónia jelentkezik. Az a lélek, amely még sohasem érztet valóságos harmóniát, vagyis a természetének és képességeinek megfelelő nyugodalmat, a disharmónia beállásával érzi meg először az összhang hiányát, amely pedig a léleknek életfeltételi szükséglete. Ezért az összhang öntudatos felismeréséhez egy megelőző disharmónia útján juthatunk csak el; ellenítezés által. A fényt se ismerhetnénk meg árnyék nélkül!

A lelket csakis az összhangnak a hiánya teheti valóban szenvedővé, nem a rátóduló külső nyomások, amelyek bukás esetén rendszertelenül veszik őt körül. A külső nyomások hatása csak küzdelmet kelthet fel, de ez még nem szenvedés. Tudjuk már, hogy az ilyen külső nyomások az isteni energiában is benső sűrűdésre vezettek, amely erőfokozódást jelentett, és a lelki melegnek, vagyis a szeretetnek a kifejlődését okozták, így van ez minden más lélekben is, amelyben a kettős erőtermészet, vagyis az erőérzés és az erőmozgás összhangban működik. Magunkról is tudjuk, hogy nem a külső nyomás zavarja meg a lélek benső nyugodalmát, hanem mindig az összhang hiánya. Ebből áll elő a zavar. Az összhang tehát a lélekben az isteni jelleg, Krisztus békéje és nyugodalma, amelynél többet az Úr se adhat. Jól mondja szent Ágoston: Nyugtalan az én szívem mindaddig, amíg Benned meg nem nyugszik Uram!

De vájjon miről ismerhetjük meg, hogy a léleknek bizonyos nyugalmi állapota összhang-e bennünk, vagy pedig tompa közöny, vagyis elfásultság? Másszóval: — Vájjon lelki vagy testi túlsúlyban élünk-e?

Van ennek is egy biztos fokmérője. E pontnál a kérdések kérdése minden az, hogy az a szenvedés, amely a lélek számára megpróbáltatás, bizonyos rendszerben, vagy rendszertelenül folyik-e le bennünk? Hogyan reagál rá a lélek? Vájjon érez-e szenvedéseiben okokat, következményeket, irányt, következetességet, összefüggést, rendszert, emelkedést, visszaesést vagy hullámzást? Szóval felismeri-e szenvedéseiben a magasabb lelki jelenségeket? Ha mindezt érzi, akkor már csak hajszál választja el öt a teljes összhangon alapuló küzdelemről, illetve szenve-

déstől, mert ez a lélek öntudatának a fel ébresztője. Ilyenkor minden pillanatban beállhat nála a krízis, amelyen túl a lélek már öntudatos és önkéntes szenvedővé válhatik. Isteni célt lát szenvedéseiben. *Örömmel viszi az Úr Jézus kereszjtét!* Felismeri kálvária-járásának kiinduló és befejező pontjait és világos lesz előtte az egész keresztiúja: a végcél és az isteni szán-dék. Érzi a kiválasztottság boldogságát, hogy vele, az érdemetlen semmivel, az Úrnak tervei vannak és felhasználja eszközül a megváltás szolgálatában. E tudatban magához öleli és megcsökolja a kereszjtét; sőt néha fokozni kívánja a reá mért szenvedést. Ismertem én is egy ilyen drága lelket, aki mikor bukásának öntudatára jutott, a testébe harapott, hogy ezzel a fájdalommal enyhítse azt a lelkiismereti zavart, amit bűntudatában testi bukása okozott! Ez a magyarázata az aszketikus testsanyargattatásoknak is. Keresik az elvesztett összhangot és a szenvedésekben akarnak megtisztulni.

Ilyen öntudatos szenvedéssel a disharmónia is megszűnhetik reánk nézve, mert ezt csak a harmónia hiányában tudja elközelni a lélek. *Disharmónia*, mint egy önmagában létező külön valóság, amely a harmóniának merőleges ellentéte volna, *egyáltalán nincs is a végtelenségen*. Ügy vagyunk ezzel is, mint a tökéletességgel. Ennek se lehet merőleges ellen-pontja. Tökéletesnek lenni annyit jelent, hogy minden megvan benne. Ennek csak az lehetne a kontrapontja, hogy semmi sincs meg benne. Ilyet azonban csak tréfásan állíthatunk, mert ahol semmi sincs, ott ellentét se lehet. Mindaz tehát, *ami rossznak látszik, vagy érzik a végtelenségen, nem önmagában létező külön valóság*. *A hideg is csak a hőnek a hiánya. A rossz is csak hiány, látszat. Minden rossz mögött egy nagy jó van előkészülvénben*. Nincs az életnek olyan romlott, vagy romboló megnyilatkozása, amelynek bizonyos időn belül ki ne tűnnék a jó oldala és a benne rejlő értékes következménye. Ezért minden rossz *egy nagyobb jónak az előmunkálata; egy tartalmatlan látszat; üres alak és nem élő lényeg*. A látszatot pedig sohase helyezhetjük a valóságok sorába. *Ilyen a disharmónia is! Az összhang alapja a betöltöttség; a disharmónia alapja pedig valamely hiány*.

Szemléltessük ezt egy primitív példában! Tegyük fel, hogy összeverődik egy vidám gyermekcsoport, aikik játék közben pléfödök összeverésével sértegetik a füleinket. Vájjon ez a disharmónia nem a legtökéletesebb harmóniából fakadt-e őben-nük? A disharmónia mögött itt is a legösszhangzóbb erő áll:

az életvidámság és a jókedv! Az ifjúságnak élet-összhanggal eltelt lelkeiben ez a disharmónia bizonyára nincs meg. Az Ő egészséges, tiszta életérzésükben ez is összhang, mert csak a csonka, meghibbant és megzavarodott lélek érzékeiben és életében születik meg a disharmónia torzalakja.

Hazugság, hogy az Isten az élet egyik pontján áll, a másik ponton pedig Vele szemben az Ő ellenlábasá és mint egy fogónak a két egyenlő ága, középre szorítják az életet és tülekednek a fölötté való uralomért. Pedig ha elhíssük, hogy minden jónak meg van a tökéletes ellentéte, mint lényegbeli rossz, akkor csak erre a fonák és végtelenül pokoli következetésre juthatnánk. Ez esetben a gonoszt az Istennel szemben álló egyenértékű valóságnak kellene elismernünk a mérlegnyelv másik oldalának. Milyen tévedés!

Az életben kizárálag egy valóságos élet van. Ez egyedül az Úr! Egy hatalom, egy erő, egy igazság van: — az Isten! Rajta kívül igazán nincs semmi. Csak képzeletbeli látszólagos fantomok vannak. minden az Istenért, az egyetemes jóért jött létre és érette áll fenn. Az élet tehát a mélységében egy fenséges összhangon alapuló küzdelem, amelyet végre a maga igazságában kell megismernünk. Ne engedjük soha megtéveszteni magunkat, habár néha világosan érezzük is bennünk az összhang hiányát, a disharmóniát. Ez mindig csak negativum, egy átmeneti pontja a fejlődésünknek, egy parányi részlet az egészről és ami a fő, csak ideiglenes jellegű.

Mikor a test még szabadon fejlődik és az anyagvonalában még nem zavarja a lélek, akkor bár testi túlsúlyban élünk, de azért mégis bizonyos anyagösszhangban élünk. Mihelyt pedig a lélek ébredezni kezd, és a küzdelmet a testtel felveszi, megkezdődik közöttük rögtön a küzdelemmel az első zavar is; vele pedig a szenvedés. A serdülő kornak eme zavara tele van nyugtalansággal és szertelenségekkel. Néha vidám kacajjal, máskor oktalan világfájdalommal. Mennyi testi és lelki zavarral kell megküzdeni még egy tiszta lelkű leánynak is! Nem találja a vonalát. A melankóliából egyszerre átcsap a nevetésbe, az énekbe, a táncba és a még imént ”könnyes szemekben hirtelen felragyog a szivárvány! Még szertelenebb az ellenállhatatlansági erőtermészet kitörése a kamaszkorú fiúkban! Szinte láthatóvá lesz bennük a testnek és a léleknek folyton váltakozó tusakodása. Mihelyt pedig ebben a harcban a kettő közül bármelyik túlsúlyba jut, ismét bizonyos nyugalom áll be,

amely bennünk lelki túlsúlynál összhanggá lesz, testi túlsúlynál pedig közönnyé és fáslutsággá.

A küzdelem a test és a lélek között mindenig a vezető-szerepért folyik. *Ha a harc már eldölt, nyugalom követi. E küzdelemben van sok sebesülés, még több szenvédés, de ezeknek nyomába se szabad többé lelki gyötrelmeknek is járni, mert erőből vagyunk és erőből élünk. Át kell mennünk az élet létrájának minden fokán. El fog múlni a küzdelem is és vele együtt minden, ami az életnek csak külső tüneménye és nem élő valósága.* Hogyan rendelhetnénk tehát a mi erőfölényünket ilyen üres látszatok alá, amelyek bennünket megtéveszteni akarnak és gyötrelmemmel töltenek el? *Az élet nagy harca csak a tökéletesedésért folyhatik.* Lábaiink alá kell tipornunk az élet átmeneti szenvédéseit és a pokolnak képzelt gyötrelmeit. *Mi helyt erősen hinni tudjuk, hogy az örök élet boldogságára vagyunk teremtve, akkor már meg is vagyunk mentve eme boldogságra.*

Krisztusnak igazi gyermekei az optimisták, a remélni tudó hiterős szívek. A pessimisták pedig a tékozló fiúk, akik immár mindenüket elpocsékolták; de az Atyához még mindig nem akarnak visszatérni!

A BUKÁS TÉVELYGÉSE

Míg a zavar és disharmónia a küzdelemnek és a bukásnak csak a *külső jelensége*, addig a bukásnak egyetlen erkölcsi ténye a tévelygés; egyetlen anyagi ténye pedig az erő nélküli anyagképzés, röviden: — *testtermelés!* Vizsgáljuk most először a bukás erkölcsi tényét és nézzük mi az a tévelygés? *A tévely a bukástól elválaszthatatlan*, sőt létrejövetelében még meg is előzi a bukást. A lélek gyengeségéből születik, vagyis az érzés elhomályosulásából. Azért kezdetben mint erkölcsi homály jelentkezik a fogalmainkban és ítéleteinkben. *Majd mint az igazság elterítésére való hajlam és képesség tűnik fel.* Yegyre bevégzett tévelygéssé alakul ki és az igazságnak a megfordításával, vagyis hazugságra való természetté lesz bennünk.

Mivelhogy a léleknek ez az el változása öntudatlan bennünk, azért ezt a lelki elhajlást is csak testi szempontból lehet nézni. Nem is nevezhetjük eme hazudozást másnak, mint tévelygésnek. Gondolatilag ugyebár hazugságnak tartjuk minden-

azt, ami az igazsággal ellenkezik? Sőt úgy véljük, hogy a hazugság az igazságnak merőleges ellentéte, a kontrapontja. De ez is tévedés. Már az előbb említettük, hogy ilyen szélső ellentéte semmiféle tökéletességnek sincs, tehát az igazságnak sem lehet. Mert mi az eszményi, változatlan igazság? Az öröök és változatlan tényeknek önmagukhoz való következetessége és ezeknek változatlanul tiszta kinyilatkoztatása. És mi volna a hazugság? Ugyanezeknek a teljes megtagadása és ezáltal az igazságnak és a valóságnak a megsemmisítése. Csakhogy a változatlanul létező öröök tényeket egy üres tagadással nem lehet nemlétezővé tenni. Ezért a hazugság is az igazságnak csak *a hiánya* lehet, de nem lehet *merőleges ellentéte*.

Egy tényt, vagy valóságot szintén csak *alakilag* lehet megtagadni. Ez annyit jelent, hogy egy ténynek, vagy egy *igazságnak a lényegét* csak bizonyos átmeneti időre lehet elföldni, vagy eltorzítani, de *elpusztítani nem lehet*. A hazugságnak célja, alapja és támpontja tehát a *semmi*. Nincs hosszú élete és nagyon kurta a lába, vonatkozzék bár az, akár az örökkévaló, akár az átmeneti tényekre és valóságokra. Hogyha pedig a cél és az alap is a *semmi*, akkor lehet-e ez bárminő élő valami, vagy tényleges valóság, bármennyire látszik is annak? Ugye, hogy lehetetlen?

A hazugság még a hazugság szempontjából sem lehet soha élő és hatóerővé. Mindig csak egy átmeneti ködalak, amelyre elég rálehelni, hogy szétfoszoljon. Magától semmisül meg. Egy erőtlen egyszerű tévely, amely ha öntudatosan látsszik létrejönni, akkor egy bukás utáni beszámíthatatlan lélek-ből fakadt. Ha pedig öntudatlanul nyilatkozik meg, akkor egy bukás előtt álló tévelygő léleknek az elferdült természete, ismétlem, nincs ereje; még átmenetileg sincs. A legegyszerűbb lelket sem tudja megrendíteni, hogyha csak egy szemernyi tiszta erő van is abban a lélekben. Rögtön megérezzük, hogy ez hazugság, vonatkozzék az bármire. Csak a gyenge lelkekkel tudja megtéveszteni, amelyek egy hazugság hatása alatt még gyengébbekké lesznek. De ez a lényegen mit sem változtat. Egy hazugság a tényeket nem döntheti meg. Kimondhatjuk végelvül: — *Nincsenek olyan nagy bűnök, mint amilyen nagy erényei és erői vannak az Istennek.* A bűn mindig csak *egy egy erénynek a hiánya*; negatívum, vagyis hazugság.

Ezt az igazságot kell kimutatni és nyilvántartani a végtelelenség minden erősebb lelkének, mert ez erkölcsi kötelessége. Szerény munkánk is erre törekszik. Egy szemernyi aggodalom

sincs a lelkemben, hogy a tiszta igazságnak tisztán való hirdetése ma még korai volna, vagy hatásában káros lehetne. Ez is csak egy álképlet volna, egy aggodalomban takargatott hazugság. Nem félek tehát, hogy az igazság hirdetésével az erősebbek erőtlenebbekké, a gyengék pedig gyengébbekké lesznek. Az igazság, amely örök és mélységes titkokra vonatkozik, isteni erő, amely az emberiség javára adatott. *Az igazságnak az ereje pedig nem tévedhet.*

Az ember köznapi életében se szabad többé olyan nagy fontosságot és erőt tulajdonítani a hazugságoknak. Ne féljünk tölük, ha valaki hazugságokkal akar bennünket elhomályosítani. *Minden hazugság csak olyan erős, amennyit neki saját erőkből kölcsönzünk és olyan fontos reánk nézve, mint ami-lyen fontosságot neki tulajdonítunk. Ha teljes meggyőződéssel hisszük, hogy a hazugság „semmi” és önmagának is csak a lászata, akkor mi se hazudunk többé soha.* Ki cselekednék józan ésszel hiáavalóságokat? Ha pedig természetünk gyarlóságánál fogva mégis belecsúszunk a hazugságokba, nem fogjuk azt tovább fűzni, mihelyt észretértünk. Nem bonyolódunk bele, mert józan értelemmel is belátjuk, hogy nem érdemes. Hiszen a „semmit” nem lehet sokszorozni.

Ilyen felfogás mellett a *hazugság* sem lesz többé sem paszszív, sem aktív alakjában komoly tényező az életünkben, hanem csak egy olyan üres jelenségnek, olyan hibának és kinövésnek fogjuk tartani, amelyet gyógyítani kell.

De minő az eredményes gyógykezelése? *Az ideális gyógyulás az, hogyha eme hibáinkat őszintén bevalljuk egy bizalmas lény előtt, mint egy-egy gyenge pillanatunknak megtévelyedését.* Lassanként magunk is kijózanodunk és utálattal fordulunk el ezen gyarlóságunktól, amely egy tiszta lélekhez mérlettel. Azok között, akik már nagyon szeretik egymást, vagy legalább is az egyik nagyon és érezhetően szereti a többit, az ilyen bizalmas őszinteség már megszokott dolog. *Nem titkolják el egymás előtt a hibáikat.* Nyilvántartják. Közös ügyüknek, közös bajuknak tekintik. Megosztják egymással annak terheit, mert egyesült erővel sokkal könnyebb a küzdelem is.

Milyen csodálatos javító erő volt az *őskereszténység nyilvános gyónásai*ban, mikor magukat az egész gyülekezet színe előtt őszinte nyíltsággal vadtolták a bűnről! Feltárták lelkük gyengeségeit, amelyek ellen legnehezebben tudtak védekezni és küzdelmükben támogató erőt és segítséget kértek erősebb testvéreiktől. Ezek pedig, mint az anya a gyenge gyermekét,

szeretettel támogatták gyarlóbb testvérüket és segítették ki-irtani lelkéből a fekelyt, hogy teljesen meggyógyulhasson. Nem is képzelhetjük el, minő gyógyhatása volna ennek ma is egy beteg lélekre!

Ilyen hatalom rejlik a nyílt őszinteségen! Mindaddig nem tudunk hibáinktól megszabadulni, amíg azokat hazugságokkal takargatjuk. Egy szegény elbukott embertársunkat pedig hibáért mégis lenézünk, vagy nevetünk! Pedig hogyha a szeretet segélyére siethet a testi betegségnek, vájon miért ne tehetné ezt meg a lelkivel? Az erősebb semmit sem veszene az erejéből, mikor a gyengébbet magához öleli és felkarolja; a gyengébb pedig a saját őszinteségéből meríthetne magának új erőt és támogatást az ó nehéz harcaiban. *A szeretet,* ha csakugyan az, akkor mindenki részére és minden esetben a legkívánatosabb valami; *Kempis Tamás* szavai szerint: — *Igen igen nagy jó!* Sohasem lehet sértő, sohasem kellemetlen. Vállaljuk magunkra tehát mi is hozzáktartozóinknak és embertársainknak a gyengeségeit, hogy hibáiktól és büneiktől öket mielőbb megszabadítani segítsük; mint ahogy az *Úr Jézus* is Magára vállalta egykor az egész világ megváltását. Vállaljunk, amennyit tudunk; ha csak egy részecskét is belőle! Hiszen ez részben a mi kötelességünk is, mert a mieinket is vállalta *Valaki* a mi javunkra: *a mi Urunk Jézus Krisztus,* Aki az ellenáramlat uralmát a földön már megtörte és megváltásának érdemeivel kiszabadított bennünket a gonosz hatalmából.

Napról-napra terjed a földön az ó Országa. *A megtisztult lelkek láthatatlan serege támogat bennünket sugalmazásával, hogy földi küzdelmeinkben győzesen emelkedhessünk ki testi ősztöneink alacsonyabb vonalaiból.* A bukott lelkek pedig fokozatos tisztaulásukban újra születnek az *Úr Jézus* elevenítő és feltámasztó erejével, amely által *majd egykor a bün is teljesen eltörölhetik.*

A KÁOSZ.

Egy tévelygő lélek fokozatosan jut bele a hazugság alvilágába, amelyet jogosan nevezhetünk „kaosz”-nak. A káosz a lelkiélet délibábja, az élet valóságainak ferde tükrözödése egy megzavarodott lélekben, a zavarnak végeges zürzavarrá vaió kifejlődése. Csalóka látszat, mint a délibáb, amely üdítőleg hat a lélekre, amíg az természeti tünemény; ellenben összetöri, mihelyt a lelki életben jelentkezik. Ismerje meg tehát a káoszt mindenki, akit érdekel, mert mihelyt tisztába jövünk vele, úrrá tudunk lenni felette. Hát vájjon az az ember, aki sem a természeti törvényeket, sem a tüneményeket még nem ismeri, nem rémül-e meg, mikor a délibában legelőször látja a megfordított életet? És ez a rémülete nem lesz-e vájjon később az ő szemében is nevetségessé, mihelyt e tünemény természetes okaival tisztába jön?

A káosz látszatát, illetve annak jelenségét úgy a külső, valamint a benső természetben mindenig csak a tényeknek és a valóságoknak a fejtetőre való állítása idézi elő és éppen ilyenkor születik meg a lélek érzésében a rend igénye. Legmélyebb érzéssünk minden erejével tiltakozik a káosz ellen és ez okozza a lélek szenvedéseit. Bizonyára ez a szenvedés a lélek hasznára válik, de ő ezt még soká nem fogja így érezni. Már pedig a szenvedés csak akkor igazán hasznos, hogyha azt javunkra valónak érezzük.

A gyenge léleknek tévedése, illetve gyengesége az, hogy irtózik minden szenvedéstől. A gyengeség ugyanis a lélekben a téves felfogásoknak a beállító ja. Mert nem a káosz a szenvedéseknek az igazi oka, hanem a mi saját bensőnk, mivelhogy a káosz is már csak lelki gyengeségnak a kivetített tüne-ménye. Vigyázzunk tehát, hogy az igazságot itt se tévesszük össze a látszólagos okkal. Hogyan lehetne a káosz igazi oka a szenvedéseknek, mikor ezt a káoszt a lélek zavaros életében csak sugártörés okozza? Lehet-e ez a sugártörés szenvedéseknek a közvetetlen oka? Hiszen a sugár csak egy belénk vetődött világosság, amely csak azért törött meg, mivel egy rendszertelen mozgású léleknek a ferdeségebe tűzött bele.

De hát ebbe a rendszertelenül mozgó lélekbe sohase tűzzön bele egy mentő kegyelmi sugár onnan felülről, amíg csak önmagát ez a lélek teljesen össze nem törte? A romokra meg már hiába sütne a sugár, ott életet csak nehezen tudna megin-

dítani és még akkoris csak gyenge életet! De hát van-e hely, ahová nem juthat el a kegyelem sugará? *A káosz is mindig egyidejűleg már a kegyelem közeledését jelenti; a végkifejlődést, amely mint mindenütt, úgy itt is egy újabb kialakulásnak a kezdete.* Ezért nincs is kívánatosabb a megzavart lélekre a káosznál. Természetes, hogy az a kegyelmi sugár, amely a káoszt ilyen eszményi célból idézi elő bennünk, mindig csak onnan felülről jöhét; eredménye pedig a léleknek önmagával való meghasonlása: *teljes felfordulást idéz elő benne, de egyúttal teljes tisztlás is jár a nyomában.* Ezért a káosz a tisztlás útja. Ez a végpont, mikor az elbukott lélek újra születik az öntudatra.

A káosz az erőanyagvonalban rendszerint akkor áll elő, amikor az erő egyesül az anyaggal és azt megtermékenyíti, hogy egy új élet szülessék az anyagerő közösségi alapján. Ez a nemzés és a fogamzás pillanata. De a káosz akkor is előáll, amikor az erő (lélek) elszakadni készül az anyagtól és erőegységét kétfelé feszülni érzi. Ezt nevezzük a haldoklás öntudatos pillanatának. Káosz előz meg tehát minden fogamzást, teremtést, születést és — a halált is. Talán mégis a haldoklás pillanatában a legteljesebb. Ekkor jut a lélek egy olyan öntudathoz, amelyben már nincs se emlék, se ígéret, se remény, se ismeret, se tapasztalat, amely akár gondolat, akár érzés alakjában támogathatná bennünk az öntudatot, ilyenkor csak az életnek titokteljes lüktetését érezzük erőközpontunkban, mint örök jeleni, előzmények és következmények, vagyis a múlt és a jövő sejtelme nélkül.

E lelki krízis pillanatában minden önkívület, elragadhatatás, bárminő magas, vagy alacsony természetű legyen is az, kaotikus állapot, amelyben a lélek túláradván, ellenállhatatlansági túlsúlyával kitör az érzéskörből a szellemkörbe (az értelmi vonalba) vagy pedig az anyagkörbe. A kitörés következménye mindenkor egy alacsonyabb, vagy magasabb fokú életnek lesz a kezdetévé, aszerint, hogy milyen képességű és erejű az a lélek, amely kitör. E tény dönti el a testi életben is a testanyagtermelés irányát. A test ugyanis mindenkor a lélek kaotikus kitöréséből fogan, vagyis a léleknek öntudatlanságig ellenállhatatlan hullámzásából, amikor az ő egyenletességi tulajdonságától teljesen eltávolodik s megszűnik lelki lenni. Megdurvul és kapcsolódik az anyaggal. Beleviszi abba a melegnek azt a hőfokát, amely az anyagot meg tudja termékenyíteni.

Az alacsony küzdelemben, amely e közben lefolyik, bizo-

nyos anyagsalak képződik, amely alacsony erőmozgásból származván felfogja a vele egyidejűleg fejlődött testi meleget és ezáltal áthevítetvéni, önálló, új élettesíté lesz; alacsonyfokú testanyaggá. Ez az eset egyrészt ellenállhatatlansági erőtény, azaz férfiúi tény, másrészt pedig az asszonynak, vagyis az egyenietességi erőtermészetnek a következménye.

Már most minél tökéletesebb volt testi szempontból eme kaotikus érintkezés közben az egyenletesség alkalmazkodása, vagyis minél inkább tudta követni az ellenállhatatlanság kitörését és minél sikeresebben tudott ennek a káoszába elvegyülni, hogy ezáltal annak egész ellenállhatatlansági tartalmát felfoghassa és annak minden alacsony rezzenet részeivel egyesülhessen: annál bizonyosabb, hogy az a foganás is ellenállhatatlansági jellegű lesz. A létrejövendő életteszt egy ellenállhatatlansági alaptermészetű férfiúi lélek befogadására lesz majd alkalmassá. Természetes, hogy a lélek majd csak a testanyag teljes beérése után fog a méhben hozzája kapcsolódni. És minél tökéletesebb volt a kaotikus ellenállhatatlansági túlsúlyú foganás, annál megfelelőbb lesz a létrejövendő életteszt egy határozott férfilélek befogadására. Viszont ennek az ellenkezője is természetes. Ha az egyenletességi, vagyis a női természet a kaotikus pillanatban követi ugyan a férfi kitörést, de vele olyan teljes sikkerrel és hullámzásának minden rezzenetével már elvegyülni nem tud, akkor a foganásban létrejött életteszt gyengébb testté lesz; női testté.

E ponton való további elágazásai a foganásnak egészen az asszony-természet következetességeiről függ. Amíg az asszony csak alacsony érzéki indulatból következetes és ezért követi kaotikus állapotában a férfiúi természetet, következetességének gyümölcsé fogamzás lesz ugyan, de erős érzéki hajlamokkal és ösztönnel túltelt férfitest fogan. Ha pedig személyes vonzalomból, bizonyos önzetlen, vagy kölcsönös szeretetből, esetleg a férfiúra való tekintettel, vagy ennek képzelt javára és öröme kielégítésére követi a kaotikus pillanatban következetesen a férfiúi természetet, akkor fogamzásának gyümölcsé egy erős test lesz férfiúi alappal, de minden magasabb lelki fogékonysság nélküli testtel és szervekkel. Ha azonban az asszonyi lélek öntudatosan, vagy öntudatlanul kizárálag a következetességeiről önmagáért egyenletes, vagyis öntudatlan alázatosságból követi a férfiúi természetet, akkor a lehető leglelkibb testet fogja foganni és termelni, amely életteszt már alkalmas lesz egy magasabb lélek befogadására.

Ezek az alázatosságból való foganások azok, amelyek szentségi jelleggel bírnak és egyedül ezek azok, amelyek a lélekre homályt nem borítanak. A többi kisebb vagy nagyobb mértékben, de valamennyi a lélek rovására történik és belőle a lélek minden és minden gyengébben kerül ki.

A BUKÁS MEGTÖRÉSE.

Valamint a testi káoszból egy új anyagtest indul ki a születésére, úgy a lelki káoszból is újjászületik egy-egy bukásban megtört lélek. A bukás akkor török meg, mikor minden gondolat csodájára egy magasabb tiszta szeretet kapcsolódik bele. A bukás ereje t. i. az ő gyengeségében, tévelygésében, zavarában van; szóval az ő kaotikus képességeiben, amikkel visszahatni tud a legtökéletesebb erőétre. Még a szeretetet is képes megpróbálni, pedig ez mindenekfelett áll. A bukás ereje tehát az ő ellentétes törekvése, amivel öntudatosan, vagy öntudatlanul távolodik a szeretet élőközpontjából. Tévelygése pedig akkor lesz teljessé, amikor attól végkép elszakad és a saját gyengeségében vonagni kezd.

E kritikus pillanatban kapcsolódik bele egy önfeláldozó, nagy tiszta szeretet, amely azután megtöri őt. Mert a gyenge-ség az igazi erővel való közösséget nem bírja el. És mihelyt vele kapcsolódik, a természetével ellenkező életközösségen megtörök. A bukás végső kialakulása minden fokon ilyen. Mert minden fokozatban újra lebukik a lélek a saját természetének megfelelő alacsonyabb fokozatba és végül minden bukott lélek ezekben megtörök. A letörésnek pedig mindenkor ugyanaz a kettős vonala van. Először: a káoszban önmagából kifordult és iránytvesztett léleknek az eltévelyedése; másodszor: egy erőteljes szeretetnek a belekapcsolódása a magával már tehetetlen lettört lélekbe. Ez a szeretet az, amely zavargó lélekre a kegyelmi világosságnak legelső sugarát ráírányítja és ezzel benne a káoszt előidézi. Ennek hatása alatt a lélek szinte megfutamodik önmagától és amikor elhagyja önmagát, akkor öleli fel őt magához a megváltásra vállalkozó szeretet. Az összetört, a teljesen kimerült és önmagától is menekülő gyengeséghez áll legközelebb az Isten! A tehetetlen gyermek szánalmas vergődése indítja irgalomra az atyai szívet. Ha kihült lélek, — melengeti; ha elégett lélek, — hússítgeti és ha sebesült, — balzsamot csöpögött

a sebeire. A bukás örvényébe lecsúszott lelket pedig, amely összeroncsolva törik le, felkarolja és mindenkor dajkálja, amíg újra a saját szárnyaira kelhet.

Eme ponton egyesül a tökéletes jóság a tökéletlen rosszal. Itt azonosítja magát az Isten az emberrel. Itt veszi ki részét az Úr Jézus a mi szenvédéseinkből és ez a pont az a nagy kapcsoló, ahol a végtelenség a széleken és a mélységekben összecsatolódik egymással. *Itt kezd szeretni a szenvédés és itt kezd szenvedni a szeretet!* Mihelyt ugyanis egyik a másikkal egyesül, nem önmagukat érzik ezentúl, hanem egymást! Mondhatjuk, hogy *ez a pont a végtelenség leglágyabb pontja*. Itt már minden anyag atommá tisztul és minden szenvédély fel van már oldva a szenvédések tisztítótüzében. Az erőszak pedig leva?i törve a szeretet gyengédsége által. A bűnök itt elfolynak, mint a tűzben megolvadt viaszcsepp, mert *rájuk lehelt a szeretet melege!* Az indulatok megállanak, meri *elfogja okét a szeretet!* Az akarat megtörök, mert *ráhajlik a szeretet!* Ez a legfenségesebb egyesülés a végtelenségen, amiért *fenntartott* az élet: az isteni reménységeknek a teljesülése és az Isten hitének végleges győzelme, amelyben a *rossz feloszlik a jóban*, ahol már minden kiegyenlítődik és minden küzdelem elmúlik. Nincs kívánatosabb egy bukott lélekre, mint bukás vonalának a megtörése. *Itt ér véget a bukás és itt kezdődik a visszalisztaulás.* A bukás legmélye, vagyis megtörése ugyanis egy ugyanazon vonalba esik, ahol *a szeretet eléri tetőpontját az önfeláldozó irgalmaságban*. Ez a legmagasabb foka a szeretetnek, ahol ellentétét eléri és vele egyesül, hogy azután az egyesülésükből egy új életalap, új lélek születhessek meg.

Ebből láthatjuk, *milyen kívánatos egy meglévő lélekre a káosz*, amely egy tévelygő és irányt vesztett bukott lény megtörésének a küszöbe. És *minden ok nélkül törekszünk mi gyakran nagy erőfeszítésekkel egy-egy elbukottat megtéríteni!* Senkiseim térhöz meg előbb, mielőtt meg nem tört volna a saját káoszában. Mihelyt pedig megtört, mihamarabb meg is fog térní. Éppen ezért hívők kegyelmi ténynek a megtérést, amely azonban sohasem előzheti meg a megtörést. A lélek megtörésének a föltétlen bizonyítéka pedig a *tökéletes önmegadás*. *Nem az egyes esetekben való részleges lemondásokat értem alatta, hanem a teljes és feltéten megadást.*

Ennek az ismérvei pedig a következők:

Először: *Minden képességünknek önkéntes alárendelése a minden elviselő gyengédség és szelídség alá.* Másodszor: Aka-

ratunk letevése; nem egy más *egyéni akarattal* szemben és nem is egyes dolgokban, hanem *általánosságban* és *pedig úgy kicsinyben, mint nagyban*, szóval mindenben, ami hozzátarozik élettevékenységünkhez. Harmadszor: *Értelmünknek helyes mérlegelése* és megítélése, amely abban áll, hogy önmagunktól elismerjük *értelmünk megbízhatatlanságát* és *beszámíthatatlanságát* Negyedszer: *Igényeinknek a feladása, amellyel meghal bennünk mindaz, ami kevesebb a léleknél.*

Meghal bennünk az egyén. Meghal bennünk az asszony, vagy a férfi. Meghal minden vágy és minden jog; a polgár, az úr, az elvtárs, a rang, a szépség. Minden meghal ami földi értek; egyediül csak a mi halhatatlan és elrejtett lelkünk éledezik! — Ezek az elengedhetetlen feltételei és csalhatatlan bizonyítékai a bukás megtörésének és a megtérés jelenségének. Ha pedig ezek bennünk még hiányoznak, bármilyen szembetűnő legyen is látszolagos lelki átalakulásunk, az még mindig nem az igazi és még mindig kisebb, vagy nagyonb fokú tévelygéssel állunk szemben.

A BUKÁS GYÖTRELME.

Miután a bukás megtörésével eljutottunk a lelki újjászületéshez, vizsgáljuk meg ennek a vajúdásait. Ismerjük meg minden lelki gyötrelmeket, amelyek a bukástól elválszthatatlanok.

A bukás gyötrelme a világosság és a sötétség ütközéséből áll elő a lélekben, mert a gyötrelmet belőle minden ez váltja ki. Bukás alatt pedig értsük a sötétség testi valóságának a lényegét. Nem ismerik sem a lelki, sem a testi sötétséget azok, akik már tökéletesek. A tökéletesség ugyanis önmagából fejleszti ki a világosságot és a lelki világosság túltelvén, érzékelhető testi világossággá, vagyis benső melegséggé leszen. A legtökéletesebb világosság tehát ugyanazon időben melegít és világít is. Yiszont a sötétség mind a kettőnek a hiánya.

Ez a hiány azonban a lélekre nézve az ő létfeltételének a megvonása. Annyit jelent ránézve, mint amikor a haltól megvonjuk a vizet, vagy a tüdőtől a levegőt. A lélek sem tud élni világosság nélkül. Az erő úgy-e bár erő marad a sötétségen is? Ellenben a lélek itt már nem maradhat meg három tulajdonságú színtiszta erőnek, mert ilyenné az erő csak a meleg-

ség és világosság által lesz. Láthattuk ezt a Színerőnél is, Aki éppen azért -alakította ki életét hármas egységgé, hogy rögtön elhelyezkedhessék a világosságban és a lelki melegségen, az Ő harmadik alakjában: — *a Szentszellemben!* Mihelyt a Szent-szellem nem ontaná ki Magából megszakíthatatlanul az értelmi világosságot és a lelki melegséget, akkor a hármas egység is visszaalakulna ismét tiszta színerővé. *Feladná erkölcsi Istenségeét* és csupán, mindenhatóságában élne; végtelen szabadságában és örök változatlanságában, vagyis minden külső munka és küzdelem nélkül. Ezért minden lelkiségnek, vagyis értelemnek és szeretetnek létfeltétele a lelki világosság és a lelki melegség. Ezeknek a hiánya idézi elő a lelki gyengülést, amely egyúttal az oka a testi halálnak is. Viszont az utóbbi egyértelmű a lélek teljes öntudatlanságával.

Igaz, hogy a lélekre nézve az ilyen állapot már nem gyöt-relem, mert ahol nincs öntudat, ott gyötrelem sincs. De rögtön azzá lesz, mihelyt azt a sötét, halott lelket a világosság ismét megközelíti, megéríti és körülveszi azt a sötétséget. Két ellen-tét nem érintkezhetik sírlódás nélkül. Ilyenkor a világosság is szenned, a sötétség pedig gyötrödik. A világosság szinte szürja és öli a sötétséget, hogy meglágyítsa. Ébresztgeti benne az öntudatot, mert a lelki sötétség nemcsak sötét, hanem kemény is. A lélekben is megismétlödik ilyenkor a *teremtés aktusa*. Az a pillanat, amikor „*kezdetben*” a teremtett képződmény *mint erő-salak* visszautasító keménységgel állt ellen az erőkapcsolódásnak. Nem fogadhatta be a hatásait, mivel a Biblia szerint „*üres és setét valál*” Még ekkor semmiféle testi és lelki minőség nem volt benne. Tudjuk, hogy ekkor az Ige az Ő fény köréből, amely *Krisztus Országa*, sugarakat bocsátott ki rá, hogy ezekkel oldja, puhítsa és alkalmassá tegye a kaotikus ósanyag-elemet a közvetlen erőkapcsolódásra. Eme sugarak kezdték bomlasztani a keménységet és derítették a sötétséget. Már ez is egyik módszere volt a megváltásnak, de sok szennedéssel járt a sugárra és még több gyötrelemmel az oszladozó sötétségre. Ebből is láthatjuk, hogy a *megváltás egyetemes; kiter-jed úgy a testi, mint a lelki világra*.

Ezt a megrázkoztató érintkezést, vagyis a megváltásnak ezt a kemény módját, amely erőszakosan is hat, törölte el az Úr Krisztus azáltal, hogy megteremtte a lelek országát; azt a nagy és a végtelenségbe is belenyúló szellemi áramlatot, amely nem feszítő és rengető erőhatásokkal, hanem érzékelhetetlenül finom erőrezgésekkel terjed és nyomul előre, magával

vivén ugyanannyi meleget, mint amennyi világosságot és ugyanannyi szeretet is, mint amennyi világosságot.

A megváltásnak ez a gyengéd módszere letöri minden erőszaknak az élét és megszünteti a nagyobb gyötrelmeknek az okát. Mert habár ma is van a végtelenségenkben ok a szenvedésre, de már nincs ok az igazi gyötrelmekre. A bukás mai gyötrelmei is csak megokolatlan gyengeségek és ezért hatásainakban is gyengék. *A bukásnak eme gyötrelmét már teljesen megváltotta az Úr éppen úgy, mint egykor a káosznak a rémségét. Így lesz majd nemsokára teljesen megváltva a bűn is,* amely mai felfogásunkban olyan feltételezett erő, amelyet képesnek tartottunk még arra is, hogy az egyetemes életet ketté válassza és szembeállítsa az abszolút jósággal: az Istenrel — az abszolút gonoszt mint örök ellenfelet; az örök boldogságot az örök gyötrellel; Krisztus mennyei birodalmát az elkarhozottak poklával. Hát nem érezzük, hogy milyen képtelen rögeszme ez? Ezt a fonák gondolatot fogja most az Úr Jézus végletes kegyelme megváltoztatni a lelkeket. Isten irgalmából ezen van most a megváltás sora.

Itt is látjuk a folytonos és fokozatos haladást. *Az Úr Jézus legelőször az anyagvilágot váltotta meg az elpusztulástól, mert leköötötte a megsemmisítő erejét. Azután a lelkeket váltotta meg.* Ez a megváltás pedig olyan tökéletes, hogy az ü munkájában soha többé senkinek se kell, sőt nem is lehet javítgatni, vagy azt módosítani. Ez olyan végletes tökéletes, hogy mint minden élet, ez is önmagában bevégzett, önmagából fejlődik, és növekszik. Valamint a felkelő nap emelkedésével minden szélesebb területet von fénybe, úgy a megváltás is állandóan terjed, hogy az idők végével felderítsen minden sötétséget és ne legyen olyan elrejtett zuga a végtelenségnak, amelyet be nem világít és át nem melegít. Mikor pedig majd eljön a végleges megtisztulás (az apokatasztázis), akkor véget ér minden zavar, minden küzdelem és minden sötétség. *A megváltás eljutott végcéljához!* A Nap felért a zenitre, hogy beragyogja örök világosságával az egész mindenséget

Soha, sehol és senkinek se lesz lehetséges más módon elkezelní a lelek megváltását, mintahogy az Úr Jézus azt „kezdetben” kijelölte. Ez a munkája örök és megváltozhatatlan. Részt vehet benne mindenki. Részt is kell vennie! De új vonást és új rendszert abba senki többé bele nem vihet anélküл, hogy a kevélyiségek a legmélyére is ne bukna egyúttal. E módszerben azonban még minden van egy-egy meg nem nyitva.

tott út. Egy-egy töretlen ösvény és egy-egy elrejtett új irány. És vannak megváltásra várakozó valódi, vagy képzelt valóságok is. Hány elfordított igazság, eltorzított fogalom, elmélet és alakzat van a végtelenségben, amiket tiszta valóságukban felfogni és helyesen értékelni még mindig nem tudunk! Ezekre fog most kerülni a megváltás sorrendje. A tévelygés sötétségéből kell ezeket is kiemelni, hogy a lelkekbe eredeti alakjukban, tiszta világosságukban és igazságukban állíthassuk be ismét. Ezzel már nemcsak az egyetemes összhangnak egyik akadályát tüntetjük el, hanem magát az összhangot is fejlesztjük a végteleniségen.

A BUKÁS KÉTSÉGBEESÉSE.

A kétségnak alacsonyabb foka az ingadozás; magasabb foka a tévelygés. Ennélfogva a kétségeesés sem jelenthet mást, mint teljes eltévelkedést, amelynek a vége már ingadozás nélküli esés, vagyis bukás. A kétségbeesés ezért magába hordozza minden tévelynek a teljességet és minden tökélynek a hiányát Teljesen tökéletlennek lenni pedig valóban kétségbiejtő állapot! Talán nem is annyira a résztvevőre, mint inkább a környezetére. A lélek kétségbeesése öntudatának fokozatos elvesztéséből következik és ezért reá nézve kevésbé gyötrelmes. Végkifejlődésében a kétségbeesett lélek már nem is érez mást, mint az élet megállását.

Miből származik tehát a kétségbeesés? Életérzsünk lassú megbénulásából, mikor öntudatunkban az életérzs megáll. E mélységből már csak *egyedül a hit kegyelme emelhet ki bennünket*. Az ilyen szerencsétlen lények a környezete jobban szenvéd, mert mindenek, akik vele összekapcsolódva vannak, fokozatos életérzsükkel beleütköznek kétségbeesett testvérüknek megbénult életébe. Nincs a végtelenségnak kínosabb vonala, mint amelyben a kétségbeesett lelek vonaglanak és nincs erő és hatalom az Úr Krisztuson kívül, amely őket onnan kiemelhetné és lelki halottaiból feltámaszthatná. Ez az állapot az a mélység, ahonnan csak a saját elrejtett erejével emelkedhetik ki újra a lélek; mégpedig egyedül a *hit kegyelme útján*.

A kétségbeesés akkor áll be a lélekben, amikor Istenről nyert erőkészletének már az utolsó parányát is érezhető mó-

don elveszítette. E kifosztott borzalmas helyzetében kellene a léleknek a legnagyobb fokú erőt kifejtenie, hogy a mélységből kiemelkedhessek. De hát hogyan, ha nincs? A nincsből képtelenség olyan magasfokú erőt előhozni, amilyenre talán egész életfolyamában nem is lesz többé szüksége.

A mélység is tartalmas világ. Annak is megvan a sarát vonalrendszeré, vagyis törvénye. Ott is minden tökéletes pontosággal hajtatik végre az isteni akarat. Csakhogy ott már nincsenek áramlatok, indulatok és befolyások. Ott már csak változatlan törvények működnek, amelyek egyedül menthetik meg a kétségbecsöt. Miért? Mert semmiféle kiulcsó befolyás ott nem segítheti őt oly erővel, mint amilyen erő az emelkedő lelket a küzdelemben támogathatja. Ott csak mélységes csend van; a lélek egyesegyedül érzi magát. De éppen eme mélységes csendben érezheti és hallhatja meg az élet titokteljes munkájának a lélekzését és szívverését, amely a meghalt lélekben valamely alakban felébreszti legelőször is a hitei.

A kétségbecsés természetalatti állapot, amelyből a vergődő lélek ha kiemelkedik, úgyszólva átmenet nélkül jut egy természetfölöttibe; mégpedig természetes úton. Maga a kétségbecsés győzi meg, hogy kell lenni egy másik életnek is, mert hiszen ő különben nem szenvedne. Így válik bizonytalansággá és átérvett valósággá az a másik világ, amely a természetes és látható világon kívül esik. Az ilyen életben hinni pedig annyit tesz, mint elismerni annak a fennsőbbségét és rá alázatos tiszteettel tekinteni, ami már öntudatlanul is Istenisztelet. Az igazi tudás mélységeiben élő nagy elméknek is ilyen szokott lenni a hitük. Minthogy pedig a kétségbecsés legmélyebb fokán ébred fel az ilyen megsejtés a lélekben, azért a hit útján való emelkedés náluk is a legelső lépcső, amelyre feltétlenül rálép minden kétségbecsett lélek. Természetes, hogy ez a kétségbecsés is többféle. A legtökéletesebb és legkíváatosabb alakjában akkor jelentkezik, amikor lelki életünk fonálának, vagyis emelkedésünk és tisztaulásunk folyamatának a megszakadása miatt történik. Más szóval, ha a mi lelki hanyatlásunk miatt esünk kétségbé.

Gyakran kétsébeeshetik a lélek jelentéktelen semmiségek miatt is. Sokszor egy-egy porszemért-, amely esetleg a szemébe esett és talán az ő szép szemeinek a fényét vagy üdeséget veszélyeztetи. Természetes, hogy az ilyen kétségbecsés aszerint lehet egy öntudatos bukásnak, vagy egy öntudatlan emelkedésnek a kezdetévé, aszerint, amint a lélek ezáltal meg tud szaba-

dulni egyik, vagy másik gyengeségétől: *hiúságától, kevélységtől vagy önhittségétől, vagy más egyéb hibájától.* Hányszor tapasztalhatjuk, hogy egy-egy lélek kétségbeesik valamely csalódása miatt, vagy valamely érzésviszony fonalának az elpat-tanásakor. *Ilyenkor akaratlanul is érzi, hogy most egy új életet fog kezdeni* és pedig nem a régimek a folytatását, hanem egy attól független egészen újat. *Bármi oknál fogva esik is azonban kétségbe egy lélek, ne aggódjunk miatta!* Ez csak testi szempontból sajnálatos, lelkei szempontból annál kíváatosabb. *A kétségbeesés ugyanis egy helytelen irányban mozgó léleknek a megállása. Megállás nélkül pedig nincs visszafordulás.* Azért a lélekre nézve a kétségbeesés is már egy magasabb életállapot; *jobb mint a fásultság, vagy a közöny;* egy meginduló új kialakulásnak a kezdete. Bármilyen nyomorúságos legyen is az életünknek ez az átmeneti kialakulása, *bizonyosak lehetünk, hogy jobb lesz, mint az előbbi helyzetünk.* Az éhhalál is *jobb az éhezésnél.* Bármilyen elszomorító jelenség legyen is a rossz, látható és bevégzett alakjában minden jobb és hatásai-ban is gyengédebb, mint aminő volt az ő láthatatlan előzményében: a búnre kiinduló cselekvések a folyamatában.

Mindig láthatatlanban van elrejtve az erő és az elrejtett-ségen van a hatalom. Egy ki nem mondott gondolat, egy gondolattá még nem vált érzés, minden erősebb és hatásosabb bennünk egy kifejezettnél, vagy egy megtestesültnél. *A kétségbeesés érzése minden lelkei próbától elválaszthatatlan.* Ilyenkor áll elő az eset, hogy *a teljesen magára hagyott lélek két egyenlő hatásnak az ütközőpontjába kerül és egy pillanatra megáll.* Sajnos, hogy az elintézés kettős lehetősége között az elgyengült lélek az egyiket sem cselekszi. *Mintegy megdermed,* vagyis szószerint *kétségen él és e kétségből sarjad ki a kétségbeesés.*

Ekkor dönt szabadon hajlamai és akarata szerint. Ilyenkor jelentkezik a lélekben az a szorongó érzés, amit a lelke megállás körüljelének, más szóval kétségbeesésnek nevezünk. Ez az érzés minden türelmetlenségekkel, minden megpróbáltatásnál, még a legmagasabb lélekben is. Csak úrrá nem lehet felettük; sőt a győzelmes lélek által visszaszorítva a legértékesebb és a legnagyobb erőhatásokká fejlődhetik ki bennük. Ha pedig a kétségbeesés érzése győz, úgy a megpróbáltatások súlya alatt ellankad a lélek. Megállapodik egy bágyasztó mozdulatlanságban; szóval kétségbeesett. *Nem cselekszik többé se egyik, se másik irányban, mert elveszti az akarat szabadságát és játék-*

szerévé lesz a helyzetnek, amely úrrá lesz felette. A szó szoros értelmében két eshetőség között vergődik meddő télenségen.

Ellankadása lelki nyelven reménytelenség. A kétségebesés tehát mindig az elvesztett reménységnak a sírvirág. Mégis hányszor ébredünk újra és mindig igazibb életre letarolt reményeink sírján!

A kétségebesés ellen egyetlen fegyverünk a testi és lelki igénytelenség. Az igénytelen léleknek már nincsenek vágyai és reményei, amelyek meghaljanak. Vagy ha vannak is, nem él már azokban, és azoknak pusztulásával nem érzi a saját halálát is. Természetes, hogy itt csak az átmeneti reményekről beszélek, amelyek bennünk a vágyaknak a szülöttjei. Ellenben az örökkévalóságokban való reménység sohase csalja meg a lelket és ezért ettől nem óvakodni, hanem minden erőnkkel és képességünkkel vágyakoznunk kell utána!

A BUKÁS RÁZKÓDTATÁSA.

A bukás rázkódtatása egyúttal a bukás befejezését, vagyis a bukás célját is jelenti. Felfrázza a lelket a kábultságból. A bukás előzménye és közvetlen oka ugyanis a lélek kiforratlansága és gyengesége volt. A rázkódtatás pedig, amelybe a lélek a befejezett bukása által jut, már jelzi ezt a szükséges kiforrást. Jelzi, hogy a lélek már megérett egy újabb életküzdelemre.

A lélek bukásra való készülődése nagyon hosszadalmas. Szinte fejlődik rá és eközben leírhatatlan ingadozásai vannak, amelyekről süllyedésének sokféle változatosságai tanúskodnak. Érzéseinek számtalan iránya, megszámlálhatatlan hullámzása van, amelyek folyton módosulnak és alakulnak. A létrehozott új helyzetekben pedig tisztázhatatlan és megvilágosíthatatlan a zavar, mert pillanatonként más és más a helyzet. Épp úgy változik, mint a széplátó (kaleidoszkóp) tükröződéseiben a színes ábrák. Alakulásainban szinte kiszámíthatatlanok. A süllyedő lelket se lehet az útjában követni, míg az elbukottat már rögtön megtalálja a szeretet.

Megvilágosítottuk már, hogy egy bukásban lévő lélek a lefelé vezető lépcsőnek minden egyes fokán újra meg újra elbukik. Csakhogy nem ez a bukdácsolás az ő elhatározó ősbukása, mert ezen az ősbukáson a lélek a legelső próbájánál

ment keresztül. Ez pedig akkor történt vele, mikor az Istenről legelőször elszakadt. Ez a szakadás lön minden szellemi lény megtettesülésének és fokozatos testi eldurvulásának az okává. Most is mint állandó életfolyamat ez az ősbukás hullámzik a végtelenségben. *Most is buknak lények.*

Mikor Istenből egy lény ilyen módon kiválik, ekkor lép legelőször a bukás lejtőjére. Ez a legelső próba, azonban még csak *alkalom* az ő egyéni hajlamosságának a kifejlődésére, amelyben szabadakaratának az öntudatára jut. Fia pedig ezt győzelmesen kiállja, vele az egyéniséget tökéletesítette. A bukás tehát — ismétlem — *nem annyira kiválás, mint inkább teljes elszakadás az Istenről.*

Minden lény, még az is, aki talán tegnap vált el legelőször az Istenről és még rajta fénylik az Ő tökéletességének a visszafénye, mert talán még nem rég az Isten trónja mellett állott, — lehet, nagyon lehet, hogy most áll az első bukás előtt! Tőle függ, hogy kiállja-e ezt a próbát, vagy beleesik a bukások sorozatába. Amilyen mértékben távolodik a tiszta isteni érzésséttől, úgy kezd elanyagiasodni. Végül lebukhatik nemcsak anyagtestbe, hanem az anyagvonal alá is. Testbe bukása lesz majd az ő rázkódtatása és kiforrása, megpróbáltatása és viszszatisztulási élettartama. Itt kell tisztulnia az újraszületések szenesében. Az ilyen próbákban megedzett élettartam pedig sokkal nagyobb és értékesebb, mint a még megpróbálatlan áratatlanság. A bukás ebben az esetben egyenértékű a kiemelkedéssel, mert a lelket más módon megerősíteni lehetetlen. Az egyéniségek öntudatra ébredésének ez az egyetlen *isteni módja* és szabadságuk teljes áterzésének ez az egyetlen nevelő iskolája.

Magasztos az ilyen bukás, amelynek célja is fenséges, habár önmagában tekintve mégis csak öncél. Azt akarjuk ezzel mondani, hogy az ilyen bukás a léleknek önkifejlődésén kívül semmi mással és más senkivel össze nem függ. *Dönt a saját egyéni életsorsa fölött, de nem ránt magával senkit.* Nincs benne egyetemes vonatkozás. Nem érint és nem hat se jobbra, se balra; se le, se fel. Kizárolagosan magánügy; egy elszigetelt egyéni eset, amely bukásával ürt nem hagy a helyén, mert hiszen még eddig az illető nem volt tevékeny erő és tényező érzés a végtelenségben. Csak dísz volt, amelynek gyakorlati értéke még nincs; majd csak lesz, egyelőre nincs. *Életténykedése eddig még csak szemléleti tény volt, minden erő, lényeg, veszedeleml és haszon nélküli.* Egy ilyen széplélek önmagában

véve gyönyörű látványosság, de élébb ennek is át kell esnie egy-egy rázkódítatáson, hogy eltűnjön a látomány és helyébe lépjen a valóság! Minden lélek tehát a saját életirányát önmaga választja meg. Ez az Istenről adott szellemszabadság törvénye: nekünk magunkból kell kifejlődniink. Egy lélek csak akkor juthat egyéniségeinek és szabadságának az öntudatára, hogyha jellemző egyéni tulajdonságait saját erőfeszítése révén tudta kifejleszteni.

Eme képességeinket kell nehéz küzdelmek árán magunkból kifejtenünk, mintahogy a bányász is csak kemény munkával tudja a durva kövekből napfényre hozni a nemes ércet. Ez is egyik magyarázata, hogy miért nem teremtett bennünket az Isten olyan tökéletesnek, ami kizárt volna a bukás lehetőségét? Hiszen ez reánk nézve egy egyoldalú kényszerhelyzet lett volna, amely kizárt volna a szabadválasztás lehetőségét. Ilyen állapotban sohase ébredhetünk volna se szabadságunknak, se külön egyéniségünknek az öntudatára. Ha az Isten minden lelke egyformán tökéletesnek teremtett volna, akkor minden léleknek egy nagy egysége kellene összeolvadnia, miután közöttük jellegző és megkülönböztető tulajdonságok ki nem alakulhattak volna. Nem lehetnének egyéniségek!

Csak a lélekedző küzdelmek ébreszthetik fel a lelket egyéniségeinek az öntudatosságára és helyes értékelésére. A bukott lelket pedig még az isteni kegyelem is csak szenvédésekkel rázhatja fel az eltempultságából. A rázkódítatás az ilyen lélek tartalékerejét, amit kihozott magával az Istenből és amely az ő fényes képességeiből és előnyeiből áll, rendszerint elpazarolja. — Tőle függ, hogy visszaforduljon-e az első próbában, vagy meginduljon a lejtőn, amelyen fokozódó rohanásában a saját erejével megállni többé képtelen. Ő is, mint a tékozló fiú, folyton távolodni fog az Atyától. Eléri a végzete. Természetes sorsa lesz, hogy majd amikor az élet viharaival szemben kifosztott mezítelenségében hajlék nélkül marad és egy időn túl már senkije és semmije sem lesz, akkor teljes elhagyatottságában ismét öntudathoz jut. Ekkor önmagát is olyan tehernek érzi, hogy lelki súlyával annyi bajt okoz önmagának, amihez fogható teher már csakugyan nincs az ő számára az egész végtelenségen. Csakis eme súlyérzésével képes most máig megállni az élet viharában rendületlenül és kemény, önmagára támaszkodó lélek lesz belőle! Semmi meg nem lágyítja; földrengés, égzúgás nem bír vele; nem hajlik és nem mozdul a helyéről. Kevély elszigeteltségében folyton csapkodják a taj-

tékos hullámok, mint a tengerbe nyúló sziklát és ebben a nagy ostromban még mindig nem bír megtörni a szerencsétlen. — Bensejében azonban a titkos rejtett mélységekben, végre jelentkezik egy rezdülés; egy kegyelmi rezgés, amelyre megráz-kódik a lélek. És ez addig és addig ismétlődik folytonos jelentkezésekben, míg végre a lélek úgyszíván szétrebbanik. — Ekkor jut eszébe a múltja és ekkor jut erkölcsi öntudathoz benne a tékozló fiú! Visszaérez! Az Atyai ház boldog napjaira!... Vizsgálni és áttekinteni kezdi önmagát. Bűnbánat szállja meg. Vágydík az elhagyott Atyához... Végre megtörök és kevélő önhittsége alázatosságra lágyul... Most már nem habozik többé, hanem nyilegynesen indul vissza az elhagyott Atyához: — Atyám! Vétkeztem Ellened! Nem vagyok méltó, hogy fiadnak tekints; csak a szolgáid közé fogadj be engem! —

Így neveli a mennyei Atya gyenge, kiskorú gyermekeit saját tapasztalataik révén erős, kiforrott lelkekké, nagykorúságra! Elküldi őket messze-messze az idegenbe vándorutakra! kiszabott útlevéllel, amely másra át nem ruházható. Megadja mindeneknek az úti szükségleteit és a feladatukhoz mért talentumokat is. Menjetek és kereskedjetek! Szaporítsákok a tókeiteket. Hozzátok vissza nekem kamatostul. És útra bocsátja őket a viszontlátás hitével és reménységével! Hogy megkönnyítse vándorlásukat, letörli emlékezetük lapijáról a szülői hajlék boldogságának még az emlékeit is, nehogy vándorlásuk viszontagságait nehezebben tudják elviselni. Azt akarja, hogy ismerjék meg az ő végtelen birodalmának minden szépségeit és gazdag-ságait, hogy majd ha tapasztalatokban megedződve, szenvedésekben megtisztulva, kiforrott erős egyéniségekkel térnek vissza égi hazájukba, — hogy akkor hűséges alattvalóiá és méltó munkatársaivá legyenek az ő Egyszülöttjének: Krisztus királynak, Akit örökösévé és végtelen birodalmának kormány-zójává és az Ő uralkodótársává tett mindenek felett, mindenörökké! Akiről így szolt: — A Te királyi széked, Isten! mindenörökkön örökké fog tartani és imádni fognak Téged az Isten-nek minden angyalai!

A KÉTSÉGBEESÉS ÉS A RÁZKÓDTATÁS KÖVETKEZMÉNYE.

A rázkódtatás amint az imént láttuk, fizikai jelenség a lélek életében; az öntudatlanságba merült léleknek az erőszakos felerázása. A kétségbeesés pedig a vele kapcsolatos lelki megnyilatkozás. A bukott lélek rendszerint keresztül megy mind a kettőn, mert a rázkódtatásnak a rendes következménye a kétségbeesés. Van azonban olyan kivételes eset is mikor az egyiket a másik nélkül is megtalálhatjuk a bukás rendszertelen ségében, amelyben gyakran szerepel a test lélek nélkül és viszont a lélek test nélkül. A rázkódtatásnak tehát mentő célja és feladata van; ez fordítja ki a lelket a tévelygés állapotából. Igaz, hogy ezzel egy sötét verembe, a bukásba tasztítja őt. De ha már a bukás befejezetet, akkor ebben a helyzetben van már bizonyos határozottság is. A határozottság pedig már az iránynak az édes testvér je.

A kétségbeesésnek tehát kettős jelentősége van. Mindegyik a lelki fejlődés javára szolgál. Az egyik a rázkódtatás beállása; a másik a lélek túlságos érzékenysége, amiről a kétségbeesés tanúskodik. Ilyen érzékennyé a lelket a rázkódtatás teszi. Ha azonban ez a kettő nem esik össze, akkor a kétségbeesés rázkódtatás nélkül nem is valódi. Csak hazug jelenség a lélek életében és csak az ő tévelygéseinek és ferde céljainak a szolgáltatóban áll. Az ilyen hazug állapotnak az ismertetője a gyengeség és a hatástartalanság. Viszont ha beáll a rázkódtatás, legyen az akár elemi, akár testi vagy lelki csapás — és ezt nem követi a kétségbeesés, — akkor bizonyosak lehetünk, hogy még kemény és érzéketlen lelket rázott csak meg az erőrengés és elvonult felette anélkül, hogy felébreszthette volna. Időelőtti volt és a próbát a lélek még nem állta ki. Mert a rázkódtatásra azonnal reagál az érzékeny lélek és ezt az ébredezést nevezzük lelkiismeretnek. Ilyenkor észreveszi és megisméri a lelkét és ezután már lesz egy pont az életében, amelyet igaznak és értékesnek ismer. Lehetséges, hogy ezután ez lesz az ő további életének a támpontja. Erre az elhatározásra pedig a kétségbeesés vezette a lelket. Akár sejtelemben, akár öntudatlanságban nyilatkozzék is meg most már a lelkiismeret, ezzel csak az ő tapasztalatait gyarapította, amelyet többé tőle soha senki el nem vehet, miután belőle való ismeret; nem zsákmány, hanem megszerzett jogos szerzemény.

A kétségbeesés a léleknek a legtökéletesebb logikája, amely a lélek magas származásáról, eltévelydéséről és célja

fenségességről tanúskodik. Ezért a lélek legerősebb érzési bizonyítéka a kétségebesés. Ebbe veszti el átmeneti alakban a lélek önmagát, *hogy ismét megtalálja az Istant! A kétségebesett lélek ugyanis magán kívül van és mégis van valahol!* De hol? Egy csodálatos bizonytalanságban lebeg. Ez az első jelenlég, amelyet egy külső szemlélő világosan lát, a kétségebesett pedig világosan érez. A szemlélő előtt természetesen merül fel a kérdés: — Vájjon hol kóvályog ez a szegény lélek? A kétségebesett lélek tekintete pedig világosan kérdei: — Hol vagyok? Mi történt velem?

A legnagyobb doleg! Kiemelkedtél önmagadból, édes testvérem! *Ez a ténye a léleknek a legelső méltó és érdemes cselekedete, még ha kétségebesésben nyilatkozik is meg.* A legelső lépcsőfok, ahonnan talán nagy erőfeszítéssel, de minden esetre most már emelkedni fog. *Nem lehet tehát okunk az aggadalomra egy kétségebesett lélekkel sem.* Új világba került. Majd ha visszatér, tele lesz új benyomásokkal és azokból fog kialakulni az új helyzete és az új élete. —

Erről az új életről fogunk részletesen szólni a következő fejezetekben. Ez az igazi élet, amelynek okát és célját mégis csak tapogatva keresi a földi ember.

Amit eddig fejtégettünk, azok inkább elvont igazságok, mint érzékelhető jelenségek. Leírtuk a bukás lényegét, okait rugóit és megvilágítottuk annak értékét is. Rájöttünk, hogy a bukás ténye tulajdonképpen az életnek a gerince. Nézzük most a másik oldalát. Szedjük szét az életet, amely e gerincen felépült. A bukott lelkeket már ismerjük. Kutassuk most már magát azt az életet, amelyet a bukás alapján élnek a lények. Majd ha ezt is megismertük, tiszta fogalmaink lesznek nemcsak a bukásról, hanem a végtelen élet legszentebb tényéről: a megváltásról is. Miután azonban a bűnbeesés a megváltás ellentéte, teljes világosságukban csak egymásból érthetők meg.

Útjainkban pedig vezessen bennünket mindenkor a Szentszellem az ó kegyelmének erejével és melegségevel! Olyan utakra indulunk most, ahova még a sugár se tud behatolni; ahova mi is csak folytonos meleget fejlesztve és ennek az élletű és fenntartó erejében elrejtőzve vonulhatunk csak be. *A kínok, a gyötrelnék, a szenvédések szülőföldjére indulunk,* de amikor ide belépünk, „nem hagyjuk kívül a reménységet”. Ennek az átérvésére és megértésére akarunk indulni kész lélekkel, Isten hitével és erejével felszerelve!

Kezdjük tehát el az Úr Jézus nevében!

MÁSODIK RÉSZ.

ANYAGTESTI ÉLET.

ÚJ ÉLET A BUKÁS ALAPJÁN.

Eddigi fejezetünkben kimutattuk, *hogyan vezet lefelé az út a bukásba*. E II-ik részben azt fogjuk most kifejtem, hogy *a testet öltött szellem minő új életformákat folytathat a bukásban*. Ezt az életet, amelyet anyagtesti vonalunkban élünk, nevezzük köznyelven: *életnek*.

Nézzük, mi ez?

Az élet maga az Isten. Ő az élet oka. Ő az élet lényege. Őbenne a fenntartó erő. — Istenet azonban nem láthatjuk és nern érzékelhetjük; sőt értelmünkkel se tudjuk tisztán felfogni. *Csakis megtisztult érzéseinkben érezhetjük meg őt.* Még ez a megérzésünk is olyan, hogy azt híven kifejezni és érzékelhetővé tenni hiába próbálnánk, mert Isten az Ő végiglen nagyságában semmiféle érzéki valóság és képesség meg nem közelítheti. De fel-felcsillan néha érzéseinkben az eszményi tökéletességnak az alakjaiban; egy-egy pillanatra megérezzük a szépségnak, a fenségesnek, a hatalmasnak a megérzésében. *Ilyen felcsillanásokban találjuk meg Istenet a látható világ forgatagában.* Eme pillanatokra megérzett örökkévaló hatalmaságra támaszkodva kell fogalmankat is megalkotnunk a láthatatlan Isten lényegéről is. Az Isten elrejtőző legtökéletesebb élete azonban *visszatükrözödik az Ő teremtményeiben*. És aki Öt ezekben felismerni nem akarja, annak a bűne szt. Pál szerint: *menthetetlen!* Ilyen tükkörképe a láthatatlan isteni életnek *ez a látható földi élet is*.

Ha ezt a látható földi életet az isteni élet világosságából szemléljük, akkor láthatjuk, hogy ennek lényege és közvetlen oka nem más, mint a bukás, mert *a látható élet a bukás következménye*. Tudjuk már, hogy a bukás egy magasabb életvonalból való lecsúszás, *erőlegyengülés*. Ezért az *Ige* megtestesülése *Istenemberré, isteni szempontból*, már szintén ilyen „*erőlegyengülés*”. Sőt már a teremtés is az, mert az Isten *a teremtett kiulső anyagvilágban egy alacsonyabb életvonalat hozott*

létre: a látható életet Csakhogy ennek egy arányaiban és méreteiben hatalmas és összhangzó világégyetem lön a következménye; a tökéletlen lelkek bukásának következménye pedig a nagysággal ellentétes parányoknak a sokszorozódása és élete lett.

A csillagvilágokat, a naprendszereket és mindenzt, ami érzékeink előtt megdöbbentő erővel tesz tanúságot valamely el-képzelhetetlen nagyságról, és fensőbbségről, kizárolag az Istennek kell tulajdonítanunk. Ellenben minden, ami érzékeinkre disszonánsán hat, már csak alsóbbrendű *tökéletlen lelkeknak a termelése*. Az utóbbi valóságok közé tartoznak a természeti életben megnyilatkozó zavarok, illetve túlzások is, amelyek tulajdonképpen különválasztják az érzékelhető életet az érzékelhetetlen isteni élettől és egyben az előbbinek a bukás jellegét adják meg. Ezért minden zavar, amely az érzékelhető életben jelentkezik, már csak alacsonyabb, *bukott szellemi erőlényeknek és erőfeszítéseknek a megnyilatkozása*. Ez nagyon fontos pont. Világosítsuk meg egy kissé jobban!

Ott, ahol megszűnik a világosság, ott csak tapogatódzva haladhatunk tovább, mert a sötétség útja nem vezethet a világosságra. A világosság hatol be a sötétségbe és nem a sötétség a világosságba! Ezért kell keresünk minden irányban a megvilágított vagy a megvilágítható helyeket, amiket az isteni kegyelem számunkra foltárná már jónak látott. Amelyek pedig még csak sejtelemszerűek, azokat egyszerűen mint feltételezhető irányokat csak jelezni fogjuk. Részünkre még nem elemezhetők!

A legelső érzés, amelyet az új élet felé közeledvén megismerünk, a „szorongás érzése” lesz. minden újszülött csecsemónál láthatjuk azt a remegő gyengeséget, amely a szorongásnak külső alakja. Ezzel születünk a világba, az új életbe. De ha ezzel jövünk le a földre, akkor ezt valahonnan hoznunk kellett magunkkal? Ez is egyik ismérve a lélek újjászületésének, mert a velünk hozott szorongásban már megnyilatkozik mind az a gyengeség, amelyet súlyedésünk első pillanatától kezdve akaratlanul is kifejlesztettünk érzésünkben. Eme gyengeség fejlődése bennünk az erő fogyásának a következménye, mert az erő a súlyosodásával arányosan fogy. Az erő ugyanis az abszolút könnyűség, amely a súlytalálkozás és ha valamely oknál fogva természetünk elnehezedett, vagy lekötött lett, mi is képtelenek leszünk emelkedésre, miután a könnyűségen belül magát az erőt veszítjük el. Öreg korunk a legfényesebben

igazolja, hogy súly érzésünk fokozódásával arányosan gyengülnek az erőképességeink is. *Az anyagtestbe való stíllyedésnél az első lépcső tehát a szorongás, amivel együtt ébredezik ben-nünk lassanként az öntudat is, amely a bölcsőnkben még csak ösztön alakjában áll őrt a haladásunkban.* Az ösztön azonban a bukott lelkeket még csak a saját vonaltörvényében, anyagtesti vonalban tudja vezetni; abban a vonalban, amelybe új anyagtestével lebukott. De már emelkedésre segíteni nem tudja, mivel hogyan hiányzik belőle a magasabb intelligencia, vagyis a mindenkor magasabb megfigyelésekre és megismerésekre való képesség. Az ilyen ismeretszerzés már kizárálag az értelelem munkaköre.

Az öntudat egy bukás utáni új élet kezdetén még csak *gépszerűen* vehet részt a lélek életében. Beleviszi az anyagerő-életbe alacsonyabb ösztönös képességeit. Ez még csak empirikus képesség. Figyel jobbra, figyel balra és megjegyez. Szárazon mindenkor csak előre néz, vagyis visszatekintés nélkül mindenkor a közvetlen tényt fogja fel és jegyzi le az agyba vagy az értékembe, aszerint, hogy vájjon testben, vagy testen kívül él-e az a lélek? Ezzel azután folytonosan növeli súlyát, mert az összes tények és jelenségek, amiket életútjában felfogott, mint az egyetemes életből kiszakított hullák és élettelen valóságok lesznek az értelmében felraktározva. *Eme munkában még nem működik közre magasabb egységesítő és kiegyenlítő erő,* amely elsimítaná a megszerzett ismeretekben az ellentéteket és az élet összefüggéséből kiszakított fogalmakat és tapasztalatokat összhangba hozni iparkodnék. Ez az állapot még csak a szorongás érzésének termőtalaja: a lelkisúllyá összetömörült sok ellen tétes fogalom és ismeret az, ami a lélek érző központjára szorongólag hat vissza. Szomorú gyarlóságunk, hogy az élet összefüggő egységes képe helyett csak elmosódott, részekeit tudunk magunkba befogadni: szétesett hulla-darabokat, amikből igazán nem lehet az élő életet sem felismerni, sem összerakni.

A szorongással szemben a lélek erőtlensége legelőször az akarat meggyengülésében tűnik fel és amily mértékben terjed a szorongás a lélek érző pontjában, olyan mértékben fogy az öntudata is; illetve ennek a természete, helyes ösztöne, míg végre az első ütközetről teljesen elveszti minden magasabb képességét és fokozatosan összébb szorulván, végre öntudatlanságba esik. Ezt az öntudatot kell ezentúl a léleknek az ósirálmas testi újraszületéseinek minden újabb változásainál újra és újra visszanyerni, hogy azután azt újra meg újra elve-

szíthesse. Mert az új élet, amit a bukás után élnünk kell, nem más, mint a lélek öntudatlan küzdelme a testtel. Ez a küzdelem megérzékítve körülbelül egy halára álmosodott ideges ember küzdelmeihez és kínjaihoz hasonló, aki ahányszor csak elszunnyad, mindenannyiszor felerázza őt egy ismeretlen idegen erő. A bukott léleknek az életre kelt és élni akaró testével szemben *ez a felrázó erő maga az illető lélek*. Igaz, hogy ennek az öntudatlan küzdelemnek, amely folytonosan hullámzik és meg-megújul a test és a lélek között, lesz majd egy öntudatlan következménye és gyümölcse is: egy új élettevékenység, vagyis, a *testtermelés!*

A TEST TERMÉKENYSÉGE.

Az anyagtesti életnek a legáltalánosabb jelensége a testtermelés, így termeli a szellemvonalból lebukott lélek elsősorban a saját lelki testét. Ez a lelki test egy újabb bukás folytán később sűrűsödni kezd. Súlyosodik és lesülyyed egy még alacsonyabb vonalba, hogy ott egy még durvább testanyagba költözék. Ekkor kezdi meg az anyagtestbe öltözött lélek földi testében a testtermelést. Először a saját testét építi ki, azután testével szaporít. A test termékenysége tehát a bukásnak, illetve a belőle folyó életnek az állandó tevékenysége. *Testi termékenységnak* azonban nemcsak a test termelését nevezhetjük, hanem minden szellemi és művészeti termelést is, amely a bukott lelkeknek a műve, és a testi élet, vagyis a külső világ ápolására vonatkozik. Ezen utóbbiak azonban a bukás alapján álló életnek nem az elején, hanem csak a megismételt újraszületéseknek a végén termeltetnek és ezért alkotásaik a haladás bizonyos zománcával és a reá sugárzó öröök világosság-nak bizonyos fényével és melegségével vannak besugarazva., A szellemi és költői művekben ez a fény és melegség a szép, amely még akkor is megindít, ha testi okokból, a testért lett alkotva.

A „Teremtés Könyvében” bővebben foglalkoztunk a testi termékenységgel, amely az anyagnak a sikere, mert habár az erő elengedhetetlen közreműködésével történik is meg az, de azért kizárálag az anyag jegyében és annak jellegében hozza létre még az erő is a teremtett valóságait. Anyag-jelleg pedig a súly, az érzéki hő, és végi az anyag-mozdulatlanság. E hár-

mas képessége az anyagnak akkor teljes, mikor képződményi fejlődését nemcsak hogy bevégezte, hanem már kerete lett bizonyos erőresznek; mászával, *mikor már teste lett egy megtestesült léleknek*. Az anyagnak hármas képessége, amely testi termékenységének egyik tényezője, az anyagerő közösségevel lesz teljessé. A meg nem lelkesült anyag még csak az elemeknek a hatalma alatt áll a végtelenség természeti, vagyis testi életében és mint ilyen, azoknak magasabb hatásai által irányítatik. Pld. mielőtt az emberi test elérné a teljességet, az anyaga, amelyből a teste ki fog fejlődni, már megjelölhetetlen helyeken és kifejezhetetlen anyagparányokban használtatott fel az elemek által kikutathatatlan célokra. *Az ember sohase tudja, hogy testanyagának sejtképző parányait honnan merítette!* Anyagszemponiból tekintve az anyag ily állapotában tökéletesebb, mint amilyen lesz a meglelkesült testben. Az anyag fejlődésének azonban mégis ez az útja: előbb élőtest parányaivá kell lennie, hogy azután ismét atomokra essék vissza és egy fokozattal előbbre juthasson a tisztaulásban.

Természetes, hogy a test semmiféle új alakulásnak sem lehet a megindítója, mert anyagjellegénél fogva *mozdulatlan*. De már benne van minden a feltétel, amely egy hozzáillő test szaporítására alkalmassá teszi. *A testi termelés lefolyása pedig legyen az akár emberi, akár állati, vagy növényi termelés a végtelenségben, minden vonalon és ponton ugyanazon módon indul meg: anyagsokszorozódás* alakjában; röviden: *sejtképződésben*. A főfeltétel azonban az ember testi termelésében a bukott lélek, amelyről tudjuk, hogy *sűrűdött* és *háromságát elvesztett kettős tulajdonságú őserő: erő*, amelynek *erőrezgése* és *erőmozgása* van. *Erőmozgása*, vagyis anyagatesti élete pedig ellenállhatatlansági természeténél fogva mozog és mint ilyen, *kitörő erőtermészetű*, (vagyis *kaotikus*) [teremtői] kitörésekre hajlamos és képes természet.

Már előbb kifejtettük, hogy az elbukott lélek *legelőször szorongó érzésbe süllyed* és *később egészen elmerül benne*. Az elmerülés az öntudat elvesztését jelenti, azonban szabadon hagyja a testi természetnek és az erőnek minden egyéb képességeit, így vált öntudatnélküli mozgó erőjelenséggé az őserő rezzenet is. Ezek a rezzenetek, vagyis vibrációk ma is feltalálhatók az atomok legvégső alapelemeiben, amelyek „*öntudatnélküli erőmozgások*”: elektronoki *Az öntudatlanságnak a foka dönti el, hogy az erőrezzenetek mozgásából milyen test jöjjön létre?* Anyagi, növényi, állati, vagy emberi test-e? Mert

az öntudatlanság lehet teljes, vagy részleges, kisebb vagy nagyobbfokú. Tevékenységének a gyümölcse pedig mindig ehhez alkalmazkodik, szigorú következetességgel. Amely erő termelő mozgása közben megtartotta öntudatának egy részét, az kizárával teremtő alapon és okból és az ó tisztán maradt részleges akaratából és erejéből kifolyólag termel értékes testeket, esetleg embertesteket, értékesebb, vagy értéktelenebb fogékonyssággal. Amelyik erőrezzent azonban teljesen elvesztette az öntudatát, a teremtő erőktől és áramlatoktól sodortatván öntudatlan, kaotikus kitörésében hozzátapad más, hasonló rezzenetekhez. Ezek hozzák létre az anyagatomot, amelyhez már a megfelelő s a hozzá legközelebb eső vonalú anyagatomok is csatlakozhatnak. Ez az anyagtömörülés, amit Broglie herceg erőanyag-csomósodásnak nevez, magasabb erőáramlatok által segítve, megalkotja az ásványi, növényi, vagy állati testeket, amelyek már alkalmasak egy-egy lelki indulatnak, képességeknek, vagy eszményiségeknek a befogadására és vezetésére. A testi termelés megkezdése pillanatának röviden ez az összevont története.

A testi termelés erkölcsi háttere azonban nem maga a bukás, mert ez csak az alkalmat adja a testi termelésre, hanem az erőélet kényszere, vagyis a faji ösztön, amely még akkor is kénytelen tevékenykedni, amikor már tökéletességét elvesztette. A testi termékenység nem szép és nem is megindító de mégis nagy dolog. Ennek oka az erőnek egyetlen önkéntes törvénye, és ennek folytán hiszi, hogy ő mozogni és élni kénytelen. Cselekvésre és alkotásra hajlamos, mert mozgó képességét csak a termelésben merítheti ki. Ismételjük, minden sokszorozódás a fent leírt módon történik és nincs a végtelenségnak egyetlen súlyal bíró valósága, amely létre jövetelét más módon nyerhetné.

A testi termékenység azonban a lelket kimeríti, miután kitörésének előretörés lesz a következménye. És amíg a test illetve az anyag kielégítette válik, mert a sokszorozódásban elérte termesztes képességeinek a teljességét, ugyanakkor a lettört lélek egy másik gyengeségbe esik bele: a teljes közömböségre, vagyis a lehangoltságba. Erre mondta Madách: — A kéj ára ott van a lehangoltságban!

A LÉLEK KÖZÖNYÖSSÉGE.

Az akarat-erejét elvesztett lélek természetes módon válik közönyössé és a bukás utáni életnek ez az első következménye. *A közöny mindig csak a lelki gyengeség megnyilatkozása, de egyúttal kegyelmi sugár is*, amely már nem az igazság törvénye alapján jelenik meg az elbukott lélek életében. Miért? Mert az igazság a következetesség eszménye és ezen a ponton megtagadja önmagát és visszavonul, hogy helyt adjon a szeretetnek. Ebben különbözik a krisztusi erkölcsstan a hinduk *karmájától*. Az utóbbiban csak a világmegváltás eszméje érvényesül *A krisztusi szellemben pedig a kiegyenlítés útja, a bűnbocsájtó kegyelem, — a gratia*. Így történhetik meg, hogy míg az érzékenység, — amely minden létező, tehát még a legtökéletesebb valóságnak is állandó sajátsága, mivelhogy ez a képesség óvja meg a valóságokat az elszigeteltségtől és a romlástól, — a bukás után eltűnik a lélekből, addig megjelenik helyette a közöny. Mit jelent ez tulajdonképpen? Azt, hogy a legfinomabb és legérzékenyebb valóság, vagyis a lélek képes közönyössé válni, holott a durva és kevésbé érzékeny anyag sohasem válhatik közömbössé.

Ez a jelenség következetlenség, tehát igazságtalan, mert míg egyrészről elszigeteli a lelket a mindenható erőtől és befolyástól, addig egyben fel is függesszti a haladást, megakadályozván az események és következmények természetes kifejlődését. Egy közönyös lélek életében tulajdonképpen *semmisem történik, mert semminek sincs rá elváltoztató hatása*. Ez az oka, hogy a valóban elbukott lélek fásulttá lesz és ugyanakkor, amikor bukásával talán hallatlan fájdalmakat és károkat okozott magának és talán másoknak is, ŏ *maga minden visszahatástól elszigetelten a legkevesebbet szenved bukása következményeitől*.

Látszólag ez igazságtalan fordulat, azonban a legtökéletebb isteni bölcsességre vezet bennünket. Tudjuk, hogy az igazi bukás valóságos esés a lélekben. Az esés pedig még ha erőatom végzi is, útjában érzékelhetetlen mélységeket váj ki a végtelenségen. És miután ez az esés a végtelenségen történik, esetleg éppen oly feneketlenné válhatnék, mint aminő felmérhetetlen a végtelenségnek a magassága is. Így válhatnék minden bukás végtelen eséssé, ha csak az Isten valamely kegyelmi ténytel meg nem állitaná.

Minden esésnek törvénye (természete) a tehetatlenség, ami

azt jelenti, hogy önmagától meg nem állhat, ha csak egy magasabb erő, vagy akarat meg nem állítja. Ez a legmagasabb kegyelmi befolyás a bukás után a lélekben mint közöny jelentkezik. Ismeretlenül, váratlanul és megmagyarázhatatlanul jelenik meg a lélekben és megállítja, megakasztja az esésében. A közöny erő-szempontból megérthetetlen, mert bár a lélek csalódása előzi meg, de azért az a csalódás az ellenállhatatlansági erőtulajdonságot, amelynek természete az örök tevékenység, még nem indíthatná közönyre. Hogy a testi termelésben kimerült lélek, amely a kaotikus kitörésben élet helyett halált, betölöttsgép helyett úrt talált, bukása után csalódva roskad össze, azt már mindenjában tapasztaltuk és éreztük. Ezért könnyen megérthetjük, hogy a visszahulló erőatom tehettelenségeiben mindenki által mélyebbre esik. *De miért áll meg?* Miért lesz az erő közönyössé? És miért egyedül a lélek képes közönyösségre és érzéketlenségre? Megérthetetlen és valóban fel foghatatlan jelenség ez, hogyan erő szempontból vizsgáljuk. Nem értjük, hogyan juthat az ellenállhatatlansági erő mozgó természete közönybe?

És mégis így van! És éppen ez az a magasabb kegyelmi tény, amely a bukás után közelép és a leksi esés folyamatát megállítja. A tehettelenné vált lélek ilyenkor váltja ki az isteni irgalmasztást és ugyanabban a pillanatban, amikor az erő összeroskad, a leksi halál helyett a legéleetteljesebb csend terül el benne.

Mi ez a csend? Kifelé ugyan közönyösséggel és érzéketlenséggel alakjában nyilatkozik meg, de belül elrejtetten a megváltás és a feltámadás feltételei képződnek ki benne. Ezért kívánatosabb a lélek közönye, amely kifelé tétlenségen és leksi betegségen nyilatkozik meg, befelé ellenben érlel, mint a léleknek testi irányban való haladása, amely egyoldalú fejlődés és csak a testi életet tökéletesíti, a leksi életet pedig eldurvítja és az anyagot az erő felett győzelemre juttatni törekszik.

Ne gondoljuk, hogy az elbukott és elfásult lélek már teljesen kiesett a haladásból. Ellenkezőleg! A haladás titkos erői működnek benne. Ezért a bukás is jobb a tévelygésnél, mert határozottabban és ezáltal gyorsítja a haladás ütemét. A tévelygés ellenben irány nélküli meddőség; élni gyenge és meghalni képtelen! Pedig új életet a lélek csak akkor kezdhet, ha már az előbbit befejezte. minden bukás, bár erőszakosan, minden egy-egy csomót vág szét, amit a tévelygés kuszált össze. Igaz, hogy többnyire fájdalmas csapással vágja szét, de szétvágja.

Ezért a bukás útja egyenes és nem végtelenbe vesző kanyargás, mint a tévelygésének. Célja van már! Két ellentétes irány szétágazása felé vezeti Jobbra, vagy balra? Tessék dönten! S az a lélek vagy belemerül az anyagba, hogy azzal teljesen összezavarodjék és emlékezetével együtt lelki képességeit is elveszítve egy alacsonyabb állatias hajlamú életet kezdjen; vagy pedig, amint már előbb is leírtuk, közönyössé válik és ily módon a fentartó elemektől magát elszigetelvén, a gyors romlás állapotába kerül. Ennek az eredménye pedig egy hasonló gyors ütemű lelki kifejlődés lesz.

Az ilyen eset nem a magasból lebukott szellemi (értelmi) lényeknek, hanem az érzéslényeknek a bukása után áll be, amikor az ellentét, amely a bukásban szakad a lélekre, nemcsak letöri, de el is temeti őt. Aki pedig eltemettetett, annak a feltámadása is közelebb van, mint a temeteílené.

Az anyagias hajlamú lélek, amely szintén letörök a bukás alatt, csakhamar összeszedi magát és új helyzetében nemso-kára megtalálja a természetének megfelelő elemeket. Halad — néni felfelé és lefelé, hanem ki-kitör oldalt; erre és arra öntudatlan törekvése az lesz, hogy az anyagot eszményítse. Ezekből lesznek rendesen a művészlelkek, vagy pedig az anyagtermelésre alkalmas lelek, akik megkezdi a fejlőést erőlap nélkül és csak az anyagot fejlesztik. Teremtenek új életet, új világot, amelynek kezdete és vége mindig csak az anyag. És amikor már elismerik is az Istant, még azt is anyagból kifejlődöttnek fogják hirdetni. Az ő lelkeikben is van bizonyos közönyösség, de ezt az anyagélet fejlődése javára ápolják és táplálják önmagukban, hogy így elszigetelődven minden eszményiségtől, nyugodtan fejleszthessék magukat. *Ezek az anyagtermelésre alkalmas lelek, akiknek minden törekvéstük és reménységük a test épsege*. Állandóan saját testük ápolásával foglalkoznak és szemeikben az élet legmagasabb célja a testtermelés. Ebből kifolyólag életküzdelmeiknek is egyetlen cél-pontja a legdurvább anyagi élet, amelybe teljesen beleilleszkedni törekesznek, hogy így egy alacsonyabb összhangban élhessenek.

A testi fejlődés folyamata, amely állandó a végtelenségen, minden külső megnyilatkozásában őrajtuk és általuk jön létre. Sőt minden lelki mozzanatot is ők hívnak elő a láthatatlan és elrejtett életből. Mert amíg a lelki életben egy folytonos érési folyamat van, amely fokozatosan asszerint nyilatkozik meg, amint egyes valóságok benne megérnek, addig a testi életben

minden örökösl fejlődésben van, hogy minél tökéletesebbé és életképesebbé váljék. Ez a fejlődés a külső körülményekhez való alkalmazkodásból áll, amely már a bukás utáni új életnek a testi irányú megnyilatkoztatása.

TESTI FEJLŐDÉS.

Az anyagnak minden változása, amelyen keresztsülmegy, „fejlődésnek” nevezhető. Már a kezdete is valamely változásból állott elő és ilyen lesz a további alakulása és átalakulása is, mert az anyagnak egyedüli képessége a fejlődés. Ezzel szemben a lélek sem nem fejlődik, sem nem változik. Vájjon hogy értsük ezt? A lélek mint isteni lehelet önmagában egy bevégzett tökéletesség. Az Isten kezéből csak tökéletes lélek kerülhetett ki. A lélek tökéletes képességei csak a bukás folytán homályosultak el. Jól jegyezzük meg! Elhomályosultak és így meggengültek, de el nem pusztultak és meg nem semmisültek. A bukott lélek olyan, mint a kiszáradt homok a tengerparti apálynál. Elég a közeledő dagálynak egy-egy hullámcsapása, hogy azt a beszennyezett száraz homokot ismét tisztára és fénysesre mossa. Így van a bukott lélek is: kiszáradt homokbucka. Beszennyezte magát; meg kell tisztulnia!

A lélek egész alakulása tehát abban áll, hogy öntudatosan törekszik visszanyerni egykor elvesztett állapotát és képességeit. *Az anyag fejlődése pedig a lélek eme törekvéseinek öntudatlan követésében, vagyis a hozzá való alkalmazkodásában áll. Rendkívül fontos pont ez! Jelzi az anyag és az erő közötti nagy különbséget. Hiszen az anyag fejlődésének törvényeit és értékét is mindig csak a vele kapcsolatos erő természete szabja meg. Nem fejlőhetik az anyag az erőtől függetlenül és még kevésbé vele ellentétesen. Ezért mikor anyagfejlődésről szólunk, előbb tisztáznunk kell a fejlesztés fogalmát, mert a fejlődő anyagnak minden jelenségét egy fölötté, vagy mögötte álló erőre kell visszavezetnünk.*

Akár a végtelenség hatalmas világtesteinek az anyagfejlődését figyeljük meg, akár az emberek, állatok és növények páratytesteinek a fejlődését, ugyanazokat az alapvonásokat találjuk meg fejlődésüknek folyamatában. Létrejövetelüket is ugyanazon kaotikus kitöréseknek köszönhetik és értéküket, valamint külső formájukat is mindig az az öntudat, vagy öntu-

datlanság határozza meg, amelyben létrejöttek. Fejlődésük érteke és formája is ebből az öntudati állapotból következik. Egy test fejlődhetik egyenletesen, zavartalanul és összhangban. De fejlődhetik ellenkezőleg is. Az előbbi esetben *tökéletes*, az utóbbitan *tökéletlen* testté fejlődik. Értsük meg jól, hogy itt a tökéletességet *csak a testi kifejlődésre vonatkoztathatják*.

Anyagi szempontból az első értékes; *lelki szempontból* a második. *Az anyag külső tökéletessége mindenkor a lélek rovására jön létre*, mivelhogy a tökéletes anyagfejlődés ellenkező irányba tereli a lelket; a lélek erőinek kifejtését nem lelki, hanem külső testi célokra pazarolja el. Ebből azonban nem az következik, hogy az erőnek viszont csak az anyag rovására lehet tisztulnia és alakulnia. Söt! *Az erő tökéletes munkát végez, mikor az anyagot emeli és vele összhangban fejlődik*, hogy kölcsönösen egymás előnyére szolgáljanak. *Az összhang tehát alapfeltétele a kívánatos testi és lelki együttfejlődésnek*.

A tisztuló és erősödő lélek testének is tisztulnia, finomodnia és erősödnie kell; — mindezt a szónak *finomabb értelmében*. Nem állati erők fejlesztésére kell törekednie, hanem magasabb embertesti erőkre. Ilyen pld. *a szívosság, az edzettség, a természetes egészség*. Mindezeknek a kifejlődése pedig szoros összefüggésben van a lélek tisztulásával és erősödésével. *Ezek az igazi embertesti erők, nem pedig az izomrendszernek az erőszakos kifejlesztése*. Ezért a túlhajtott atlétika *határozottan káros az összhangzó fejlődés szempontból*. Az abnormisan fejlődött izomemberek (díjbirkózók) *finomabb érzésére* úgy szólvan képtelenek.

Ezért sem a testi erő, sem a testi szépség már *nem embertesti, hanem természeti erő*, amely teljes mértékben alá van vetve az *egyetemes nagy természet hullámzó alakulásainak*. *Semmi összefüggésben sincs a lélek erejével* és céljával. Ellenkezőleg! A lélek gyengeségének látható jelei, mert bizonyítják, mennyire nem volt képes egy szép testű lélek magát a természeti erők befolyása alól kivonni. Ez az oka, hogy *a feltűnő hideg szépségek ritkán rendelkeznek érzés-mélységekkel*. A természeti erők ugyanis az összhang szemléltetésére törekessnek épp úgy, mint a művészek. Az összhang pedig lényegében érzelmi valóság, amely akkor tökéletes, amikor teljesen kifejezhetetlen, vagyis amikor már az érzékek fölé emelkedett. Az érzést érzékiteni vagy jóhiszemű tévedés, vagy hiú erőlködés.

A természeti erők két esetben szolgálnak az Isten dicsőségeire. Először, mikor erőhatásaikkal *rákényszerítik a tétlen*

embert a munkára. Másodszor, mikor a munkában kimerült *embert ráutalják és kényszerítik az imára*, vagyis az Istenhez való emelkedésre. Ez a természeti erők kettős feladata. A természeti szépségeknek, erőknek és hatalmaknak más céljuk és rendeltetésük nincsen. Az emberi szépség is ilyen természeti erőnek a gyökérhajtás, a és többnyire a lélek megtévesztésére törekzik. Öntudatosan, vagy öntudatlanul, de rendszerint sikerül is neki. Az úgynevezett testi szépségek mindenkor kisebb központokká akarnak válni és egyetlen eszményük, hogy őket az emberek rajongása vegye körül. Pedig bizony ők is csak álerőforrások, amelyek megtévesztik a szomjas embereket és újabb szomjúságot isznak belőlük, amely elolthatatlan. ,

A testi fejlődés irányát tehát nem a szépség felé hajló fejlődésben kell keresnünk és megtalálnunk, hanem kizárolag a lelki erősségen. Valódi erő az anyagban csak akkor van, hogyha minél inkább önmagától fejlődik. Az erőnek ugyanis alapképessége, hogy önmagától való. Az a testi fejlődés, amely, fejlődésnek feltételeit idegen valóságokból vonja ki, amelyekkel folyton tömi, eteti, itatja önmagát, csak géppé vagy állattá fejlesztheti. A testanyagnak még az ellentálló ereje is oly mértékben csökken, amilyen mértékben túltáplált. Ellenben az önmaga erejéből sűrűdő test szívóssá lesz, edzetté, igénytelenné és magas fogékonysságúvá. Mindazt az anyagfenntartó elemet, amelyet az anyagelvű ember megdurvult alakjában tápanyagban magához vesz, a megfinomult embertest, mint amilyen volt eredeti mivoltában, romlatlan és tiszta erejében a természet egyszerű elemeiből vonta ki: a fényből a légből, a vízből stb. Ennek nyomait azonban nem az ő húsában, bőrében és csontjában, egyszóval testi minőségeiben, hanem az ő testi és lelki energiájában fogjuk megtalálni.

Egy testét tömő és fűtő hasember mindig kevésbbé képes energiai tevékenységre, mint egy nélkülözésekhez szokott ember, aki a szükséghez képest mérsékelten táplálkozik. Az ilyen ember messze kiható munkásságot képes kifejteni, mert ez az erő önfeljöldésének a törvénye. Mindaz, aminek fejlődnie kell és nem ilyen alapon fejlődik, romlott. Síg a törvényes alapon fejlődő testnek a lelke természetes úton jut az ébredés állapotába, addig a testi alapon fejlődő lény csak az anyagfejlődésnek azt a fokát tudja elérni, amely csak a romlást előzi meg a testben.

A LÉLEK ÉBREDEZÉSE.

Ha a bukás után egyenesen halad a lélek, csakhamar eljut az ébredéshez. Az ébredés ugyanis természetesen következik be a közönyösségen kimerült lélek életében; a közönyösség azonban egyúttal erő állapota is a léleknek és bizonyos fokú erő kifejtésével jár. A lélek eleme a mozgás, a tevékenység. A közönyösség pedig a lélek mozdulatlanságában és télenségében áll; nem a teljes mozdulatlanságban ugyan, mert; ilyen nincs, hanem csak a mozgás legérzékelhetetlenebb alakjában. De amily érzékelhetetlen a közönyben a mozgás, épp oly erőteljes a bensejében. Bizonyos mértékben természetfeletti állapot és sohasem függ az egyén akaratától, hanem mindenkor magasabb befolyástól és erőhatástól.

Még soha senki sem alakíthatta át önmagát közömbössé, bárminő kívánatossá lett volna is ez reá nézve bizonyos esetekben. A közönyösség a léleknek legnagyobb ellensége. *Egy közönyös lélek igazi tetszhalott.* S amíg ilyen állapotban sínlődik, e közben öntudatlanul is nagy munkát végez: *önmagát éli!* El van szigetelve teljesen minden mástól és ebben a helytelen élettelenségen csakhamar ki kell merülnie. A közönyből tehát biztosan ki fog gyógyulni a lélek, mert ez az állapot az ő természete ellen való. A közönyből való felgyógyulást nevezzük: *lelki ébredésnek.* Bizony az ilyen ébredés nem valami rózsás hajnalra hasad, hanem kemény tusára és nehéz küzdelemre! A közönyből felébredt lélek nem talál világosságot, erőt és örömtöt, csak azt a neki kétes értékű bizonyosságot, hogy érzi, hogy ő van. minden nehézsége és nyomorúsága dacára már érzi a maga létének, a megszakíthatatlanságát. *Ez az erős létérzés azonban már az ébredés megnyilatkozása benne.*

Ezekután következik az életkényszer visszatérése, ami a lelket ismét belecsatolja a napi élet forgatagába és bizonyos gépszerű életre utalja és kényszeríti. Az ilyen lelkeket szokták *együttyű lényeknek* nevezni, akik sem önmagukra, sem embertársaikra nem látszanak szükségeseknek. Annyira rajtuk van a közönyösségi külső jele is: a közömbösségek, hogy minden tekintetben fölösleges lelkeknek tűnnék fel. Többnyire így élik át életüknek egy-egy reinkarnációját. Pedig egy tulajdonságuk már van, amely nélkül a végtelenség anyagélete sem állhatna fenn. Ők már természetesnek találják az életet, mert lelki haláluk és abból való feltámadásuk emléke érzésükbe mintegy bele van égetve. Ők már sohase fogják tagadni többé az örök-

kévalóságot, mert az élet erőteljes érzése úgyszólván természetükkel lett. Eme hitüket soha többé nem is fogják megtagadni.

Különben ez az állapot egy ártatlan és ártalmatlan életfok; nincs benne nagy szenvédés, nagy örööm; nincs benne nagy feladat és nagy szomorúság; csak egyhangú kényszermunka. Ezek azok az emberek, akik sorfalat állnak az élet útjában. Igazán semmi sincs az életükben, amiért élni érdemes és ők mégis vonszolják az igájukat egy benső életkényszernek engedelmeskedve és így élik végig földi életüket. Egy se lesz közüllük öngyilkos. Ebben az állapotban az ember már az örök élet törvényét hordozza magában. Bizonyos jótékony homályban él, amely nem meríti ki a lelket, hanem megérleli a világosság elviselésére, amely minden közel áll a homályhoz. Az ilyen lélek az ébredés állapotában nem éli öntudatosan testi életét, mivelhogy a lelke nem vesz részt a testi életében. Nyugodt várakozásban van és semmiféle áramlat nem képes magával ragadni őt.

Rendesen ezekhez csatlakozik a lelkeknek egy másik fajtája, akik bukás utáni új életükben teljesen testi irányban fejlődtek ki, vagyis aiknek nem a lelke, hanem a teste fejlődött ki előbb. Így tehát egymást mint ellentétek kiegyenlíti és együtt haladhatnak. Ha ez a két ellentétes egyoldalúság kapcsolódni tud, akkor rendesen egy összeillő párt képeznek és alkotnak, hogyha ugyan még van bennük annyi egyenletességi tulajdonság, amely őket összevonhatja és összetarthatja. Szinte predesztinálva vannak a párosodásra, és az összeházasodásra. Egymást kiegészítő boldog házastársak lesznek.

Az ilyen összhangzó kiegyenlítés biztosítja a kölcsönös fejlőést és a két ellentétes természet egységen összeolvadva mintegy kiegészítik egymásnak a hiányait Kívánatos, hogy semmikép se kapcsolódjék két olyan lélek, amelyek ugyanazon lelki állapotban vannak, mert ez reájuk nézve megállást jelent. Két teljesen egyforma lelki állapotú embernek a testi termézsete is ugyanaz és a kettőnek az egyesülése csak egymást szaporítja, de minőségileg nem befolyásolja. Nem egymást össztorzó ellentétek. Egy alacsonyabb fokú egység keletkezik közzöttük, amelynek nagyon fanyar és silány gyümölcsei vannak. Magzataik is rendesen rosszul fejlődött felnőttek lesznek, vagy pedig sok esetben kora gyermeksegükben halnak el.

Két lény egyesülésének, akár testi, akár lelki értelemben vesszük, mindenkaotikusnak kell lennie, mert csak két ellen-

tét egyesülhet kitörésben, amelyek egymást feszültségebe hozzák, nem pedig két azonos természet. A kívánatos egyesülés minden összerobbanás és nem összeolvadás, mert csak az első nyomában fakad küzdelem, emebben pedig elbágyadás.

Lelki szempontból is hibás két viharos természet egyesülése, mert egymást kimerítik, letörök és szárazság hervasztja el mind a két lelket. Ugyancsak testi értelemben is hibás két egyenlő vérmérséklet és temperamentum kapcsolódása, mert vagy egyáltalán nem lesz gyümölcsük, vagy csak férges és romlásra való hajlamokkal bíró test lesz a gyümölcsük.

AZ INGADOZÁS ZAVARA.

A zavarról már beszéltünk egyszer és az *a bukás zavara* volt, amelyről tudjuk, hogy a teljes rendszertelenségen áll. *Nem azonos* tehát azzal a zavarral, amelyet az *ingadozó* lélek a bukás utáni új életben érez. Ennek a zavarnak nincsenek viharai és kibontakozása is *csak kétféle lehet*: — vagy *testi* vagy *lelki irányban* fog a lélek elhatározása a próba után ki-alakulni. Az élet fejlődésének zavara tehát *nem azonos a bukás zavarával*, mert az utóbbiban a lélek következetlenül cselek* szik; össze-vissza, jót és rosszat. *Minden cselekedetében van valami jó és van valami rossz*. Van valami langyosság és van valami erőtlenség, ami lehetetlenné teszi, hogy cselekedetei határozott jellegű és határozott hatású cselekedetekké legyenek.

És van még egy lényeges különbség közöttük. Míg ugyanis *a bukás zavara minden irányban kihat és ezzel fokozza az egyetemes zavart*, addig a bukás után felébreadt léleknek zavara már csak az illető egyén bensejében hullámzik és saját magán kívül senkire és semmirre sincs zavaró hatása. Természetes azonban, hogy az ilyfajta zavar is csak a léleknek az erő ténykedése. Hajlamainak benső küzdelme a jó és a rossz, a lélek és az anyag között. Eme erőténykedésnek az eredménye pedig vagy a lélek megismerő képességeinek a fejlesztése, vagy pedig a test teljes kifejlődése lesz; röviden: — vagy *lelki*, vagy *testi eredmény*.

Előbbi esetben lelki útra tér a lélek és tisztni kezd; az utóbbi esetben pedig testivé válik és a test kezd kifejlődni. Ha tehát egy zavaros lelket látunk, amely összefüggés nélkül cse-

lekszik minden habozás nélkül jót és rosszat, akkor tisztában lehetünk, hogy a mélyén van a bukásának. Ha pedig egy *habozó, ingatag*, zavaros lelket látunk, aki *elhatározásra képtelen* és ide-oda hajlik, akkor megállapíthatjuk, hogy már a bukás után van és *felébredt* lelke erősödik benne.

Minthogy most már az *ingadozás* zavarát szabatosan megkülönböztettük a bukás zavarától, vizsgáljuk meg az előbbit a maga természetében. A lélek ébredését a testi világban a test kifejlődésében, illetve annak a testi életében szemlélhetjük. Hatása a testre mindig jótékony, mert a *test az ébredő lélek indítása és vezetése nélkül nem volna képes még testi életre sem*. Viszont a lélekben az ébredést mindig bizonyos természeti zavar követi, amely egyidejű az ébredéssel. Söt az ébredésnek tulajdonképen *az oka sem más, mint éppen ez a zavar*, amely pedig az ébredés következményének tűnik fel. A zavart ugyanis a test visszahatása idézi elő a lélekben. Ellenben a testet visszaható tényezővé csak a léleknek újraébredő érzékenysége teheti. Ez a kettő teljesen fedi egymást. Eme ponton oly szorosan egy a test a lélekkel, mint ezenkívül talán soha.

Sem a test, sem a lélek életében nincsenek jelenségek, amelyeknek okát másban kereshetnénk, mint *egymásra való kölcsönhatásukban*. Azért a lelkes test a szemlélő számára a legvilágosabban és a legkönnyebben megérthető az *ingadozás zavarában*. Ilyenkor minden kívül áll és mégis teljesen el van szigetelve önmagában. Ez azonban a szemlélet számára nagyon előnyös, csak a szenvédőre hátrányos, mert zavarainak éppen ebben rejlik a természetes oka. Az elszigetelt lélek, amely érzi erőinek a visszatérését és kifejlődését, érzi egyúttal ezeknek a fokozódását is. *Felébred benne a tevékenység kényezsere, amely azonban alkalom hiányában nem tud működni mert hiszen az ingadozó, zavart lélek el van szigetelve önmagában.* Tettre vágyó, akciósóvár lelki természete a tehetetlenség állapotába van beleszorítva, ahol működni képtelen. Ez a legnehezebb lelki és testi várakozásnak az állapota.

Hajlam és irány nélkül, ismeretek és tapasztalatok nélkül, gondolaiok és cselekedetek nélkül, túlfeszített életerővel, kirohanásra készen, állandóan a helyzet utolsó pillanataiban élve, várja sóvárogva az *ismeretlen kialakulást. Ez jellemzi az igazi zavart.* Ilyen érzések töltik be az elhatározásra képtelen ingadozó lelkekét, bárminő helyzetben legyen is cselekvő erejük próbára téve. A cselekvőrő ugyanis az emberben az a képesség, amely csak a lelkierőknek teljes kifejlődése után bonta-

kozik ki benne. A lélek erői azonban, amelyek már a közöny állapotában fejlődtek a lélekben és az ébredéssel *egyidejűleg* nyilatkoznak meg, most már a testi igények jelentkezésével szemben fognak megerősödni, vagy pedig újra letörni. *A lélek erőinek próbája rendszerint a testnek az igényessége.*

Ilyenkor minden attól függ, hogy vájjon a kifejlett test igényeivel szemben milyen állást foglal el a lélek? Alárendeli-e magát a testi ösztönöknek, vagy föléjük emelkedvén, lelki megismerésekre fog-e öntudatlanul törekedni? Míg eme két irány között a lélek magát elhatározni képtelen, addig minden a zavar állapotában van. *Ingadozik, habozik, kapkod* és ez az állapot gyakran egy egész életszakot betölt. Sőt rövidebb vagy hosszabb időre — néha csak pillanatokra — *de megismétlődik minden megtestesülés életszakában. Ebben az állapotban a lélek kívül áll minden segélyvonalon, mert a zavar az az egyetlen vonal, ahol a segítő kéz már nem nyúlhat.* Még pedig azért nem nyúlhat, mert a zavar maga a bukás lényege, vagyis a mélység feneke. A zavar az a valami, amelyet még a legjobb szándékkal is csak még jobban összezávarni lehet, mert sajátssága, hogy mindenkor, ami vele összekapcsolódik, zavarosan fog fel és viszássan értelmez.

A TEST KIFEJLŐDÉSE A BUKÁS UTÁN.

A bukás előtt még nincs egy Istenből már kiszakadt léleknek kifejlett és az anyagéletre alkalmas teste. Ilyenkor a lélek még tiszta lelkiség; anyagtest nélküli erőatom. A testfejlődés feltétele tehát egy újabb süllyedés; egy még alacsonyabb vonalba való elmerül és. Csakis így ölhet az elbukott lélek testet, mert hiszen már bukásának is ez a testet-öltés a célja. Egyéni-ségének a szabad kifejlesztése kívánta meg az anyagtestet, amelynek ellentétes természete ébreszti fel őbenne is a szunyonyadó képességeket. Így jut a lélek a külvilág megismerésére és benső egyéni öntudatra. Csakhogy ennek ára van; A központból való kiszakadás!

Az ilyen léleknek a legelső testalakja még csak a lelki test, amely valóságos anyagtesti életre még mindig nem képes. Sem nem elég erős, sem nem elég durva ahhoz, hogy az anyagvilágba kapcsolódhassék. Ezért a léleknek néhányszor még át kell alakulnia, hogy megacélosodhassék és szikra pattanhasson

elő belőle. Az embertest ugyanis *csak az ő ásványi elemeiből fejlesztheti ki azt a tüzet, amely őt érzéki életre indítja és arra képessé teszi.*

Minél kevesebb egy elbukott lélek testében az ásványi rész, annál kevésbb fog érzéki életet élni. Azért az ásványi rész a bukott lélek legelső testében még csak a „képződmény” jellegű anyagnak az eredeti ősalkja, amelyben még a minőségek nem fejlődhettek ki. Az ilyen anyagnak még érnie kell és majd csak egy bizonyos idő múltán válthatik anyagtesti életre hajlandóvá és képessé. Ezért kell minden anyagnak a már kifejlett alakuláson keresztülmennie, hogy anyaggá való kifejlődésének a legelső fokát elérhesse, vagyis hogy termőképessé váljék.

Az ilyen fok és állapot minden lény életében csak egy bizonyos időszakban fordul elő. Egyszer — és ugyanazon életszakban többé nem ismétlődhetik meg. Csakis ekkor képes az illető lény ép testeket termelni. Egyenletesen fejlődő embernél azonban ez a képesség minden újabb megtestesülés alatt megismétlődik, de csak abban az egyetlen időszakban, mikor teste már a teljes kifejlődés állapotába jutott. Egyedül ezen időszakban tud tökéletes és értékes testeket termelni.

E kérdésben ez az egyedüli igazság. Hiába erőlködik tehát a faji hiúság, vagy az orvosi tudomány a szaporodás aránya számát növelni, vagy bárminő más módon befolyásolni, ennek az értéke változatlan lelki és természeti törvényektől függ. Ép és egészséges termelésre csak azok a lelkek, illetve testek képesek, akik éppen a teljes testi kifejlődés állapotában és fokán élnek. A férfiaknál rendesen a 24-ik évvel kezdődik, a nőknél többnyire a 20-ik évvel. Csakis ilyenkor termelhetnek termesztes és törvényes alapon embertesteket mindaddig, amíg testük nem kezd visszafejlődni, vagyis romlani. Mindenki, aki rajtuk kívül termel, sajnálatos és káros munkát, végez. Nem az egészséges és termesztes életre szül embereket, hanem csak gyenge, meg nem felelő testű és zavaros lelkű emberekkel népesíti be a földet.

Ha majd az orvosi tudomány és az igazi emberszeretet felül fog emelkedni a nemzeti hiúságon, az egyének pedig az alacsonyabb fajtájú érzékliségen, akkor sokkal kevesebb ember fog születni mint manapság; de amelyik születik, az valóban ember lesz és hasonlítani fog a bukás előtti emberre, az igazi isteni képmásra, amilyenné a lélek majd csak a megtisztulás után lesz ismét. Táján majd a szülők is fel fogják már ekkor ismerni gyermekükben a lelki fejlettség egyes fokozatait és

ehhez fognak neveléstükben alkalmazkodni. Nem fogják őket más irányba erőszakolni, sőt nem fogják megengedni, hogy más irányba térjenek ki, mint az ő legközelebbi feladatuk és céljuk felé.

A kifejlett testű emberek már bizonyos alacsonyabb fokú harmóniában élnek, mert van bennük már valami befejezett: *az ő testük!* Ők azok, akikre már az előbbi fejezetben is rátámadtunk. A páros életre, a fajfenntartásra termettek. Mindig megtalálják egymást. Életük sima és egyenletes. *Ők az úgynevezett nyugodt és boldog emberek.* Nem sokan vannak, s ennek az oka nem természeti ok, hanem az a zavar, amely a föld egyetemes életében mindenre rányomja a bélyegét. Az ilyen fokon élő lelkek is alá vannak vetve *az összhatásoknak* és ha ez rájuk nézve nem kedvező, bizonyos ideig nem testesülnek meg; ellenben megfelelő viszonyok között tömegesen jönnek le a földre. Ők lesznek azután alkalmasak nagy szellemek megtestesítésére és megfelelő testek termelésére. *Az ilyen szülőknek születik szellemi értelemben vett nagy gyermekük.*

Viszont az is tény, hogy ugyanaz a test, amely a szülőkben elérte teljes kifejlődését, a gyermekben gyakran megromlik s innen van, hogy a nagy zsenik többnyire képtelenek ép testek és nagy szellemek termelésére. A szellemi nagyságok testanyaga, amely a szülőkben még képes volt a természetes izzárasra, most bizonyos értelemben lággá, olvadóvá vagy legalább is ilyenre képessé válik, s innen van az életben az *a gyakori jelenség, mikor a nagy szellemek magzatai alacsony testi hajlamokkal, vagy testi és szellemi betegségekre hajló testekkel születnek.*

Mindez természeti törvény és alólá csupán kegyelmi erővel emelkedhetik ki a lélek. A kegyelem pedig ebben az állapotban és fokozatban is a lélek felébredésében működik, amelynek *feladata lesz az előtte megnyíló két irány között választani* és ha tetszik, *a lelki fejlődés egyenes* és jobb útjára átlépni. Ha a felébredt lélek csakúgyan ezt az irányt választja, akkor a lelki megismerésnek a képességeit fogja kifejleszteni önmagában. Ez azután képessé teszi a lelket nemcsak a külső világnak, hanem saját benső világának a tiszta megérzésére és *helyes megismerésére is.* Ellenben a másik irány, amely a lelket az anyagra utalja és a túltengés állapotába vezeti a testet, egy olyan öntudatos küzdelembe viszi bele ezzel a lelket, amelynek az útja a kárhozat felé vezet.

LELKI ISMERETEK.

Ezt a címet egy szóba is összevonhatjuk, mert összes *ismereteinknek* az érzésünkbe gyökeresedett tartalmát nevezhetjük egy szóban *lelki-ismeretnek*. Találóan fejezi ki ezt a lelkiismeret latin neve: *consciencia!* Szószerint: összesített *tudás*. A lelkiismeret tehát a lélek lényegének megérzése, illetve annak megsejtése. A lélek életének, tulajdonságainak és céljának megismerése pedig kötelező *erejű ismeret* és *egyúttal a lélek beszámíthatóságának is az alapja*. A lélek érettségének tehát minden a lelkiismeret fejlettsége adja meg a fokát. Kifejletlen lelkiismeretnél az erkölcsi beszámíthatóság is korlátolt. Ezért kell mindenkor újra születnünk, míg lelkiismeretünk el nem jutott érettségének, vagyis beszámíthatóságának megfelelő színvonalára.

Lelkiismeretre pedig természetes úton jut el a lélek. És amíg azt el nem éri, addig a lelket dacára eltévelkedéseinek és bukásainak nem tarthatjuk elbukott bűnösnek. Természetes élete van csupán, amely egyedül a lelkiismeret kialakulása után válthatik bűnössé, vagyis *természet-ellenessé*. Csakis akkor, amikor már valamit lelkiismerete ellenében cselekszik. *A bűn és a természetellenesség tehát ugyanegy fogalom.*

Lelkiismeretre azonban a lélek már csak *egy megelőző bukás árán járhat*. Mert nem lehet megismerni valamit mindenkor, amíg azt értelmi úton tapasztalatainkba el nem raktároztuk. Az értelem pedig minden egyes tapasztalatát átadja az érzésünknek és ez az átélt tapasztalat élni fog bennünk *egy-egy érzés* alakjában. Csak azt a valóságot ismerhetjük meg, amelyhez az értelem már fel tudott emelkedni és föléje került. *A tények és anyagvalóságok megismeréséhez tehát az értelem vezet, amely viszont alá van vetve az érzés fennsőbbségének.* Még az Úr is kiválasztotta Önmagából az Ő örök gondolatát: *az Igét*. Csakhogy az Ige, — bár Isten gondolata, — mégis már kevesebb az örök isteni érzésnél, amelyből született. Az Atya az érzés, a Fiú az értelem, az Ige pedig a Fiú legelső gondolata.

Amint tehát az Úrnak is meg kellett törnie és gyengítenie az Ő ellenállhatatlansági erőalakját, hogy *mint gondolat* megismerővé és megismerhetővé váljék az Igében, úgy kell minden léleknek a nagy egyetemességből kiszakadt kisebb egységgé válnia, hogy öntudathoz és lelkiismerethez juthasson. *Amint az Atya megszülte az örökkelvalóságban a Fiút, úgy a Fiú is „kezdetben” Igévé lön,* hogy mint Ige egykor Isten-

emberré testesülhessen a Názáreti Jézusban. minden kiszakadást az isteni életkörből, amely egyénisége vezet, sajnos, a lélek csak bukása által érheti el. Az eltévedt lélek ugyanis távolodni kezd a nagy Egységtől és mihelyt kiszakad belőle, elbukott. Kiszakadása után pedig rögtön meg is gyengül. A magával kihozott erőkészletet lassanként feléli és végiel letörök. Csak a letörés után kezd újra érni és érlelődni. Ezt követi a lélek öntudatra ébredése, amikor már képes lesz bizonyos ismeretekre és tapasztalatokra szert tenni. Mindezeket pedig befogadja az érzésébe, amely ismeretek vezetik és irányítják további életfejlődésében. Ezek teljesen övéi és annyira önmagából valók, mint amilyen önmagából való maga az Úr is. minden lélek tehát maga alakítja ki magát az újraszületéseknek folyton megismétlődő sorozataiban olyanná, amilyen. Az Isten csak a lelket teremti, de a lelki minőségeket maga az illető lélek szerzi önmagában. Ez az élet egyetlen célja és értelme. Csak amikor a lélek már tökéletes ismeretekre tett szert és ezeket az érzéseiben már beraktározta, e pillanattól fogva kezdhet valóságos isteni alapon új életet, mert ezentúl már elvitázhataltanul önmagától való tulajdonságai és képességei vannak.

Ahogy az isteni élet is kialakította Magát a Színerőből először hármasegységgé, a hármas egységből pedig erkölcsi Istenésséggé az Igében, úgy kell nekünk is a mi Istenünkötől nyert életünkéi értelmes szabad lényé, azután erkölcsi egyéniséggé kialakítanunk. Ezzel mi nem leszünk külön életforrássá, mert léünk feltétele és életünk törvénye örökre az egységes össztörvények alá fog ezentúl is tartozni. Az Élet Ura és birtokosa mindenkor **Az fog maradni**, Aki azt adta: — **Az Isten!** De az egyetemes élettörvényeknek az alakulása, javulása, vagy romlása előidézésében fontos és reánk tökéletes pontossággal viszszaható szerepet fogunk játszani. Röviden ez annyit jelent, hogy részt veszünk öntudatlanul is az egyetemes visszatársulás megváltó munkájában és ahogyan tiszta a világégyetem, úgy tisztaunk vele mi is. Teljes megtisztulásunk után pedig Istantól nyert életünket kifejlesztett tehetségeinkkel már képesek leszünk ismét a magunk erejével fenntartani, mint egykor az őslények a bukásuk előtt. Ez a tulajdonképpeni célja az evolúciónak is.

Isteni jellegünk, vagyis fejlődő egyéniségünk fokozata pedig mindenkor a mi ismereteinkből állapítható meg. Ismereteink, tapasztalataink átváltoznak bennünk érzésbeli tulaj-

donságokká. Ezek egyedül a mieink. *Életünknek tehát annyi értéke van, mint amennyi ismeretet és tapasztalatot lelkünkben összegyűjtöttünk.* Ennyit éltünk valósággal. Az az élet pedig, amelynek a tapasztalatait még meg nem szerezük, reánk nézve ismeretlen ország: a halottak birodalma!

Természetesen vannak értékes és érték nélküli ismereteink. Értékes minden, ami reánk vagy másokra feltétlenül hasznos. Hasznosság alatt pedig értsük az örökbecsű igazságokat, amelyek senkire, semminemű hátránnal nem járnak. Ezért ismereteink valóban csak akkor értékesek és hasznosak, ha kizárárólag lelkiek. Miután a test van a lélekért, miért ne szerezzük meg inkább a lelki ismereteket? minden ép lélek ismeretszerzésre törekszik, de ez a nemes lelki ösztön sajnosan kimerül egyeseknél anyagi ismeretek megszerzésében. Pedig ha megismertük a lelki világ természétét és sajáságait, a testi világ magától fog feltárulni előttünk, mert az utóbbi az előbbiből következik.

A lelki ismeretek megszerzésének alapfeltételeivel mindenjáran egyformán rendelkezünk, mert mindenjáran eltévesztettek és elbukottak vagyunk. A letörés után felébredt lélek kivétel nélkül képes, sőt kénytelen lelkismeretre, mert hiszen érzésében hordozza bukásának összes benyomásait. Átélt tapasztalatai erkölcsi értékekkel alakultak ki az érzésvilágában. Ezeknek az emlékei ébrednek fel mint lelki ismeretek minden újabb élet próbája és cselekvése alkalmával. Nem is tud tőlük szabadulni és a lélek újjáébredésének pillanatában ezek az emlékek együtt vannak és egyszerre él benne a múlt, a jelen és a jövő.

Ebben a tökéletes pillanatban kell irányt választania a léleknek: vagy a lelki ismeret, vagy az anyag-ismeret megszerzésének az útjára fog-e kitérni. Az a hajlam pedig, amelyről eme döntése tanúskodik, az az ő egéni és istenre vissza nem vezethető tulajdon hajlama, amelyből kiindulva válik valóban jó, vagy rossz hajlamúvá a lélek. Itt ezen a ponton kezd képződni a valóságos bűn, vagy a valóságos erény. Az előbbi is és az utóbbi is a léleknek saját tulajdona; belőle való. Ha jó hajlamokkal indul életútjára, élete a tiszta folyamatába terelődik; ha rossz hajlamokkal, akkor a romlás és a természetellenesség medrébe sodortatik. Az előbbit nevezzük tiszítóhelynek, amely az újraszül et esek révén próbák és szenvedések által viszi a lelket a fokozatos tökéletesedésre; az utóbbit pedig kárhozatnak nevezzük. Míg az előbbi egyenletesen halad

és biztos cél felé visz, addig az utóbbinak útja a teljes változtatlanság; méltán nevezhetjük kárhozatnak, amely a *célalan* szenvedéseknek és reménytelen bukdácsolásoknak a gyűjtőfogalma. Mert egy önként rosszhajlamúvá vált lélek csakugyan a kárhozat jegyében tévelyeg és csak az isteni irgalom kegyelme óvhatja meg, hogy ne tudja elérni a rosszaság tökélyét, vagyis a kárhozat örökkévalóságnak látszó állapotát.

Nincs örök pokol, mert az Istenen kívül más örökkévalóság nincsen. Akik pedig a legelső ősprobában elbukva még ma is a kárhozat mélyében kavarognak, *ki fognak onnan szabadulni egykor a megvallás érdemei által*, mert Krisztus nem halhatott meg érettünk hiában! Amint az Isten Fia a bűnösök megmentéséért szállt le a földre, úgy fog irgalmasságával végigmenni a világegyetem összes elbukott lelkeiért. Nem hiányban mondja az apostoli hitvallás, hogy rögtön halála után: — *szállá alá poklokra!* Már oda is bevitte tehát világosságának az első reménysugarát!

À legmélyebb bukással egyidejűleg kezdődött az Istenben az irgalom. Ezt a kegyelmet már nem az igazság, hanem a szeretet mértékével osztogatja. A kárhozottat is megtartja és meg nem semmisíti. Vájjon mi következik ebből? Hát nem érezzük, hogy az Isten végtelen szeretete megköveteli, hogy az Ő szerencsétlen bukott gyermekeit örök szenvedésre nem teremthette!? Ha pedig az isteni igazságosság lényege követelné meg, hogy a bukásból ne legyen többé kiemelkedés, csak örök és célalan szenvedés, akkor a legkevesebb, amit az isteni irgalomtól logikusan elvárhatnánk, hogy azt a szegény elbukott lelket, amely már javulásra képtelen, *semmisítse meg!* De miután az Isten semmit meg nem semmisít, hogyan semmisíthetné meg saját elbukott gyermekét? Milyen világosan kitűnik ebből, hogy az Isten hittel várja eltévelyegett gyermekének jó útra való visszatérését és Isten fiává való átalakulását.

A TEST TÚLTENGÉSE.

Tülteng a test, mikor saját természetének törvényéből kilép és önmagát „túlélni” akarja; másszóval: — *mikor az életét a lélek rovására bitorolja.* A test ugyanis a lélekért jött létre, mint ahogy a növények hüvelye a magért. A lélekért tartatik fenn és így minden tényével a lélek céljait kell szolgálnia. Még a test durvulásának is a lélek javáért kell történnie. Sőt a ha-

lálának is, ami a test felbomlásának lesz az okává. *Mihelyt a test ezen alárendelt helyzetét az élet felett való uralommal akarja felcserélni, akkor természetellenes, azaz túltengő igényei vannak.* A testnek túltengő élete tehát mindig a lélek kárára vagy leigázására szolgál.

A kifejlett test termékenységével még lelki szempontból is hasznos munkát végez; a fajfenntartást! Mihelyt azonban testi tökéletességét, vagyis termékenységét elveszti és testi vagyis nemi életét továbbra is erőszakolni akarja, akkor károsan hat vissza a lélekre, miután a test túlteng, másszóval túlélni akarja önmagát. Innen indul ki a testi és lelki romlás folyamata is, melyen azonban minden lélek és test keresztül megy, hacsak az a test már előzőleg lelki irányba nem tért. Itt kezdődik a valódi életnek a tagadása, mert a lélek az alárendeltebb érzéki életet szembeállítja a magasabb érzés-élettel. Ekkor kezd a test a lélektől teljesen független, öncélú életet: *az érzékekért akar élni.* És ha ez sikerül neki, akkor a lelkét egészen az érzékek uralma alá veti.

Az öntudat kezd elhomályosulni és átveszi a vezetés szerepét az ösztön. *E pillanattól fogva az állat győzött az emberben* és életösszhangját végkép megzavarta; megjelenik benne a disharmonia. A test ezen túltengésének előzménye a léleknek a rosszra való hajlama. Ez téveszti meg a lelket annyira, hogy még nemи elgyengülésének az időpontját se tudja helyesen mérlegelni.

A felébreddt lelkiismeretű ember még hajlamainak a kifejlődése előtt kettős életet él, amelyben vagy a jó követi a rosszai, vagy megfordítva. Hogy értsük ezt? Kiindulásának pillanatában még minden lélekben buzog az erő: a jó szándék. De mikor az önálló cselekvés próbája elé jut, többnyire gyengének és tehetetlennek bizonyul. Ez a megnyilatkozó gyengeség az, amely a lelket öntudatlan hitre indítja. *Vagy van a lélekbén helyes hitre* való képesség és lelki gyengesége dacára se téveszti meg őt a test látszólagos ereje; vagy nincs helyes hite és ez esetben a test látható és érzékelhető erejében hisz, arra bízza rá magát és sodorja a balhit a leiket a testiségbe. De bár milyen helytelen legyen is ez a hite, azért már a hitnek ez is egy bizonyos alakja. Nincs olyan lélek a világon, aki öntudatra ébredése után a hitnek valamely alakjával ne rendelkeznék. *Hite lehet pozitív, vagy negatív irányú, de azért az mégis hit* Lehet helyes, vagy helytelen, de hit. Pld.: Hiszek az Istenben. Hiszem, hogy van. De még ha tagadom is, akkor is csak a hi-

temben nyilatkozhatik meg ez a tagadásom: hiszem, hogy nincs!

Mikor egy lélek téves hittel alárendeli magát a testi ösztönök erejének, akkor a túltengő test annyira a hatalmába veszi, hogy eme leigázottságából a lélek még akkor sem képes kiszabadulni, amikor testi és nemi ereje teljesen megtörött. A pusztuló nemi képesség megtörésével párhuzamosan fejlődik ki a lélekben az érzéki vágyak és hajlamok hajtó ereje. Itt már nincs megállás és nincs visszatérés; külső akadályal meg lehet állítani a szenvédélyeitől üzött embert, de bensejében meg nem állíthatjuk. Ezentúl pedig már nem láthatóan kifelé, hanem láthatatlanul befelé fogja őt sodorni a szenvédélye. *Visszakérődzi egy átélt érzéki élet összes bűneit és érzéseiben megromlott testiséget hordoz.* Siralmas rombolás, amit ezzel önmagában előidéz és sokkal nagyobb, mint amikor természetes folyást engedett meg az ő megromlott természetének és testileg is élte cselekvő nemi életét. Az a lélek, amely ilyen testi túltengésben él és testi erő nélkül mégis testi életű, *messze van a tisztlástól, mert csak most fog az öntadatlansági sorozatnak a legalsóbb lépcsőjére leroskadni*, mivelhogy erejét testiségbe adta ki.

Az önmagát ily módon megsemmisítő lélekkel szemben áll a lelki irányba tért lélek, amelyik sohasem fog túltengő testi életet elni. Sohase fogja öntudatát annyira elveszteni, hogy képességei ellenére valamit magára erőszakoljon. Ezért mondunk, hogy a felébredt lelkismeretű emberben vagy a jó követi a rosszat, vagy pedig a rossz útról átlép a jó útra.

Minden betegség a túltengő testi élet következménye és minden felesleges falat, amelyre szükségünk nincsen és minden érzéki érintés felfogása, amelyet alaptermézetünk nem kíván, a testi túltengés örvényébe rántja a lelket. Következményeit pedig megfelelő mértékben kell átszenvednünk. A testi túltengés egyben az anyagot a végsőkig küzdeni kényszeríti és kihívja minden életerejét és ellenálló képességét a rosszért való küzdelemre, végül pedig kimeríti, kiürésíti és tönkre teszi. *Minden anyagi küzdelem szintén a túltengés következménye, mert a természetes szükségleteket könnyen és egyenletesen adja meg a természet.* Ügy tekintsünk tehát minden anyagi küzdelmei, mint egy előzetes hibának és testi túltengésnek természetes következményeit. Ilyenkor tartsuk érdemesnek visszamenőleg is keresni és megtalálni a küzdelem igazi okait, nehogy az újabb tévedésre, balhitre és újabb túltengésre készteszen bennünket.

AZ ANYAGI KÜZDELEM.

Anyagi küzdelme csak a bukás állapotában élő embernek van, akinek élete anyagi alapokra van felépítve. Isten a bukás átkává az anyagi küzdelmet tette és mi olyan mértékben vonhatjuk ki magunkat ezen átok alól, amilyen mértékben ki tudunk a bukásból emelkedni. Az a lélek, amelyet jó hajlama a lelki élet útjára visz, fel van mentve az anyagi küzdelem alól. Övé a lelki világ minden dicsőségével és szenvédésével. Akit azonban rossz hajlama az anyagi életirányba sodor, azé az anyagi élet fárasztó és romlandó gyönyörűsége és minden anyagi küzdelme. Természetesen az anyagi küzdelmek „alól való felmentés nem jelenti egyúttal az anyagi bőségei is, hanem csupán a testi igények állandó és természetes mérséklését, szóval az igénytelenséget, amivel szemben mindenkor aránytalanul dús az anyagi ellátás, amivel az Isten a (eléje törekvőket kielégíti.

Hasonlóképen az anyagi küzelmekben vergődő ember sorsa sem azt jelenti, hogy az Isten tőlük *egészen megvonta volna a megígért minden napि kenyereset*, hanem jelenti az emberi gyarlóság igényességét, amelyből kifolyólag *az ember mindig a szükségesen felül kíván*. Hovatovább az egész Világot, amelyet a sátán nekik ígért, igénylik, vagy legalább is a lehetségesét belőle. Szerencsétlen és hiú erőlködés! *Az Isten természetes úton adja meg mindenkor teremtményeinek a szükségeset*, de ezenkívül már minden parányt *csak lelki áron* lehet megvásárolnunk. S mire kifáradtunk az újabb és újabb kívánságokban, addig már el is adtuk a lelkünket az anyagért cserébe. Az ilyen üzettel mindig csak saját gyarlungásunk lesz gazdagabbá.

Még az az anyagi küzdelem is, amit jóhiszeműleg, de erőfeszítéssel vívunk a mások javáért, a saját, talán egy régen elkövetett hibánkból indul ki és az élet céljának hibás fell fogása és téves szolgálata által van bennünk fenntartva. Nem azokra értem a magyarázatot, akik a bukás állapotában élve, fájdalommal szülik magzataikat és véres verejtékkel szerzik meg a napi kenyerüket, hanem egyedül azokra, *akiket képeségük, és hivatásuk lelki feladatokra jelöl ki és ők erejüköt mégis csak anyagi dolgokban merítik ki!* Pedig ezek az erejükből egy parányt se fordíthatnának anyagi küzdelmekre, mert nekik minden anyagi hiányt egy-egy *lemondás* és *önmegtartóztatás* alkalmának kell tekinteni és elfogadni. Így

meríthatik a legnagyobb hasznat az esetleges testi szükségletekből is a lelkük részére.

Anyagi küzdelemnek nevezzük a különféle testi és lelki bajok ellen való harcot is. Ebben is máskép kell megnyilatkozni a bukásból már kiemelkedett, mint a még bukásban élő léleknek. *Míg a bukott lélek a testi, vagy lelki betegségeket az élet zavaró körülményeinek tekinti és ellenük erőszerkos erőfeszítéssel küzd, addig az Isten hívő lélek minden ilyen esetben csak még szorosabban kapcsolódik az Istenhez, mert minél nagyobb a baj, annál nagyobb bizalommal teszi le annak elintézését az Ő szent kezeibe.*

Így kapcsolódhatik bele az Isten az általános és egységes élet minden szálába; mi belénk is, hogyha gyengeségünk nyílt és őszinte elismerésével teljesen magunkba vonulunk és tért engedünk neki. Ellenben hogyha korlátolt és gyarló képességeinkkel akarunk erőink felett álló kérdéseket megoldani, akkor csak még bonyolultabbá tesszük az életünket. *Iligyjük el végre, hogy az Isten mireánk csak az önmagunkra való küzdelmet bízza!* Ez azonban olyan fontos munka, amely feltétlenül egész lelket követel. Hogyjük el végre azt is, hogy a nagy átalakulások nem egyéni küzdelmek eredménye, hanem áramlatoknak a művei; ezek közé tartozik az emberiség anyagi életének összhangzó, vagy zavarosabb menete is. Tartssuk tehát a mi életünk fenntartását és átalakítását *magasabb áramlatok* és *láthatatlan erőscsoportok* gondjainak és éljük azt, *alázatos engedelmességgel* nyugodván bele a Gondviselés szent akaratába! Ezáltal a szellemvilág munkáját is megkönyítjük, őket nem zavarjuk és nem akadályozzuk; magunkat pedig mentesítjük egy olyan küzdelem alól, amelyet sikeresen bevégezni csupán csak a magunk erejével úgy sem vagyunk képesek.

A BŰN.

A bűn feltétele a lelkiismeretnek és a rosszra való hajlamnak a kifejezettsége a lélekben. Amely lélekben még nincs kifejlődött lelkiismeret és nincs kifejlődött rosszra való hajlam, vagyis készség, ott bármilyen rossznak tűnjenek is fel az egyes cselekedetek, nem igazi bűnök azok, mert *egy jóhajlamú lélek tévedhet, de nem cselekedhetik rosszat.* Egy jóhaj-

lamú lélek már a földi vonal törvényei fölött él és ezért cselekedetei is magasabb törvény szempontjából ítéltetnek meg. A jóakaratú készség tényei csak a mi ferde szemszögünkbelől látszanak rossznak. Viszont bármilyen kifejlett legyen is egy lélekben a rosszra való készség, vagyis hajlam, *hogyha még nem volt kifejlődött lelkiismerete, nem követhet el igazi bünt, mert az ilyen lélek helyes ítéletre képtelen* és sokszor öntudatlanul, hogy úgy mondjuk: *hivatás szerűleg cselekszi a rosszat*. Ez az ő „*karma*”-ja!

Mit értünk „*hivatásos rossz*” alatt? Egy olyan cselekedetet, amelynek Istenről *kijelölt célja, hogy általa egy sokkal nagyobb jó készítessék elő*. Pld. egy orvos, mikor testünkbelől egy részt kivág, hivatásos rosszat cselekszik, de ez nem lehet bűn, mivel nagyobb érdekeinket szolgálja. Az ilyen rosszat mindig csak egy olyan lélek követheti el, akiben még nincs kifejlődött helyes és tiszta lelkiismeret és aki ezért öntudatlanul és ami fő, *jóhiszeműleg cselekszik*.

Igazi bűnössé csupán egy jó *hivatással földre küldött lélek lehet*. Hivatásos jó lélek pedig az, aki magával hozta az összes jóravaló képességet és készséget. *Küldetése a kizárolagos lelki élet és ő mégis önként, szabad akaratból választja a lelki élet felett a testit; sőt tovább megy és az utóbbiért mentagadja az előbbit*. Ezzel szemben nemcsak a saját lelkiismeretét tagadja meg, hanem önmagának a jobb részét is. *Amit pedig egyszer a lélek me>tagad, az meg van törve. Viszont amit elhisz, az meg van teremtve. Így jött létre a bűn*, amely a testnek csupán magáért való élete. *A bűn által pedig létrejön az élet me>tagadása, vagyis a halál*. Az anyagért való élet az egyetlen és igazi bűne az öntudatos léleknek; ez a valóságos bálványimádás. És minden rossz cselekedetet ez tesz igazi buriné. *A bűn tehát attól függ, vájon az anyagéri követték-e el, vagy nem?* Ezt a megkülönböztető minősítést már a büntetőjogi elmélet is helyesen alkalmazza.

Alapjában véve a bűn nem is más, mint az *anyagnak a hatványozása*. Élővé tesszük magunkban az anyagot és ezt az életet az elbukott lélek kölesönzi neki a sajátjából, vagyis tulajdonképen az Istenről nyert életéből. Így teszi önmagában élővé az *anyaggal együtt az ellenáramlatot*, és lelkét a bűn uralma alá hajtja. Az igazi bűnben tehát mindig van valamely alakja a bálványimádásnak, miután az anyagot, nemesak hogy szembe állítja az Istenkel, hanem a lélek nyíltan az ellenáramlathoz csatlakozik; mentagadja az Istenet, hogy amazt

imádhassa. A bűnt ezenkívül még igazi bűnné a folytonosság teszi, amely a bűnnék az uralma bennünk: a bűnözés! Mert nem igazi bűn egy botlás, vagy csak az egyszer elkövetett és azután soha többé el nem követett bűn. Az ilyen botlás csak az élet másik oldalának a megismerése és — habár egy bukás árán, — de sikerült belőle kiszabadulnunk, akkor ezzel erkölcsi életünket is tökéletesíthettük. Ezért az ilyen bűnnék csak jó kihatásai lehetnek a lélek életére. Igazi bűnössé csak akkor válik a lélek, amikor a bűnen örömet kezdi találni, amikor egész lelke készségével hozzápad és bűnösből bűnözővé lesz. A bűn ugyanis, amint fentebb említettük, lehet hivatásos rossz, amely esetben minden valamely eljövendő jónak a megindító előzménye. Sokszor szinte látható, hogy valamely hivatásos rossz isteni célokat szolgáló tény; de még ilyen alakban sem örvendetes, mert nem isteni szándékból ered.

A bűnnék, illetve a rossznak a természete ugyanis a zavar, a disharmonia. Mikor pedig egy fejletlen lelkiismeretű lélek hivatásból, tehát zavartalanul vétkezik, ezzel természetellenes állapotba jut, amelyről csak az imént állapítottuk meg, hogy a lélek helyes lelkiismeret, vagy rosszra való hajlam nélkül csak látszik vétkesnek. Az ilyen lélek a tisztaságnak és az ártatlanságnak az öntudatlanságával bevonva, mintegy el van szigetelve jóhiszemű botlásának a következményeitől. Miután nem volt szándékában átlépni a törvényt, csak tévedésből szegte meg, tehát nem is lehet bűnös. Nagyon nehéz tehát emberi ítélezéssel megállapítani, hol kezdődik és hol végződik a bűn. Melyik a materiális és melyik a formális bűn? Tulajdonképen csak ez az utóbbi, vagyis az alaki bűn az igazi bűn. Vájjon ki tudja, melyik az igazi, vagyis halálos bűn, amely a lelket lelke halálba sodorja és melyik a bocsánatos bűn, helyesebben a látszat-bűn? Ezért ítélezéseinkben legünk nagyon óvatosak; legjobb, ha Krisztus tanácsához igazodunk: — ne ítélj, hogy ne ítéltessél! — Az ítélet jog a egyedül a szívek és vesék rejtekeit vizsgáló Istené.

Az igazi bűnös öntudatos megfontoltsággal és bűnre való készséggel szakad el a törvénytől. Elzárja és kiszakítja a lelkét szokszor még a természetű törvények kereteiből is. Ezen erők pedig, amikkel szembehelyezkedik, visszahalnak rá megtorló erejüknek egész teljességevel. Megfigyelhettük, hogy minden természeti erő csak addig szolgál bennünket, amíg a törvényeinkhez alkalmazkodunk. Mihelyt velük szakítunk és

szembefordulunk, könyörtelenül átgázolnak rajtunk; fenn-tartó és éltető erőhatásait megvonják tőlünk és többé nem segítségünkre, hanem romlásunkra lesznek.

A bűn még ezenkívül megszakítja azt a fonalat is a lélek életében, amely öt az egyetemes élettel (a nagy egéssel) összekötötte. *A bűn állapotában a lélek senkivel sincs többé közösségen*. Ezt a szakadást egy igazi bűnössel szemben magunk is rögtön megérezzük; valami ösztönszerű idegenkedéssel húzódunk félre tőle. De még a bűnös maca is érzi az elszigetelődését; érzi, hogy a legteljesebb magányban maradt és szétmálottak élete alakjaiban mindenek az erőszálak, amik eddig az ő fenntartó erejét képezték; megnyílni érzi maga alatt a talajt, a végtelenséget, miután minden határok közül kiesett és egyensúlyát elvesztvén, süllyedni és süllyedni kezd, mintahogyan ezt egy lázás beteg is érzi.

A bűn állapota azonban nem közös tulajdona az emberiségnek, mert nem kell benne élni minden léleknek. Sőt Istennek hála! csak kivételesen élnek benne az önként elbukott szerencsétlen lelkek. Igazi bűnös állapotba jutni csak megromlott lelki készséggel lehet. Azért sokkal több a megboltott, mint az elesett lélek még a bűnösök között is. Természetes dolog ez, mert hiszen mondtuk, hogy az igazi bűn (halálos bűn) feltétele: *a lelkismeret fejletlenségének és a rosszra való hajlamnak az egyesülése.*

*Minden lélek elbukott, de nem minden lélek lett bukása után rosszhajlamúvá; másszóval anyagiassá. Akik pedig ilyennekké nem váltak, azok egyenes úton tisztaulva, nemcsakfejlesztik, de egyúttal alkotják is a végtelenség lelki erejét; egy-egy téglái az erkölcsi istenség templomának, vagyis *élmő atomjai Krisztus testének*. A szellemvilágának földi testben élő testvérei, akik *együttesen alkotják a Fénykört, amelynek éltető ereje és örök világossága az Ige*.*

Ők is szenvédnek, elgyengülnek, letörnek és megromlanak, *mert testük anyagtörvény alatt áll; de ők e testtel összekapcsolt lelkek; ők elteliik a testüket; ők vezetik és irányítják*. Az ő elgyengülésük és testük romlása lesz az a kapocs, amely az eszményi világot a durva anyagvilággal egységbe kapcsolhatja, ők az átvezető alakjai a magasabb és alacsonyabb vonalaknak. A földön ők a megváltásnak az eszközei és szerzámai a magasabb szellemeknek, akik már velük kapcsolódni tudnak; összekötik a felsőbb világot az alsóval: az eget a föddel.

A LÉLEK BENSŐ HAJLAMA.

Mikor a lélek befejezi testének teljes kialakítását, és testét már termőkéssé tette, ugyanekkor az egyenletes és egyenes haladásra képes lélek is szintén magasabb vonalba emelkedik fel, hogy mindannak, ami belőle ezentúl kiválik, megadhassa a törvények alapján kijáró létfeltételt. *A létnak egyetlen feltétele pedig a szeretet.* A mindenben ez a minden fenntartó erő és ennek kell létrejönnie és teljesen ki-alakulnia a testi teremtést végező lélekben is. A szeretet ugyanis csak az Istenben él öröktől fogva, ellenben az emberi lélekben csak lassanként fejlődhetik ki olyan fokúvá, hogy fenntartó ereje lehessen mindenak, ami majd belőle lesz. *A szeretet kifejlődését sok nehéz küzdelem előzi meg,* amelyen egy léleknek keresztül kell mennie, amíg teremtményei látható valóságos testekké lesznek. E küzdelmek alatt, minél inkább lelki volt az a lélek, vagyis minél inkább benső világában élt, a sok benső visszahatás folytán a szeretet is annál erősebb és nagyobb mértékben fejlődik ki benne. Minél nagyobb a nyomás és a megpróbáltatás egy lélekre, amely őt körülveszi és ránehezedik, annál nagyobb szeretetet fog felébreszteni benne. Egészen megértettem azt az anyát, aki egykor így nyilatkozott előttem: — *Ezt a gyermekemet szereztem a legjobban, mert ezzel szenvédtem a legtöbbet.*

Hogy azonban az ilyen fenntartó szeretet kifejlődik-e igazán a lélekben, az kizárálag a *lélek benső hajlamaitól függ*. Ez a hajlam épp úgy születik a lelkéből, mint a hit az Istenből: *elrejtetten és titokzatosan, előzmény és ok nélkül; megelőzi a lelek összes többi képességeit és előre megszabja azoknak értékét és mivoltát.* Ezt a „*titkos hajlamot*” nevezte bennünk már szent Pál is elővégzetnek. (Predestináció-nak.)

A hajlam a lélekben teljesen önkéntes sajátság, amely minden befolyástól menten jelenik meg és senkisem tudhatja, miért lesz jóvá, vagy rosszá? Csak annyit érezünk és hiszünk, hogy *még a rossz is a jóért lesz.* Az egyénre nézve azonban elhatározó fontosságú, hogy a bukás utáni ébredésben minő hajlamok fejlődnek ki a lelkében. Ha jó hajlamok azok, ez reánézve annyit jelent, hogy habár lelki haladása útján át fogja élni a szenvédések minden fokozatait, de nem fogja átélni a szenvédéseknek reménytelenségével és vigasztalanságával együttjáró kárhozat kínjait és gyötrelmeit. Hogy egy lélek a szenvédésben tisztlő, vagy a szenvédésben

kárhozott lesz-e? ez az ő hajlamának a termeszei szerint dől el. *A hajlam pedig éppen olyan sajátja a bukásából ébredező léleknek, mint az ő lelkismerete és tapasztalata.* Eme hajlamok megváltozhatatlanok és forrásai lesznek a lélek minden jövendő képességeinek. Így pld. *az akarat se lesz más, mini amilyen a hajlam, mert az akarat egyszerű szolgája a hajlamnak.* Az akarat csak ott és akkor lesz természetes cselekvő erővé, ha ott áll mögötte a hajlam, mint állandó és fenntartó erőforrás. *A hajlam az, amelyet elnyomni nem lehet, de semmiséle nevelőhatással nem lehet megváltoztatni.* *A hajlam a lélek legbensőbb természetének a megnyilatkozása és így egyben a lélek törvényének titkos vagy nyílt, könyve is.*

Az embert nem szándékairól, hanem hajlamairól ismerhetjük meg. A szándék lehet egy átmeneti elhatározásnak erősebb, vagy gyengébb alakja; a hajlam azonban ezen keresztültüli a természetét és rányomja a lélek saját alaptulajdonságának a bélyegéi. A hajlamot nem lehet eltitkolni. Ahol pedig hajlamot nem találunk, ott a bukás legmélyebb zavarában tévelygő, vagy még kialakulatlan lélekkel állunk szemben. Ezért a hajlam a legkövetkezetesebb jelensége a léleknek. *A rossz hajlam még a jót is a rosszért cselekszi és viszont. A hajlamot felismerhetjük már a gyermekek játékában, a felnőttek törekvésein és a befejezett életű emberek életének az eredményeiben.* Csak abban érhet el mindenki eredményt, amire hajlama volt.

A hajlam a könyörtelen igazság az emberben. Az alap, amelyre az egész élete felépítve van. A hinduk *karmának* nevezik. Ez pedig csak kétféle lehet: vagy tökéletesedésre, vagy süllyedésre *hajlamos*. Ezért hiában vannak fényes tulajdon-ságai valamely léleknek. Ha csak egy van közöttük homályos és piszkos, rosszhajlamú emberrel van dolgunk, mert a jó hajlam nem tűr meg semmi szennyezet önmagában. Minél kissebb a hibája, annál könnyebben irtja ki. Ha pedig nagyobb, arra fordítja minden egyéb képességét, hogy azt önmagában megsemmisítse. Mindezekből láthatjuk, hogy *legfontosabb: megismerni egy lélekben az ő hajlamát,* mert ez az a mag, amelyből az egész lélek életét beárnyékoló lombozatú fa fog kinőni.

A BUKÁS UTÁNI ELGYENGÜLÉS.

Minden elbukott lélek elgyengül, mégha a legjobb hajlamai vannak is és ha még oly egyenesen halad is a visszatisztaulásában. A lélek gyengesége ugyanis a testtel való közöségéből származik és minél szorosabb ez a közösség, annál gyengébb a lélek. A lélek tehát a legjobb szándékai mellett is elgyengül és ez a gyengesége alapozza meg jövendő erős életét. Vájjon hogyan? A testi életében elgyengült lélek elveszti tevékenységi képességét és akaraterejét; eszményforrása is kiapad; megszűnik találékony, határozott lenni; nem lesznek többé céljai, reményei és megakad az előrehaladásában. Mindez együtt jár a korral, vagyis a lélek testi gyengülésével Multja azonban az övé és úgy emlékei, valamint lelki ismeretei tiszta világosságban állandak előtte, bár nem melegítenek többé. Ebben a világosságban és mozdulatlanságban, amelyet öreg kornak nevezhetünk, mintegy zátonyra jutva áll meg a lélek és fokozatosan hanyatlik a testi élet ereje is; úgyszólvan kialszik isteni öntudata, amely lelki ismereteinek az ébredezése közben már felcsillant benne. Az erő, amelyet magával hozott bukása előtti szelleméletéből, kifogyófélben van és mögötte egy küzdelmes múlt, amelynek emlékeivel roskadózik saját testének a sílyla alatt. Nincs más kereszje, próbája, csak a saját teste. E keresztet a lelki irányú lélek még könnyen viseli, de már a test a vele párhuzamosan haladó és testi irányra hajló lelket a kárhozat felé viszi. Az élet végén ez a két alak, vagyis a testi irányú és a lelki irányú lélek gyakran annyira megegyezők, hogy külső életükben majdnem egyformák. Söt előrehaladott korban a lelki irányú lélek is testi elgyengülése folytán hasonlóvá lesz külső életfunkciókban a testi irányú lélekhez. Csak a végső ébredésnél dől majd el, melyik milyen hajnalra, vagy milyen éjszakára virrad fel.

Ha képesek lennének ilyen két lelket ebben az állapotban vegyelemezni, úgy találnánk, hogy a rosszhajlamú léleknek ellenállhatatlansagi túlsúlya átalakult anyagsavvá. Ez az ellenállhatatlansági erőnek a legalacsonyabb süllyedési foka. Az ilyen minőségű erő az ó mozgó, kitörő természetét szintén mozgó és kitörő természetű anyagsavvá változtatja át. A tübben is az erő anyagsav alakjában működik. Mikor ugyanis az erő lesüllyed a legalacsonyabb erővonalba, akkor már bele tud kapcsolódni az anyag legmagasabb vonalába. Mivel is lehetne mássá egy süllyedő erő, mint az anyagnak a legfin-

mabb alakjává? Hiszen már tudjak, hogy az anyag is csak erő-alak, még pedig a legalacsonyabb erőalak: erőalj; az elanya-giasodott erő, vagyis az anyagsav éspedig már összekapsoló valóság az erő és anyag között. Ezért poláris természetűvé lesz. Igy áll szemben az erőben a két polaritás:az anyagsav és az erőalj. Az egyik felében a fokozatosan fogyó legalacsonyabb erő-mozgási tulajdonság rejlik; a másikban pedig már az erő felé fokozatosan emelkedő legmagasabb anyag-tulajdonságot hordozza.

Ha a jóhajlamú lelket analizálni tudnánk, láthatnánk, hogy ez már erőalji helyzetbe került. Ez az állapot még nem teljesen megtisztult erő, de már erővonalanban élő erőalj, amely az anyaggal nem áll többé kapcsolatban; szemben az anyagsavval már nem az anyag felé süllyedő erőtulajdonság, hanem a tiszta erő felé emelkedő erőalji valóság. Így ágazódik tehát kétfelé az erőpolaritás: a lelki és a testi túlsúly.

Kívülről szemléltve: mind a két fajtájú léleknek az állapota feszült helyzet; lényegében azonban mind a két alak a legnagyobb erőkifejtésnek a foglalatja. Az, anyagsavvá változott rossz hajlamú lelki erő süllyedése közben romlásává lesz minden nap az anyagvalóságnak, amit csak érint. Ellenben az erőalji valósággá változott jóhajlamú lélek teljesen átadja magát az erőnek, engedelmessé tesz és mozgatható valósággá válik. Az erő életének, hogy úgy mondjuk, egy részévé lesz, melynek az egyetemes mozgásában keresztül járja a végtelelenséget és állandóan tisztul alkalmazkodó alázatosságában és engedelmességeiben. Mikor pedig erőalji tisztulásában egy bizonyos fokig már eljutott, akkor készen is áll már az újra-születésre. Miután azonban még nem teljesen megtisztult színerő, hanem csak erőalji, vagyis tisztuló erő, amelyben még mindig van bizonyos anyagminőség is, ezért természeténél fogva alkalmas, hogy összekapcsolhassa a mélységen lesüllyedő anyagsavat a magasságban terjengő színerővel. Az anyagsavból új testi, a színerőből pedig új lelki erőt meríthet. Az ilyen lélek tehát már nem képes egy új és neki megfelelő testben új életre születni a tökéletesség és a végtelenség javára és szolgálatára! Sőt meg kell születnie, mert mint erőalj, a benne még minden hordozott anyagtulajdonságuktól csak ilyen módon tisztulhat meg végkép.

A SÜLLYEDŐ LÉLEK.

A rossz hajlamú lélek ott kezdi a süllyedését, mikor természetellenes életénél fogva a természeti erőszálak benne meglazulnak és lassanként szétmállanak körülötte; lelki egyensúlyát elvesztvén, fokozatosan süllyed. Ez a süllyedése pedig addig lesz szemmel tartható és megállapítható, amíg süllyedése közben el nem ér valami szellemi, vagyis értelmi vonalhoz.

A süllyedő lélek útja mindaddig természetes, amíg lelkének emberietlen, illetve állatias megnyilatkozásai vannak. Pld.: A lelki zavarban az őrültségig lesüllyedt lélekben a testi élete egész természetesen végzi az állati funkciókat. Mihelyt azonban szellemi (értelmi), vagy érzésbeli vonalba akar emelkedni, abban a pillanatban alacsony lelki egysége azonnal fel bomlik és szellemi vagy érzelmi parányokra széthullva, önmagát mindennek érzi, vagyis tudja. Az őrületnek ez a megszokott minden nap formája a lélek süllyedéséből áll elő. Az ideáig lesüllyedt lélek ugyanis „megelőzi önmagát”. Mit értünk alatta? Azt, hogy már testi életében megkezdi azt az életalakját, amelyet majd csak halála után kellene megkezdenie.

Az őrületnek ugyanis két fajtája van. Az egyik, mikor valami szervi hiba folytán érzéseinket nem tudjuk értelmileg helyesen visszatükrözni. Ez gyógyítható, mihelyt a szervi hibát meg tudjuk szüntetni. A másik fajtaja az igazi téboly. Ez tulajdonképen nem áll másból, minthogy a lélek süllyedése közben öntudatlanul átnyúlik a halál utáni helyzetébe és habár még testben él, de már azokkal az érzésekkel és fogalmakkal bir, amiket máskülönben majd csak halála után, vagyis testen kívüli életében talált volna meg önmagában. Az ilyen átmenet nélküli változás már átugrás egy új vonalba és ezért esés, természetlathi jelenség, amely az összes létező és fennálló törvények ellenére történik: a sima, fokozatos átfejlődés helyébe lép az ugrás és mivel így törvényekre visszavezethetetlen, ennél fogva tehát gyógyíthatatlan is. Természetes kibontakozás belőle a halál, amikor az őrületesnek látszó állapot az anyag testétől megvált léleknek természetes állapotává lesz.

Csakhogy a lélek süllyedése a testen kívül is tovább folytatódik és az egyensúlyát elvesztett lélekre mindenki által rászakad a végtelenség tömkelege az ő hatalmas méreteivel és

parányaival egyetemben. A süllyedő lélek ezekkel szemben egyre létezőbbnek, izzóbbnak és ellentétesebbnek érzi magát, míg végre a végtelenséget a *maga teljes mivoltában*, vagyis súlyában és súlytalanságában egyszerre érzi. Ilyenkor a lehetetlenség mint valóság áll körülötte és ő még *mindig süllyed ellenállhatatlanul*, míg végre teljes esésbe megy át. A gyorsasága folytonos fokozódása folytán érzéki tüzet fejleszt és ez a hő a lélekre már bomlasztó erőhatás. *És még mindig esik.* Fenék, cél nincs a mélységen, ahol minden egyszerre élni és halni látszik. Csak ekkor kezd igazán romlani a lélek.

Ugyanekkor a *lelki irányba* tért lélek is hasonló erőhatásokkal áll szemben. Csakhogy ő *teljesen ráhagyja magát az erőmozgásra* és míg a *testi irányban haladó* lélek a végtelenség mélyében, érzékeinek teljes épségében, *romlónak* érzi magát, addig a *jóhajlamú lelkiirányú lélek* úgy érzi, hogy itt ebben a mélységen *teremtődik meg az ő új élete*. És ezt helyesen érzi.

A LÉLEK ELERŐTLENEDÉSE.

Míg a testi erőtlenség megállítja a testet és módot ád a léleknek a megindulásra, addig a lélek elerőtlenedése megállítja a lelket és megakadályozza további haladásában. Amilyen szükséges annak idején megindulnia a léleknek, ép olyan szükséges megállania akkor, mikor haladásának irányát meg kell változtatnia. Megállás nélkül nincs irányváltoztatás! Már pedig a lelki haladásnak végre is át kell alakulnia emelkedéssé.

Az elerőtlenedett, jóhajlamú lélek átadja magát az erő hatásának és alázatos engedelmességgel teszi le az akaratát. Miután pedig nem a képességei fogytak el, hanem csak az indító és vezető ereje merült ki, alkalmás médiummá válik a különböző alacsonyabb, vagy magasabb áramok részére. Eközben pedig folyton erőtlenedik, mert minden eszköznek az a sajátsága, hogy minél többet használják, annál jobban kopik. Így a lélek is! Minél erőtlenebb lesz, annál befolyásolhatóbb médium lesz belőle. Eközben pedig lelki szempontból tekintve éppúgy megromlik, mint az a másik lélek, aki testi alapokon és utakon haladva romlott el. Sőt az anyagi irányban haladó lélek nem is képes olyan fokú romlásra, mint a

lelki irányban haladó, mert az anyag már magábanvéve is csak éretlen, durva alakja az erőnek és így benne a romlás sohasem lehet olyan erős, mint a lelki vonalon.

Míg az anyagi vonalban romló lélek a kínok és gyötrelmek kifejezhetetlen sorozatát teremti meg és a megtagadott, elrejtett élet igazságai és valóságai ellen küzd, ami a romlássának kínjait végtelenül sokszorozza, addig a lelki életben romló, elerőtlenedett lélek ennek éppen az ellenkezőjét érzi Neki, akinek voltak lelki ismeretei, tapasztalatai; neki, aki-nek voltak sejtelemszerű reményei és volt egy elrejtett, de annál hatalmasabb benső élete és aki erősen vágyakozott a halhatatlanság és örökkévalóság után: most úgy érzi, hogy ő reá tátong a halál, a sötétség, a semmi.

Ezt a kétségejtő semmit nem önmaga körül érzi, hanem a küzdelmek, a remények, a célok helyén, — önmagában. S minél inkább elerőtlenedik, annál inkább elmerül az öntudatlan semmiségben és annál inkább felhasználható a semmiért való értékterhelés munkákra, amelyeknek azután természetes következménye lesz a teljes elerőtlenedés, egy bizonyos lelki kiürülés, amikor a lélek teljesen üressé válla a fenékre súllyed és nincs ereje és képessége többé, hogy tekintetét a fenék mélységből fölemelhesse és a magasságok felé fordíthatassa.

Ez a mélység az, amelyet minden léleknek meg kell ismernie, mielőtt feljuthat a magasságokba! Ez a mélység még a Dávid királyok, a Salamonok, a Párok és az Ágostonoknak is pokla, ahol megismerik a mélységek mélységeit is, de ahonnan kiemelkedni már csak egy magasabb Erő által emeltetve lehet!

A ROMLOTTSÁG.

Ez az utolsó foka a bukás utáni súllyedésnek. Megkísérlem leírni eme foknak az érzéseit, amely a legalacsonyabb vonalba, az „úgynevezett” kárhozatba vezet. A romlott lélek számára nincs állandó hely és biztos vonal a végtelenségben; nincsen világtest, vagy életkör, amelyhez tartozhatná. A megromlott lélek ugyanis önmagában van bezárva és ez a börtön elképzelhetetlenül szűk. Az életerő azonban, amely ezen elszigetelődés folytán úgyszólvan egy porszemmel szorít-

tátott össze a megromlott lélek mélyében, felfoghatatlan erővel feszíti szét a gyötrődő lelket, amelynek azonban a terjedésre és szabadulásra *nincsen tere*, mert *nincs hite*. Az ilyen megromlott lélek testi kínja az úgynevezett *pokol*. Ebben nyilatkozik meg az elbukott lélek életének, rossz hajlamainak és bűnös készségének a *tragikuma*. Magunk is rájövünk, hogy miért hordoz érzésében annyi kínokat és gyötrelmeket, mi-helyt nyomozzuk az anyagias elvű lélek életének a vezérfonálát.

Mi volt az életének *egyetlen célja*, törekvése és gondolata? *Csak az anyag, a test. Ezekre építette fel egész életét* és szorosan elzárta magától az anyagtalan erőnek minden befolyását, összes törekvése öntudatosan, vagy öntudatlanul csak az anyag szolgálatára állt készen és az anyag mesterséges megerősítésére szorítkozott. És amikor azt hitte, hogy anyagtestét már tökéletessé fejlesztette, *akkor ez az anyag nem állott meg a tökéletessége tetőpontján, hanem folytatta tovább is alakulásait és változásait*. Szóval romlani kezdett és amikor mint anyag *elpusztult*, valami új, váratlan és megdöbbentő meglepetés érte: *a megromlott anyag széthullásával nem semmisült meg ennek az egységes ereje*. Sőt! az anyag eltünésével egyszerre tünt fel egy finomabb burok a lélek körül, amelynek lényegében benne volt az anyagnak minden tulajdonsága ezerszeresen ható erővel! Ekkor kezdi megérezni a lélek is legelőször a lelki-testét. A széthullott anyagtestű és megromlott anyagelvű léleknek a lelki teste a legnehezebb, a legdurvább és a legtehetetlenebb *asztrál-anyag*. S ami földi életében neki érzékelhetetlen lelki teste volt, az most ezerszerte érzékenyebbnél mutatkozik, mint volt valaha az ő anyagteste. *Eme lelki testben pedig benne hordozza ledobott anyag-hüvelyének minden testi sajátságait, csakhogy nincsenek többé testi szervei, amelyek ezeknek a szolgálatára állanának*. Helyzete olyan mint egy rémes álomban szenvedő emberé, akinek az életérzése mindig megvan, de kábultságából semmiféle erőfeszítéssel se tud kibontakozni, mert testi szervei nem engedelmeskednek neki. Nem érti, mi van vele?

Ezzel a neki megfejthetetlen és megkövesítő jelenséggel szemben az anyagtalan lélek teljesen elvesztett lelki egyensúlytal áll. Nem tudja helyzetét megmagyarázni, mert hiszen gondolkodásának a szervét, az agyat is elvesztette és ezért nem tud már többé következtetések útján se okoskodni. *Csak megérzése (intuíciója) van. De mit használ a megérző képesség a*

hit és remény világossága nélkül? Hiába érzem át gyötrődéseimet, hogyha nem láthatom a helyzetem tiszta képét. A friegromlott lélek is érzi lelki testének érzékein keresztül a végtelelenség minden átszűrődését. *Sőt érzi az anyag tulajdonságainak eddig még ismeretlen oldalait is,* az anyag keményedésének a végtelenséggel és örökkévalóságig való fokozódásait. Érzi a súlynak folyton növekvő süllyedését és a sötétségnek örökkévaló sűrűsödését, a mozdulatlanságnak a lehetetlenséggel tartó örökös megmerevedését; de azt is érzi, hogy mindez csak külső látszólagos állapot, mert belül, a keményedés mélyében, a leggötrelmesebb érzékenység fogja fel a reánehezűlő kemény, külső nyomást. Érzi, hogy az örökké növekvő súly egy könnyű és folyton működő pontra nehezedik benne; érzi, hogy ez a sötétség vakít, és őrjítő bizonyossággal látja benne a növekvés folytatását; *látja egész átélt életének a megszakíthatatlanságát,* amely következetesen folyik eddigi elveiből, cselekedeteiből és életéből. *És mindez csak kezdet,* amelynek örökké tartó és örökké fokozódó romlási változásai lesznek.

Ilyen iszonyú állapotba jut a romlott lélek, pedig *ez még mindig nem a kárhozat!* Itt még tartja magát az a *hazug vigaszatalás*, hogy mindez csak a *halál utáni természetes állapot*, hogy mindez csak a halálnak egyetlen és lehetséges kialakulása és minden életnek ez a közös sorsa és befejezése. De amikor a borzalmaknak ezen útján tovább halad és *kezdi megszokni* az állapotát, akkor lelki látása lassanként hozzáidomul a sötétséghez, érzékei és lelki testének egyéb szervei pedig a kínokhoz. *Itt következik csak a szerencsétlen lélek számára a kárhozat érzése,* mert ebben a rettenetes pillanatban visszanyeri öntudatát.

Gyötrődik, szenvéd, saját érzéki tüzének izzásában, a kínok fertőjében, ahol minden forr és habzik. *Ekkor kezdi felismerni az ő lelki ellentétét,* mert már csak egy hártya választja el tőle a harmóniát. Itt, ahol minden elveszítve vonagliik a lélek, *itt lesz előtte egyszerre világossá minden! Minden, ami elveszett!* Gyötrő disharmóniájának az ellentéte támad fel a lelkében és elolthatatlan szomjúság, mert hiszen a lélek be van zárva önmagában minden éretlenségével és romlottságával, *íme! Ezek az ú. n. pokoli kínok, amiket minden megromlott lélek a saját érzésében hordoz;* ezért mondduk, hogy *a pokol nem egy külön hely, hanem csak egy helyzet, vagyis a megromlott léleknek legalacsonyabb életvonala,* amely a saját érzésében alakul ki.

Számára nincs irgalom, mert nem tud hinni benne. A pokolnak a mélységei pedig még számtalanok és a szerencsétlen lélek valamennyibe leszáll, keresve keresvén a mennyet. És amint halad, fokozatosan kezd világosodni és mindenki által derül felette a világosság. Mire pedig leszállt a kárhozat legmélyére, akkor látja megnyilni felette tiszta fényében a menyországot! Ezzel lesz kárhozata is tökéletes. Lelki szemeivel látja, hogy van tökéletes boldogság és nincs megsemmisülés! Megérte, hogy ő is elérhette volna ezt a harmóniát, de közönynyel haladt el mellette, mivelhogy megvetette. Belátja, hogy ő maga volt az, aki követ köre rakott, hogy felépíthesse ezekből a saját börtönét. Látja, hogy mindannak, ami gyötri, kizárálag ő maga az oka, mert mindenzt, ami enyhíthetné, önmaga előre megsemmisítette. Régen! Helyrehozni pedig — azt hiszi — most már lehetetlenség! A kinok és gyötrelmek vége beláthatatlan. Ezért — úgy érzi — a kárhozat örök, mert föltétlen bizonyossággal érzi, hogy neki innen kiszabadulni nincs ereje. A tűz vizet nem szülhet soha. Honnét meríthetne reménységet, hogyha nincs hite? Hiszen a remény a hitérzés virága.

Ilyen a romlott lélek állapota, akitől még a vigasztalás is meg van vonva, mert hitetlensége miatt nem képes meglátni a könyörülő isteni szívnek végtelen irgalmát, amely egykor majd őt is ki fogja emelni Krisztus megváltó munkája által a kárhozatnak a mélyéből!

A LÉLEK ERŐALJI ÁLLAPOTÁBAN.

Ha a romlottság a pokol tornáca, akkor az elaljasodás a pokolnak a tisztító műhelye. Elaljasodás alatt azonban ne értük e szónak a köznyelvi használatát, vagyis a léleknek még durvább fokú leromlását, hanem csupán erőaljával változását. Az erőalj — amint már láttuk — az anyagsav ellentéte; színerő-gyengülést jelent, az erőnek lesüllyedését az anyag-vonal felé. Az erőalj tehát szintén a legalacsonyabb vonala az erőnek; ennél mélyebbre már nem süllyedhet, valamint az anyag se emelkedhetik feljebb az anyagsav vonalánál. Isméttem, hogy az erőalj és az anyagsav polaritások. A lélek az erőalj által kapcsolódik az erő felé, az anyagsav által pedig az anyag felé. Egy ilyen erőalji átalakulásban szeretném most megvilágítani a léleknek érzésbeli állapotát. Innen kezd

ugyanis emelkedni és visszatisztulni a lélek. Ezen a ponton kell megsemmisítenie önmagában minden, ami romlott. De nemesak a bűn gyökerét, vagyis a rosszra való hajlamot kell itt magából kiirtania, hanem minden minden a homályt és bizonytalan gyengeséget is, amit nagyon helyesen *bocsánandó bűnnek szoktunk nevezni.*

A lelki úton haladó jóhajlamú léleknek minden bűne bocsánatos bűn, mivelhogy nincs meg benne a bűn lényege, vagyis a rosszra való hajlam és készség. Természetes azonban, hogy az ilyen léleknek a végkifejlődése se valami nagyon könnyű feladat. Elmondhatjuk, hogy ha a kárhozottat a menyországnak a meglátása és nem-bírása teszi főként kárhozottá, úgy az erőaljjá átváltozott lélek pokla a meny ország és a pokol közötti helyzetnek az átérzése és minden a kettőnek az együttes hatása. *Ez a két ellentétes hatás ébreszti fel benne az értelmet.* Tudjuk már, hogy az ellentétek és a viszonylatok megállapítása már kizárolag az értelemek a munkaköre.

Míg azonban a romlott lélek a kínok legnagyobb fokán visszanyeri értelmi öntudatát, hogy gyötrelmei még jobban fokozódjanak, addig az erőaljjá vált lélek az ég és pokol között függvén, elveszti öntudatát; de a lelki test többi érzéke épp úgy átszenvedi a gyötrelmeknek minden skáláját, mintha az a lélek öntudatnál volna. Az erőaljjá változott lélek ugyanis érzéseivel és érzékeivel vétkezett; ezekben kell tehát bűnhődnie is. Értelme azonban, amellyel földi életében bizonyos *lelki* ismereteket szerzett, fel van mentve a bűnhődés alól. Sőt az ilyen léleknek a bűnhődése már a megtisztulás felé vezet.

A tisztulás első lépése, hogy a lélekben az értelemmel és a lelki ismeretekkel szemben ellentéte kerül a léleknek érzeli és érzéki élete; feltámad benne egy nagy disharmonia: *az érzéseknek és az érzékeknek küzdelme,* amely az Úr első és örök küzdelmére emlékeztet. Ezért a mi küzdelmünk eredményének is párhuzamosan kell kialakulnia az Úr első és örök küzdelmének az eredményével.

Miután e vonalban előbb tisztul meg az értelelem, mint az érzés, a világosság itt megelőzi a melegséget. Ellenben az érzés még gyenge, az érzékek pedig romlottak. Így győz öntudatlanul az értelelem ezen vonalban. Sohase lesz több és értékesebb ismeretszerzése és tapasztalatgyűjtése a léleknek, mint amikor az erőeljasodása benne befejeződött. *Az értelelem legbölcsesebb megnyilatkozása ilyenkor a hallgatás.* A hallgató bűnös ember már a magábaszállás útjára lépett és ez jó út. Ez a hall-

gatás már egyúttal öntudatlan haladás is a valóságos öntudatlanság felé, mivelhogy egyetlen képessége sem áll meg olyan könnyen a léleknek, mint az értelme. Elég, ha nem foglalkoztatjuk, mert ezen tétlenség által csakhamar a teljes visszafejlődés állapotába jut. Amilyen nehezen tudjuk megszerezni, éppen olyan könnyen tudjuk elveszteni. Ez pedig azért van így, mivelhogy az értelelem a léleknek csak alaki része; összekapcsoló szerv az érzés és az anyagvilág között Ennélfogva egy kiusó testi valóság, amelynek nincs önmagában élete; ha nem éltetjük, vagyis nem foglalkoztatjuk, visszafejlődik és elhal. Ellenben az érzéssel, amely örök életű és örök célú valóság, éppen ellenkezőleg vagyunk; minél kevésbé zavarjuk és erőszakoljuk az érzéseinket, annál erősebbek lesznek.

A hallgatásba merült értelelem lassanként megáll. Erre egyébként a körülmények is kényszerítik, mert úgy veszik körül az értelmet, hogy nyomásukkal kényszerítsék a megállásra. Ezért az elaljasodott lélek felett is összeomlik az élet és őt is maga alá temeti. Úr lesz fölötte is a tett és annak minden törvénye. Csakhogy amíg az elkárhozott lélek a gyötrelmek végtelenségében él, addig a jó hajlamokkal indult lélek a semmi végtelenségében látja és érzi kialakulni az életét. Könnyen tarthatja ezt is kárhozatnak, mert vigasztalás és enyhülés bizonv ebben sincsen.

A KÁRHOZAT.

Az „úgynévezett” kárhozat épp úgy, mint a kétségebesés, nem anyagi valóság, csupán a léleknek egy érzésbeli állapota. A kárhozat tulajdonképen a semmi, amelyben minden csak lenni látszik, de amelyben ez a látszat mégis a valóság erejével, — a valóság pedig a hazugság erejével hat ránk. A kárhozat az érzéseknek, vagy az érzékeknek, szóval az élet meggyilkolásának az érzése a lélekben; minden alapnak a megdőlése; minden lelkiségnek a kiirtása; a reménység halála és a halál győzelme. A kárhozat tehát a lélek halála, amely örök romlásban temetetlenül hagyja a lelket s amelyből a magunk erejével soha ki nem emelkedhetünk! Véget vet az életnek és megnyitja a halál országát. A kárhozat minden kínok forrása és minden gyötrelmek tengere, amely a végtelenség titkos mélységeiben földalatti és lég-folyosókban, a szívek mélysé-

geiben és az értelem magaslatain keresztül szívárog be legelrejtettebb érzésvilágunkba és át- meg átitatja a fogékony lelkeket kínnal és gyötrelemmel.

Nincs menekvés előle, mert nem a kárhozat árad felénk, hogy elnyeljen és eltemessen bennünket, hanem mi futunk és rohanunk föltartóztatlanul feléje, hogy belevessük magunkat és szüntelen mélyítsük a kárhozat örvényét. *A kárhozatot tehát mi hordozzuk az érzéseinkben* és ennek folytán az értelmünkben is kialakul, mint az iszonynak és a borzalomnak a rémképe. A sötét, üres lelkeknek ez az egyetlen tartalma. *A bennünk kialakult rémséget*, vagyis a kárhozat birodalmát pedig oda nem adnánk a világ minden kincséért. Sőt meg se tűrjük, hogy annak a valóságát valaki nekünk megtagadja. Ezért a kárhozat a megtévedtek hitében épp olyan erősen áll, mint a hívőben a menyország. *A megbokrosodott lelkek* jobban félnek tőle és a nagy tömeg erkölcsi életét ma inkább szabályozza a pokol félelme, mint amennyire az Isten szeretete a hívő lelkek életét irányítja. De hát kérdem, mit ér az ilyen rettegés, amely a lelket a beszámíthatatlan félelem erőszakosságával igázza le, ahelyett hogy a szeretet, vagy a jóság érzésének a fejlesztésével javítaná? A suhogó korbács előtt csak meghunyászkodnak a lelkek; de bizony érzéseikben egy szemernyit se javulnak.

A kárhozatot a tömeghit a végtelenség pincéjének tekinti, amelyre az Isten felépitette az erkölcsi világrendet. Fontoljuk meg jól ezt a sértő és képtelen gondolatot és szégyelljük érte magunkat! Hát lehet-e undokabb istenkáromlás, mint amikor az örök boldogság ellensúlyának tekintjük az örök kárhozatot és felállítjuk benne egy örökkel tisztázhatatlan romlottságnak a birodalmát!? Hiszen ez az örök tökéletlenség az isteni élet tökélyének a csorbája lenne, amelyen még a megváltó szeretetnek a végtelensége is megtörnék! Hogyan lehet örök és teljes boldogság az, amelyikkel szemben egy ugyanilyen ellentét, vagyis a kárhozat állana fenn? Igazán természetfölötti borzalom! *A kárhozatot tehát nem az Isten teremtette, hanem a bukott léleknek érzésbeli állapotában létezik csupán.* Amilyen mértékben süllyedünk, olyan mértékben távolodunk el a jó-tól, a széptől, az igazságtól, a szeretettől, a szabadságtól, az összhangtól és minden eszményiségtől; szóval az Istantól. *Mikor pedig mindezektől vékékép elszakadunk, lelkiünket ezáltal kiürésítjük.* A világosság kizárása sötétséget, az éltető melegnek megvonása pedig dermesztő fagyot von maga után. A pozitív,

cselekvő élet elpusztítása átmegy egy negatív tartalmatlan-ságba: a tagadásba. Mikor tehát kiirtjuk érzéseinkből a nemes tartalmat, az meg fog telni ennek az ellentéteivel: a gonossal, a rúttal, az ocsmánnyal, a hazugsággal, a gyűlölettel és az őr-jítő zavarral. Ezért *csakis mi* csinálhatunk a lelkünkben poklot, épp úgy, mint menyországot, mert mind a kettőt magunkban hordozzuk! *A kárhozat is bennünk van és ezt nem az Isten. hanem magunk állítják fel önmagunkban!*

Már földi életünkben is van néha egy-egy pillanat, amikor közel érezzük magunkban a poklot. Átéljük a kárhozatnak egy-egy gyötrelmes percét, amelyben mindenjában élhetünk s ame-lyet, amint a *mi Urunk Jézus Krisztusunk* mondotta, örökké-tartová tehetünk a magunk számára. Mit jelent ez? Azt, hogy egyedül tölünk függ, hogy érzések teljes megrontásával le-sülyedünk-e a kárhozatnak egészen a mélységeig, amelyből „*a magunk erejével*” csakugyan soha ki nem szabadulhatnánk többé, *hacsak az isteni irgalom kegyelmi úton bennünket abból ki nem emelne*. Természetes dolog ez, mert hiszen a lélek mindenekfölött álló teremtése az istennek. minden lélek azon-ban Ő érette és Ő belőle teremtetett, mert hiszen a lélek élete *Krisztus*. Ezért minden lélek egy közös élet egységében él: *Krisztus testében!* Nincs az Istenen és az Ő lelkén kívül más örökkévelőság a végtelenségben. Nincs tehát semmiféle örökkévaló helyzet és állapot sem. Csupán folytonos fejlődés és haladás van a tökéletesség felé. Ezért *a kárhozat is csak egy át-meneti helyzet vagy állapot*. Egy pillanat, egy hangulat, amely-nek nem mi vagyunk az urai. De szolgájává tehetjük magunkat, ha úgy tetszik évmilliókra, mihelyt teljesen megromlot-takká és hitetlenekké lettünk. Ennek a kettőnek: *az érzésbeli teljes megromlottságnak és a hitetlenségnek* kell bennünk egyesülni, hogy a lélek a kárhozatig eljuthasson. Mihelyt el-hissük Istenről, hogy egy kárhozatot teremtett és bennünket is kárhozatra teremtett, akkor mi teremtjük meg a magunk számára ezt a kárhozatot a mi tévelygő hitünkben. Egyedül tölünk függ, hogy a kárhozat képe bennünk milyenné legyen. Olyan gyötrelmessé tehetjük, ahogy mi csak akarjuk.

De ez a kárhozat és ez a pokol sohasem lesz az isten teremtése! Csupán az Ő végtelen türelmének a megpróbáltatása lehet. Valóban méltó próbája az Isten végtelenül szerető tü-relmények! Nem könnyű próba! Bizonyára még az isteni töké-leterességnek is nehéz kiállni, hogy megengedje e tévhitnek az ápolását, amely az isteni jóság eszményét annyira eltorzítja.

Csakis úgy érhető meg, hogy a kárhozatnak eme Isten-ellenes fogalmát az Úr már eddig is ki nem irtotta a lelkekől, mert öröök *elhatározásánál fogva semmit meg nem semmisít!* Erre a lelkeknek maguktól kell megérni. Az Úrnak ez pedig talán nagyobb türelmi próbája, mint aminő volt egykor az Ő csodálatos megtastesülése Názáretben. —

A pokol és a kárhozat a torznak, a fonáknak és a tévclynék az alkotása, amelyet az anyag bálványozol csikartak ki az isteni hosszútürésből. A kárhozat gondolata és fogalma is csak egy elanyagiasodott szellemnek az értelmében keletkezhetett és alakulhatott ki rémképeiben. *Hogy az Istenet metagadhassák az egészében, metagadták Őt előbb a részleteiben.* Fokozatonként torzították el az Isteneszményt úgy annyira, hogy az ilyen rémes bálványképtől a tisztultabb érzés és a józan értelem siessen menekülni! Egymásután tagadták meg a legtökéletesebb tulajdonságait, hogy minden egyes tökély helyébe egy-egy tökéletlenséget állíthassanak be. Így lett belőle az emberi tévelygésekben egy bosszúálló, haragos, gyűlöлő, kegyetlen Isten, egy emberi indulatoktól átfűtött tüzes rémbálvány, aki gyönyörűségét találja a gyengék kínzásában és a tehetetlenek eltiprásában, egy dühöngő Isten, akit csak ajándékokkal lehet megengeszteni.

Teljesen igaz, hogy az *Istenkép az emberi érzések tisztsága szerint alakul ki bennünk szerető, gyengéd Atyává, vagy ijesztő rémképpé.* De hát hiába hozta Krisztus az isteni Atya fogalmát már kétezer évvel előbb teljesen közel a szívünkhez? Eme legtisztább kinyilatkoztatás dacára, sajnos, még ma is minden lélekben más és más alakban él és működik az Isteneszmé. A gyarlung emberi értelem még a *krisztusi isteneszményt* is megrontotta. Egy megrontott értelem pedig könnyen megteremti az ő értelmiségének megfelelő Isten-fogalomnak a fonákját is a saját megromlott fantáziájában. *Csakis azok a lelkek, alak még sohasem érezték magunkban az Isten végzetlen irgalmaságát, teremthették meg az öröök kárhozatnak mai rémképét, ami egyszerűen kizárná az öröök összhangot, sőt a menyország boldogságának a zavartalanságát is.*

Föltétlen igazság, hogy az Úr Krisztus is beszélt „öröök kárhozafáról.” Teljes igazsággal, mert a kárhozat önmagában tekintve valóban „örok”. De ez az „örok” szó csak annyit jelent, hogy a gyarlung lélek „a maga erejével soha” kiemelkedni nem tudna. Ezért a mi lelki gyarlungunk szempontjából csak ugyan van „örok” kárhozat, de *csakis a mi lelki gyarlungunk*

szempontjából, amelybe magunkat beledönthetjük és abból kiszabadulni sohasem tudunk a saját erőnkkel. Az isteni kegyelem szempontjából azonban ilyen korlátozás nincsen és az irgalmas és minden bünt megbocsájtó Úr Jézusra hivatkozni az „örök pokol” bizonyításánál igazán fogalmi ellentét. Mert hogyan lehet egy lélek elkárhozott? Kárhozott csak egy halálra szorongatott, kétségbeesett és minden emberi erejét elvesztett lélek lehet: az élet leggyöngébbje és legnyomorultabbja, az emberi szemedéseknek és fájdalmaknak az első szülöttje. — Hát akiben az emberi érzésnek csak egy szíkrája pislog, vájjon nézhetne-e egy ilyen összetipport nyomorúságot és kétségbeesett tehetetlenséget közömbös szívvel? Megindulás és könyörület nélkül? Hiszen ez még egy gyarló emberi lélekre nézve is gyalázatos könyörtelenség volna; a tököletlenségnak szomorú bizonyítéka. És csak az Istenet tudjuk elképzelní ilyen kegyetlennek és irgalmatlannak?! Vájjon milyen Istenet képzelünk mi el önmagunknak?! Hát nincs ott az Úr Jézus minden elveszett bárányánál és minden kétségbeesett lélek mellett? Nem érezzük-e egészen közel magunkhoz, mikor egy-egy bukásban összetörünk? Vájjon ki az a megtért lélek, aki nem egy előzetes kétségbeesés után ébredt volna újra a jó és az igaz életre?

Ismétlem, a kárhozat a lélekre nézve nem „hosszmértékkel mérhető gyűjtőtábara” az elbukott gonoszoknak, hanem csak egy érző „lelkiállapot”, amelynek a gyötrelmes nyomása alatt vagy elveszti öntudatát a lélek, vagy ha már előbb elvesztette, visszanyeri azt. A kárhozat is szerintem a lelkek önkéntes bukásának természetes következménye. De erkölcsi szempontból tekintve még maga a kárhozat is kegyelmi tényé válthatik az Isten végletes jóvoltából, mert mindenkor a lelek életének a legsarkosabb fordulópontját képezi. Sokszor átéltük már földi életünkben mi is a kárhozat kínjait és sokszor veszítettük el már öntudatunkat a kárhozat szorongattásainak a nyomása alatt és nagyon sokszor adtunk már hálát mi is Istennek utólagosan azokért a nehéz pillanatokért, amelyekről később beláttuk, hogy azok a mi lelki javunkra és nyilvános előmenetelünkre váltak! Ne lássuk tehát a kárhozatban sem befejezve egy eltévedt életnek a végcélját és ne gondoljuk józanon, hogy ez egy céltalan vég, amely egy félbenmaradt életnek a nyitott temetője. Az Isten teremtményeinek nem lehet ilyen átokteljes végzete! Ne hagyjuk tehát, hogy a kárhozaton túl már nincs semmi, semmi, csak az „örök” kárhozat!

Jézus Krisztus a bűnösökért jött, már pedig, ugyebár, a bűnösök a kárhozat fiai, és nem a tiszták és az igazak? Az igazi bűnösből lesz az igazi megtért és a sokat szenvedettből lesz az irgalmas, a mások szenvédéseit is megértő lélek. Így lesz a kárhozat az egyetemes végmegtisztulásnak isteni eszköze; egy magas nevelő iskola a végtelenség életében, ahol nem igen akadnak ismétlők. Ezt az osztályt senki se végzi kétszer! Ez az a pont, ahova visszaeső lelket nem találunk soha. Ha már egyszer az Úr irgalma kiemelt bennünket a pokol rabságából, annak kapui se vesznek többé erőt rajtunk.

A szentírás szerint tehát a pokolnak is van kapuja. De ha van, akkor nemcsak befelé, hanem kifelé is lehet rajta járni. És ha onnan senki ki nem szabadulhatna, akkor végre a pokolnak nagyobbnak kellene lenni, mint a végtelenségnek, mert az elbukott szerencsétlen lelkek — természetes úton jutnának beléje; de még a jók is — alázatosságból és szeretetük irgalmasságából — követnék őket oda, hogy testvéreik szenvédéseit megosszák és enyhítsék őket. Az Úr Jézust látnánk az örök kínok és szenvédéseknek eme megátkozott helyén a legső sorban! Nincs az az elveszett bárány, aki után a jó pásztor utána ne menne es megvallom, inkább kívánnék vele együtt lenni a pokolban, mint nélküle a meny országban.

És hogyha az Istenet hódolat és hálá illeti meg, vagy szerepet és imádat: úgy a kárhozat és a vele kapcsolatos lélektisztító nagy művek fenntartásáért néma bámulat illeti! Mert a kárhozat a legegyenesebb út a kiemelkedésre és a megigazulásra, mivelhogy ez a bukás legmélyének a visszafordulóponja! A lélek itt születik újjá az erkölcsi halálból.

Mikor egy lélek a kárhozat kínjait átszenvedte, magától nyílik meg és legelőször látja meg önmagát *igaz* *mivoltában*: nyomorúságában és tehetetlenségében. Megaláztatunk a porig, a férgeken alul, amikkel szemben tehetetlenek vagyunk. A durva keményedésre való anyagtermészetű hajlam, amely a lélekben a kevélységnak, az önzésnek és a lázadásnak az alakjában nyilatkozik meg, ekkor tűnik el végkép a lélekből; kiégeti belőlünk a szenvédések tüze, mintahogyan a *nemes* *femből* *is a tűz* égeti ki a *salakot*. Azután pedig hálásan fogadjuk megaláztatásunkban, bármilyen dúsgazdagok voltunk is egykor, a koldus Lázár ujjahegyét, ha előbb vízbe mártotta.

Ez az alázatosság szenvédéseinknek gyümölcse és célja — még akkor is, hogyha ez a pokolban termett! így hirdetik Istent dicsőségét még a poklok mélységei is!!

HARMADIK RÉSZ.

A LÉLEK ÚTJA FELFELÉ.

A BUKÁS GYŐZELME.

Ki lehetne más győző — még a bukásban is, — mint az *Úr Jézus Krisztus?*! Mikor az *Ige* az isteni életből kiemelkedett, már is okává lett a legelső „legyőzésnek”. Mikor? „*Kezdetben*”! És miért? Mert az Atya a teremtést szent Fia által megindította. *Csakhogy ez a teremtés tényében még győzelemmel befejezeti legyőzés volt; isteni erény, amely a világ teremtésére nyújtott módot és alkalmat.* Tudjuk hogyan. Az *Úr Krisztus* az Atya egyszülött Fia, Aki a magasságos isteni életnek a második erőalakja, önként kilépett mint *Ige* az ős isteni életből. Nem kellett volna kilépnie, ha egy alacsonyabb életkört nem teremtett volna; örökké az *Atyában* élhetett volna örök isteni változatlanságban és összhangzó boldogságban. De mihelyt az *Atya* megindította a teremtést és a *Fiú azt* alázatos engedelmességgel végrehajtotta, kapcsolatot kellett létrehozni a *belso* isteni élet és a *külső* anyagvalóságok között. A végtelenben egy különálló véges anyagélet különben fenn nem állhatott volna. Ezért az *Úr Krisztus, mint Egyszülött Fiú „kezdetben” Igévé lön, hogy mint Elsőszülött Ige kiváljon a legbelsobb isteni életkörből és összekapcsolja a külső világot a belső világgal* így lett közöttünk örök közvetítővé az *Ige*, Aki az isteni életkör szélső vonalába kihelyezkedett egységesítő, összekötő és közvetítő kapocs a teremtő isteni élet és a teremtett anyagvilág élete között. Eme kapcsolódás nélkül a két különböző természetű élet között az egységes összefüggés megtörött volna.

Az Úr Krisztus eme legelső megnyilatkozásának erőtesti következménye tehát a teremtés lön, amely — isteni szempontból — már „legyőzés” és nem „győzelem”. Legelső győzelme az Úrnak az isteni benső életben folyt le, amikor saját erőtesti természetével szemben erkölcsi okokból döntött. Ne-künk is minden győzelmünk ilyen. Saját erőtestünk felett kell győzedelmeskednünk erkölcsi okokból. Az Úr akkor gyözte le saját isteni erőtermészetét, amely az egységen és összhangban

nyilatkozik meg, amikor a teremtés által egy Tőle különböző és Vele már nem összhangzó világot alkotott. *Maga a teremtés* az erőmozgásnak még csak a természetes ténye volt; *de ennek a megtartása* már csak erőellenállhatatlansági természetének a *legyőzésével* vagyis alkalmazkodásával volt lehetséges. Így keletkezett az isteni végtelenségen egy új életalak és vele az első zavar, amely az egységet és az összhangot a *teremtett világ fenntartásáért átmenetileg* feladta. Ugyanezt látjuk ismétlődni az emberi életben is. Maga a teremtés még nem jár lemondással és nem kíván önfeláldozó alkalmazkodást. Ellenben már a magzat megtartása zavart okoz a termelő anya életében is, akinek ehhez önzésének és saját természetének a *legyőzésével* kell alkalmazkodnia.

E tények a kihatása hozta létre a végtelenség egyetemes életében a *küzzelmek végtelen sorozatát*. Miután a teremtésben az isteni erő *megalosztása* történt, ezért nem is jöhetté létre más valóság, mint szétválható. Eme tulajdonság az *anyagvilágban* az erő megalosztása következtében oszthatóság, vagyis *gyengeség* lett. Ugyanennek a lelki világban pedig az lett a következménye, hogy *minden teremtmény már csak a bukás feltételeivel keletkezhetett*. És ez a bukás *mentsége*, amely egyúttal döntő okává is lett az isteni igazságosságnak, mert a *beszámíthatóság mérlegében* ez a szempont is érvényesül. Az *Úr Jézus feladata lett, hogy eme természetes zavart, amely tulajdonképpen az eredeti bűn hajlamának a csírája bennünk*, egy természetfölötti befolyással és tényel ellensúlyozza és ki-egyenlítsse. Más szóval: azokat a lelkeket, amelyek az isteni erő-megalosztás folytán gyengének teremtettek és ennél fogva bukásra képesek és alkalmasak, *természetfölötti módon* kellett az Úrnak segíyezni, *benső sugallatokkal támogatni, kegyelmekkel erősítgetni*.

Igaz, hogy már ezzel ki is volna egyenlítve a gyengeség és így az Isten igazsága szabadon érvényesülhetne, mert hiszen eme támogatással egyensúlyba hozta a lélek erejét az ő próbabáinak az erejével. Ezen egyensúly a lélekben a *cselekvési szabadságnak a képessége*, amely a lelket már *föltétlenül beszámíthatóvá* teszi. Ha azonban a természetfölötti segély dacára, a lélek mégis elbukik és az anyag alá süllyed, — ott várni ezt az elbukott lelket az Isten szavával és ígéretével, hogy ez a lélek az anyag alól felemelhesse tekintetét a magsságok Uráig, az Istenig: — *ez már több az igazságnál. Irgalom, vagyis megváltó kegyelem a neve!*

Bár ez a megváltó munka kihatásaiban még mindig folyik, de azért már befejezettnék tekinthető, amennyiben végső győzelme bizonyossá vált. A megváltott lelkek száma ma már messze túlhaladja a bukásban sínylődőket és a bukások száma és nagysága is egyre kisebbé válik. Kétezer évvel ezelőtt kezdte meg e földön az Úr Jézus láthatóan a megváltást. És ma már hatalmas áramlattá növekedett, amelyben a legtisztább és a legtökéletesebb erő buzog. Ma már ellenállhatatlanul borítja el áradásával a végtelenségnek leghozzáférhetetlenebb helyeit is. Az áradásnak pedig többé már iszapja sincs; termékenyítő ereje ellenben az a láthatatlan erő, amelynek központi forrása a megváltás nagy művében helyezkedett el; kiáradásápedig minden az az isteni erény és érzés, amely küzdelem nélkül képes ma már legyőzni a testet és minden a nemes szándék, amely küzdelem nélkül születik meg a tisztább lelkekben. Születik, mintegy önmagától, mint ahogyan az Isten-érzés is önmagától született. Mindezek a nemes érzések új erőforrásokká válnak, nemcsak bennünk, hanem az egyetemes életben is. Ezeknek a kiáradása a mennyországnak, vagyis Isten Országának a terjedése, a krisztusi ígéretek beteljesülése. Ezek az áradások ellenállhatatlan erővel viszik, emelik a lelkeket olyan magasságokba, mint amilyen mélységekbe vitte hajdan az ellenáramlat.

Tekintsük ilyen kegyelmi kiáradásnak eme sugalmazott munkát is, amely a Szentszellel segélyével az értelmet lesz hivatva megváltani a tiszta igazság és a végtelenség számára.

Láthatjuk mindenkből, hogy a tökély hogyan jött létre és hogyan él Krisztusban. Mert nem az a tökéletesség, hogy bírjuk mindenzt, ami jó és kívánatos, s bennünk még sohasem volt meg sem a rossznak a látszata, sem annak a lehetősége; — ez egyoldalú kényszerű jóság, és éppen ezért nem is lehet tökéletesség. De amikor egy szellemi lény úgy tudja egyesíteni önmagában a benne rejlö passzív rossznak a képességét a jóval, hogy ennek eredménye a lélek számára a föltétlen összhang, következménye pedig a külső élet számára egy megváltó munka lesz, akkor ott kezdődik az igazi tökéletesség. Ha az üdvösség csupán az öntudatlan jóság eredménye volna, összhang sem lehetne benne és nem nyújthatna olyan mélyreható boldogságot az üdvözülteknek. Hiányoznák belőle ez esetben a szabadság, az öntudatosság és a küzdelem révén megeszerzett boldogságnak az átérvétele. Egyoldalú cselekvőképesség mellett nem érvényesülhet a szabad akarat sem, s mely az egyéniségek erkölcsi kialakulásának legelső feltétele. A jósagnak kell

öntudatossá válnia bennünk! Erre azonban csak ellentézetés által juthatunk el. Ezért kell megismernünk úgy a jót, mint a rosszat, mint kétféle lehetőséget, amelyek egymást kölcsönösen határolják és meghatározzák. Ismernünk kell tehát nemcsak a valóságokat, hanem ezeknek a megtagadását, a látszatot is. *Ezt a kettőt összhangban egyesíteni a megváltásnak a feladata.* íme! Itt áll előttünk egy másik szemszögből is megvilágítva, miért kell egy szellemnek testben tökéletesülnie?

Az Úr Jézus mindig erre az összhangra törekedett. Ezt cselekedte és munkájának a megváltott lelkeket lettek a gyümölcsei. *Gyümölceiről ismeritek meg a fát!* Vájjon nem lett volna-e képes az Úr vagy csupa tiszta angyalokkal, vagy csupa bukott lelkekkel benépesíteni a földet? Bizonyára! De nem ezt tette. *A búza mellett meghagyta a konkolyt is.* A jó és a rossz tehát egymásban élnek, egymásból nönek ki és kölcsönösen termőföldjei egymásnak. Megtaláljuk és mindenki abból kezdjük felismerni már a földön is a jóval elvegyült rosszat; a mélyéget a magassággal. És ez az isteni igazságosságnak a tökélye, amelynek a neve *arányosság* és *bölcsesség*. *Nem igen látunk emberi testben egyoldalúan fejlett lelkeket* Nincsenek „tiszta angyalok” és „romlott ördögök.” A kettő egyben van; ma még ugyan nem összhangban, mint ahogyan a teremtés „kezdetén” az ige volt az *ellenáramlattal*, amikor a leköött megsemmisítő erő munkatársa volt az Úrnak az anyagi élet felaprózásában, de azért már a haladás és az emelkedés útján.

Az emelkedésnek ez az isteni módja és ezt a módszert az Úr Jézus azért választotta, mivel az ős-esetben, illetve a legelső próbában, amely az erőletben lefolyt, szintén így intézte el a dolgot. Tudjuk, hogy az ellenállhatatlanság mozgásából előállt ellentétes természetű hangokat (holt rezzeneteket) *nem semmisítette meg, hanem azokat megtartotta, hogy velük egyesülve visszatisztíthassa őket az Atyába, és végül összes teremtményeit istenithesse;* mondhatjuk úgyis: *eszményesíthesse.* Szent János találó szavai szerint: — *Hogy hatalmat adhasson nékik, hogy ők is Isten fiaivá lehessenek.*

Ez az isteni módszer nem engedi gyózni a rosszat, de megengedi a rossznak a működését. Azonban csakis azért, hogy ezt egy nagyobb jó kiváltására fordítsa. Viszont a jót se engedi erőszakkal győzni a rossz rovására és annak a megsemmisítésére, hanem csak a megjavítására, vagyis a rossznak a javára. Ez a módszer Krisztus dicsőséges megváltásának a koronája; ez az a bizonyos utolsó ítélet, amelyre majd meg fogja

tanítani egykor a világot a *Szentszellem*. Meggyőzi az elméket, hogy a rossz is öntudatlanul isteni célokat szolgál. Közreműködik a világösszhang létrehozásában, habár irányára a jóval merőben ellentétes. *De ne ítélyük meg őt „átmeneti” szerepéből.* Tekintsük a „végleges” célját, amely szintén jó! Szánalommal kell tehát rátekinteni a rosszra és minden erőnkkel a megjavítására törekedni. Mihelyt ilyen felfogásra felemelkedni tudtunk, rögtön elsimulnánk szemeinkben az életnek kiegyenlíthatetlen ellentései és kezdyük megérteni a nagy összhangot. Ez lesz az a végső igazságszolgáltatás, amelyre a szent könyv is céloz. El fog jönni a végső ítélet, amikor az isten mindenkinél igazzságot oszt és a Szentszellem fogja felvilágosítani a lelkeket, hogy *mindnyájunknak* egy közös Atyánk vagyon és benne *mindnyájan* testvérek vagyunk, akiknek egyetemes célja a megzavart világösszhang helyreállítása. Ekkor tesz majd bizonyosságot a Szentszellem az igazságról és a helyes ítéletről, amely mindenkinél kegyelmet hirdet. Mihelyt- a mi erkölcsi világnézetünk is ilyenné alakul ki, mi is egyesíteni tudjuk majd az igazságot az irgalmassággal és ekkor már a Szentszellem világosságában ítélhettünk. — Addig pedig Istené az ítélet!

Majd ekkor a mi szemeink se látnak többé megvetettet, elítéltet és törvény alatt nyögő büntetter a lelek országában, hanem csak elbukott, szerencsétlen testvéreket, akik közül talán sokan önkéntes szenvedők, miután a megváltás munkájában szeretettel vállalták magukra a nehezebb részt. Talán csak önként és azért csatlakoztak az ellenáramlathoz, hogy a maguk szenvedései árán kiváltsák a legnagyobb jókat. Ki tudja, vajon az ő állapotuk, amely kínos átmeneti szenvedés, nem a tisztulásnak és az emelkedésnek egy nehezebb, de hősiesebb útja és nem önkéntes vállalkozása-e? *Tüzes szekér!* Éget, mint Illés szekere, de a menyebe visz!! Hiszen ha az életét a végmegtisztulás szemüvegen keresztül nézzük, akkor a rossz valóban csak átmeneti alakzat lehet benne; egy üres látszat, amely a küzdelmet teszi dicsőségesként a menyországot értékesebbé.

Imádjuk tehát az Istent az Ő végletesen tökéletesességeért és becsüljük igaz értéke szerint a rosszat is, amely a lélek gazdag termésének a trágája: *piszkoz és csúnya, de termés nincs nélküle.* Átmeneti feltétele a kívánatos összhangnak, mert kiváltja a jót és az érzésnek tartalmat, a fejődésnek mélységet, az -életnek pedig összhangot ad. A rossz, mint a jónak a hiánya, megszüli a teljességnek vágyát, amely már jó tulajdonság, szóval erény.

A bukás tehát önmagában nem kárhozat, nem is bűn, nem is törvény, nem is kegyelem; nem hőstett, de nem is gyengeség; nem áldozat, de nem is önzés, hanem lényegében mindenből valami. Istennek tehát felséges célja volt még a bukással is: az élet megsokszorozódása, az egyéniségek kialakulása és szabadságra ébresztése, a tökéletességeknek a kiváltása, úgy az isteni lényekből, valamint a belőle eredt lelkekből és végre az érzéseknek a mélyítése.

Ezért a bukás, Krisztusban az a győzelemmel befejezett legyőzés az önzetlen isteni önfeláldozásnak erénye volt, isteni hősiesség, amelyben Krisztus nemcsak a világot győzte meg, hanem legyőzte saját isteni erőtermészetét is. Kirsztus tehát az egyedüli örökkel győző!

KÜZDELEM A BUKÁSBAN.

Krisztus Jézus és az Ő „testben-élő-lelkei” a küzdők. Dehát kiket nevezünk „Krisztus lelkeinek”? Minden szellemilényt, akik együttvéve alkotják az Ige erőtestét, mert hiszen minden élet Krisztus önmeglegéből (szeretetéből) eredt és minden lélek csak az ő életének egy-egy élő sejtje. Ezek a meleg hangok, mint isteni kilehelések az Ige után emelkedtek ki az isteni élet központi melegéből: — a Szentszelemből! — Követték az Igét. Eme lelkek egységéből alakult ki a „fénykör”, amely már Krisztus Birodalma. A lelkeknek eme egységét az őskeresztségség korában Anyaszentegyháznak is nevezték, amely magában foglal minden élő lelket, akár anyagtestben, akár a legfinomabb fénytestben létezzék is, akár ember, akár angyal legyen is az, akár bukott, akár tiszta lélek.

Krisztus Egyháza minden időkön és világokon keresztül az ég magasságából a pokol mélységéig nyúl le. Az Anyaszentegyház tehát nemcsak földi intézmény, amelyet bármely felekezet lefoglalhatna a maga részére, hanem az egész élő lelti világának a gyűjtőneve; az Igének a teste, amelyben minden lélek már csak egy-egy élő sejtecske. Eme testi szervezetnek a feje pedig Krisztus. Az Ő életereje tartja össze egységes szervezetben a lelkek világát, mert minden egyes erőatomnak csak annyi élete van, amennyit az Ige életéből meríthet. „Kezdetben” minden szellemi lény Krisztussal egységen élt az Ige testében: a fénykörben. Ekkor még a lelkek a fénykör egysé-

gében csak meleg erőatomjai voltak az örök világosságnak. *Fényszírák*, Istenből eredt leheletek, élő meleg hangok voltak, akik az elsőszülött hangnak, az Igének voltak a testvérei. Kifejlett egyéniségeük azonban még ekkor nem volt; csupán közös fényköri életük volt. Mindaz az isteni vonás, amely Jézus Krisztust, mint Igét az Isten Fiává avatta, nekik is saját-ságuk volt, mindegyik külön-külön magában hordozta egyéniséggé való megtestesülésének a képességét, hogy mindegyik egy-egy munkása lehessen a megváltásnak; csakhogy nem mint indító és kezdeményező, hanem csak részes munkása. Ma is így van, mert minden megtisztult lélek, aki már Krisztusban él és egyéniséget, vagyis akaratát letéve Vele egy, nemcsak részese a megváltó munkának, hanem már egységes szellemi életet él a fénykörben, ahol fényét az örök világosságból meríti: Krisztus fényeskedik neki benne.

Így volt ez már az őspróbában is, mikor az összes szellemi lények a fénykörben egyetemes próba alá vetettek. Mindegyik érezte önmagában a Krisztusból merített isteni erőt és hatalmat, mikor mint meleg hangok egyéniségeük öntudatára ébredeztek. Ekkor közülük nagyon sokan önként letették egyéniségeüket, vagyis önálló akaratukat és a magukban érzett erővel és hatalommal elni nem kívántak. Alázatos engedelmességgel akarták szolgálni az Igét s ezért a legbensőbben egyesültek az Igével, hogy a Tőle nyert erejüket és hatalmukat a közös megváltó cél szolgálatára fordíthassák. Letették mindez Krisztus kezeibe, miután az isteni hatalomnak a teljessége egyedül Krisztusban volt meg. Ilyenekké lehetünk mi is. A legtökéletesebb lemondás és áldozat, hogyha mi is önként letessük egyéniségünket és akaratunkat, abban a pillanatban, amikor ezt már egész teljében és tökéletességeben bírjuk, akkor, amikor már magunkat a mindenható erő részesének érezzük. Kereszteny felfogásban ez az Úr Jézussal való teljes egyesülés. Kétségtelen, hogy egyéniségünknek ilyen letevése nem könnyű munka, mert az anyag törvénye nem az összehúzódás és az önmagában való eltúnés, hanem a kiterjeszkedés és az érvényesülés. És mert ez nehéz munka, ezért adott rá példát az Úr Jézus. Nemcsak akkor, mikor a véres verejtékezés éjszakáján a keserűségek poharát fenéig kiürítette és alázatos megnyugvással monda: — *Atyám! Legyen meg a Te szent akaratod!* — hanem már az ő legelső isteni próbájában is.

Nézzük, hogyan?

A teremtés titkainak mélységből lép elő teljes fenségében

az Úr Jézus alakja, Aki legelőször volt és így szólt: — *Kilépek Istenből!* — *Kiüresítem önmagamat.* Lemondok azon isteni mélységről és üdvösségről, hogy az Atyában örökre elrejtőzve egy végtelen boldog összhangban élhessek. Fölveszem érettek a küzdelmet, a szenvedést, hogy az Én önként elhagyott boldogságomnak ti is részesei lehessetek és egykor veletek ezt megoszthassam.

És hogyha vannak „*olyan tiszta lelkek*”, akik Krisztus példáját követve, erejükkel, hatalmukkal és akaratukkal elni kívának, vájon nem emelkednek-e föl ezek is ilyen önkéntes-lemondásuk által szintén ezen fenséges erényességnek a magaslatáig? Vájjon Krisztusnak ezen már megváltozott lelkei alázatosság és lelki tartalom szempontjából nem állanak-e már közvetetlenül Krisztus mögött? — *A gyümölcs értékesebb-e vagy a fa?* Nincs-e benne a gyümölcsben élvezhetően a fának minden tökéletessége? Hiszen Krisztusnak eme gyümölcsei egyéniségeket egészen letették, holott az Úr Jézus ezt megtartotta az idöknek a végéig, hogy szent Pál szerint: — *mindeneket megtisztíthasson és ekkor tegye le teljesen a hatalmat az Atya lábai elé.* — Szinte megdöbbenve tesszük fel a kérdést: — Vájjon melyik a szébb, a jobb, a tökéletesebb? A fa-e, vagy a gyümölcse? Ügy érzem, hogy Krisztus az ő megváltott leikéiben mutatkozik a legtökéletesebben. E fa gyümölcsei azok, akik gondolkozni és érezni tudnak és bizonyára így éreznek és gondolkognak: — *E tápláló nedv az, amely az élet keringését bennünk fenntartja; e fából nyertük szívünket, izünket, illatunkat és mihelyt e fáról leestünk,* — vége! Elrohadunk!

Mikor pedig valóban leszakad az a megérett gyümölcs a fáról, életének eme új szakaszában ismét csak így gondolkodhatik: — *Itt vagyok a fámtól elszakítva és mindazt, ami benne érték, tőle nyertem. Táplálék vagyok, hasznos valósággá lettem, másoknak örömévé és gyönyörűségévé; de csak ezen fa által, amelyről leszakítottak.* Azután pedig átadja magát, mint gyümölcs, mások táplálására éppen úgy, mint a hogy a fa is átadta néki önmagát. Eltűnik; marad belőle a mag, az az öntudatlan kicsiny csíra, amely újra fogamzik, kihajt, megnövekszik. Ilyen hasznos gyümölcsök a megváltott és Krisztussal már egyesült lelek; a fa pedig az Úr Jézus Krisztus, Akiben, ha letesszük önmagunkat, még nagyobb erőben, és szépségen fogunk Benne egykor feltámadni.

A fa pedig így érez: — *teremni kell!* — pedig teremni kín és gyötrelem. Szüntelenül foganni és szülni: — a megszakadás

szélén tartja az életerőt; de ha ezt nem cselekessük, meghal az élet. Ki vállalja tehát a szakadatlan termést, a teremtés folytonosságának a kínját? Ki vállalja magára azt a pontot, amely a mindenég küzdelmeiben mindenütt jelen van? Legfelül, legalól, legelől, legközepén és a legményén. Ki álljon oda, ahol van a „kezdet” és a „vég” és ahol egyesegyedül fog állni mindenre, mint központja mindeneknek; mint sarokkő, amelyre a világegyetem felépítése támaszkodik? Ki vállalja ezt a feladatot, amelyet senki mással megosztani nem lehet? Ki legyen a legutolsó láncszem, amely a láthatót a láthatatlannal, a véget a végtelennel úgy köti össze, hogy mind a két valóságnak közös alakjává legyen? Ki legyen ez a szegletkő, amelyre minden teher nehezül, mert az egész épület súlyát hordozza? Ki kapcsolja össze a legkülsöbb életet a legbelősöbel; a látszatot a valósággal? Ki mer minden bizonysan ígérni, amit hisz? *Ki fogja először megöletni magát az örök életért? Ki legyen ez a Megváltó? Ki jelentkezik?*

Erre a feladatra az Úr Jézuson kívül nem jelentkezett semmi és senki elő! — És vájjon ez a mindeneket összekötő és egységesítő pont kimaradhatott voina-e a végtelenség felépítéséből? *Nem kellett-e hát akkor elrejtettségeből kilépni a Láthatatlannak, hogy magát a láthatókért érzékelhetővé tegye?* Lehetséges lett volna-e a végtelenségbe belekapcsolni a véget kapocs nélkül? Vájjon nem atomizálónak-e a mindenég, ha le nem kötné a parányt a parányhoz az anyag által is érzékelhető erővonzás? És ki az, aki mindeneket magához vonz, hogy önmagában egyesítsen?

Ezért kellett kilépni az isteni életkörből a Fiú önmeglegének, az Igének, hogy láthatóvá és érzékelhetővé tegye az elrejtözött isteni Fölséget, Aki Benne magát kinyilatkoztatta. Vájjon megmaradhatott volna-e érzékeitlennek *Az az Erő, amely sejtet sejttel egyesít, hogy belőlük a mindenég testét felépítse, amelyben Ő az összetartó készség és képesség, egyszóval az Élet??!*

Hát felesleges-e Jézus Krisztus? Vagy méltatlan-e a legtökéletesebb érzésekre, isteni imádra? És mindenek, akik így születnek, így szeretnek és úgy halnak meg, mint Krisztus, vájjon nem az Ő testének az élő atomjai-e ők? Ők már csak az Úr példáját utánozzák, eltünnek az alázatosságban, hogy *hasznók* legyenek Ahhoz, Aki örökké előtérben áll, mint a legtökéletesebb Minta és a legszentebb Titok.

Ő a Mester, a Vezér, a Király! Alattvalói közül még a leg-

nagyobbaknak a nagysága is *csak az ő visszfénye*. Mindnyájan Krisztus által Krisztusban élnek. Senki másnak sincs önfénye; csak Krisztusból kikölcönözött ereje és világossága van. Kívül még a legnagyobb is semmi; Krisztus nélkül róluk beszélni sem lehet, mert az ő életük is Krisztus.

Testvéreim! Fel a szívekkel! és nézzünk büszke önérzettel a mi erőnk gyökerére, Akiből kisarjadzottunk, Akivel a legerősebbek, a leghatalmasabbak lehetünk mi is! —

Krisztus lelkei tehát mindenek a küzdők, akik között mi is harcolunk az Úrért, hogy majdan osztozkodhassunk az Ő győzelmének dicsőségében. — *De meg ne tévedjünk! Mi csak küzdők vagyunk, a Krisztus-tábor önkéntes harcosai!* A győző azonban bennünk mindig az alázatos Krisztus! — Az alázatosság az isteni tökéletességnak a legszélsőbb széle, amely az egész isteni életnek a kerete, és *eme szélnek a széle az, amikor mi is le tudunk mondani, még az alázatosságnak a látszatáról is, hogyha ezt követeli tőlünk az igazi alázatos-ság*.

Eme legfontosabb áldozatot hozta meg Krisztus. „*Imádó helyett, imádat tárgyává lett*”, hogy látható alakjává legyen egy érzékelhető *Istenimádatnak*. Krisztusnak ez volt a legistenibb, a legfenségesebb vállalkozása. Ő az örök „*külömb-ség*”, a lények és az Isten között. És eme külömbégnek teljesen tisztán és érintetlenül fennt is kell állnia, mert ezen nyugszik a végtelenség lényeinek örök haladása. Emelkedésünkben csak Krisztus felé törekedhetünk és valaha mindenkorban abban fogunk majd megpróbáltatni, hogy vájjon mindenkit, amit Krisztus egykor nem tekintett „*ragadmánynak*”, vájjon mi küzdők annak fogjuk-e tekinteni? Világos szavakkal ez annyit tesz, hogy nem fogjuk-e Krisztus isteni méltóságát valaha kétségevonni? Hogy mi az a *ragadmány*, vagyis jogtalannul megszerzett zsákmány, azt szent Pál világosan megmagyarázza, így szól Krisztusról: — *Nem tekintette ragadmánynak, hogy magát Istennel egyenlővé tegye. Ezért adott néki az Isten nevet, amely minden név fölött vagyon, s amely névnek hallatára minden térd meghajoljon, mennyben, földön és föld alatt!* —

Majd ha a teljes megtisztulás után eljutottunk fejlődésünk tetőpontjára, a mi alázatosságunk is ehhez hasonló krisztusi próbának lesz alávetve. Valószínűleg ez lesz a mi végső próbánk, amelyben el fog dőlni, hogy megszerzett tökéletességeinket visszavezetjük-e az Atyára, Akinek dicsőségét mi csak

visszatükrözhetjük? Avagy az Ő ingyen adott kegyelmét és jó-ságát megszerzett jogos tulajdonságunknak tekintjük-e, mint „ragadomány”, vagyis mint jogtalan zsákmányt? ...

Ilyen volt „kezdetben” az őslények próbája is, amelyben egykor elbuktak és megtisztulásuk után valószínűleg egy hasonló értékű próbával kell helyrehozniuk szerencsétlen ősbukásukat, *mert voltak olyanok is*, akik a magukban mérgezett teremtő erővel és hatalommal élni kívántak. Sőt a kellő alázatosság hiányában *azt még fokozni is törekedtek*. Egyéniségük szabadságában kéjelegve, nemcsak teljesen függetlenek, hanem külön-külön központokká akartak lenni; mindegyik egy-egy *külön istenséggé*. Ezért törtek ki az *Ige fényköréből önként és — elbuktak*.

KÜZDELEM-KERESÉS

A küzdelem-keresés emberi erény, de isteni szempontból hiba. minden esetben az egyén Istentől való függetlenségének a jelensége, mert az Istenről függő lélek sohasem szerepel, mint megindító a küzdelemben, hanem mindig csak, mint közvetítő: isteni médium, eszköze és munkaszerszáma az Úrnak. Szent Pál szerint: — kiválasztott edénye. A közvetítés a lélek állandó készsége az Isten szolgálatára; gyakran öntudatlan szolgálata az Úrnak, de mindig az Úr indítja meg. Az igazi közvetítőnek elengedhetetlen jellemvonása, hogy szolgálatainak lényegéről és értékéről se a munkája előtt, se pedig utána, semmiféle sejtelme ne legyen. Durva hasonlatban kifejezve: *akkor tökéletes a közvetítő, ha önként, tehát vakon és értelelem nélkül teszi magát az eszmény szolgájává;* — gépszerűen az értelelem szempontjából és önmagát felülmúló odaadással az érzés szempontjából.

Anyagszempontról, vagyis földi szemekkel minden botor-ság és esztelenség; Isten szemében azonban a lelki életnek ki-fejezhetetlen magaslata. Kezdőpontja az önkéntes öntudatlan-ságnak, ahol a lélek már teljesen visszavonul önmagába és abban a benső tűzben, amely ellenállhatatlansági erőtulajdon-ságának az összevonásából származik; mintegy megsemmisül az Istenben. Erkölcsei nyelven: *felolvad a szeretetben!* Emberi lényre itt kezdődik a tökéletesség és minden, ami ennél keve-sebb, már tökéletlenség. Ennél csak valamivel kevesebb az a

lélek, amely már nem fér el önmagában, amelynek már isteni kiáradásai vannak, de még nem merült bele és még nem oszlott szét teljesen az Istenben. Az ilyen lélek nem bír már önmagával, erejének túlbősége a legmagasabb fokú kitörésre kényeszeríti és ezért önként keresi a küzdelmet. Elébe megy az eseményeknek, mielőtt azok még közelednének; minduntalan kitér jobbra és balra, le és föl. Átmenet nélkül csap át egyszerre és minduntalan a legellen tétesebb irányokba; szóval: kiszámíthatatlan.

Ő az a tiszta gyermek, akit az Úr Jézus mintaképen állított valaha a tanítványai elé. De már nem kisded többé; a lélek legmélyén érik már az alázatosság tökéletességének a gyümölcse. Ha majd beérik, lehull és vele együtt hull le a lélek az isteni élet mélységebe. Míg a lélek a bukásnak eme magas és kívánatos állapotában van, semmi egyéni feladata nincs, mint önmagának a kialakítása és minden, ami ezenkívül is mint cél és feladat domborodik ki az életében, csupán ezért van. Ez előzi meg a lelki kiforrását, hogy azután Istennek választott edényévé, vagyis tökéletes eszközévé váljék. Ez előzi meg a korona feltevését és a pálma elnyerését.

De mi mindenkel függ össze ez az állapot? Miből fejlődik? Mi előzi meg? Hogyan van egy ilyen lélek benne mindenben és még sincs mindenben egészen? Hogyan ért mindenhez és nem ért semmihez sem egészen? Soha többé a végtelenség jellegét egy lélek nem hordozza magán olyan érzékelhető módon, mint *ebben az állapotban*. Sokoldalúsága majd csak hogy megszámlálhatatlan és képességei megmérhetetlenek. Ezek a kialakuló és tökéletesedő tulajdonságok forrnak, habzanak benne, ki-ki futnak és elborítják elemezhetetlen árjukkal magát a lelket is és a környezetét is. Micsoda lávafolyam és iszaptinger hömpölyög egy-egy ilyen kiáradásban! Minő közvetetlen következményei vannak egy ilyen alakuló élet megnyilatkozásának! Gondolunk csak egy pillanatra a föld kialakulásának a kataklizmáira és forrongó keletkezésére.

Az ilyen lelek csalhatatlan ismertető jele az erős hatás, amelyet környezetükre gyakorolnak. Figyeljük csak másokra gyakorolt hatásait! Mély benyomásokat hagynak hátra, amelyeknek hatása környezetük átalakulása. mindenki izgalomba jön a velük való érintkezés közben és mindegyik a saját természetével ellenkező állapotba sodortatik. A nyugtalan megnyugszik, a nyugodt nyugtalanná válik, a közömbös érzékenyé lesz, az érzékeny közömbössé. minden természetet meg-

ráznak, felzavarnak, hullámzásba hoznak és mintegy élni kény-szerítenek, mert elemezhetetlen Maradásukkal a védekezés kényszerét keltik fel a lelkekben. *Senkisem érheti őket teljesen, de mindenki szereti tehetsége szerint*, mert melegítenek, vagy hűsítenek aszerint, amint az egyes lelkek fel tudják fogni a hatásaiat. Istenhez való közelségüket mindenki érzi; a tökéletes ellentét a legjobban. Ez a magaslat már az értelem által is megközelíthető, sőt még az alacsonyabb lélek által is felfogható, mivelhogy érzékelhető. *Ők azok, akik ragyognak, sugároznak, szikráznak*, akik szemmel láthatólag fénylenek: szóval *látszanak*. Nevezhetjük őket *forró lelkeknek*, mert az ilyen szellemeknek a reinkarnációi a *lángelmék*, akik földi testben már egy kissé megtöröttek és egy kissé homályosabbak. — Akik pedig felettük állnak, vagy élnek, azok már láthatatlan szellemvalóságok és csak tiszta érzéssel sejthetők; Aki pedig *mindenekfölött* vagyon, Az öröktölfogva el van rejte.

KÜZDELEM-KERÜLÉS.

Ez az elmélkedésnek középfoka. Benne van már mindaz az érzés, ami a lélek reményeinek a teljesülése. Ezen a fokon a lélek már egészen betelik az Istennel. Egyesül vele; bírja, látja, érzi a menyország örömeit. *Lecsendesedik és magába mélyed, befelé él*. Elmerül az isteni érzésekben, vágyai megszűnnek, célnál érzi már magát és *öncélja többé nincs*. *Es ezalatt észrevétilenül kicsúszik az isteni életkörből*, mert az isteni élet nem csupán érzésekben, hanem tevékeny érzésekben nyilatkozik meg!

Milyen e fokon a lélek? *Állandóan ingadozó a legteljesebb harmónia és a legnagyobb zavar között*. Már bírja az Istant, *de nem bírja megtartani*. Míg a küzdelem-keresőnek a testi természetében állandó túltelés folytán bizonyos túlsúlya van, amely öt Maradásokra utalja és ezért *inkább kifelé él*; *addig a küzdelem-kerülő*, mint állandóan betelt lélek, *kizárolag elmélyedő életre* van utalva, elmélyedése folytán anyagtalaná válik és a végtelenség legkönnyebb leikévé lesz, amelyet már tisztább erőáramlatok emelhetnek és befolyásolhatnak csupán.

Míg a küzdelem-kereső léleknek a külsőjén, vagyis megjelenésében és képességeiben nyilatkozik meg a végtelenség és határtalanság, addig a küzdelem-kerülőnek a bensejében van-

nak mindenek a lehető legtökéletesebb mértékben kifejlődve. Minden titok nyílt valóság az ő számára, mert valamennyit elevenen éli. Míg ezen a fokon van a lélek, öntudatát sohasem veszti el. És ez az öntudat tiszta, amelyben az Isten egész vég-telenségevel tükrözödik vissza. Azért *ez a fok a tökéletesség kezdete*. Itt már nincs többé salakképződés és anyagi élet. Az ilyen lélek már egy pillanatra sem él önmagának, hanem az eszményi Istennek, Aki azonban mint a végtelen Erőnek, Jóságnak és Tökéletességnek az eszménye él a lelkében. Az Isten lelkének a legmélye még nincs feltárulva előtte, amelyben egykor majd látni fogja, hogy megtisztulva az Istant a parány okban és a tökéletlenekben kell keresnie és megtalálnia, mert csak itt tud az Istenbe kapcsolódni. A legnyomorultabb, a legszegényebb és a legalacsonyabb által juthatunk tulajdonképen a legtökéletesebb Istenhez. Ezekhez kapcsolódva és ezeket emelve, emelkedhetünk mi is.

Az ilyen lélek már teljesen benne él az Istenben, de az Isten még nem él ő benne az Ő egész tökéletességével. Érzésében őt az Isten már egy pillanatra sem hagyhatja el, mert minden erejével bele van kapcsolódva, de azért valójában még sem követi az Istant Krisztusban, mert mindaddig Krisztuson kívül élünk, amíg az isteni eszményen kívül nem akarunk egyesülni senkivel, minthogy önzésünk ennek a szükségességét nem érzi. Ez a lélek már bírja a szeretet egységesítő és forrasztó erejét, de még mindig nem tud teljesen összeforrni senkivel. Istantól nem lát senkit és semmit. A legmagasabb fokú testi önkívületben, csaknem állandó elragadtatásban él; kívül az emberi és minden szellemi élet keretén. Egyetlen igénye talán az igénytelenség. Masszával: egyetlen hibája és ragaszkodása, hogy ezt az állapotát szívósan megtarthassa. Ehhez azután a próbái idején is erőfeszítéssel ragaszkodik. minden ellen tiltakozik, ami zavart idézhetne elő érzései összhangjában; még az igazság és a szeretet ellen is! És nem ok nélkül, mert most ezen a fokon kell benne kifejlődni a benső békére való képességek és ez másként, mint minden Istenen kívül álló valóságtól való elszigeteltségen ki nem fejlődhetik. Ez az állapot ugyanis az elszigeteltség tökéletessége. Míg azonban minden más elszigeteltség csak romlást, megállást, halált von maga után, addig emez csak az anyagtól és a vele összekötött valóságuktól, amelyek a lélek céljának tekinthetők, vonja el a lelket. Ilyen elszigeteltségében érik a lélek az isteni nyílt élet fenséges feladatai számára.

E fokon a lélek már kiválasztotta az Istenek és kiközöositettje az embereknek. Nem csoda, mert hiszen fogalmai már régen ellentések a természetes ember fogalmaival, úgyanyinyira, hogy semmiképen sem kapcsolódhatnak. Ezért keresi az ilyen lélek a magányt. Utalva van rá. Környezete a jövő, amelyben él, s amelyet mindig közvetlenül szemlél és szorosan belekapcsol a jelenbe. Természetesen kizárolag lelkivel dolgok foglalkoztatják és töltik be őt, mert már lelkében semminemű anyagvalóságokra való képesség és hajlam nincsen. Langos leleknek hívhatjuk őket. Általános ismertető jelük, hogy a földön idegeneknek látszanak és egyelőre valóban azok, mert érzésük szellemi. Állandóan kívül vannak a földön, csupán testük látszik itt lenni. Ők azok, akiké a végtelenség, de akik még nem a végtelenségé.

BUKÁS ANYAG ALÁ.

Végig akarok menni a bukások sorozatán, hogy tisztán lássuk, hogyan jut az Istenből kiszakadt lélek alacsonyabb lépcsőkön keresztül egészen az anyagon át. *A lélekre nézve már a testetöltés is bukás. De nem ez az utolsó foka a süllyedésnek. Van ennél még alacsonyabb vonal, amikor a lélek teljesen elveszti öntudatát és az anyagvonal törvénye alá jut. Földi embernek ez a fok már nem érzékelhető. Ilyen vonalban létezett a „képződmény”, mikor még benne semmi anavagminőségek nem voltak és mint erő-salak teljesen elszigetelődött minden erőhatástól.*

Az Istenek is van erőteste és Önmagában hordozott anyagvilága. Az egész világegyetemnek minden eleme és anyagvalósága az Övé. Kétségtelen, hogy Istenen kívül egy atomnyi anyagvalóság sem létezhetnék, mert minden létezőnek benne kell foglaltatnia a végtelen Egységen, miután a Végtelen még gondolatilag sem lehet több, csak Egyetlenegy. Világos, hogy Istenen kívül egy atomnyi anyag sem helyezkedhetik el. Ilyen értelemben elmondhatjuk, hogy az Istenek is van ainjaga. ami annyit jüent, hogy minden anyag az Istenben van

Jól kiülnöböztessünk! Az Isten nem az anyag egyetemesisége, de az anyag is az isteni erőéettel való titokzatos egységében lesz végtelenné. Ezért látszik az anyag az erőtől elválaszthatatlannak. Söt a legújabb tudományos elmélet szerint az

anyag nem más, mint az erőnek valamely alakja: erő-durvulás, vagyis erő-kisalakosodás. Már említettük, hogy az isteni energia, mint mozgó erő, hogyan bomlott fel *leksi* és *testi* valóságokra: *színerőre* és *erőaljra*. Ez a két tulajdonság azonban *csak lát-szólag* áll szemben egymással, mert az erőnek egységében el-választhatatlanok. A legjobb példa rá az ember, akiben szintén két ellentétes alak áll egységen: *a lélek és a test. Vagy vegyük a vizet, amelyből előállhat a gőz is, meg a jég is.* Két ellentétes alak, de *mind a kettő egy közös lényegben*, a vízben létezik. A tökéletes Istenen kívül álló minden szellemi lénynek szintén meg van a maga anyaga, amely érző erőközpontjából sűrűsödött ki. Egyiknek durvább, a másiknak finomabb, mert már *a leksi test is bizonyos anyagburok*. Mikor pedig valamely lény már *az anyagtestében is elbukik*, akkor lesüllyedhet egészen az öntudatlanságig. Saját anyaga alá, amely finomsága vagy durvasága szerint takarja el előle a magasabb vonalakat.

Ha valaki érzésében él és szellemvonalba, vagyis *érte-lemb* bukik, rögtön elveszti könnyűségének az érzését. Süllenye-dése folytán *a súly vonalába esik*, ahol egyensúly, nyomás, vonzás, és taszítás törvényei alá kerül. E vonalban elfelejtí magasabb érzésvonalát, amelyben valaha a súly törvényén kívül állott. Érzéséből kiveszett régi állapotának a hite; nem tudja többé, hogy valaha mint tiszta szellem a tér és idő vonalán kívül állott és szabadon tudott tűnni ide és oda. Hogy magas vágyai egykor keletkezésük pillanatában azonnal teljesültek. Sejtelme sincs többé e bukott léleknek arról, hogy egykor *ő is teremtőképességekkel rendelkezett*.

Mihelyt egy lélek kiesett az érzésvonalból, szellemvonalba bukott, azaz *értelmi szférába*. Állandóan érzi maga fölött az értelelm *jellegét* és ezentúl ez alól indul ki minden cselekvése. *Midőn tehát valaki az érzésből az értelmi vonalba bukik, ez már ránézve süllenye-dés*, mivelhogy az értelmi élet már alacsonyabb az érzésbelinél. Ezért mondja helyesen a biblia, hogy az *ellenáramlat* (a sátán) a gyermekérzések tisztaságában élő ős-szülöknek az értelmi életet kínálta fel a bukás díja gyanánt: — *Lesztek minden tudók, mint az Isten, hogy ha a jó- és gonosztudás fájáról esztek!* Csodálatosan mélyértelmű kifejezés ez a „*jó- és gonosz-tudás*”, amely nemcsak az értelmi ítélezékes-ségnek, hanem a cselekvési szabadságnak a képességét is ma-gában foglalja. Így lépett már az ősbukásnál is a fokozatosan homályosuló tiszta megérzések helyébe a korlátolt értelmi tudás, az *intuíció helyébe a tökéletlenebb empirikus megisme-rési módszer*.

Viszont még lejebb is bukik egy szellemi lény, mihelyt *megtestesül*. Lesüllyedhet az érzékelés alacsonyabb vonalába, ahol még a végtelenség megsejtését is elveszti. Mihelyt pedig ezt hitében többé nem érzi, akkor hitének legerősebb támponját is elvesztette önmagában és csak igazán rövid idő kérdezése, hogyan tagadja meg azt véglegesen.

A megtestesült lélek még tovább is bukhatik. Egész addig, amikor lassanként elveszti magasabb öntudatát, sejtéseit és minden tökéletesebb lelki képességeit. Lesüllyed a testi törvények vonalába. Miután pedig itt csak anyagot lát fölötté, alatta, körülötte és önmagában is csak az anyagérzés uralkodik, tehát természetesnek fogja találni, hogy csupán az anyag egyedülvonal, és megkezdi élni benne az ő anyagéletét, az érzékit, amely kizárolag az anyagból indul ki és ebben végződik, mint legfőbb életcél. Minthogy pedig a lélek nem ilyen anyag-életre van hívatva, kezdetben még birkózik a testi ösztönökkel, de csak hamar végkép beadja a derekát és további élete már csak az állandó bukások sorozata lesz: lesüllyedés az állatiasságig. Sőt a bukás lejtőjének még itt sincs feneke, mivelhogy a test is süllyedhet a maga természete és módja szerint, mindig mélyebbre és mélyebbre, éppen olyan következetességgel, mint, ahogy az anyag képes fölemelkedni is a tökéletes érzékenység állapotáig. Érzékenységet mondtam és nem érzést. Az anyag legmélyebb süllyedése az anyagvonal alá jutás. Ismétlem, hogy ennek törvényeit mi már nem ismerjük, miután érzékeinkkel csak az anyagvonalba tudunk kapcsolódni.

Az anyagnak végcélja azonban szintén a természetének megfelelő legmagasabb tökéletesedés, amelyet akkor ér el, amikor érzékeny testté változik: *emberi, vagy állati testté. Ennél magasabb vonalra ma még az anyag nem tudott fejlődni.*

De fog, mert az anyagra nézve ez a fejlődési fokozat még minden nem az ideális tökéletesesség, amely majd csak a megváltás elérése után vár a teljesen visszatisztult anyagra. Az érzékeny testté képződött anyag mai átmeneti fokozata már szintén ketségtelen fejlődés, mivelhogy ezen alakjában már képes közvetlenül is kapcsolódni az erővel.

Ahogy az ember érzésvilága is állandóan tökéletesedik és szellemi (értelmi) élete is folyton gyarapszik és fejlődik, úgy az anyagvilág is megszakítás nélkül tiszta és folytonosan emelkedik. A megváltás érdeme kiterjed minden élő és élettelen valóságra. Eme ténynek az egyetemességet és folytonosságát nevezzük evolúciónak. Szent Pál szerint: — *A teremtmények*

is vajúdnak mindezideiglen, várván az ő megváltásukat és szabadulásuk óráját. Ez a fenséges vajúdás fogja valaha az anyagot is a folytonos átalakulások és újraszületések révén a természetének megfelelő legmagasabb tökélyre emelni.

Míg az anyag az erővel nem kapcsolódhatik, addig csak durva, kemény, súlyos, sötét, mozdulatlan és tehetetlen valóság. *Önmaga erejéből minden tisztaulásra képtelen, miután önmagának nincs is ereje.* Ezért nem emelkedhetik a tisztaulás vonalában felfelé, hacsak valamely erő le nem száll hozzá, hogy felemelje magához. És innen indul ki a megváltás is!

Az élettelen rezzenetek a magukkal tehetetlen holt, hideg hangok voltak, amelyek az anyag legalacsonyabb alakját, a sötét, kemény és mozdulatlan „képződményt” alkották a teremtés „kezdetén”. Soha, de soha egy fokkal sem tudtak volna durva helyzetükből kimozdulni, ha segélyükre nem siet a legmagasabb erő: a szeretet. De miután az isteni tökéletesség a durva anyaghoz nem kapcsolódhatott, mert hiszen már mi sem tudunk a legalacsonyabb anyagvonalba kapcsolódni, — pedig testi érzékeink már képesek felfogni az anyagvilágot, — azért kénytelen volt a Színerő is megtestesülni; először az Igében. Aki magát a szellemvilág lépcsőzetén lefelé az energia minden alakjában kiépítette, hogy végül a holtanyagba kapcsolódhassék.

Természetes, hogy „kezdetben” a rezzenet, mint erő-salak, az anyagnak még csak lelki alakja. De már ekkor magában hordozta az anyagdurvulásnak minden képességét és készsegét. Erre a hideg, kemény, sötét és holt képződményre kezdett hatni az erő, mikor az Ige kilépett az isteni életkörből és megalkotta fény körét. Már a teremtéskor is mint lelki világosság jelent meg a sötét és zavaros káossal szemben. Ez a világosság sürűdött a meleg hangok folytonos csatlakozásával. Végre fénykorré lett és jött az első kitörés, a meleg hangok protuberancia. Ahol pedig szükséges, fölaprózza magát erőrészekre, mi-velhogy a lelki is a testiért adatott. Ezért mondja szent János: — Úgy szerette Isten a világot, hogy az Ő Egyszülött Fiát adta érette, hogy mindaz, aki Benne hisz, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.

Az Ige tehát mint közvetítő kapocs legelőször is a legfinomabb anyagtestet, vagyis a fényt vette fel magára. Azután fénykorré alakult, amelyből kitörni engedte egyes erőrészeit Végre maga is belement az anyagba. Emberi testet vett fel magára, a názáreti Jézus személyében. Így lett Isten Egyszülött Fiából

először *Elsőszülött meleg hang*, vagyis *Ige*; az *Igéből* pedig az Ő követő többi meleg hangokkal *fénykör*; a *fénykörből* *kisugarazás*, majd a *fénykör* egy részének a *kitörése* és végre az *Igének a megtestesülése*, Aki hozzánk hasonló emberi testet vett fel a mi *Urunk Jézusunkban*.

Hogy az isteni erő fölemelhesse és megtisztíthassa a durva anyagvilágot, *Ő közeleddet az anyag felé*. Önként alacsonyabb életvonalakba helyezkedett. Ezért a megváltás a legyőzéseknek — *isteni szempontból mondhatnók*; — *a bukásoknak a sorozata*. Az *anyagnak* is van azonban egy öntudatlan képessége és egy öntudatlan feladata. *Folytonosan érnie és erősödnie kell* hogy a lehető legbensőbb kapcsolatba kerülhessen az erővel és ílymódon a természetének legmegfelelőbb életalakká fejlődhessék ki. Ezért kell könnyülnie, tisztnia, finomulnia. Ebben azután ki is merül az *anyagnak* öntudatlan képessége, illetve hivatása. A *súlyosodás*, a *durvulás tehát mindig az anyagnak a süllyedése*; viszont a *tisztulás és könnyebbedés az anyagnak az emelkedése*. Minél könnyebbé és finomabbá lesz az anyag, annál alkalmasabb, vagyis engedelmesebb lesz az erőhatások befogadására.

Ha bukás folytán nem süllyedtünk volna le, nem kellene meghalnunk, nem kellene újból felemelkednünk, ami csak lépcsőzetes fejlődési fokozatokban történhetik. A *változhatalatlanság kizárja a halál fogalmát* Csakhogy ilyen változhatalatlanság csupán két irányban szemlélhető:

1-szor: *az isteni életben*, az erőérzsnek a mozdulatlanságában és a változatlanságában. *Ez az Atya élete*.

2-szor: *A legmélyebb bukásban*, vagy az anyag öselemének (a képződménynek) a mozdulatlanságában és változatlanságában. *Ez a képződmény élete*.

Az első az isteni élet, amely a *halál vonalán felül* áll. A második a képződmény élete, amely a *halál vonalán alul* van. *Az egyik a változatlan örök élet; a másik a változatlan örök élettelenség*. Ez a két végső és szélső ellentét azonban már meggyezik egy közös vonásban: *mindakettő mozdulatlan és változatlan*. Csakhogy két ilyen mozdulatlanság és változatlanság mint legszélsőbb ellentétek egymásba már nem kapcsolódhatnak. Ezért kellett az *erő-érzsnek* is megszülni önmagában az *erő-mozgást*; a *Fiút*. E mozgásból lépett ki a lelkí meleg alakjában az *Ige*, hogy megindíthassa az anyag öselemében is a változásokat és a meleg révén új életalakulásokat hozhasson létre a képződményben. minden egyes újjáalakulásnak a két for-

dulópontját, amelyek mint ajtók átvezetnek az egyik helyzetből a másikba, nevezzük *születésnek* és *halálnak*. Az egyikból kiléünk a szobából, a másikon visszalépünk a szobába. minden átalakulás tehát, amely e világban történik, minden csak egy-egy régi helyzetnek, vagy alaknak a halálát jelenti és a halálából egy új helyzetnek és alaknak a megszületését. Ezért minden születésben már benne van a halál is; valamint minden halálban már benne van az újraszületés is. Miután azonban minden változás és átalakulás gyökere és hajtóereje az erőmozgás, azért joggal mondta Krisztus, az Isten energiája: — *Én vagyok a Feltámadás! Én vagyok az Élet! És hogya valaki meghal is, de Bennem él, az nem hal meg mindörökre.*

Milyen gyenge és éretlen lélek az, aki fél a haláltól! Hasonlít a rabhoz, aki börtönének szűk üregéből nem mer kilépni a nyitott ajtón a szabadságra és a világosságra. Retteg, nehogy a halál által egy lépcsővel lelki fejlődésében emelkedhessek. Természetes, hogy eme lelki fejlődésnek is átmeneteken kell megtörténnie: épp oly rendszeresen és fokozatosan, mint a testi fejlődésnek.

A gyenge test nem élheti igazi testi életét és hogya nincsen benne erős, hanem csak alacsony lélek, akkor a legveszedelmesebb állati indulatoknak lesz a vezető zsinórjává, a legnagyobb zavaroknak a gyűjtőhelyévé. Világos mindezekből, hogy úgy a test abnormitása, valamint a lélek gyengesége kész veszedelem. Nincs meg a kellő ellenálló és visszaható képességük. Ennek hiányában mindegyik ki van téve erőszakos kapcsolódásoknak is, amelyek kiváltják ezen erőszakos és természetellenes egyesülések rázkodtatását; *az undort*. Úgy a lelki, valamint a testi undor a legkárosabb visszahatással jár minden kettőre. A lélekben a legkínosabb érzéseket, a testnek pedig a legveszedelmesebb ingerét, az; említett undort kelti fel, amely kisebb, vagy nagyobb mértékben minden testi és lelki betegségen az egyik alapoka.

Az ilyen testi és lelki gyengeségeknek csak egyetlen orvos-sága van: — Maga az Úr! Ott, ahol erős lélekké kell kifejlődnie egy lénynek, ott az csak isteni bölcseséggel válthatik erős lélekké. Ahol pedig erős testté kell kifejlődni, ott csak az Úr adhat erőt. A süllyedő léleknek, amint látjuk, a végső állomása a testi bukások sorozatának a feneke. Egy lélek, amely az anyagba elmerül és benne találja fel életcélját, lassanként elveszti nemcsak a magasabb öntudatát, hanem végül érzék-testi képességeit is. Ilyen állapotban teste a legalacsonyabb testi

erőknek és érzéki áramlatoknak lesz a vezető csatornájává. Érzéki képességek nélkül is még mindig érzéki életet él; szóval hazug életet, amelynek a termékenysége lesüllyedt lelki gyengeségeknek lesz a forrásává.

Egy ilyen élet a mi földi testiségünk legsötétebb árnyéka és amilyen kevssé kívánatos a gyenge test, épp ilyen kárhozatos az ilyen érzéki életbe lesüllyedt gyenge lélek is. Az emberiségnak és az egész egyetemes fejlődésnek nem ilyen gyenge testekre és lelkekre van szüksége, hanem az Úrnak állandó kegyelmére, amelyből széplő nélkül születhetnek erős testek és erős tiszta lelkek.

BUKÁS ANYAGBA.

Anyagban él és anyagba bukott minden önző lélek, mert az önzés még mindig állati jelleg. Sőt talán inkább, mint az érzékkiség, mert minden egy alacsonyabb és még meg nem érett léleknek az állatias tulajdonsága következik belőle. Az önzés ugyanis nem más, mint bizonyos lelki képességeknek a hiányából származó Isten-tagadás. Másszóval saját személyünknek előtérbe való tolása és minden más egyénnek a hátraszoritása. Ezért törpül el szemünkben még a legszentebb és a legjogsultabb érdek is, mihelyt a mi érdekkünkbe ütközik.

Az önzés teljes sötétség, amely a lelket minden oldalról áthatolhatatlan fallal bástyázza körül. Ezért az önzés tulajdonképpen a léleknek az anyaga. Minél önzetlenebb egy lélek, annál kevesebb anyagelemet gyűjt maga körül, annál szerényebb, annál láthatatlanabb, annál kisebb tért foglal el. Szóval annál anyagtalanabb. Világos, hogy miért? Az anyag természete ugyanis az igényesség, amelynek külső tulajdonságai a térfoglalás és az érzékelhetőség.

Az önzés, amely az anyagba bukott leleknek állatias igénye, többféle alakban nyilatkozhatik meg. Ezekből csak a négy legföbbet emelem ki:

Az első és talán a legdurvább önzés: a testiség, amelynek egyik alacsony neme: a falánkság, mikor egy lélek testanya-gának a táplálását teszi főéletcéljává. Érzéki önzésnek is nevezhetjük. A léleknek teljes elanyagiasodását jelenti, tehát teljes testi bukás, anyagba süllyedés. Nagyon alacsony anyag-vonal, amely a lélek célját az anyagba helyezi, sőt még érzé-

seit is kizárolag az anyagra irányítja. Ha a lélek ily módon elmerült az anyagba, *lassanként eltompul az értelme is; sőt még érzékelésünk is az anyagnak csak ilyenmű tulajdonságaira reagál;* még a szépet és a jót is kizárolag anyagszempontból vizsgálja és értékeli. *Igazi vakond-lélekké lesz, aki mindig csak az anyagban turkál, hogy testének a napi gyönyörűséget megszerezze.* A lelki táplálék nem érdekli. Manna helyett kukacokat keres. Ebbe a fokozatba tartoznak a torkosok is, akiknek istenük a gyomor. Továbbá mindenek, akik életérzésüknek a színvonalát bármilyen fajtájú anyaggal akarják emelni.

Az érzéki önzésnek második alakja: a kéjavág, vagyis a gyönyörvadászat. Az érzékileg önző vagy innen van még a végső bukáson, vagy már túlesett rajta aszerint, amint érzékiisége a test romlásának, vagy a lélek romlásának a jelensége. Ha az érzéki önzés lelki romlottságból eredt, akkor minden. (Szertelen vágyakban nyilatkozik meg. Eme vágyak töltik be a lelkét és egyedüli életcéljává ilyenfajta testi igényednek a ki-elégítése lesz. Nem lát más, *csakis a gyönyört szomjúhozza, amelyet az élet egyetlen feladatának tekint. Teljes elfordulás ez az eszményi Istenről* és a lelki vágyaknak belehelyezése a testi kéjelgésekre; az érzések elanyagiasítása; a legdurvább bálványimádás, mert idegen isteneket állít az *igaz* Isten helyébe. A testet, az anyagot és a kéjt imádja és nem az Isten. *Az ilyen lélek már túl van a bukáson, vagyis már elbukott.*

Ellenben van lelki vágyak nélküli való érzéklés is, amely még csak öntudatlan testiség. Ez még innen van a végső bukáson. Állati indulat, amelyhez a léleknek semmi köze. A test romlottságának a jelensége, de amelybe a lélek mélyebb érzékeit, sőt értelmét sem viszi bele soha. *Az ösztönből előállott testi ingerek kielégítése csupán,* amely lehet öntudatos, vagy öntudatlan testiség, de még minden *nincs meg benne a léleknek a csatlakozása.* *Ilyen jelentkezhetik álmom-életünkben is, amikor a test csak felhasznált eszköz.* Öntudatlan médiuma valamely belénk kapcsolódott alacsonyabb szellemek.

Ez már csak a testi érzéklésnek a jelensége, amely ösztönös kielégítését egyformán megtalálhatjuk a legdurvább és a legtisztultabb lelek között is. Csakhogy még a legdurvább lélek minden értelem nélkül teljesen az állat példájára éli le az érzéki életét, — öntudatlan testiségben, — addig a tisztaabb lelek különválasztja testi életét a lelki élettől. Nem tagadja meg az ösztönös életét sem. *Testét meghagyja állatnak, de legalább a lelkével magasabb célokra és lelki feladatokra törek-*

szik. Megveti a kéjencet, aki egyedüli életcéljává a gyönyört tette. Ő már nem vonja bele sem érzéseit, sem értelmét a kéjelgéseibe, hogy azt bárminden természetellenes módon fokozza. *Nemi életét oly természetesen élí, mint ahogy napi táplálkozásában is csak azt az anyagot látna meg,* amelyet teste fenntartására szükségesnek tart. Szóval nemi életét a testi élet törvényének tekinti, faj fenntartó és ösztönös célokra, amelyek minden szerves életnek fiziológiai jelenségei.

Az ilyen öntudatos testiség már kiemelkedés egy előző életben bevégzett érzéki bukásból. Már egy fejlettebb átmeneti állapot, amely azonban még mindig téves életforma és nagyon messze esik a tökéletes lelki haladásnak a fő és egyenes újtától. Az érzékkieg önző szertelen vágyai mögött egy mélység tátong sötétséggel és romlottsággal telve, amelyből ő folyton új világot, új testet és új alacsony érzékek érzési kialakulását várja: valami újat, valami izgatót, valami minél zavarosabbat. Ezt várja, reméli, sőt ami több: az érzésében hiszi. Mivel pedig hiszi, létre is jön benne ez az új világ. *De csak ő neki!* És minél mélyebbre süllyed bele, annál közelebb jut az általa ilyenképen kárhozatnak érzett állapothoz, mert ez az út is egyenesen oda vezet, ennek az iránynak is meg van a maga végső kialakulása. Minthogy azonban ez a hitében és érzésében kialakult új világ, testi vágyakból képződött ki, tehát ezek testi valósággá végetté válnak az ő részére. Miután pedig a lélek eme bűnös kéjelgésben öntudatát elveszteni képtelen, viszont a lélek érzései véges valóságot nem ismernek, azért az elbukott lélek számára ez az érzéseiben és hitében kialakult új világ nem véges valóságnak mutatkozik többé, hanem fenecketlen mély-ségnék, amit ő örök kárhozatnak érez.

Az önzés harmadik neme: a szellemi, vagyis értelmi önzés. Szintén egy anyagba bukott léleknek a szellemi megnyilatkozása. Köznyelven *hiúság* a neve. Mint ilyen, már nem a testnek, hanem a szellemnek az alacsony önzését jelenti. Mindig egy *magasabb intelligenciának* és *felfelé irányuló emelkedetebb lelki képességnak a hiánya a lélekben.* Látóköre olyan szűk, hogy csak a saját testének a tulajdonságáig, vagy pedig szellemének (értelmének) a világosságáig terjed. *Teljesen betelik önmagával* és önmagából farag bálványképei, hogy azután önmagát imádhassa. Láthatjuk ebből, hogy a hiúság vagy öntudatosan, vagy öntudatlanul, de szintén Isten-tagadás. minden hiú lélek tagadja az önmagánál nagyobbat, akit, ha egyszer már magunkban megéreztünk, önként támadt hódolattal

imádunk is. Miután azonban *a hiúság az önzés fajai közt a legkisebb hiba, ezért nem is az úgynevezett kárhozatban tiszta meg, hanem magában hordja a büntetését is.* Teremt önmaga számára egy megfelelő visszatorlást, amelynek kizárálag eme hibával szemben van csak létjoga. Eme visszatorlás, amely a szellemi önzésnek a következménye: *a nevetségesség.*

A hiú lelket senki sem veszi komolyan. Aki még e vonalban él, az olyan korlátolt lélek, hogy az ő komédiázása egy magasabb vonalú lélek számára vagy nevetséges alakoskodás, vagy megérthatetlen rejtély: páváskodás! Aki pedig már fölötté áll, az a legjobb esetben is *csak szánalommal nézi* ezt a szellemi sátorozási és legföljebb csak egy üresfejű gyenge lélek megpróbáltatásának tekinti. Az értelmes emberek ilyenkor összenéznek és mosolyogva mennek el mellette.

Végre az önzés negyedik főfajtája: *az érzésében önző lélek.* Ez is a maga természetének megfelelően *a saját érzésanyagában bukott lélek.* Nem testében és nem szellemében, vagyis értelmében kezd romolni, hanem *érzésében*, mivel önző érzésében magát elszigeteli és mint minden elszigetelt erő gyengül és romlik. *Ilyen önzésben élnek mindazok, akik Istenen kívül bármely személyt, vagy eszményt minden erejükkel szeretnek, legyen bármilyen tiszta is ez a szeretet.* Eme szeretetnek az önzése a teljes odaadásban és mindenek fölött álló ragaszkodásban nyilatkozik meg, amely érzés, bár magasan tartja a lelket, de mégis lekötvé tartja. *Az Isten szeretete fölé tehát nem emelhetünk semmiféle más szeretetet!* Bálványokat nem állíthatunk az Isten helyébe még a szeretet oltárán se! Hiba ez is, mert ha nem volna az, nem lehetne következménye a kijózanodás és a letörés. minden elszigetelt erő önmagából él és nem az Istenből erősödik, Aki elrejtett eszménye a végtelenségnek es Akire az Úr Jézus is állandóan utalt bennünket.

Az érzésönzés állapotának félreismerhetetlen szimptómája *az akaratnak a gyengesége*, amely már nem képes az érzést irányítani. Köznyelven úgy hívjuk: *majomszeretet.* Az akaratnélküliségben éri el tetőpontját, amely után rendesen a letörés! következik.

Az anyagban élő, illetve belebukott lélek, akár *testében*, akár *értelmében*, akár *érzésében bukott* is a saját anyagába, *kivétel nélkül letörök.* Ekkor azután vagy kijózanodik, vagy pedig magával sodorja a szenvédések árja.

BUKÁS ANYAG FÖLÉ.

Az anyag fólé lebukott, vagy oda felfejlődött lélek már nem öntudatlanul él, hanem benne már zavaros sejtelmek képződnek az élet céljáról, amelyek azonban még mindig határozottság és irány nélkül utalják a lelket le és föl. Sejtetik már vele a mélységet és a magasságot, de rendesen megfordítva. A lelki és erkölcsi magaslatokat véli mélységek, sötétségek és tévelynek, ellenben az anyagi és érzéki élet mélységeit és ezeknek képzelt javait az igéret földjének. Ezen a ponton mozdul ki öntudatlanságából a lélek és ezért az első mozgása is csak zavaros lehet. Eme lelkek már nem alkalmasak salakos anyagkitörésekre, hanem inkább a szellemi élet salakos lefolyásának a vezetésére. Ezek a tévtanok hamis prófétái, akik természetes meggyőződésükkel hirdetik az anyagelvűséget. Senki náluk az anyagot jobban nem ismeri, de csakis addig a pontig, ahol az erő már az anyaggal elvegyült. Önmagukat is az anyag tüneményének tartják és eme hitük alapján vissza is fejlődnének az anyagba, hogyha lelki mozgásuk által nem közelednének és bele nem kerülnének a végtelenség magasabb törvényeinek a hatalmába. Eme törvények azután már hatalmas lökésekkel tasztítják el őket az anyagi élet vonalából, habár ők minden erejükkel még mindig az anyagba kapaszkodnak.

Még akkor is meggyőződéssel hirdetik az anyag uralmát, amikor már teljesen a szellemi élet törvényei alá kerültek. És minél több bennük az ellenállhatatlansági erőtulajdonság, ami úgyis túlsúlyban van, annál gyorsabban könnyűdnek úgy értelmi, mint anyagi részükben. Es amíg elméleteik súlyával ránehezednek az anyagra, addig saját lényük feltartóztathatatlanul anyagtalanodik. Tévedéseik dacára is észrevétlenül tisztsulnak és lassanként emelkednek ugyan, de biztos folytonossággal végre kivétel nélkül letörnek. Viszont már ekkor annyira megrértek egy magasabb vonal törvényeibe, hogy öntudatlanul el is váltak az anyagtól.

Akármilyen soká ámítja is az ilyen lélek önmagát, anyaghívő nem lesz többet soha. Élete folytonosságában elérkezett egy olyan fordulóponthoz, ahonnan már csak emelkednie lehet, — ha akar, ha nem. És valamint eddig is öntudatlanul haladt, úgy ezután is öntudatlanul fog emelkedni, miután eljött most már az ő szenvédéseinek a kezdete. Ez alól magát kivonni csak nagyon rövid időre lehetséges; de ekkor is mindig és mindenkor csupán időnkénti öntudatlansággal, amelyben újabb és

újabb bukások sorozata révén jut el. Mit ér azonban a szenvedéseknek koronként való felfüggesztése, hogyha azoknak az előnyeit nem érezzük?

Mikor az anyag eltűnik a lélekből, akkor lesz köriülötte szabaddá az élet. Először a salaknak kell összeomlani, hogy a sötétséget átderenghesse a közeledő világosság. Amikor pedig az anyag egy lélekre nézve már holt és értékterhelés valósággá válik, akkor nyílt meg számára a végtelenség szellemi életének a kapuja. De mit ér vele?! Vájjon a gyenge szemeknek jó-e a nagy világosság? A gyenge léleknek kell-e a szabadság? A szárnynélküli madárnak mit használ a magasság?

Az anyag fölé bukott lélek már vágyódik egy magasabb életetlak után és ezen vágyaiban kezd kialakulni a szellemi életnek a sejtelme. Ekkor az anyagtól már teljesen szabadulni akar, mert átérdzi az értékterhelését és kívánkozik átlépni a szellemi életnek magasabb fokozatába. Csakhogy a szellemi életben nincs feltétlenül megbízható kalauz, aki a tapogatót az ajtónyilásánál várna, hogy felövezze, vigye és támogassa. A szellemi életben még mindenki kifelé él és ez a kifelé való hatás nem vonzó, hanem taszító erő. Itt a fény még vakító, a melegség égető, a mozgás pedig rendszertelen egyenetlenség; itt mindenki egyedül van. Ez a hely a végtelenségnek nagy fűtőkemencéje, ahol állandóan fejlesztik a mesterséges hőt és világosságot. Átmenetileg talán jó annak, aki a nagy hidegen és sötétségben kap belőle egy keveset, ami öt ideiglenesen kisegíti, de az, aki itt fűt, az természetesen rosszul érezheti magát. És valóban a szellemi tevékenységeknek közös ismertető jele a bágyadtság, amely a szellemi élet elején épp úgy elfogja a lelket, mint a tetőpontján.

Itt nincs vigasz; de annál bőségesebb a szenvédés. Új igények merülnek fel, amelyeknek a teljesülése megmérhetetlen akadályokba ütközik. A problémáknak egész tömege támad fel a lélekben, amelyre feleletet, megfejtést még nem íger a hit gyengéd szava neki. Azért ezen a helyen az eddig anyagban élt lélek, amelyet alacsony örömei sokszor felüdítettek, most nem talál harmatot. A jótékony eső itt ismeretlen. Beköszönt a tikkasztó nyár, a teljes szárazság, amely már önmagában hordja az őszt. Ellankaszt, elhervaszt minden sejtelmet a lélekben; kiszáritja, megasztalja azt és képződni, fejlődni kezd az Isten leggyönyörűbb alkotásának, a léleknek torzképe és karikatúrája: — az egyoldalú szaktudós, a szellemi elfogultság fanatikusa! Messzebb van az igazságtól, mint volt

a kezdet kezdetén, mert azt hiszi, hogy már nem messze van hozzá. S mivel azt. hiszi, hogy jó úton keresi, magának tulajdonítja a sikert és nem veszi észre, hogy az Isten ereje és kegyelme viszi őt és ő öntudatlanul is az Isten céljait szolgálja bizonos anyagigazságoknak a keresésében és földerítésében.

BUKÁS SZELLEM ALÁ, VAGYIS ÉRTELEM ALÁ.

Előre bocsájtom, hogy mikor a bukásnál *a szellemi élet vonaláról* beszélek, ezalatt mindenig *az értelmi életet értem*. A szellem alá bukott lélek a végtelenség legegyoldalúbb lelke. *Megtagadja az anyagot, mint tényező valóságot, de megtagadja az erőt is, mint legfőbb valóságot Mindakettőt az értelem javára tagadja meg.* Szerinte az anyag is, az erő is teljesen alá van vetve a szellem (az értelem) fensőbbségének. *Az ilyen lélek be van gubózva saját értelmiségébe, amely egyenként különböző.* Tágabb, vagy szűkebb keret, de mégis *csak keret*.

És szenved! Mert a szellemélet (az értelmi élet) keretében élő lélek titokzatos mélységeiben új sejtelemszerű igények keletkeznek, amiket kielégíteni képtelen. Szenved, de az Isten kegyelméből öntudatlanul és szenvedéseit hazug módon, vagyis szellemi hiúságból rejtegeti. A lélek ily módon nemcsak hogy közeledik a természetes letöréshez, hanem eljut öntudatlanul érzőközpontjának a tettesésekben való kimerüléséig. A vezeték, amely az érzőközpontot, vagyis a lelket az értelemmel összekapcsolja, a folytonos *hazudozások* által túlságosan igénybe van véve és ezért idő előtt megbénul. *Ezáltal a lélek képtelen megnyilatkozni, mert értelmi megnyilatkozásai ból hiányzik az igazság, az erő és a rendszer.* Ezt az állapotot nevezzük a földön *elmezavarnak*. E mögött rendesen egy hazug élet áll, mely titkos elégedetlenségen, benső rejttet szenvedésben tartotta a lélek kifelé vivő vezetékét, amely végre végsöt feszülve, meglazult. *A teljes szakadás a vezetékben a halál.* Ez az egyik irány.

A másik irány bizonos természetes letörés, amelyre a lélek végkimerülés által jut. A végtelenségen mozgó ellenáramlat ezen a fokon tűnik fel érzékelhető szellemi megnyilatkozásban és megromlott érzésben. A megromlott érzés az összhang legalacsonyabb alakjának, a megelégedésnek az ellentéte, vagyis megelégedetlenség. Ez tévélíti el az értelmet

(a szellemet) és ferde felfogásúvá, látszatra dolgozóvá teszi őt. Elhiteti vele, hogyha elrejti rossz érzéseit, azokat kisebbíti és eltünteti. Így jön létre a *szellemi hiúság*, amely lassanként gőggé fejlődik ki és ennek a termelése a *hazugság*.

Eme fokon alul a lélek már nem hazudik soha *beszámíthatón*, minthogy erre nemcsak oka, de már képessége sincs. A megváltoztató erő, aminek a hazugság képességét neveznünk kell, csak a szellemben élhet. Viszont a szellem csak ezen a fokon kezd tevékeny erővé válni. Ezt megelőzőleg még nem vett részt a végtelenség mozgalmaiban, mivelhogy vagy anyagból, vagy legfeljebb anyag felett élt. Mind a kettő pedig egy aUcsonyabb fokú harmónia, ahol már nincs ok és szükség a hazugságra.

A szellem alá való bukás tehát az a fok, amelyben a lélek a legveszedelmesebb állapotba jut. *A legalacsonyabb fokú izgató szellemáramlatoknak* válik a *levezető csatornájává* és létrehozza a földön a különféle természetű *anarkiát*. Jelszavuk: – *érvényesülni minden áron!* *Eközben elbuknak, letörnek* mindig törvények alapján, de teljes bizonyossággal. Mi előtt azonban ez bekövetkeznék, sikerrel rombolnak, úgy az anyagi, mint a szellemi életben. Azt a két szellemcsoportot képviseli: akik *sohasem termelnek*, hanem állandóan követelnék, vagy pedig elorozzák mások termeléseit. A lelkek eme csoportja sok kárt és zavart okoz és bizonyos értelmi lenézést váltanak ki a szellemből.

BUKÁS SZELLEMBE, VAGYIS ÉRTELMI VONALBA.

Mikor egy bukott lélek a szellemvonal alól magát felküzdi, egy magasabb fokra jut. Azt mondjuk róla: szellembe, vagyis értelmi vonalba bukik! Kik ezek? A végtelenség kevély lelkei. Megtagadják nemcsak az anyagot és az erőt, hanem még a szellem erejét is; semmit sem hisznek, mert már minden tudni vélnek. Amit eddig még nem tudnának, arról azt is tudják, hogy tudni foguk bizonyosan. Ezek az Isten irgalmában való vakmerő bizakodók, amellyel összefügg minden kevély léleknek a fenecketlen érzése.

A szellemi élet túlsúlya, ha nem is nyilatkozik meg nyílt tagadásban, *mindig hitetlenségről tanúskodik*, mert a lelket a hit világától elszigeteli. Azok a lelkek, akik természetes úton

emelkedtek ilyen fokú értelmi tévelygésbe, nagyon sok szenvedést tudnak okozni és előidézni; ellenben ők maguk *elszigetelt érzések* folytán aránylag keveset szenvednek. A szenvedést t. i. sohasem egy rossz idegen érzés okozza nékiink, mert ha a mi érzésünk jó, a kívülről jövő rossz érzésre nincs felfogó képességünk. Hogyha pedig a mi érzésünk rossz és így egy tökéletlen másik érzéssel képes már kapcsolódni, akkor egyforma minőségük miatt nem okoznak egymásban érzésbeli elváltoztásokat, vagyis szenvedéseket.

A szellembe bukott lélek azonban még nem rendelkezik se jó, se rossz érzésekkel. *Kizárolagosan értelmi életet él,* de ezt azután tevékenyen. Jó szellemi élet tulajdonképen nincs is a szónak teljes értelmében. A szellem csak addig jó, amíg önállóan nem nyilatkozik, mert addig csupán az érzések fejlesztésére szükséges küzdelemnek az egyik feltétele a léleken. Mihelyt azonban egy *gondolatban* megnyilatkozik, az az ő túlsúlyát jelenti, vagyis győzelmét az érzés fölött. A szellemek nem annyira gondolatban kellene megnyilatkozni, mint inkább egyenes cselekedetekben. Így lehetne cselekvése olyan erős és hatásos, aminek az érzés szülte őt. Ezért ne törjük sokat a fejünket elvont gondolkozáson! Ami értelmünk tevékenységeből érzéseknek és cselekedeteknek kell származniuk, mert csak így lehet az életünk értékes. *Amely lélek csupán gondolatokat termel, az szellembe bukott lélek,* amely a végtelenséget s így az életet is öntudatlanul megosztani törekszik.

A szellem nem olyan része a mi lényünknek hogy neki természetes állapotban meg volna a maga különélete és szüksége volna a maga külön táplálására. Korántsem! A szellem kizárolag a lélek és a test összekapcsolására szolgál és e ketőért van. Ezért a szellem minden megnyilatkozásának eme feladat jegyében kellene létrejönnie. Vagy a *lélek*, vagy a *test* szolgálatában. *Ha a szellem az érzés javán dolgozik, akkor ne gondolkozzék, hanem merüljön és kapcsolódjék bele az érzés életébe és engedje ezt önmagától közvetnél indítani és vezetni,* mert az érzés, amíg tiszta érzés, mindig a központi erő-érzésből; vagyis az *Istenből indul ki.* Márpedig az érzés már megromlott, akkor hiába akarunk helyesen és jól gondolkodni: *gondolataink is csak romlottak esznek.* Hogyha pedig a test javára akar élni és ténykedni a szellem, akkor ne gondolatokban és szavakban nyilatkozzék meg hanem *cselekedetekben.* Ez az egyenes célja és nem lehet más. Miért kerül-

getné akkor e célt? *Ha pedig nem ezeket a feladatokat cselekszi és teljesíti a lélek, akkor az egy szellemében elbukott lélek.* Már pedig ez annyit jelent, hogy eltévedt, mivel ez az állapot, amelybe jutott és ahol él és mozog, ingadozó és bizonytalan. Semmi állandóság és határozottság nincs benne; sem érzés, sem anyag. Hogyan is lehetne? Hiszen életvonala két életvalóság között van; az érzés és anyagvonal között. Vezető tehát nem lehet. Vagy az egyik felé vezethetne a másik rovására, vagy megfordítva; sőt a legnagyobb hiba, hogy önmagában is vezethetne.

Már pedig a kifejlett szellem (értelelem) önmagában semmi más, mint az ellenáramlatnak a hullámzása. Minél nagyobb, annál nagyobb területet borít el tajtékos hullámaival. Akire ráfröccsen, megismeri, mi a nyugtalanság. Mert minden a szellem (értelelem) az, amely nyugtalanná teheti a lelket. Sohase engedjük tehát úrrá válni fölööttünk csupán csak a szellemet, (az értelmet), mert ez nem a halál és a letörés győzelmét jelenti fölööttünk, hanem a gyötrelmeknek és a tévelygéseknek a győzelmét. A tévelygő lelkek szellege ugyanis állandó romlás állapotában van és saját romlását kiterjeszti környezetére, illetve azoknak a szellemére is. *E vonalban születnek a különféle elvek, elméletek és meggyőződések, amelyek csak üres alakiságok. Többnyire tartalmatlan jelszavak és valamennyi! csak az érzéseknek és az igazságnak a koporsói.*

A szellemébe bukott lélek az ellenáramlatnak legbonyolultabb eszköze. Igazi világosság angyala, amelynek vakító *kiszolgálása sok jóhiszemű lelket megtéveszt.* A szellemekbe bukott lelkek a szellemi leszűrődéseknek a gyűjtőpontjai, és az átmeneti igazságokat, amelyek a lelket haladásában csak korlátozzák, nagy tehetséggel és sikерrel csoportosítják. Mit értünk ezalatt? Azt, hogy a tudomány állandóan változó tételekkel dolgozik. *Amit ma igazságnak tart, holnap már nem az.* A rendszer, amit nagy szívóssággal és következetességgel felépít, mielőtt betetőzhetté, sokszor magától szétesik. Amit nagy zajjal és örömjongással „örök” igazságnak nyilatkoztatott ki, azt az „*idő*” szép csendesen szétporlatsztja, mint ahogy a szú is megőrli a fát. *A tudományos elméleteknek csak a születését ünneplik meg nagy zajjal; a temetésük mindig csendes.* Még jóformán el sem földelték, senki sem beszél már többé róluk. Szép lassan maguktól szétmállanak. Ezért mondtam, hogy a tudománynak csak átmeneti igazságai vannak. A babyloni torony sorsa vár rájuk. De később összezávarodik a nyelvük és

a nagy garral megindított munkát szégyenszemre kénytelenek félbenhagyni.

A szellembe bukott lelkek mindig a jelenben élnek. Senki sem tudja náluk jobban kihasználni a saját céljaira a helyzeteiket és másoknak a gyenge oldalait. Ezen a fokon sok szenvedésnek lesznek az okaivá és amennyiben nagy ható és befolyásoló erővel vannak felruházva, az Isten öldöklő angyalainak nevezhetjük őket. A pusztító áramlatoknak durvább vagy finomabb médiumjaivá lesznek, akiknek rossz befolyását csak a legtökéletesebb isteni kegyelem tudja ellensúlyozni.

BUKÁS SZELLEM (- ÉRTELMI VONAL -) FÖLÉ.

Földi embernek *ez a legnehezebben megérthető vonal*, ami annyit jelent, hogy a lélek már az értelelem fölé emelkedett, de az érzés nem él és nem mozog többé a szellemmel elvégülve, hanem egymástól különváltak és az érzés az értelelem fölé emelkedett. Ez az állapot tehát már magasabb az értelmi vonalnál. Minthogy azonban az ember földi életében az értelmet tartja a legmagasabb képességek, azért nem is tudja helyesen felfogni, hogy mit jelent az érzésnek az értelelem fölé való emelkedése.

Az a lélek, amely akár egy magasabb vonalból süllyedt le a szellem (az értelelem) fölé; akár egy alacsonyabb vonalból emelkedett fel oda, a magas fokú öntudatlanságnak a legalsóbb vonalában mozog. Az öntudatlanság ugyanis kétféle lehet. Először: vagy a még ki nem fejlődött öntudatnak a hiányából áll elő; másodszor: vagy a már kifejlődött öntudatnak a letévéséből, amelyet a lélek vagy önkéntesen, vagy a bukás folytán veszít el. Az önként léteit öntudat állapota a szellemi vonal fölé helyezi a lelket, mivelhogy az érzés ilyenkor az értelemtől különválva a szellemi vonal fölé emelkedik. De miután az érzésnek ez az önállósítása értelemfölötti helyzet, ezért ne-künk értelmileg felfoghataltan.

Amelyik lélek érzésével már kiemelkedett a szellemvonalföldről, annak az értelmét a lélek ereje már nem táplálja és nem járja az egész erejével át meg át. Földi szempontból mi az ilyen lelket korlátolt értelműnek tekintjük, miután nem tudjuk megérteni, hogy mit jelent az érzés fölénye az értelem

fölött. Ezek azok a lelkek, akikről monda egykor az Úr: — *Boldogok az együgyűek!* Ne kicsinyeljük le őket mi se, mert még a legtökéletesebb lényben is, aki már letette egyéniséget Krisztus előtt és ezzel öntudatát is feladta, van és kell is lenni bizonyos együgyűségnek és korlátolságnak, mert bennünk az egyenletesség túlsúlya folytán minden törekvés és tudás, sőt minden képesség is csak a valóban szükségesekre és fontosakra, a lényeges igazságokra szorítkozik!

Ezeknek már nincsenek csillagó és káprázató külső tulajdonságai. Sőt gyakran egyoldalúak, mert csupán az ő ki-sebb vagy nagyobb keretük és feladatuk elvégzésére vannak tőkéletesen berendezve. Komoly, valóságos munkára és nem látszatra dolgoznak. De azért korántsem szellem-szegények, hanem már szellem fölé emelkedettek. Az értelelm bősége nálok már mint feleslegessé vált tulajdonság lényüknek mintegy a fenekére sülyedt le, anélkül, hogy azt elvesztették volna. Hasonlatban élve: a repülő madárnak sincs szüksége a lábaira, habár ezek is megvannak. Inkább szárnyait használja és csak ha alacsonyabb vonalba száll alá, akkor veszi a lábait igénybe, így fin a szellem fölé emelkedett lélek is az értelmével. Csak tőle függ, hogy mikor emelje fel ismét szellemét az érzési vonalba. Értelmük letevése tehát náluk önkéntes elhatározás volt.

Más az eset, mikor a lélek saját fejlődési folyamata által jut szellemföltti vonalba és ismét más, mikor bukása által jut oda. Ha ugyanis egy halandó lélek fokról-fokra emelkedik saját szelleme fölé, akkor már keresztül is ment a szellemi élet fokozatain és értelme is kiképződött és megedződött. Ilyenkor mindig leteszi az értelmet, ami annyit jelent, hogy nem kíván élni vele, miután az érzéséletet már tőkéletesebbnak tartja. Ellenben ha egy érzésvonalban élő szellemi lény bukik le a szellem fölé, akkor ő még nem ment keresztül az értelmi fejlődés fokozatain is, tehát szellemileg gyenge. Nem tud még élni az értelmével miután nem emelkedés, hanem sülyedés folytán jutott eme vonalba, ahol megállani sem fog, hanem tovább sülyed az alacsonyabb szellemi és anyagi fokokon keresztül a fenéig, hogy ott azután ismét újra kezdhesse a fölfelé vezető fokozatos emelkedését. Ezek az úgynevezett szellem-szegények, ami annyit jelent, hogy az ilyen gyenge szellem még képtelen érzésbeli életét értelmileg is fedni, vagyis kifejezni. Ezért mondottuk, hogy az öntudatlanságnak kettős lehetősége van a szellem fölött való életben;

szóval: *először a még ki nem fejlett öntudat, másodszor a már kifejlett, de önként letett öntudat.*

Minden egyes lélek, amelyik nem tud megfelelő gondolatokat és kifejezéseket termelni, szellemvonala fölé emelkedett lélek. Hány olyan emberileg értelmes és eszes lény van, aki bizonyos egyszerűséggel és világossággal látja a dolgokat és minden képességeivel már egy benső összhangba jutott. *De az érzésében még nem tökéletes.* Milyen kívánatos, hogy az ilyen egyszerű és tiszta értelem az érzésvonalba is felemelkedhessek, mert *nem az értelmünk, hanem az érzésünk fog üdvözíteni bennünket.* Mihelyt az értelelem nem tudott együtt fejlődni az érzéssel, kell hogy előbb-utóbb bizonyos zavar álljon elő közöttük. Ez az állapot gyakran, *mint lelki zavar,* sőt néha mint *gyengeelméjűség* jelentkezik egyeseknél, akik még rövid idővel azelőtt élénk szellemi lények voltak.

Az érzésnek és a szellemnék *ez a különválása és zavara* együtt szokott járni a kor előrehaladásával, mert amikor egy öregedő ember testi szenvédéseitől már megtisztult, gyorsan emelkedik az érzéseiben. Értelme azonban már nem tud lépést tartani érzései tisztulásával és így gondolatai többé-kevésbé nem tudják fedni, vagy kifejezni az érzéseit. Ezt nevezzük *szenilis elgyengülésnek*, ahol az érzés egyoldalúan tisztul a szellem rovására.

E ponton hagyja el az érzés, az értelmi észszerűség és természetesség határait és jobbra vagy balra, de mindig természetellenes, vagy természetfölötti hajlamok fejlődnek ki benne. *Itt hal meg benne a logika,* amely az anyag bálványistene; *de viszont erősödik a hite,* amely az értelelem előtt sokszor esztelenségnek látszó tanokban talál megnyugvást. Józan értelemmel azt mondjuk rá, *hogy értelmileg már nagyon elgyengült,* mert a lehetetlenségekben is hisz. *Minő szánalmas elfogultság!! A hitben nincs lehetetlen* és így a logika, amely az életet csak a következetességekben keresi, sokszor eltéríti a lelket a legmagasabb érzés vonaltól: *az Istantől.* Egy érzésében megérett és megtisztult lélek szent Pál szerint: —*esztelenségnek látszó tanokban hisz, mert tetszett az Istennek, hogy bennünket esztelenségnek látszó tanok által üdvözítzen.* Teljesen igaz. Az élő és erős hit legyőzi a lehetetlenségeket is. Krisztus szavaival szerint: — *a hegyeket elmozdítja a helyéből.* — Hihetetlen dolgokat remél és remél — végtelenül.

A természetellenesség, valamint a természetfölöttiség egyformán azt jelentik, hogy a lélek kezd távolodni a természeti

világtól és közeledik az isteni élet felé. Ez az irány mindenek-nél kívánatosabb, még hogyha átmenetileg vagy ideiglenesen rossznak látszik is. Nem baj, ha a lélek természetellenes élete folytán lesüllyed is a legmélyebb és a legsötétebb vonalakig, hogyha ezáltal minél előbb elérheti a feneket, ahonnan már csak emelkedni lehet! Mindazok tehát, akik akár érzésbeli, akár szellemi, vagy testi vonalban természetellenes, vagyis esztelen és megokolatlan életet élnek, illetve ilyenre hajlandók, azok már szellemértelem fölött lévő vonalban vannak és közelednek az érzésben való újjászületésnek a kiindulópontjához. Bizonyos szenvedések igazságos kiegyenlítése után, amelyben a bűnhódés mindig egyenértékű az elkövetett hibával, nemesebb alapon kezdhetnek majd egy új életet.

BUKÁS ÉRZÉS ALÁ.

A lélek ebbe az állapotába is épp úgy belefejlődik, mint a többi fokozatokba. Ehhez is két út vezet. Az egyik, amely az alacsonyabb vonalból halad felfelé, tehát beleemelkedik; a másik, amelybe a lélek egy magasabb vonalból esik lefelé, tehát belebukik. Ez a vonal a bizonytalanság foka és a hitképességeinek a fejlődése. Itt már bizonytalanná válik a szellem, vagyis az értelem minden mozdulata, miután már megelőzőleg a teljes következetlenség állapotába került. Amikor pedig az értelem bizonytalannul, vagyis rendszertelenül mozog és az élet jobb híjján mégis kénytelen reá támaszkodni, akkor ott sokat kell szennedni valakinek. Azonban ezen a fokon már a határozott emelkedés áramlatába került bele a lélek, ami anynyit jelent, hogy a kegyelmek forrása már az ő számára is áraszt enyhülést.

Ez a fok az, amelyen a megtestesült lélek kiválóan képes ép testeket alkotni, mert e fokon nyilatkozik meg sejtelemszerűleg a lélekben a jövendő szépségnak és tökéletességnak az eszménye. E sejtemnek kifelé egyelőre csak arányos, szép formákban lehetséges megnyilatkozni. Akik ilyen vonalban élnek, azok rendszerint sokat igérőknek és reményteljeseknek látszanak. Nem minden alap nélkül, mert az ő lényük most valóban nem más, mint egy reménység és ígéret, amelynek megvalósulása azonban még természetesen messze van. Lelkük most van a várakozás állapotában és bizony ők is áter-

zik ennek a belső lelki próbának minden nehézségeit. Ők azok, akik még a legkevesebbel bírnak a végtelenségen és éppen ezért megpróbáltatásaiakban ők vannak legkevésbé magukra hagyatva. Bennük most van teljes erővel kifejlődve a bukásban élők vonzereje, mert egyetlen fokon sem *olyan vonzó a lélek*, mint éppen ezen a vonalon, amely az összes *lelki fokozatnak úgyszólvan a közepe*. Ez a körülmény biztosítja azután számukra az alacsony, de állandó támogatást, a hozzájuk hasonlók részéről és az irgalmas elnázést a magasabb életet élők részéről. Az utóbbi már természetes megnyilatkozása a megtisztult érzésnek és szellemnek, vagyis értelemnek.

Különös, hogy a gyengeséghoz mindig közeledik a magasabb életvonalú lény, valahányszor egy üres és tartalomnélküli lényről van szó, mert a szeretet természete, hogy mindenket betöltsön. Ez a magyarázata annak a jelenségnak is, amelyről azt szokták mondani, hogy az ellentétek vonzzák egymást. — Hát nem egészen így van! Mert csak a tökéletes keresi a tökéletlent, hogy azt kiegészítse és betöltsse. Ezért találunk nagy jellemeknek, érzéslényeknek az életében olyan viszonyokat, amelyekben a végsőkig ragaszkodnak egy sokkal alacsonyabb és értéktelenebb lényhez.

A hozzá hasonlókat az érzés alá bukott, vagy ide felfejlődött lélek szintén teljes erővel vonzza, mert a bukásnak legmagasabb pontja az érzés alá való bukás. Itt születik meg az üres lélekben a lényeg, vagyis az érzés. Természetes, hogy kezdetben csak egy belekapcsolódott megváltó célzatú érzésnek és szeretetnek a visszhangja lesz ez az újonnan megszületett, tehát még idéltlen érzés. Ez lesz az első érzés, amely az anyag alól, vagyis a mélységből feltörő lélekben feltámad. De már eme kezdetben benne van a vég is, mert nem érezhet a lélek egy olyan érzést, amelyben már benne ne rejlenek az összes isteni érzéseknek az előíze, a homályos megsejtése.

Nem hisz az ember anélkül, hogy legalább is ugyanannyit ne szeretne, mert *amennyit hisz, annyit szeret*. A hitet ugyanis a bizalom szüli; a bizalom és a szeretet pedig már édes testvérek. A lélek természete, hogy nem fogad el áldozatot anélkül, hogy ugyanakkor maga is ne hozna áldozatot, mert egy kevélly lélekre talán az a legnagyobb áldozat, amikor valamit elfogadni kényszerül. Sokkal nehezebb ezt megcselekedni, mint áldozatot hozni. Könnyebb adni, mint elfogadni, mert *míg az*

adás egy megtisztult léleknek a természete, addig az elfogadás a lélek természetével ellenkező.

Hogyha pedig egy lélek fejlődésének útjaiban már keresztül ment a szenvedések útján is és mégsem törött le kevélyisége az egyes fokozatokban, akkor bizonyosan meg fog lágyulni ezen a fokon, ahol az élet kritikus pillanatát éli és minden vajúdni látszik előtte. *Ez a fok a kétség, a bizonytalanság pillanata*, az összes képességek feszülése, a túl izgatottság, a betegségekre való hajlamosság; sőt ha igazságosak akarunk lenni, a *semmiségek pillanata*, mert egyetlen fokon sem olyan értékkel és üres a lélek, mint ezen a vonalon. *De ez az üresség válik Isten dicsőségére, mert ide már könnyen hatolhat bele az Úrnak a kegyelme!* És vájjon miért? A kegyelemnek ugyanis egyetlen feltétele ugyanazonos a végtelenség életének a feltételével. Ez a közös ugyanazonos feltétel az ürl *A Bibliában is olvashatjuk*, hogy a teremtés pillanatában üres és puszta volt minden és csak a sötétség felett a mélység színén lebegett az Úr Lelke. *Ezt az ürességet töltötte be az Úr kegyelmének teremtő erejével.* Ezért a kegyelemre várandósuknak ilyen üreseknek kell lenniök; nagy bűnök, nagy indulatok és nagy erények nélkül. *Ők azok a semmik, akiket az Úr Jézus most fog megteremteni az Isten dicsőségére!*

BUKÁS ÉRZÉSBE.

Az érzésbe való bukás útja szintén kétféle. Felemelkedhetünk bele az érzés-alatti vonalból és lebukhatunk az érzés-felettiből. A lélek azonban soha sincs egy egész életszakon keresztül mindig az érzéseiben lebukottan. Az érzésbukás megfelel az erő kaotikus állapotának. Csakhogy amíg a kaotikus állapotba belefejlődik a lélek — és ezt testi szempontból termesztsé állapotnak nevezhetjük — addig az érzésbe való bukás az *anyagtalan lélek* életében már természet-fölötti jelleggel bír. Mit értünk anyagtalan lélek alatt? Az olyan lelket, amelyik akár testben, akár testen kívül él, többé nem anyag-képző lélek, másszóval, amelyik a tisztaulásnak már olyan magas fokán áll, ahol *benső élete semminemű anyaggal nincs többé összecsatolva*. *Az ilyen léleknek anyagi céljai már nincsenek.* Természete tehát már kiemelkedett az anyagi törvények uralma alól. Megváltozott természete egy olyan vonal

törvényébe emelte őt, ahol már magasabb fogékonyssággal és képességgel bír, hogy benne titkos isteni erők nyilatkozhasanak meg. Ezért neveztük fentebb ezt a vonalat természet-fölötti jellegűnek. *Az érzésbe bukott lélek már alkalmas magasabb sugalmak befogadására.* És minél inkább lelki az a lélek, annál anyagtalanabb és annál jobb médiummá válik. Csakhogy az *ilyenfajta médiumitás már nem egyes szellemegyéniségek megnyilatkozásának*, hanem nagy, magas és egyéniségüket már letett erkölcsi áramlatoknak lehet a levezető csatornájává. Ezen a fokon a lélek magas természeti törvénye az *egyenletesség*, illetve annak túlsúlya, amely már kizárja a lélek anyagias természetű kaotikus kitöréseit. Egy ilyen léleknek anyagi, testi módon elbuknia, természetellenes. Erre már nincs is ösztöne és kísértése. Ha külső okoknál fogva testi, érzéki életet él is, abba a lelke sohasem merül bele és öntudatát soha el nem veszti. Bukása abba a harmóniába szigeteli el a lelkét, amelyet kölcsön kap a magasabb erőáramlatoknak az érzés-állapotából, amelyek őt eszközül felhasználják. Miután pedig meg van az a képessége, hogy ilyen közvetítő eszközzé váljék, ennél fogva át is érezheti a vele kapcsolódott magasabb áramlatok eszközeit. *De mivel ezek az érzések még nem a saját megtisztult és megerősödött lelkének az érzései, hanem csak magasabb szellemegyesülésnek a gyümölcsei, úgy jár velük, mint a gyenge ember az erős borral. Megrészegszik tőle.* Egy magas fokú mámorba jut, amelyben az öntudat és a lelkismeret eltompul és nincs meg a léleknek az egyénisége és áterzett önélete. *Ilyenkor mások javára teljesít szolgálatokat, de a saját lelki haladásának a kárát vallja, mert egyéni tisztlás helyett médiumi feladatokat végez.*

Ezért mondta fentebb, hogy az ilyen állapot nem egy egész életszaknak az erkölcsi tartalma a lélek életében. *Csak átmeneti időnkénti állapot* és egy-egy életszaknak csak egy-egy részét tölti be aszerint, amint az emberi fejlődés összérdekének reá szüksége van, Ez a lelki elragadtatásnak, a próféta-ságnak az állapota. És amíg a lélek ebben a vonalban van, addig nem is saját életét éli, hanem azon áramlatét, amelynek egyenletességi tulajdonságánál fogva médiumi eszközévé lehetett. Miért? Mert annak az áramlatnak a képességeivel és az érzéseivel rendelkezik, amelyik már beléje tud csatlakozni és ebből kifolyólag velük érez és cselekszik.

Feltűnő ritka eset ez, de azért előfordul a földi életben is. Én is ismertem egy ilyen érzésbe bukott lelket, akinek csodála-

tos médiumitása e munka megírásánál nagy segítségemre volt. Nélküle talán sohasem tudtam volna se megkezdeni, se bevégzni! Az ilyen illuminait lélek már az anyagvonal felett él, de ez nála minden csak ideiglenes és sohasem természetes állapot; azért ez nem is igazság, hanem tökéletes kegyelmi tény. Ilyen volt pl. *Assisi Ferencnek, Sienai szent Katalinnak, Jeanne D'Arc-nak az élete.* Az érzésbe való bukásnak tipikus alakjai voltak. De ilyen extatikus állapot az egyház sok szentjeinek az életében is előfordul. Ilyen minden profetikus sugalmazottságú lénynek az önkívületi mámora is, akiknek feladata, hogy magasabb erkölcsi áramlatoknak nyújtsanak módot a megnyilatkozásokra.

Úgy tekinthetjük őket, mint kegyelmi eszközöket, akik hivatással küldettek e földre, hogy itt egy kisebb vagy egy nagyobb csoportnak a leksi javára közvetítő szolgálatokat végezzenzek. Mikor pedig a kegyelem már betelt és feladatukat itt a földön bevégezték, a lélek is felszabadul *ideiglenes, de hasznos bukásának a lekötöttsége* alól és az illető folytathatja félbenhagyott egényi életét anyagtestében is. *Kegyelmi bukásának nyomai pedig egészen eltünnek az értelméből.* Csak érzésekben maradnak fenn, mint átélt benyomások és mint alázatosságra való képességek. Ezek is csak azért, mert isteni érzések egy lélek soha anélkül nem érezhet, hogy ez a lelkében eltörölhetetlen nyomot ne hagyna.

Az ilyen magas vonalba jutott lélek már az Isten Országában van. Ez a vonal azonban reánézve még minden csak magaslat, de nem egyúttal mélység is. *Az igazi mélység* magában a lélekben képződik ki. Azért ez nem a lélek illumináltságában, hanem érzéseinak alázatosságában áll. Értékre azonban *egy ilyen parányi érzés, amely közvetlenül a lélek mélyéből fakad, sokkal több az Isten előtt,* mint a legtökéletesebben elvégzett médiumi feladat, akár milyen fenséges közvetítés legyen is az.

Adjunk tehát hálát az Úrnak, mihelyt nagyobb feladataink teljesítése közben lelkünket az alázatosságban elmerülni és lecsöndesedni érezzük. Ne higyjük azonban, hogy amikor magasabb közvetítő munkát végeztünk, az a *mi* érdemünk és a *mi* természetes sajátos képességünk. Az ilyen balhit téves és nagy leksi gyengeségeknek válhatik az okozójává a mi leksi kárunkra. minden ilyen gondolatunkkal, vagy cselekedetünkkel nagy kevélységünkrol tennénk csak bizonyosságot, miután minden érzésbe bukott lélek csupán közvetítő eszköz egy ma-

gasabb áramlat kezében, kiválasztva erkölcsi célok szolgáltára. Az önelbizakodottság a bukott angyalok kevélyisége, amely nemcsak az Istennel való szakítást jelenti, hanem minden érző magasabb áramlatokkal és lényekkel való kapcsolódás szétbontását is.

BUKÁS ÉRZÉS FÖLÉ.

Az érzés fölé való bukás ugyanazonos fogalom a szenvedés tökéletességével. Mihelyt az érzés túlsúlya jut a lélekben, akkor elnyom és elborít minden más képességet. Ezért az érzésre is elmondhatjuk, hogy belőle is megárt a sok! Kétségtelen, hogy az érzés a legértékesebb valósága a végtelenségnak, hogyha vele öntudatunk és értelmünk összhangban áll, mert ez a két lelki képesség bennünk a lelki súlyt képviseli.

Az érzés maga a könnyűség, amelyből egy parány a lelket a porból az Istenhez emelheti fel. De mihelyt több van bennünk, mint amennyit elviselhetünk, akkor a természetes földi életet a maga szabályaival együtt lehetetlenné teszi számunkra. *Kiragad bennünket a földi életkörből. Messze-messze!* Néha irányítva, máskor irány nélkül. Érezzük, hogy kifut a lábunk alól a talaj és mi megismerjük a viharok és a szenvedések lényegét. De a szenvedések is megismernek és kiválasztanak bennünket. Elragad az árjuk és mi benne elmerülve, szinte megsemmisülve olvadunk fel a legmagasabb szenvedési fokoztatokba; a szent Terézek, a Pazzi szent Magdolnák megpróbáltásaiban, Istenes szent János extázisaiban.

Az alacsonyabb szenvedésű fokozat a tűz lényegének az érzése és hatása, ellenben a magasabb foka a hidegség lényegének az érzése és hatása a lélekre. Míg az első, a tűz lényege, inkább külső hatás és a lélek külső vonalaiban éget, tikkaszt és szárít, addig a másik, a hideg érzése, belülről jön; abból a titokzatos mélységből, ahonnan a lélek az élet termékenyítő és éltető melegét várja; a jótékonyak, az erősítők, az üdvözítők melegét várja. De hiába várja! Lelkében még csak a várákozás és az öntudatlan sóvárgás van meg az Isten után, a mélység Ura és a jótékony meleg forrása iránt; de a hozzávaló törekvés még nem tud az érzésekben elgyengült lelkében felébredni. Pedig a törekvés a léleknek az igazi erő-megnyilat-

kozása, a léleknek a legtökéletesebb tevékenysége, amelynél nagyobbat a végtelenségen még eddig nem ismerünk.

Mintahogy elgyengül és letörök a lélek az érzéki testi életben és letörök a szellemi (értelmi) életben is, úgy gyengül és török le az érzésben való élésben is. Érzésben élni ugyanis annyit tesz, mint abban elszigetelődni. Az elszigeteltség pedig még ha a legtisztább érzésben fordul is elő, elgyengülés, amely a halálnak is az alapoka és feltétele, úgy a lélekben, mint a testben. Az érzéseiben elgyengült lélek természetes okoknál fogva emelkedik ki a testéből és magára marad minden anyag nélkül; megszűnik az összes küzdelme és a legmagasab fokú létállapotba merül. Ekkor magában a lélekben már nincs többé mozgási erő, nincs cselekvő képesség. Belekerült a legmagasabb életvonalba és már az isteni életkör határán áll. minden tartalom nélküli könnyű lélekké válik és mint ilyen a legmagasabb médiumítás törvénye alá jut. Az ilyen lélek egy teljesen könnyű és teljesen nyílt csarnokhoz hasonlít, amelyen keresztül hullámzik a végtelenség hullámzásának a lényege. A gyenge lélek, amelyben még nem él Krisztus, az erőteljes élethullámzásokkal szemben teljesen tehetetlenül áll és míg minden más szenvédésben, hogyha az a tetőpontjára juttott, a lélek kegyelmi tényképpen elveszti az öntudatát, ebben az állapotban éppen a tetőponton jut öntudatra a lélek. Viszszanyefi lelki érzékeit, ősi értelmét, lelki látását, hallását és teremtő erejét. Ezek minden erejükkel fellépnek benne s láttható és érzékelhető megnyilatkozásaikkal megtörök az érzékelhetetlen és láthatatlan eszménybe vetett egyoldalú hitét.

Íme! ebben áll a művészsi lelkeknak a tragikuma is. Anynyira bírják, lábják és hallják az eszményt, hogy annak láthatatlan voltában és elrejtett erejében nem tudnak hinni. Ezért amit éreznek, mindenáron érzékiteni akarják. Természetes, hogy kimerülnek eme lehetetlenségen, ebben a küzdelemben, amely önmagában is érzés fölé való emelkedés. Már pedig lényegileg is lehetetlen, hogy egy érzés fölé emelkedett lélek önmagát egy érzéki valóságon kifejezhesse. Az érzés egy-egy alacsonyabb érzékelésében már nem képes elhelyezkedni; csakis homályosan és külső részleteiben. Innen van a művészselkeknek nagy vergődése, akik a megérzett eszményt érzékelhető alakba akarják önteni. E küzdelemben hűl ki a lélek, mert minél erőteljesebb a művészsi élek kísérletezése, annál nagyobb Isten-kísértés, megpróbálni azt, amire az Isten sohasem gondol: — Érzékiteni az eszményt! Meglopni az eget!! Lehözni

a szent tüzet!! Aláhozni a magasabb vonalat az alacsonyabba!!

Amennyiben sikerül ezt megközelíteni, annyiban hűl ki a művész lelke is, mert a szent tüzet a saját lelki erejéből lopta, és azt átvitte az anyagba. *Természetes, hogy ezzel csak a saját melegségét fogyasztja.* Az új meleg pedig az isteni életből már nem árad beléje, mert az az erő az érzésben, az érzésből és az érzésért van. Nem pedig az anyagért, vagy pedig a testi érzékekért.

Isten csak annyiban erősít a művészt, amennyiben az Ő megbízásából, vagyis az Istenkel való öntudatos kapcsolódás alapján szolgálja az eszményt. Aki pedig nem ezt cselekszi, megfagyott lélekkel, összegemberedett érzéssel alól el egy olyan létállapotba, amely bár a legmagasabb természetű letörés, de azért a leggyötrelmesebbek egyike. minden letört, kiégett művészietek élve érzi át a lelki halálát, amíg be nem következik teljes öntudatlanság a. Szelleme ép, de érzésével nem tud kapcsoldni többé, vagy csak nagyon lazán. Érzésbeli állapota tehát hasonlít a megzavarodott lelkű emberhez. Szenvedéseinak legmagasabb pontján azonban már várja a lelket a legtökéletesebb Szeretet: a mi Urunk Jézus Krisztus, Aki felfogja és beleleheli a megfagyott lélekbe az igazi eszményt: az Istant! a Tökéleteset, a végtelen Erőt, Irgalmat és Szeretetet! Mert csak ezután a kihüls után, amely szintén egy fok a lelki fejlődésben, lesz képes a lélek egy teljesen új életre: a krisztusi életre! Ugy tekintse tehát minden igazi művészlelek az ő érzékitetlen szenvedéseit, hogy csak ezek után következhetik rájuk nézve a tökéletes boldogság: az eszménynek színről-szinre való látása és áterzése, vagyis a mennyország és a szeretet!

LELKI TYPUSOK.,

A meghatározható jelleggel bíró leleknek a fokozatait, vagyis a lelki typusokat immáron megállapítottuk. *Karakterisztikus fokai vannak a lelki emelkedésnek, illetve a haladásnak.* Ezen főlépcsőket, amelyeknek külön-külön meg vannak a Rielléklépcsői, bátran nevezhetjük Jákob létrájának, amelyen a szellemi lények az isteni életkorból leszállnak az anyagba és az anyagból ismét felszállnak az Istenhez. E lépcsők egymásba kapcsolódva összefolynak és egységükben képeznek egy lélektisztulási folyamatot. Rajtuk kell keresztül-

mennie minden léleknek első megtestesülése pillanatától fogva tökéletességre való jutásáig. Ezen útközben többé, vagy kevésbé, de *minden lélek sejt legalább is önmagát*. Tudja, hogy van és ezért nevezhetjük már a legalsóbb fokot is az állati élet-től megkülönböztetett *lelki életnek*.

Ismereteink, amiket e könyvből szerzünk, arra szolgáljanak, hogy — ha testvéreink felett mégis ítéleznénk, — *legalább megközelítsük az igazságot*. És hogyha ezek az ismeretek még nem is indíthatnak szeretetre, a mi alacsonyabb, vagy magasabb fokban élő testvéreink iránt, legalább rákényszerítse-nek bennünket az *igazságra*. Az *igazság e kérdésben pedig az, hogy mindenki jobb és értékesebb, mint aminőnek látszik*. minden látszat csak tökéletlen anyagformája a lényegnek; a lényeg pedig sohasem lehet más, mint jó, mert a lényeg mindenben az Isten! Tanuljuk meg tehát egyetlen feladatunkat és fejlesszük ki legelembb isteni és lelki képességünket: az *igazságra való készséget*. A tökéletes, vagyis isteni igazságban mindenig benne van a szeretet is, mert *tulajdonképen a szeretetért van az igazság is*.

A különböző lelki fokozatokból áll — amint már mondottuk, — a megállapítható haladásnak a lépcsőháza. minden lelki fejlődésnek ezek az egyenes útjai és időkeretei, a kifejlendő lelki életnek az előkészítő iskolái. *Ezeken kell keresztül menni minden léleknek*. De csak azok járhatják meg ezen fokokat lankadatlan törekvéssel *egyhuzamban*, akik életerejüket hiába-valóságokra és kitörésekre soha el nem pazarolták. Aki ennek az iskolának egyes osztályait kifogástalanul elvégzi, az megy a felsőbb osztályba, amíg a lélek meg nem kapja az érettségi bizonyítványát. Aki pedig az egyes évfolyamokat hanyagul és elégtelenül végezte, bizony osztályismétlésre utasítattak. Kevesen vannak az igazi jelesek, akik simán lépnek át az egyik *főfokozatból* a másikba. A legtöbben kitrésekkel és *különböző kilengésekkel* tévednek le az egyenes útról; pedig ide ismét vissza kell tértők, mert *mindaddig egy felsőbb osztályba nem juthatnak, amíg az egész utat a saját erejükkel meg nem tették*. Az ilyen visszazökkenések fárasztók és meghosszabbítják a lelki fejlődés időtartamát. *Tévelygő emelkedéseknek nevezhetjük őket*. Hasonlítanak a fára mászó gyermek útjához, aki minden kapaszkodásnál egy kissé visszaesik és előbb végigjárja az összes mellékágakat, míg végre a csúcspontra, vagyis a fafürcs sudarának a tetejére juthat.

Vajmi ritka eset a lelkek életében a kizökkenés nélkül ha-

ladó lélek. Szinte alig találunk valakit, aki soha egy pillanatra se tért volna el élete feladatától és soha ne lett volna egy tekin-tete, vagy egy gondolata más, mint minden a cél felé irányuló haladás. A lélek öntudatlanul haladva is fontos utakat tesz meg és nem közömbös, hogy öntudatlanul különféle címek alatt milyen buzgóságot tanúsít az Istenhez való törekvésben. *Akárhová vél sietni a lélek, nem haladhat más irányban, csak az Isten felé,* mert más célpont és haladás nincs. Igaz ugyan, \ hogy *ezt a célt, vagyis az Urat elérni végül minden lélek csak öntudatosan tudja.* Útközben azonban még a legmagasabb pontokon is meg fogja tagadni az Istenét; — *legalább háromszor, mielőtt a kakas megszólalna!* Sőt az értelmi Isten-tagadás a tisz-tuló léleknek mintegy állandó levegője. Ebben él az életre egyedül hivatott érzés, ebben törik le időnként és ebben emel-kedik fel.

Az értelem fog ugyanis a legkésőbb annyira megtisztulni, hogy az érzéssel szemben ellenállást ne foglaljon el. *A test előbb lesz engedelmes* és az érzéssel összehangzó, mint *az ér-telem.* Az utóbbi *mindig hajlik a kevélyiségre* és *rendesen le-kicsinyli az érzést* és hacsak lehet, vele állandóan szembe-helyezkedik. Ezért lesz az értelem sokszor oka a mi letöré-seinknek. Mindig az értelem az, amely túlzásra ragadja a lel-ket és ebben kimerülve, letörök. Ilyen letörési fokozata van a lelki emelkedésnek, *a már említett lépcső-fordulókon kívül még hárem más fokozatban:*

Az első fok, mikor a lélek az anyagból kiemelkedett és ezen új helyzetében *nem tudja türelmesen alárendelni magát a magasabb áramlatok vezető erejének,* hogy azok vigyék és fejlesszék tovább, hanem felfedezett lelkével új egyéni életet akar kezdeni, amelynek jellemvonása *az önkénles elszigetelő-dés.* Ilyenkor a lélek minden lényeges ok nélkül az egyénisé-gébe húzódik vissza és egészen *betelik önmagával.* Ezt nevez-zük az emberben *önhittségnak.* Így lesz az anyagból vagy az anyag alól kiemelkedő lélekből ismét egy anyagra bukott, vagy anyagon élő lélek, mivel hogy még minden nem tud belekapcsolódni magasabb erőáramlatokba. A kiélesedett egyéniséggel szemben áll a valódi lelki életnek a társulási ösztöne, vagyis *az egyetemességre való törekvés.*

A második fok, mikor a lélek a szellemi (értelmi) vonal-ból, vagy pedig a szellemvonal alól emelkedik ki. Így sem ké-pes átengedni magát a felette hullámzó életvonalnak és vele szemben *ellenétes központtá teszi magát,* a saját szellemében

felfedezett értelmi erejével Egyéniségevel maga köré akarja vonzani és csoportosítani egy meddő életre mindeneket, akik vonzására reagálnak. Üres alakok hemzsegnek egy üres életben. Akik azonban már benne élnek, azok a szellem urainak látszanak lenni és senki náluk jobban és találóbban nem tud beszélni értékes, vagy értékteremtő dolgokról. Az ilyen lélek, amelyik most tört fel frissen a szellemvonal alól, ráesik a szellemre. Úgyszólvan rátapad és egy egész életet fog ott el-tölteni, míg lassanként szellemét felemésztvén, ösztönszerűleg kezd keresni újra valami magasabbat.

A harmadik fok az érzésből, vagy az érzés alól kiemelkedő lelkeknek az állapota. Ugyanaz a meddő életszak ismétlődik meg út is, amit csak az imént láttunk. Az érzésből frissen felébredt lélek ébren álmodozik tovább, ők a nagy álmodozók, akik soha semmit sem végeznek egy egész életen keresztül; ők az élet igazi alvajárói, akik csak azért élnek, hogy ábrándozzanak. Eme harmadik fokozatban élő lelkek teljesen ártalmatlanok, de teljesen értékteremtők. És mivel alig van önmozgásuk, ezért semmiképpen sem hatnak vissza az egyetemes életre. Lelki meddőségükből felerázni és megindítani csak a halál tudja őket. Ez ugratja ki őket igazi tétlenségükből, mert életükben bármennyire elszigetelődtek is, sem hatni nem tudnak, sem nem számítanak. Nem is jelölhetjük őket a lelki hőmérőn másnak, mint 0 (zérus) pontnak.

Mindezeken kívül pedig még gyakran megtestesül a lélek a meghatározott fokok „között” is. Csakhogy ezek állapotában már nehezebben állapítható meg az emelkedésnek, vagy a hanyatlásnak a jellege. Általánosságban azonban súlyedőknek nevezhetjük őket, még akkor is, hogyha két magasabb fok között egy közbülső fokon ingadoznak. E jellegző fokok „között” való megtestesülés mindig a lélek egyenes útjáról való letérés. Az egyenes irányból pedig eltérni rosszabb, mint bukni, mert a bukás legalább egyenes út lefelé, amelynek megállapítható törvényei vannak. Ellenben az igazi veszedelem a tévelygésben van. Ez a tévelygési hajlam és folyamat egyébként végig kíséri a lelket haladásának és lelki emelkedésének útjain éppen olyan következetességgel, mint a minden fokon való újra elbukásnak a ténye. Sőt ez a következetes eltévelkedés természetesen összefügg az ismétlődő bukással és annak állandó előzményét képezi.

A tévelygés időszakában azonban a lélek nem bukik el erkölcsi számítással és többnyire, mint tévelygő lélek hal meg.

E tévelygését testi halála után is folytatni fogja, *mint bolygó szellem és csak ha bizonyos idő múlva ebben kimerül, akkor áll meg*, hogy a természetével összhangban élő valóságokba belekapcsolódva, újra a biztos és egyenes útra léphessen. Itt kezd fejleszteni új erőt, új életet, majd új testet életének a következő szakaszára, amely már nem lesz bukdácsolás, hanem határozottság, jellem, szóval *kisebb vagy nagyobb egyénisége*.

Mindezeket pedig bármennyire részletek legyenek is, ismernie kell a vezető lelkeknek, mert ezen ismeret nélkül sem az utakat, sem a lelkeket tisztán nem láthatják. A tévelygő lelkek megismerése annál inkább fontos, mert kívülük nincsenek lelkek, akik annyi előnyvel bírnának, minthogy ezek azok, akik a többieket is legkönyvebben megtévesztik és öntudatlanul is eltévelyítik. Az ő bizonytalan életmozgásuk a bolygó tűz, vagyis a lidércfény a lelkek haladásában és ahol ők feltűnnek, ott biztos halál vár a lélekre. Ez a befolyásuk a közös életre képezi a kapcsot az egyetemes éleettel és ezen a ponton találhatjuk is meg őket. Ezenkívül a tévelygő lelkek rejte elnek. *Egyéni, önálló megnyilatkozása soha sincs az életüknek, ellenben minden fokon ott található mindig egy határozott irányú lélek mellett, hogy ezt állandó próbára tegyék és kísértsék*. Azt az irányt, amely nélkülük világosan és tisztán állana az illető előtt, bizonytalan és zavaros lényük jelenlétével állandóan megzavarják. Mindig előtérben állanak; *az életben a „De” és a „Ha” szócskákat képviselik*. Bele nem illeszthetők olyan élettervbe, amely haladást és emelkedést, vagy pedig teljes bukást jelent. Jellemvonásuk, hogy dacára akadály-voltuknak, feladatukat éppen olyan öntudatlanul végzik, mint a kőfal, amely nemcsak befelé, hanem kifelé is elzárja az életet a mögötte élőktől. Ők azok, akik semmiféle körülmények közzött *nem tudnak alkalmazkodni* és ez nem önzésüknek a hibája, hanem öntudatlanságuké. *Mikor beléük ütköznek, megkeményedik* a benső érzésük és eszükbe se jut, hogy kemény konokságukkal valakinek fájdalmat, vagy kárt okoznak. *Ha pedig ők ütköznek valakibe, a lágynál is lágyabbak és érzékenyebbek lesznek*, mert a tévelygésnek nem természete az ütközet. Ennek az elviselésére ő még nincsen berendezve.

De éppen mivel tévelygők, ők azok, akik *átmenetileg ott-honosak minden fokon* és miután minden helyzetben föl tudják fogni a fejlődésnek egy-egy fonalát, tehát *megtévesztenek és tökéleteseknek látszanak*. Söt gyakran nem is derül ki hamis értékük, csak életük befejezése után. De ekkor azután bizo-

nyosan! Mert amihezők valaha hozzájárultak, az minden sem mivé válik. *Életük, amíg élnek, kielégítő.* *Ellenben halaink nyomtalanul törli el emlékeiket;* érzésnélküli üres emlékeket hagynak hátra, hatásai pedig velük együtt halnak meg. Ezek dacára *azonban jelentékenyé válnak a szeretetben.* A szeretet ugyanis épp úgy besugarazza őket, mint a legkiválóbb és a leg-tökéletesebb lényeket; sőt mintha a szeretetből több jutna nekik.

Középen állnak az élet vonalaiban és az élet látható anyagi része, mintha csak érettük állana fenn. Ők azok, akik minden viszonylatokba beleszületetteknek látszanak és az alacsony harmónia bizonyos állati fokát elérik. *Ők alkotják a lelek országában a tömeget* és térfoglalatukkal, súlyukkal hatnak vissza a közös életre. —

Most pedig osztályozni fogjuk őket, hogy világosan álljon minden lelkei fok és életvonala a szemlélő lélek előtt.

BUKÁS ELŐTTI FOK.

Mielőtt a lélek anyag alá bukik, tévelyeg, tévelyeg pedig vagy testben, vagy testen kívül. Ha testen kívül él, úgy tévelygése az anyag tagadásában nyilatkozik meg, anélkül, hogy ebből bármiről következtetést vonna le. De nem is képes rá, mert a tévelygő léleknek még nincsenek határozott ismeretei.

Miután a lélek minden, amit megismert és szemlél, önmagában szemlél és ismer meg, azért a tévelygő lélek képtelen valamit helyesen megismerni. Miért? Mert irány nélkül mozog ide és oda és benne egyetlen valóság sem tükrözödhetik tiszta felismerhető alakjában. Ugyebár, mikor a szél a vizet mozgatja, ez sem tükrözödik? A tévelygő tömegembereknek soha sincsenek önálló gondolataik és ha vannak, csak zavarosak és visszásak. Ők még nem gondolkodnak; bizonyos jelszavak után rohannak és legfeljebb átveszik másoknak a gondolatait. Ezért nincs is határozott egyéniségekük; szajkók és papagályok, beszédjük értelmetlen, gondolatnélküli. Ennek oka a kellő ismeret hiánya. Érzékük is még gyenge, ezért nem csoda, hogy megtagadják mindenöt, amit saját hibájuk folytán még felfogni képtelenek. Hiszen a tévelygő léleknek még önmagáról sincsen tiszta fogalma és gondolata. De természetes érzése már van önmagáról és így önmagát legfeljebb csak részben tagadja

meg. Azt tagadja, hogy más alakban is élhet, mint amit anyagvalóságban lát és felfoghat. Igazságnak tehát egyedül az ő korlátolt ismereteit és érzéseit fogadja el.

Ezenkívül megtagadja az összes fölötte és alatta lévő valóságokat *Ha az ilyen tévelygő lélek testben van, akkor tagadja a lelke életet. Ha pedig bukott szellem és még meg nem testeült, akkor az anyagot tagadja meg, mint életalakot és nem akar megtestesülni.* Erre ösztönzi őt a kevélysége, amely a gyengeség természetes gyávasága. Megttagadja minden, ami nem hasonlít hozzá. Az értelemnek minden valóban nagyon alacsony szempontja; pedig a szellem anyagtagadását mással nem lehet megindokolni. *Bizonyos kevélység bályegzi meg az ilyen szellemaskékét, akik nincsak az anyag fölé emelkednek, hanem rá is gázolnak és megeremlik ezzel a megvetés torzérzését.* Őspéldát rá a *bukott angyalok adtak*, akik megtagadták hozzájárulásukat a megváltás gondolatához, mivelhogy Krisztus anyagtestet-öltésétől kevély megvetéssel fordultak el. Erre céloz szent Pál is a zsidókhoz írt levelének első részében.

Megvetendő valóság nincs a végtelenségen, hacsak nem a megvetés maga. minden tévelygő szellem, aki az anyagot megveti, nem gondolja meg, hogy ezzel magát a teremtő Istenet is kisebbíti. Mert ha megvonjuk gyengédségünket és tisztelestünket valakitől, ezzel őt egy alacsonyabb életvonalba minősítjük le. Ha pedig ugyanezt tesszük valamivel, amely önmagában erőtlen valóság, ezzel annak a létfeltételét és fenntartó erejét vonjuk el tőle és most már a mi hibánkból lesz az összesség kárára valóban egy elnyomott és letaszított valósággá. *Fontos ez az egyetemes élet és az össztörekvések szempontjából! Mindent a maga helyére!* Ez az evolúciónak láthatatlan főirányta, mert ez lesz egykor a világ összhangalapja. *Ezért tehát az anyagot is nélkülözhettelennek kell értékelni és nem megvetnünk.* Ha ezt nem cselekkessük, tévelyben élünk, bárminelyen külső mázzal vonjuk is be az életünket.

A tagadásnak és a hitetlenségnak ezt a formáját megtalálhatjuk a testben élő tévelygő szellemeknél is. Ók azok, akik nem bukás folytán testesültek meg, hanem szellemi életükben annyira elerőtlenedtek, hogy kénytelenek voltak testet ölteni. Végkép elbukni, majd csak testi életükben fognak. Mindaddig pedig fenntartják téves fogalmaikat a „véges” Istenről.

A bukás előtti tévelygésnek egy másik foka éppen abban a tagadásban nyilatkozik meg, amikor az anyagtestben élő

szellem hiányos érzései alapján megtagadja a magasabb szellemi, illetve lelki életet. A tagadásnak ez az alakja a legáltalánosabb, bár nem a legveszedelmesebb; csaknem ártalmatlan. Inkább nevetséges, mint komoly dolog. Következménye, hogy legrövidebb idő alatt egyenesen a bukásba vezet. De miután az ilyen tagadás az élet legalacsonyabb vonalaiban terjeng, ezért se kifelé-, se fölfelé-ható ereje nincsen. Hatása a mélységen van, ahol mint erjesztő erő sietteti a romlást, a megérj edést és ezzel minden esetre elősegíti egy új helyzet kialakulását. E fokon élő lelkeknek különös ismertető jelük az alacsony mámorra való hajlam és képesség, amely az öntudatlansághoz való közeledésnek a jelensége a lélekre nézve. *Minden alacsony mámor csak a bukás előtti tévelygésnek előkészítő kitörése.*

BUKÁS UTÁNI FOK.

A bukás után a lélek számos fokozaton keresztül teste fejlesztésével van elfoglalva. Nem azt jelenti ez a testfejlesztés, hogy a léleknek sohase lett volna még teste; csak azt, hogy ő még nem bírt egy termékeny, azaz befejezett fejlődésű testtel. Magunk is rájövünk, hogy a legmagasabb érzésrények nem lehetett egyszerre a legdurvább testanyagba öltöznie. Az újraszületéseknek egész sorozata kellett hozzá, hogy végre egy alkalmas testet építhessen fel a maga számára. A testnek eme fokozatos fejlődése rendkívül lassú folyamat és minél teljesebb és értékesebb az ilyen test testi szempontból, annál lassúbb, észrevehetetlenebb volt az ő érzésszerű fejlődése. minden egyes megtestesüléseknek ez a fejlődési törvénye. Ha a testfejlődés szabályos és törvényszerű, akkor annak észrevétlennek kell lennie. Az ugrás a test fejlődésében ugyanolyan mérvű esést is jelent, mert mindennek az életben lépcsőzetesen kell haladni, fejlődni, nem pedig zökkenésekkel ugrálni.

A lassú folytonosság a lélek ismételt megtestesüléseinél a test ismételt gyengeségeiben nyilatkozik meg. *A lélek első lelki bukása után, a legritkább esetben durvul meg annyira, vagyis kivételesen lesz csak olyan testi erővé, hogy már egy anyagélekre teljesen alkalmas testet fölnevelhessen. Többnyire gyermekéveikben, sőt csecsemőkorukban halnak el. A tömeges csecsemő- és gyermekhalandóságnak mindig egy előzetes*

lelki csoport bukása volt az előzménye. Éretlen és még erőtlen megtetestesülések voltak. A csecsemő és gyermekhalál oka közvetlenül mindig az a körülmény, hogy egy lélek még nem képes teljesen beleilleszkedni új helyzetébe és így nem tudja a testét organizálni. Öntudatlan törekvései az ilyen lelket messze kivonják az anyagtestéből, amely természetes fejlődés helyett romlásnak indul.

A korai ifjú halálnak igazi oka, hogy lelke még csak nem régen bukott el és még nem volt meg benne a testtermelési képesség. Ebben az esetben azonban máskép nyilatkozik meg a léleknek a testi erőtlensége. A léleknek testi hajlamai már előbb kifejlődtek teljesen, mielőtt e hajlamokhoz a test is hozzáfejlődhetett volna. Ez a tény és jelenség szinte törvény szerű, mert a testi hajlamok előbb jönnek létre a lélekben, mint az ezeknek megfelelő testi érzések és képességek. Így pld. a lélek előbb tad gondolkodni, mint gondolatait kifejezni. A gyermek előbb akar járni, mint tud; előbb vannak vágyai, mint kielégítő képességei. A lelki és testi képességek ezen össze nem illeszthetősége okozza az ifjú korban közöttük azt a disharmóniát, amelynek következménye betegeskedés és a korai halál. Ez az oka, hogy a lelkileg korán érett gyermekek rendszerint idő előtt szoktak elpusztulni. Ezekre mondja a nép józan érzéke, megfigyelések alapján: — *El fog pusztulni, mert nagyon okos.*

Mindazok tehát, akik földi életüket folytonos testi gyengélkedés, majd korai halál által fejezik be, azok csak nem régen elbukott lelkek. Az ilyen lélek most van a bukása kezdetén, azért még anyagtalan. Bár az élet mélységein már innen lévő lélek ő, de azért a túlparatról még olyan finomságokat hozott magával, amelyek alkalmassá teszik kisebb, vagy nagyobb feladatok elvégzésére. Ez a lelki finomság szinte meglátszik rajtuk; még nem rakódott le rájuk az anyagnak durvább patinája. Ezért az ilyen gyenge testű lelkek rendesen jó és szép tulajdonságokkal rendelkeznek. Annál is inkább, mert a rossznak a megnyilatkozására nincsenek még kellőképen megérett testi szerveik és érzékeik. Többnyire szeretetreméltó és szeretni tudó lelkek, akik gyakran az életszentség magaslatán látszanak állani. minden esetre egy magasabb és szébb világra emlékeztetnek bennünket egész lényükkel s miután az emberi lélek inkább él a múltban, mint a jövőben, tökéletlenségiük dacára is uralják azokat a lelkeket a földön, akik már saját finomságukat elvesztvén, megdurvultak és a múltban keresik a jövőt.

Az emberi léleknek eme gyarló tulajdonsága lesz egy gyenge testi erejű lényre nézve az ő támogatásának és ápolásának melegágyává. Ez teremti meg pld. a szülői szeretetnek és a humanizmusnak minden intézményét, mert a tökéletlen emberi szívnek, még az anyainak sincsen megokolhatatlan, teljesen önkéntes érzelmi lénye. *A gyengét inkább a gyengeségeért szeretjük*, mint az ő bensejéből kiáradó szereteteért, amely a csecsemőnél még meg sem nyilatkozhatik. Ezért a szülő sokkal bensőségesebben ragaszkodik minden a gyengébb, a tehetetlen magzatához. A mi lelkünk kicsiny szeretetének okokra és alkalmakra van szüksége, hogy élhessen és növekedhessek. Ezeket pedig könnyen megtalálhatjuk egy *gyenge testű emberlényel szemben*, főleg, ha az a saját vérünk és magzatunk. *El fog jönni majd az idő, amikor az emberi szeretet már nemcsak a testi gyengeségek iránt lesz irgalmas, hanem a gyenge lelkek fogják elsősorban kihívni a szeretet támogatását.*

HALADÁS ELŐTTI FOK.

Visszaesés fokának is nevezhetnénk, mert amíg a lélek nem halad, addig visszaeső. A haladás t. i. a lélek egyenletes mozgása és amint ez bármely oknál fogva megszűnik, rögtön beáll a visszaesés. A megállás még az anyagvilág életében is katasztrófát jelent; az erő, vagyis a lélek életében pedig visszaesést idéz elő.

A lelki esés érzékelhetetlen állapot. Még maga a résztvevő lélek is csak a következményeiben, a keletkező szenvedésekben érzékelheti. A lelki esés szimptomái ugyanis olyanok, hogy *megegyezőknek látszanak az emelkedésével.* Mind a két esetben a lélek könnyű és gondtalan; míg azonban az emelkedésnek erősödés lesz a következménye, vagyis határozottság, és rendületlenség, addig az esésé a letörés és az öntudatlanság. A visszaesés azonban nem jelenti egyúttal a régi bűnökben való teljes elmerülést is, hogyha már egyszer a lélek azokból kiszakadt. Az új helyzet, a régihez képest, még akkor is emelkedés, hogyha a lélek ideiglenesen abba visszacsúszik. *Lehet, hogy a visszaeső lélek újra vétkezik és újra átáll elhagyott régi állapotának minden fordulóit, de már ezzel a lélekkel, amely érettebb, — mivelhogy ismereteket szerzett és már változott is a múltban, — sokkal könnyebb az emelkedés.* A visszaesés-

nek tulajdonképen ez az erkölcsi értéke és célja. Bármilyen alacsony vonalból emelkedtünk is egy bizonyos magaslatra, ha ismét visszatérünk oda, abba az alacsony vonalba, már magunkkal visszük megbízható és értékes tapasztalatainkat. Az osztályt ismétlő is könnyebben végzi el a megismételt tananyagot; különösen akkor, ha csak némi igyekvést tanúsít a tanulásban. *A visszaesés folytonossága tehát már a haladásnak az útegyengetője*, mert visszaesés nélkül nincs is megbízható haladás. Haladni minden természetes tempóban kell a léleknek, mivel az erőfeszítéssel kicsikart haladásban a lélek biztosabban és erősebben letörök, mint az időnként visszaeső.

A megismételt tapasztalatok tanúságai meggyőződéssé válnak az érzéseinkben. Igaz, hogy vannak hátrányai is, mert a visszaesés sokszor a legnagyobb szenvédések okává lesz, miután a lélek egy kettős ellentét közé esik. Visszacsúszik egy emelkedettebb lelki természetből, a már¹ elhagyott durvább vonalba. Mihelyt hozzászoktunk egy jobb helyzethez és visszacsúszunk a régi alacsonyabba, sokkal nehezebben tudjak azt elviselni, mint amikor azt legelőször átéltük. A visszaesőnek a teste és lelke egyformán meghasonlik. *A lélek erőszakkal akar emelkedni, a test pedig nem tudja követni* oly gyorsan az emelkedettebb lelki természetből, a már elhagyott durvább oldalon a túlfeszültség állapotába jut, megrömlik és túlerzékenységevel új szenvédések forrásává lesz.

És mi ez a kapocs a test és a lélek között? *Az idegrendszer.* Ez a baj külsőkép szinte gyógyíthatatlan. Belsőleg azonban mint minden testi és lelki betegségnek, úgy ennek is meg van a maga természetes lefolyása. *Az idegbetegségeket rendesen magunkkal hozzuk a világra, mert a visszaeső újraszületésnek a gyümölcse.* Azért ezt a külső gyógykezelést sem.igen tudja gyógyítani; egyedül a szeretetnek a bőcs befolyása képes rá, amely a feszülést a lélek és a test között enyhítheti. minden idegbajos ember, olyan fokú és természetű visszaesésnek a lelki állapotában van, amilyen mértékben szenved, miután a visszaesés alapjában véve se több, se kevesebb, mint lelki stagnálás. *Nem haladás, amely a léleknek erkölcsi mozdulatlansága; nem lehet tehát más gyógyszere, mint az erkölcsi mozgásnak a megindítása.*

A neuraszténiás jelenségek egy léleknek külső életében azt jelentik, hogy belső élete már nem áll azon a magaslaton, amelyen nemrég még állott és amelyen élni pedig meg volna már a képessége. *A neurasztéria tehát elnyomása és ki nem*

fejtése valamely erkölcsi képességünknek, a hitnek, a szeretetnek, vagy a türelemnek az elfojtása, vagy pedig valamely magasabb erkölcsi törekvésnek az elnyomása. Rendszerint az értelemnek, az önzésnek, vagy az érzékeknek egyoldalú túltengése az érzések rovására és mindig bizonyos megakadást, romlást jelent, és a külső életben életrendi zavarként jelentkezik; viszont a lelke visszanyomja a múltba és a jelent a múlttal szemben nehezebbnek és elviselhetetlenebbnek tünteti fel. Nagyon helyesen! Majd ha valóban olyan nagy lesz a lélek szenvedése, hogy már-már elviselhetetlen, akkor a lélek maga természetes okánál fogva hozza meg a maga áldozatát is a helyzet megjavítására és betegségének meggyógyítására. *Lehetetlen, hogy egy beteget a saját hozzájárulása nélkül meg lehessen gyógyítani; ezért a betegnek a gyógyítóval szemben a legelemibb kötelessége a bizalom és az engedelmesség.*

A visszaesés is betegállapot, amely gyakran egy egész emberöltöt betölt. *Csakis akkor alakul ki haladássá és könnyű, természetes életérzéssé, mikor a lélek fejlődési fokához merten kisebb, vagy nagyobb mértékben már megtanult engedelmeskedni.* A visszaesés, vagyis a nem-haladás állapotában senyvedő lelkeket rendesen bizonyos értelmi, vagy testi előnyök fölénye jellemzi, sajnos anélkül, hogy ez őket boldogíthatná, vagy másoknak általa valami üdvös és hasznos szolgálatokat tehetnének.

Minden újra-megtestesülés alkalmával többször is visszacsúszik haladó útján a lélek, de ez a visszacsúszás gyakran észrevehetetlen, vagy csak múló átmeneti zavarokat okoz.

HALADÓ LÉLEK.

Minden lélek halad, vagy öntudatosan, vagy öntudatlannul; még a visszafejlődő is. Csak amelyik esik, az van haladás előtti állapotban. A haladás tehát természetes állapota a léleknek és hogyha ez egyúttal öntudatos, a lélek megtelik általa két tulajdonsággal: először *bizonyossággal*; másodszor *nyugodtsággal*. *Ez a kettős érzés az, amely az életet a legnehezebb körülmények között is elviselhetővé teszi.* Úgy a legalacsonyabb, valamint a legmagasabb vonalakban élő lelkek egyformán részesedhetnek ezekből, mert ez a két megszerzett tulajdonság, állandó öröksége a *megismétlődő megtestesüléseknek* és na-

gyón gyakran egy egész életszakban sem találunk egyes lelkek benső világában ezeken kívül más, Istenre emlékeztető érzelmet.

Bármilyen fényes tulajdonságokkal rendelkezzék is valamely lélek, ha a *nyugodtság* és *biztoság* érzését nem bírja elengedő mértékben, akkor kevessé halad. Hogyha pedig ezek egészen hiányoznak nála, akkor a haladó léleknek van egy biztos ismertető jele: az *életláz*. Ez is az életérzés bizonyosságából származik és átváltozik először az életnek alacsonyabb, később pedig magasabb fokú szeretetévé.

A bizonyosságnak és a határozottságnak átérvése a lélekenben a hit magja. Az életlázból pedig az élet egyetlen alaptörvénye, az élet kényszer-érzése fog kialakulni; viszont ez a lélek végcéljának, vagyis hitének és alázatosságának az alap-oka is. *Ha az élet nem volna előttünk a legdrágább, vájjon ki törődnék azzal, hogy mi lesz az ő életével?* Elpusztul-e vagy nem? Ezért a *hit* alapja az életösztön; de ugyancsak ez az alázatos-ságé is, mert minden képesek vagyunk megtenni életünk fenn-tartásáért: elviselünk nyomort, szenvedést, megaláztatást és durvaságot. Ezért a haladó lélek bármilyen formában és vonalban haladjon is, betölti életfeladatát és ezenkívül semmi külön célra nem is kell törekednie. *A nagy egyetemes haladásban végezze el mindenki helyesen a maga apró, vagy nagyobb élethivatását, és akkor vele halad a lélek;* ellenkező esetben nem halad, hanem esik a lélek. *A haladás tehát egy élő, tevékeny, gyakorlati állapot,* amelyet nem lehet elméletekkel helyettesíteni, annál kevésbé meghamisítani. Egy fölötte egyszerű és a nagy mindenséget átölelő hatalmas tény ez, amelynek áramlatában együtt hömpölyögnek a jók és a rosszak. *Személyválogatás nélkül vesz részt benne mindenki.* Csak a lusták és a tunyák nem, mert ezek belefekszenek a mozdulatlanságba. Már pedig a haladás létfeltétele az összhangzó mozgás, amely az összes emberi, lelki és testi képességeknek együttes és összhangzó tevékenyégeből áll elő.

Még a legnagyobb elme is kiesik a haladás sodrából, mi-helyt egyoldalú, önző irányokban halad és esetleg ebbe terel másokat is, mert ugyanekkor egyéb tehetségeit nem érvényesíti. Ellenben vele szemben még a legkorlátoltabb értelmű és érzelmű ember is haladó lélek, mihelyt képességei arányában együttesen éli az ő hármas tehetségei, azaz érzési, értelmi és testi képességei alapján összhangzó életét. És miben áll az ilyen

összhangzó élet? Az érzéseinknek hinni és szeretni kell; az értelmünknek összhangba kell hozni lényünket a napi és átmeneti eseményekkel; testi képességeinknek pedig cselekedni és munkálkodni kell Ezenkívül minden más egyedül az Istenre tartozi. Ő az ember hitének, érzéseinek és reménységének az örök és változatlan végcélja!

EMELKEDÉS ELŐTTI FOK.

Emelkedés előtti foknak azt a lelki állapotot nevezzük, amikor az illető lélekben valamely emelkedésre indító eszmény kezd kiképződni. Kevés lélek emelkedik, mert egy régi megszokott állapotból kiemelkedni nehezebb, mint megmaradni a régi állandóságban. *Az emelkedés vajúdása bizony kinnal és gyötrelemmel jár.* Csakhogy ez a szenvedés a lelket nem nyomja le, hanem emeli; nem úgy, mint az anyagi okokból ránk háramló gyötrelem. Ezt a fokot bátran nevezhetjük a tisztító szenvedések állapotának. Mindaz a biztoság és nyugalom, amelyről csak az imént szólottunk s amellyel minden halandó lélek kivétel nélkül rendelkezik, itt eltűnik a lélekből. Csakhogy eme hiány miatt nem lehet összetéveszteni az emelkedőket a süllyedő, vagy visszaeső lelkekkel, mert az eltűnt nyugalom és biztoság helyett egy olyan jellemvonásuk van, amely ilyen erősen és határozottan nem is fog többé egyetlen fokon sem jelentkezni. Ez a jellemvonás pedig: — a törekvéseknek állandó folytonossága.

A törhetetlen küzdelem állapota ez, amelyben gyakran meg nem határozható célokért küzd és lelkesedik a törekvő lélek. Ilyenkor a lélek ifjúsága éretlenségének egész tüzével és féktelenségével tör előre. Egy-egy megfelelő jelszóért egy alkalmas pillanatban odaadja testi, lelki életét. Ez a helyzet és állapot minden testetoltés alkalmával megismétlődik és ez a magyarázata a nagy hullámokat vető különböző áramlatok nagyarányú megnyilatkozásainak.

Jegyezzük meg jól, hogy a földi anyagias irányú mozgalmakat sohasem az igazi szükség és a természet rendje szüli, hanem a lelek tömegének a diszpozíciója. Gyakran, sőt csak nem kivétel nélkül minden anyagi fellendülés után bizonyos anyagi reakció áll be. Ezekben a lélek nem törik le, mint ahogy letörök a lelki fellendüléseket követő lelki reakciókban. Anya-

giakért a lélek a lehetetlenséig tud nélkülözni. De eme küzdelem hátterében mindig kell valamely eszménynek is lappan-oani mert *csupán* anyagáért a lélek nem képes lelkesedéssel és kitartással küzdeni. *Az anyagi jogcímek csak ürügyek a tömeg vezetésére.*

Az igazság az, hogy bármilyen természetű legyen is az a mozgalom, amelyért a lélek lelkesedéssel és kitartással küzd, *ez a küzdelem biztos jel arra*, hogy a küzdő lélek már az emelkedés előtti fokon és állapotban van. Talán csak egy pillanat kell hozzá, hogy az Isten kegyelme az ilyen *Saulusokat Paulussokká* változtassa át, akik azután ugyanazzal a lelkesedéssel fognak hevülni tiszta eszményekért. minden esetre közelebb állnak az eszményekhez azok a lelkek; akik emészti és szívós kitartással égnek valamely képzelt jó cél után, mint azok, akik begubózva a külső jólétbe, képzelt céljaikat már elérni vélték. Ezért az emelkedésnek elengedhetetlen előfeltétele a lelkesedésre való hajlam és képesség, mert a lelkesülés a lélek szárnyainak a mozgása és minden esetben szárnyak létezéséről tanúskodik. Enélkül ugyebár senkisem emelkedhetik?

Keressük tehát az eszmék majdan közelebbi híveit mindig az eszmék üldözöiben. Az emberi természet alaptörvénye a tevékenység. *Ez pedig érzékelhető munkában akar kimerülni és nem az érzékelhetetlen életben.* Nagy igazsága van tehát a gyakorlati munkáséletet imádó és az elméleti vallásosságot tagadó léleknek, mikor többre becsüli a munkálkodó, mint az elmélkedő életet. Belőle a természet östörvénye beszél, amely sohasem hazudik. *Az ő tevékeny életeszménye valóban felette áll a tétlen áleszményeknek.* Ez csakugyan teljes igazság. De az igazságon kívül van még egy magasabb törvény is, amelyen a tisztultabb érzésű lelkek állnak és ez a szeretet. Ennek a törvénye pedig már az önfeláldozó tevékenység és ez az igazi vallási jelleg.

A legközelebbi jövő a tevékenyeké! Most szülik és erősítik egymást a föld minden népeinek a rétegeiben az ilyen tevékeny lelkek. És habár vezetőik még ma nem lábják is a célt és a valódi irányt, amely felé terelik nyájukat, de a vég jó lesz. Győzni fog az emberben az ős Isten-természet. *És a sok tévelygés és zavar után diadalra jut a lelekben a következetes tevékenység.* Ennek a következménye pedig a gyors és rendszeres emelkedés lesz.

Az isteni élet példájára ki fog alakulni a munkás és tevékeny lelek körül a keret, mintahogy kialakult a teremtés után

is a színerő körül a fénykör. Ez a keret a lelkekkel benső tömörlülésre és önmagukban való elmélyülésre indítja. Minthogy pedig a mai durva és zavaros mozgalmakban már haladó, vagyis emelkedés előtti lelkek vesznek részt, ezek biztosan bele fognak zökkeni a helyes irányba, minthogy már tudnak lelkeseledni és kitartóan küzdeni. Van tehát bennük emelő tuljadon-ság és erejükben bizonyos eszményi képesség, amely nem más, mint *a lelkes és következetes törekvés*. Már pedig a törePcvés olyan isteni képesség, amely a mélységen is megtestesülhető és megvalósítható. Ezt hoztuk ki magunkkal az isteni életből, hogy súlyedésekben is megmaradjon életünk vezérfonalának.

EMELKEDÉS UTÁNI FOK.

A lelket benső erő emeli, de neki is minden erejével hozzá kell járulnia, akár tudatosan, akár öntudatlanul, hogy emelkedése folytonos legyen. Ez a hozzájárulás a lelket annyira igénybe veszi, hogy bizonyos időn túl kimerül. Kimerülésének külső jelenségei a testi-lelki bágyadtság, majd az elerőtlenedés. Ez az a lelki szárazság, amelyben a lélek minden reménye elhervadtan megsemmisül látszik. Pedig ez a fordulat csak azt jelenti, hogy az illető lélek már elért arra a magaslatra, ahova saját erejének törekvése által eljuthatott. Ennek a bizonyssága az a szomorúság is, amit egy kifáradt lélek érez, mikor küzdelmeit sikertelennek látja. Mert a jó hajlamú lélek a sikerteleniségek miatt sohasem jön indulatba, mint egy rossz hajlamú; csak szomorúvá lesz. Ez az a szomorúság, amely nemsokára öröömre fordul!

Mihelyt egy lélek a jóavaló törekvésben merült ki, *könnyűvé lesz. A könnyű lélek pedig már vagy emelkedik, vagy könnyen emelhető*, mert áterzett elhagyatottságából eredő alázatossága könnyen kezelhetővé teszik őt. Itt kezdődik a lelkeknek *beolvadása egyes csoportokba; itt szűnik meg a magányosság érzése*, amely már ekkor valóban alig elviselhető megpróbáltatásává lett az egységre öntudatlanul is sóvárgó léleknek. Ekkor kezdődik a fokozatos lelki lágyulás és ezentúl már *ráz-kóditatások nélkül fog emelkedni a magasságba a lélek*. Ez a fok minden lélek megtestesülése alkalmával megismétlődik; néha hosszabb, néha rövidebb ideig tart, még pedig könnyebb, vagy nehezebb érzés jelenségek között.

Jelentkezhetik ezenkívül az emelkedés, mint önálló élet-tartam is, és ekkor a születéstől a sírig betölti egy ember lelkei életét. Látunk egyéneket, akik sehova se látszanak tartozni. Magasabb képességeik dacára sem tudnak kibontakozni homályos lelkei állapotukból és a legértékesebb tulajdonságaik is hiábavalóknak látszanak, mert nem képesek ezeket értékesebb célok- szolgálatára beállítani. Sokkal különbek a tucatemberek-nél és mégis kevesebbet ígérnek azoknál. Vájjon miért? Mert eme kiválóságaik átmeneti beolvadásban vannak, amely annál sikeresebben folyik le, minél észrevétlenebb. Most ömlenek át egy nagyobb gyűjtőmedencébe, ahol nekik megfelelő természetű és képességű lelkek sajáságaival és tehetségeivel összeforrva, átalakulnak és egy fokkal magasabbra emelkednek. Új életképes erőkkel egyesülnek anélkül, hogy egyéniségiüket elvesztenék. Újra ki fognak válni a nagy kohóból, hogy egy új-megtestesülésben már érdemes és tevékeny életet kezdjenek. Ez az élet már magasabb célokért sikeresen fog befejeződni. Megtestesülésekkel mindenig egy-egy kisebb, vagy nagyobb csoport érdekeit fogják teljes önzetlenséggel szolgálni, miután nekik már egyéni önző érdekeik származásuknál és lelkei összetételükönél fogva nincsenek. Ők már nem csupán egyének, hanem nemzeteket hordoznak a szívükben. Egyben — többek! Öntudatlanul törekvők a nagy egyesülésekre.*

De még ez az állapot is csak alacsony bukásból kifolyó és Krisztuson kívül lévő vonal. Félreismerhetetlen jele emük az, hogy a benne élő lelkek a csoportközösségen kívül minden más egyéntől, vagy csoporttól magukat gondosan elszigetelik. Az ó közös csoportérdekekért élnek-halnak, de az ezen kívül álló testvéreik nekik már közömbösek. Ha pedig megpróbáltatnak, akkor közös érdekeiket mások rovására és kárára is kierőszakolják. A csoportlélek ismertető jele egy magasabb fokú önzés; már nem önmagukért, hanem csoportjukért önzök. Átmenetileg még Krisztus lelkei is beleesnek a korlátolt szeretetnek ilyen állapotába. Rájuk nézve ez szintén valóságos esés, amelyből ki kell emelkedniök, mert Krisztus gyermekiben már olyan fokúnak kell lenni a szeretetnek, mely egyetemes. Soha semmi körülmények között sem rövidülhet meg általa senki. Mindenkire kiterjed, meg nem romolhat; ellenben minden és mindenki csak épülhet és gyarapodhatik általa.

TISZTULÁS ELŐTTI ÁLLAPOT.

Most rátérünk a tisztulás előtti fokra, amely a legáltalánosabb állapot és kezdettől végig kísér bennünket Bukásunktól kezdve a teljes megtisztulásig tisztul a lélek, amikor salakos részében öntudatosan, vagy öntudatlanul alakul. Ez pedig úgy történik, hogy az alacsonyabb erőalji valóságok, amelyek a lélek durva indulatainak az okai és forrásai, kimaradnak a lélekből. A kimaradt erőrészek nem semmisülnek meg, hanem az illető lélek szférájának a körvonalaivá alakulnak ki. Eme körvonalaknak az elemét az érzékekből kifolyó anyagindulatok képezik. Ezért minden lélek a saját érzéki indulatainak a mértéke szerint szabályozható. Ezt nevezziuk vonalrendszernek, amelyben az illető lélek elhelyezkedik. Mindegyik a saját természetének, vagyis a törvényének a vonalában él.

A bukott lelket nem saját ereje viszi tovább, hanem régi erejének tisztább, vagy zavarosabb Maradásai, amelyek az ő szellemeskét, vagyis lelki-testét képezik. Minden léleknek megvan a múlt életéből áthozott önköre, amely az ő lelki és testi indulataiból alakult ki. A hinduk karma-nak nevezik. Benne egyesülnek egységen összeforrva az illető lelki és testi minőségeinek a jellegző sajátosságai. Lelki minőségek nélküл csak növényi, vagy állati testté lehet újraszületésében a lélek. Az ember karma-jában azonban benne foglaltaiknak minden érzései, gondolatai és elkövetett cselekedetei. Ezeknek a minősége határozza meg a vonalat, amelyben új éleiét fogja elni a lélek. Ezért minden lelket saját bűneinek és erényeinek a köre határol és csak e körön belül találhatjuk és ismerhetjük fel a lelket. minden bukott lélek rabságát abban a börtönben kénytelen eltölteni, amelynek a falait saját maga rakta le előző életében. Ú építette fel magának ezt a börtönt, amelynek minden köve az ő érzéseiből, gondolataiból és tetteiből van összerakva. Bilingcseinek minden lánc-szeme egy-egy bűnös indulatának a salakképződéséből kovácsolódott össze. Saját bűneinek a hálójában vergődik és nem képes azokból kiszabadulni. A vonalak pedig, amelyekből önköre kialakult, háromfélék lehetnek a végtelenségen: — Először érzéki indulatok vonalai, másodszor alacsony erőalji vonalak, harmadszor érzelmi vonalak.

Az első az anyagtest vonalában tartja a lelket és így nem szigeteli el az anyagvonal törvényeitől. Ezért látszólag a test előnyére szolgál. Egy ilyen lélek halála után is folytatja ösztönös testi életét és öntudatlanul is az anyagban él. A második

vonal már a test rovására tartja rabságban a lelket önmaga gyötrelmére. Itt a lélek már tudja, hogy az anyagvonalból ki kellene emelkednie; de nincs elég ereje hozzá és emiatt *szenved a test is és a lélek is.* Végre a harmadik, vagyis *az érzeli vonal* az, amely a tulajdonképeni lelki burok. Ez is bekeríti a lelket, de csak azért, hogy ne engedje elvegyülni a végteleség életében és *megtarthassa egyéniségettét.*

A tisztlás a léleknek minden eme külső vonalaiban történik. Egyes indulatoknak kifolyásai, kisalakosodásai *leszakadnak a lélekről.* minden ilyen leszakadás bizonyos kaotikus kitörésnek az eredménye és minden alkalommal valami lesz általa vagy belőle teremtve. Így pl. *az érzéki indulatok vonala* nem szakadhat szét másként, mint önmaga felrobbantása által. Mikor és miáltal történik ez? Egy érzékileg kielégített, sőt kimerített élet után. Az érzéki indulatok, hogyha azoknak kiinduló pontja a lélek, olyan alacsony indulatok, hogy azoknak önmaguktól mintegy lelki tűzkitörés által lehet csak elpusztulniuk. Ez a törvény azonban nem minden esetre áll. Önmagától változik meg a *kegyelmi állapotban élő* lelkeknek érzéki indulataival szemben. *Az ő indulatainak ugyanis már nem a lélek a kiinduló pontja, hanem csak a test.* Lelkük tehát szabad és mint vezető és átalakító erő nem testi módon pusztítja el az érzékliséget, hanem lelki erővel: érzéki indulatának börtönét, illetve ennek korvonalát benső tüzzel robbantja fel.

De bármilyen módon cselekszi is ezt a lélek, ilyenkor minden tisztl. Körülötte tisztl és oszlik a sötétség, a keménység, a nyomás és ezáltal életútja is nyíltabb, életérzése pedig könnyebb lesz. Ezek a tisztlási folyamatok, a kegyelemállapot módszerén kívül minden nagy szenvédéssel és kínos visszahatással járnak a lélekre *nézve is.* Bárminő volt azonban a letört indulat, a lélek természetéből kell annak kitörnie és ez a törlés a legnagyobb lelki fájdalom, mert minél keményebb a léleknek az alaptermészete, annál érzékenyebb is egyúttal. A letört indulatok pedig nem semmisülnek meg, habár a lélekről már leszakadtak, mert *minden ami volt, vagy van, az lenni is fog.* Csak átalakulhat, de meg nem semmisülhet, miután a megsemmisítő erőképességet az Úr már „kezdetben” törvényben leköötötte.

De mi történik a lélekről levált indulatokkal? Léteznek, mint teremtmények, mint a lelki erőknek a salakképződései. A termelő lélek uralma alá jutnak és ezekből alakul ki az ő

anyagvilága. Pl. az a lélek, amely indulatait és szenvedélyeit kimerítés által pusztítja el, vagy anyagtesteket termel, amelyek testi ivadék alakjában fogják őt foglalkoztatni, vagy pedig visszafejlődvén, betegségek alakjában válnak az életének a tartalmává. *A visszafojtott, vagy kimerített indulatokból egy új élet jön létre: — a kóros bacillusok tömege.*

Minél ingerlékenyebb, vagy indulatosabb valamely lélek, annál több kóros *bacillust termel folytonosan*, amelyek az ő különfélé indulatainak a teremtményei. Minél fegyelmezettebb, tisztaabb és finomabb a lelket körülvevő indulatoknak a kerete, annál kevesebb alacsony, kóros és káros életelemet termel maga körül.

A bacillusok létrejövetele tehát kizárolag emberi, vagy állati indulatoknak a termelése. Létrejövetelük előtt ők álltak az ember fennhatósága alatt. Létrejövetelük után pedig az ember kerül többé vagy kevésbé az uralmuk alá.

TISZTULÁS UTÁNI ÁLLAPOT.

Tisztulás után épül a lélek. Valamint a test építése alatt a lélek visszavonul önmagába, úgy a lélek épülése alatt a test is lekötött állapotba jut és nem hat vissza a lélekre. *A lélek épülését azonban okvetlenül meg kell előzni a tisztulásnak*, mert csak ekkor épülhet valóban a lélek. Amint a meg nem tiszta test sem fejlődhetik, úgy a meg nem tiszta lélek sem épülhet. A lélek tisztulása önkéntelen és öntudatlan, mert a lélek nem a tisztulást érzi, hanem a szenvedést, amelyet ez a tisztulás okoz. Ennél fogva a lélek épülése is önkéntelen. Nem függ a lélek akaratától, de már öntudatos. Ez az állapot az első öntudatos helyzete a léleknek a bukása óta. *Mert a lelki épülés lényegileg nem is más, mint a lélek öntudatának a fejlődése.*

Amikorra a léleköntudat teljesen kifejlődött, akkorra a lélek épülése is be van fejezve. *Ez az öntudatfejlesztés pedig nem kegyelmi jelenség, más szóval nem isteni ajándék a lélek életében, hanem már a megváltás nehéz munkája. Nem ingyenek ajándék tehát, hanem munka eredménye.* A megváltó irgalom lehatol a lelkek alacsony életvonalaiiba és *egyenéenként különböző módon iparkodik* a szunnyadó lelket öntudatra ébreszteni. Ez a feladat, amely a *mrváltás kezdő munkáját a*

bukásban végezi, egyúttal a bukásnak iä már megnemesedett gyümölcse.

A megváltás emelő munkáját mindig egy vezető lélek kezdeményezi, aki a bukásban hat a lélekre. Kezdetben még csak sötétségben vezetheti, mert maga a vezető is csak ösztönszerűleg halad. Csakis annyiban áll vezetett lélektársa felett, hogy az ő szemei már megszokták a sötésséget és a korlátok között mozgó anyagi életnek a körvonalait már megtudja egymástól különböztetni. De miután a megváltás eszményeért önként lépett be a bukás vonalába, mert csak így csatlakozhatott a mentőmunkára az elbukotthoz, tehát a bukás vonaltörvényéhez átmenetileg neki is alkalmazkodnia kell.

A tisztulás utáni lelkiállapot olyan, hogy azon keresztülmegy minden fejlődő lélek. Gyakran egy egész élettartamot vesz igénybe, de elengedhetetlenül szükséges helyzet a lelki kifejlődésre. A tisztulás után ugyanis más lelki állapot nem képzelhető el, minthogy a lélek megszabadulván salakjától, közvetlen életét kezdi élni. Ez az ő napi élete, amelyet a meg-tisztult, vagy épülésre képes lélek él. Ekkor végezi anyagi vagy erkölcsi feladatait, amelyek azonban mindenkor az összeség javára szolgálnak. Ezek gyakran minden Isten-ismeret nélkül, sőt fensőbb befolyások nélkül a saját tevékenységéből folynak. Magasabb összeköttetései az ilyen léleknek még nincsenek és ami őt betölti, az még nem a megsejtett fensőbb élet, hanem az átélt és elhagyott élet, amelynek tanulságait érett elmével természetes könnyűséggel vonja le. Az ilyen lelkek a napi életnek vezér-férfiai. Feladataik néhány évre, vagy évtizedekre terjednek és földi hivatásuk: rendezni embertársaiknak anyagi vagy erkölcsi érdekeit. Bennük született meg a társadalmi illemnek és a köznapi erkölcsöknek a kódexe. Bukásból született gyümölcsök, de azért már emlékeztetik a lelket magasabb eszményi hivatásra is.

Úgy a társadalmi etika, valamint a különféle erkölcsstani rendszerek tulajdonképen csak elvont elméletek, amelyek a vallásokkal bőven ellátott emberiség számára különféle isteni — dinasztikát és udvartartási szabályzatokat akarnak felállítani. Ezek az ú. n. *erkölcsfilozófusok*, akik az egyszerű krisztusi erkölcsökkel szemben új etikai elméleteket eszelnék ki. Ők a főszertartásmesterek, akik az életet akarják mesterséges formákba beleszorítani. Milyen messze vannak ezek a rendszerek a krisztusi eszménytől! Szinte nevetséges, hogy az emberiség vallási hozzáartozásai szerint ugyanazt a dolgot,

vagy erénynek, vagy bűnnek tárta aszerint, amilyen az ő hit-erkölcsi rendszere. minden egyes vallásnak erkölcs-apostolai önkéntesen állítják fel a maguk *tabu-it*

Ezek a rendszerek az élet jó napjaiban elégére világítanak, de csak addig, amíg amúgyis világosság van. A rossz napokban, a sötétségen és a nagy bajok idején azonban eltűnnek. Nincs az a haldokló, akinek vigaszt, reményt, életet adna egy ilyen erkölcsi elmélet. *De azért ezek is természetes virágai az Isten kertjének,* csakhogy évszaki virágjai; kinyílnak és el virágznak, nem állandók. Azonban ez a megújuló virágzás, amely a lélek lelkesedésében és időnkénti fellángolásában nyilatkozik meg, mikor majd virágjaiban lehull, a lélek mélységrére fog hullani és azt fogja termékenyíteni, érlelni, fejleszteni és értékesebbé tenni. *Eközben pedig állandóan épül a lélek.*

Minden lelkesedő lélek egyúttal egy virágzó, épülő lélek is. Bármennyire vonatkozzék is a lelkesedése, a lélek termékenyebbé lesz általa, mert minden lelkesedés a léleknek a virága. Akiből pedig teljesen hiányzik a lelkesedésre való képesség, az még meg nem tisztult és semmi esetre sem épülő lélek. Az ilyen állapotnak a túlérése a *fanatizmus*, amely a lélek épülésének a túlhaladott állapotában fejlődik. *A fanatizmus az eszményi vonalon még innen van és anyagias ismerettel megvolt,* de elfogult lélekkel ostromolja az eszményt. Azt hiszi, hogy már bírja azt és nem is sejtí, hogy *majd csak fogja valaha bírni.* De már telve van jó szándékkal és emelkedése oly rohamossá lehet, hogy csaknem felfelé esőnek tarthatjuk az ilyen lelkeket. *Az erőszakos, helytelen irányból minden fanaticus lélek rá fog idővel térti a szelíd és türelmes szeretetre* és ezentúl már megállíthatatlanul halad a tökéletesedés útján. Hogyha pedig mégis a bukás vonalába téved, törekvéseiivel már az isteni életkörben mozog és az isteni törvények uralma alá tartozik.

A TÖKÉLETESEDÉS ÁLLAPOTA.

A tökéletesedés állapota az érzékelhető életállapotoknak a legmagasabb fokán áll. minden érzékelhető állapot, vagy tény és valóság, az egység szempontjából ugyanis már a bukás jellegével bír. Vájjon miért? Mert mi helyt valami érzékelhető, azt jelenti, hogy ez már csak egy kiszakadt rész az egészről.

Az erkölcsi mérték, amelynek alapján a bukás lényegét megállapíthatjuk és amely kiterjed az egész végtelenség minden valóságára, a következő alapelv: *Minden, ami önmagánál nagyobbat és értékesebbet hoz létre, legyen az akár érzékelhető, akár eszményi valóság, az emelkedés állapotában van.* Még pedig olyan mértékben és értékben, amilyen mértékű és értékű az ő létrehozott teremtménye.

Ezen alapelv szerint a tökéletesedés állapota sem lehet más, mint a léleknek önmagánál többre és nagyobbra való törekvése. Ezért a tökéletesedés bármilyen fenséges legyen is, még mindig csak fejlődési folyamat. Még mindig csak egy kialakulatlan helyzet, amely a nagy végcélhoz képest kicsiny és bizonytalan. A tökéletesedésre való törekvés még nem is a végcél; sőt nem is egy önkéntes és dicsőséges ténye a léleknak, hanem még mindig csak alárendelt természetes állapot, amely a lélek természetéből, törvényeiből folyik, mert az erre megért léleknek természeti kényszere a tökéletesedésre való hajlam és törekvés. Nem szabad tehát a tökéletesedés állapotát sem — habár ez a legmagasabb érzékelhető életállapot — túlbecsülni csak azért, mivel nála nagyobbat nem látunk. *Ez még mindig csak a lélek rabságából és bukásából kifolyó állapot. Világos! Mert hiszen ha a lélek el nem bukott volna, nem kellene tökéletesednie sem.* Az Úr nem azt monda, hogy „törekedjetek” a tökéletesedésre, hanem, hogy „*legyetek tökéletesek!*”

Tisztáznunk kell a fogalmakat, mivelhogy minden téves fogalom, amelyet az igazsággal szemben alkotunk és magunkban fenntartunk, egy-egy észrevehetetlen gát és akadály lelki haladásunk útjában. Ezeknek a ledöntése pedig sokkal nehezebb, mint bizonyos jól irányított igyekezettel őket létre nem hozni. Az emberiségnek meg kell mindenáron ismerni az igazságoknak a teljességét. minden irányban és minden kérdésben, mert csak így nem tévedhet el még jóhiszeműleg sem; csak így lesz képes egyenletes és zavartalan tökéletesedésre. Pedig valaha mindenjunknak tökéletessé kell lennünk; ha nem is egyszerre, de egymásután. Egyszerre azért is lehetetlen, mert egy lélek csak akkor juthat tökélyre, ha már egy alacsonyabb lelki állapotú testvérét is magához emelheti. Ezért kell minden *alacsonyabb lelket a mi lelki javunkra szolgálónak tekinteni*, mert amikor őket öntudatlanságukban emelkedni segítjük, mi is velük emelkedünk, ők a mi haladásunk lépcsőfokai és ezért érettük adjunk szívből hálát az Istennek.

Senkit sem szabad lekicsinyleni és senkit sem kell félteni. A haladás is, a bukás is, de meg a tökéletesedés is törvényeken alapszik. Eme törvényeknek közös forrása a végtelenül tökéletes jóságú *Egy Isten*. Ilyen alapon és körülmények között az élet folyama sem lehet más, mint vizsgálni önmagunkat és kutatni, hogy bizonyos átmeneti, vagy örökkévaló igazságok és kérdések minő vonatkozásban vannak velünk szemben. Mi-helyt ezt megértettük, rögtön tisztába jövünk azzal is, hogy minő álláspontot kell nekünk azokkal szemben elfoglalni? Érzelmi, vagy értelmi ténykedésre vagyunk-e hivatva az életünkben? Más szóval: a titkokat és kinyilatkoztatásokat *csak hinni* tartozunk-e, vagy pedig azoknak értelmezésére és folytonos megvilágítására vagyunk-e hivatva?

A tökéletesedés állapotának más eszményi feladata nincs, mivelhogy a lélek már ennél többre nem képes, miután nagyobb magaslatra még nem emelkedett. Még mindig teljes működésben vannak érzelmi, sőt érzéki szervei is és ezeknek összhangba hozása, illetve értelmének megfelelő betöltése hozzá létre benne a tökéletesség külső fokát. Ha pedig ez majd betelik, természeteszerűleg lesz képesítve egy még tökéletesebb tevékenységre: *a szeretet munkájára*. Mert csak a szeretet az igazi tökéletesség. Aki tökéletesen szeret, azt már tökéletes. Mielőtt azonban ezt elérné, még keresztülmegy a legnehezebb és legmagasabb fokú próbákon, amely állapot és fok már csak nehezen és tökéletlenül érzékelhető és érzékíthető, mivel a lélek legeslegmélyén történik; még pedig minél igazibb ez a próba, annál titkosabban.

Minthogy azonban a tökéletesedő lélek még mindig innen van a teljességen, tehát még a bukás vonalába tartozik, ezért most Isten segítségével megkíséreljük leírni az isteni tökéleteség állapotát.

Az emberi tökéletesség a teljesség szempontjából még mindig nem isteni állapot. Meg van ugyan már benne minden, ami jó, de már nincs meg benne semmi, ami ennek az ellentéte, vagyis köznyelven, ami rossz. Már pedig a teljesség maga a végtelenség. Ebben pedig meg kell lenni mindennek. A jónak és a rossznak is, úgy kell benne egymásban egyesülniök, hogy ez is egy tökéletesen összhangzó egységet adjon. Csakis ilyen teljesség lehet az isteni tökéletesség.

Eme tökéletességre azonban az egyéni lélek már nemcsak hogy el nem juthat, de még meg sem közelítheti. A tapasztalás bizonyítja, hogy az egyéniség, aki küzdelmek után és árán ju-

tott el bizonyos tökéletességi fokra, képtelen a rossznak önmagában való elhelyezésére. Bizonyos írtázattal és félelemmel kerüli a rosszat és legalább is úgy tekinti, mint az ő magasabb lelkiállapotának az ellenségét.

Ezzel szemben mennyire teljes az Úr tökéletessége! Mert hogyha csak ilyenfajta lenne az Ő tökéletessége is, mint az emberé, vagy talán csak fokozatokban magasabb és nem absolut értékű, akkor a létező világ vagy nem jöhetett volna létre, vagy merőben más természetű lenne; — talán egyoldalúan jó. Ha az Úr is a rosszai, mint az Ő jóságának és tökéletességének gondolati ellentétét hatalmánál fogva mindjárt „kezdet”-ben megsemmisítette volna, akkor azt már keletkezésének pillanatában el kellett volna pusztítania. Sőt ha a tökéletesedés állapotában levő emberhez hasonló írtázattal távolította volna azt el fokozatosan Önmagától, akkor a közeledés, egyesülés és az összhang helyett olyan kettészakadás állt volna be a végtelenségen, aminőt némelyek az evangéliumok téves értelmezésével ma is föltételeznek.

Ez lenne a végtelenség megbontása, vagyis a szétszakadt egység, amely az Isten és a gonosz között kölcsönös gyűlölet alapján folytatná a harcot a világ kettéosztására és egymás legyőzésére. Vájjon hogy lehet az Isten absolut tökéletességről és jóságáról a gyűlöletnek bármiféle alakját feltételezni?! A végteren teljes Jóság csak szerethet? A szeretettel pedig összeegyezhetetlen az örök kárhozatnak kegyetlen bosszúállása. Azért tartalmatlan elmélet az örök pokol és a gyűlölködő Isten, mert még mi is, gyarló emberek, ennél sokkal jobbat, tökéletesebbet kívánunk, sőt követelünk embertestvéreinktől. Mi Krisztusnak, a szeretet Istenének, az irgalom Atyjának és a béke Királyának gyermekei vagyunk és már e földön hiszünk a lelkek örök békéjében.

Azt is látjuk, hogy a jó mellett mindenig ott van az ellen-gondolat is, mint kísértő próba: a rossz! *Az Úr tehát ezt a rosszat közvetetlenül maga mellett tűri, sőt a legtökéletesebb szeretetétől indíttatva, önként tartja fenn a legtökéletesebb bölcseséggel és működni engedi az isteni célok szolgálatában. Tökéletes hitével tudja, hogy a végső győzelem általános győzellem lesz: egy összhangban kiegyenlítő kiengesztelő dés, ahol nem lesz legyőzött bűnös, csak megtisztult és megigazult lélek. Ebben áll az Isten tökéletessége. Nem lehetne Krisztus szerelete se végtelen értékű, ha tehetetlenül megakadna a gonosz-*

ság zátonyán. Egy félbenmaradt megváltás lenne-e a végbefejezés?

Az ilyen tökéletesség azonban kizárolag isteni teljesség! Nem tudunk még rá példát, hogy emberi lélekben hasonló, vagy csak megközelítő tökéletesség nyilatkozhatott volna meg valaha. Úgy látszik, hogy a testben élő lélek képtelen ilyen fokú tökéletességre. *Még a legtökéletesebb fokon is csak Krisztusba tudunk kapcsolódni és vele egyesülni De soha el nem érhetjük az Atya lelkének a tökéletességét.* Ez az Istenség elrejtett lelkének a legményén fekvő kincse, amelynek egyik bizonyosságát a rossznak a fentartásában, sőt isteni célokra való felhasználásában szemlélik. Miután a legmagasabb isteni tökéletesség eszerint nekünk elérhetetlennek látszik, fel kell tételezniunk, egy alacsonyabb fokú tökéletességet is az emberi lélek számára. De vájjon lehetséges-e a kétféle tökéletesség? Hogy oldható meg tehát ez a látszólagos ellentét? Nagyon egyszerűen. Krisztus nem csak ráutalt bennünket, hogy legyünk olyan tökéletesek, mint az Ő mennyei Atyja, hanem életpéldájával is megmutatta az arra vezető egyenes utat. *Csak a mi természetünknek és képességeinknek megfelelő tökéletességet ki-vánt tölünk. Nem az Úr teremtő hatalmát, vagy a megváltás munkáját tűzte ki nékünk célul, hanem a szelídsegét, az alázatosságot, a szeretetet!* Azt is tudta az Úr, hogy lelki természetünknel fogva nem fogjuk megtűrni a rosszat és minél tisztultabbak leszünk, annál inkább ellentétre jutunk vele. *De hogyha a rossz mégis benne van a végtelenségen, hogyan illeszkedik bele egy megtisztult lélek a végtelenség összhangjának a legtökéletesebb vonalába?* Hogyan férhetnek meg egymás mellett? Hogyan keveredhetik össze a jó a rosszal? *Szinte lehetetlenség, hogy egyéni természetünknek a mai alakjával vegyünk részt az egyetemes összhangban.*

Teljesen helyes okoskodás! *Csakhogy a mi gyarló emberi gondolataink nem az Istennek a gondolatai!* A mi végső küzdelmünknek a tetőpontja valaha a mi egyéniségeinknek a letévése lesz, amikor akaratunkat és minden képességünket az elrejtett Isten alá rendeljük. *Mint külön egyéniségek önként megsemmisülünk Krisztusban és ő Általa az Atyában.* Ekkor leszünk részesérvé az isteni tökéletességeknek, amelyek a mindenre való képességen és a mindenre való készségen állanak. Isten ezt a készséget a rossz megtűrésében és fenntartásában merítette ki. mindenre való képességét pedig a rossz megtisztításában és isteni tökéletességre való emelésében fogja ki-

meríteni. Ezzel egészül ki az Isteni Élet. Ekkor fejeződik be a teremtés végcélja. *Ekkor telik be ismét az idők teljessége és kezdődik egy új élet az isteni tökéletességek alapján.*

ÉLETTARTAM.

Átmentünk mindazokon az állapotokon és fokozatokon, amelyek a végtelenség lelkeinek életében előfordulhatnak. Ezek az elkerülhetetlen állomásai a lelkek fejlődési vonalrendszereinek és így mindenjunk életének közös tartalmát képezik. Élettartam alatt ne értsünk tehát csupán egyetlen földi életszakot, amelyet itt lenn átéltünk, hanem egy teljes életsorozatot, vagyis az összes létező életvonalat, amelyeken fejlődésünk különböző alakváltozásaiban keresztülmegyünk; kezdve a legelső bukástól, egészen a végleges visszatisztulásig!

A létező és a lehetséges lelki állapotokat már eddig minden felsoroltuk. Nincs több! Ha pedig mindmegannyit *egyetlen gyűjtőszóban* akarjuk összefoglalni, röviden csak azt mondhatjuk: — *élettartalom!* — Bármilyen alacsony vagy magas, bármilyen zavaros, vagy tiszta legyen is ez az élet egyes szakaszában, *lényegében ugyanaz*. *Csak egy Élet van*, amelyből mériti minden élő az életét. Ezért minden élet csak alakilag tér el egymástól; a különbég mindig az, hogy melyik minő fokán áll már a tisztlásnak? Az élet egy, habár megnyilatkozásai gyakran nemcsak különfélék, hanem látszólag ellentétesek is; a látszat-ellentét azonban igazán csak látszat és minden a helyzetek rendszertelen összetorlódásából keletkezik az életben.

Ha megmagyarázhatatlan és megérthetetlen jelenségeket látunk valakinek az életében, legyünk meggyőződve, hogy bizonyos ismeretlen részletek *hiánya* az oka, amely szemünkben az illető életképét érthetetlenné teszi. Az élet legeslegmélyén, ahol az Isten él elrejtőzve, a legteljesebb rend és összhang volt öröktőlfogva és az van ma is. Ennek van egy benső láthatatlan, de érezhető megnyilatkozása, mert mihelyt egyesülni tudunk az isteni élettes, hasonló rend és összhang él bennünk is. Míg ezt bennünk fenntartjuk, tökéletes világosságban élünk, és ez mindaddig meg is marad bennünk, *amíg a magunk korlátolt egyéniségével rá nem feksünk bizonyos anyagi kapcsolódásokra* és helyzetekre, hogy azután ilyenmódon zárjuk el önmagunk elől a világosságot. *Minden helyzet megérthető és meg-*

világítható, ha az értelemek és a látóérzékeknek törvényeit tiszteletben tartva szemléljük azokat. Ezért, ha bizonyos értelmi igazságok ismeretére kívánunk szert tenni, elsősorban *a saját értelmünket kell megtisztítanánk*; éppé kell tennünk. Az értelelem megtisztításának erre a munkájára törekedett még eddig minden filozófiai rendszer; főleg Kant, akinek értelmi kriticizmusa élesen szétválasztja az értelmi megismerhetőség határait. De ő se tagadja, hogy az értelmi megismerés felett állhat egy magasabb megismerési typus is, amivel ő azonban nem akar foglalkozni, miután kitűzött célja csupán az értelmi megismerés határainak a felmérése és a kicövekelése volt. Ellenben Bergson, akit szintén teremtő elmének tartok, rendszerében már az intuitív megismerésnek magasabb fokát lája meg és ezt akarja világosságba helyezni. Jó úton tapogat és úttörő munkája nagy eredményekkel fog járni, mert bizonyos a hitem, hogy a jövő tudománya az intuición fog felépülni.

De maradjunk mi is még most az értelelm körében és kutassuk, miben áll az értelelm épsege? Értelmünket tartsuk mindenkor nyitva a tárgyi igazságok készséges befogadására. A nyiltságnak az ellentéte a zárt értelelm, másszóval az elfogultság, amely a tárgyi igazságokat az egyéni előítéletek prizmáján keresztül megtöri. Elfogulttá az értelmet az ilyen egyoldalúság teszi, amely rendszerint az anyagismeret tévedéseiből keletkezik. Az anyag-sajáságoknak két legmegtévesztőbb mérőpálcája pedig az idő és a tér. Mindaddig az élet lényegét sem leszünk képesek megközelíteni és mindig csak a külsőségeken fogunk tapogatni, míg vizsgálódásainkban az erőtörvény alapjaira nem helyezkedünk.

Revideálni kell az anyagra felépített összes téves elméleteinket. Az élet alapját sem a testben kell keresnünk, hanem az erőben, mert nem a test szüli az életerőt, hanem az életerő organizálja a testet. Ezért kell az orvostudománynak is a betegségek alapokát a lélekben keresni és csak a sebészeti beavatkozásoknál, szóval külső alkati betegségeknél kell az anyagtörvények alapján gyógykezelni. Itt is szembe fog tündni, hogy a testanyagot az orvosoknak csupán kezelnie lehet, mert a gyógyerő magában az életerőben van. Életfelfogásunknak is meg kell változnia, és a test túlzott igényeinek mérséklésével vissza kell térti az emberiségnak a lelki alapokra. Míg minden erőket és gondjainkat testi igényeinknek a kielégítésére fordítjuk — és az emberélet történetében a test játszsa a főszerepet, — addig nagyon nehéz az anyagtörvény vonalából kiemel-

kednünk és ekkor *az igaz megismerés nem is férkőzhetik az értelmünkhoz.* Ismeret nélkül pedig még *megközelíteni se tudunk a végtelenségen valamit.* Már pedig nekünk ennél többre kell törekednünk: *egyesülésre!* Erről azonban szó mindaddig nem lehet, míg a dolgok lényege közé elválasztó anyagfalakat emelünk. Hogyan is ismerhetnénk az erőletet és a lelki életet, amíg mindezekre csak az anyag törvényeit alkalmazzuk és amíg bennünk is csupán a testi igények szempontjai érvényesülnek? Legyen tehát a mi napi életünk helyes megismerésének a kulcsa a mi anyagtalanságunknak az áterzése és *törekedjünk minden lelki szempontokból ítélni.* Természetes, hogy *az anyagtalanság sem állhat másból, mint anyagiénytclenségből.*

Mindenkinet az ismeretei olyan értékűek lesznek a jövőben, amilyen mértékben *anyagilag igénytelenné lett.* Az anyagi igénytelenség az, amely eltünteti a lélek elől a földet és ha már egyszer a föld eltűnt, magától nyílik meg számára az ég, a végtelenség minden titkával és erejével. Meg fogjuk ismerni, hogy *a lélek erőatom, amely a bukások sorozatán keresztül emelkedhetik csak egyéniségre és szabadságra.* Bukása pedig ott kezdődik, mikor az erőletből kiszakad. De ennek az egyéniesülésnek *drága ára van!* Megmérhetetlen idők folyamán tud csak visszatisztulni *a folytonos megpróbáltatások és szennedések áterzéseiben.* A teljes Életet kell átélnie a léleknek, hogy visszatisztulhasson az isteni érzésvonal egyetemességeibe.

A bukás a magasságok legmagasabb pontján kezdődik és mihelyt az erőatom az erőletből kitört, vagy kiszakadt, bukása már ezzel be is végeztetett. Csak a bukás tartama lesz hosszú; végződni a mélységek mélyében fog. Itt van a fordulópont a kezdődő emelkedéshez, amely a visszatisztulásnak különböző fokozatain keresztül vezeti vissza a lelket az elhagyott erőletbe; de már csak a megerősödött szellemi egyént, aki már fölébredt életérzésének az öntudatára. Erre pedig azért van szüksége, hogy majd, ha egyéniséget és akaratát letesz az egyetemessége, akkor átélt múltjának minden tapasztalatát és erkölcsi értékét az érzésében hordozhassa.

*A bukástól a visszatisztulásig terjedő állapotoknak az összeségét nevezzük élettartamnak. Ennek megszámlálhatatlan szakaszai vannak. Mindegyik önmagában *egy-egy emberélet; egy-egy lap az élettartam törzskönyvében;* egymással összefüggő részletek, amelyek egymást kiegészítik és *csak egységükben érthetők meg.* A külön lapok talánszerűek, zavarosak és*

a könyvből kiszakítva érhetetlenek. Megérthetjük belőlük, hogy az élet minden látható és érzékelhető jelensége a bukásból indul ki és a bevégzett bukásig terjed. Mihelyt az befejezetetik, rögtön kiindul belőle a visszatisztulás és itt kezdődik az érzékelhetetlen új élet, amelyről nekünk ma még fogalmunk sincs. Krisztus is csak annyit mondott róla: — *Szem, nem láta, fül nem halotta boldogság!* — Másszóval annyit jelent, hogy az isteni érzésélet nekünk már nem érzékelhető legtökéletesebb életalak.

S mihelyt a lélek az isteni életkörből bárminő módon kilép és egyénisége, vagyis különválasa akár szóban vagy tekintetben, akár hangban vagy cselekedetben kifejezésre jut: *ugyan-ekkor egy magasabb vonalból lesüllyed egy alacsonyabba. Kevesebb lesz önmagánál, vagyis kevesebb lesz, mint ami volt és ezáltal a bukás állapotába jutott.* Megindul és csúszik lefelé egy lejtőn, amely az anyagvilágba vezet. Ellenben minden szó, tekintet és cselekedet, amely a lélek mélyére vonul vissza és ott végződik, az emelkedés erőtartalmává lesz. Minél mélyebbre hatnak ezek egy tiszta lélekben, annál inkább fokozzák az illető lélek energiatartalmát. Életmegnyilatkozásainak ez a folytonos esése és emelkedése, vagyis hullámzása tölti meg a végtelenség életét. E kettőnek a váltakozása, vagyis hogy melyik jut túlsúlya közöttük, vonja meg mindig azt a színvonalat, amely egyes korszakokat, vagy egyéni életszakokat egymástól megkülönböztet. *Eme folytonos hullámzás és bukdácsolás azonban nem tragikai bukás; csak ritmikus váltakozása egy megállíthatatlan küzdelemnek, amelynek végső célja egy minden kiegyenlítő kiengesztelés.....*

Ezért a bukás nem olyan tény, vagy állapot, amelytől irányunk kell. Véssük jól az eszünkbe, hogy más a bukás és más a bűn!! A bukás csak erőlegyengülés, a bűn pedig a bukásnak a kisalakosodása. Az isteni életvonalból is történetik egy alacsonyabb életvonalba való elhelyezkedés. Mondottuk már, hogy az Ige emberré-testesülése is, már isteni szempontból tekintve — „legyengülés”, de ennek semmiféle salakképződése nem volt és isteni szempontból tekintve nem is lehetett. A bukásnak csak a közönséges nyelvi használatban van visszariusztó értelme. Mihelyt megismertük a lényegét, az evolúció törvényét látjuk benne érvényesülni, amely minden kibontakozás egy involucióból. Az élet fejlődésének ez a biológiai törvénye: a központi organizmus egyneműsége átfejlődik külön-neműségekbe; specializálódik. Különleges szerveket fejleszt ki

önmagából, hogy ezek a munkamegosztás alapján az *egyetermes célt szolgálják*. Miért van ez? Ez a nagy titkok egyike, amely azonban nem önmagában titok, csak a mi értelmünk mai fokozatának az. A titkokat világossá tenni ma még hiú erőlködés. Be érzéseinkben vágyakozni azoknak a megismerésére és megértésére, helyes dolog, mert egy észrevétlen lépéssel közelebb juthatunk hozzájuk.

Hiszem, hogy az alázatos lélek már e könyvben is egyesülhet bizonyos titkokkal, amelyek benne rejlenek. Az elrejtőzöttségen van az erő; ez az erő pedig a titkok felderítésével sem fog megszűnni, mert hiszen ez a titok maga az erő. Miután pedig az erő képessége végtelen, tehát teljes hittel várjuk és reméljük, hogya szellemünk, vagyis értelmünk a titkok fel-fogásával már betelt, akkor fognak majd csak következni az erő érzéséből az érzelmi titkok kiáradásai, amelyeknek a fel-fogására mi is örökké képesek leszünk, mert az érzés bennünk is végtelen.

Úgy tekintsük tehát a bukást, mint a végtelen életzajlásnak egy-egy hullámtörését. Az egységes hullámcsapást a törések porlasztják szét vízpárákra, hogy azokat a fénynek és a levegőnek az áramlatai átjárassák és megtisztíthassák. *A bukás Istennek épp olyan dicsőséges és magasztos műve, hogyha azt „erkölcsi” szempontból nézzük, mint amilyen fönséges a teremtés ténye, hogyha azt „természeti” szempontból vizsgáljuk és csodáljuk.* Egy házaspár életében sem jöhet létre más úton egy új életalak és egy új teremtmény; csak bizonyos erkölcsi bukás, vagyis érzéki és testi süllyedés árán. *De ki lát ebben bünt, vagy süllyedést? örültünk, hogy ezáltal ember születhetik a világra!* Ilyen szempontból kell nézni a végtelenség világtestinek a születését is, amelyek erő-szempontból, mint anyag-termelések, „erőlegyengülések”, de örök hála és dicsőség illeti érte az Urat! A teremtés is csak szülés; új életalakoknak egymásra van szükségük a teremtés munkájában, addig a minden élet forrása és oka: *az Úr, önmagában indít, termel, és szül lelkek, testeket, világokat és parányokat.*

Csakhogy az Úr rögtön érzi a külső életben beálló zavart és disharmóniát és ennek kiegyenlítésére testesült meg a végtelenség legtökéletesebb lelkében: *Jézus Krisztusban*. A Krisztus által megváltott lelkek győzelmi öröme pedig a tanúbizony-ság, hogy a megváltó terv és gondolat valóban isteni és valóban tökéletes sikerű munka lett. Hogy az Isten megváltó gondolata az élet minden rétegében még nem jutott teljes ura-

lomra, ez nem a gondolatnak a gyengeségé és *nem* is a tervnek a hibája. Ennek egyedüli oka a *feladat nagysága* és az a mód és gyengédség, amellyel ez a gondolat minden erőszakosság nélkül nyomul előre és úgyszólvan észrevétlenül terjed. A megváltás módszere tehát nem erőszakos kitörésekben, hanem az egyenletesség nagy fölényében érvényesül.

Mihelyt lelkünkben megjelenik az Úr, rögtön eltörpülnek minden bajaink. Oszlik a sötétség, eltűnik a homály és átalakítják lelkünket az ō világos és enyhítő igazságai. Ezért a legjobb úton akkor halad a lélek az igazi megismerés felé, hogyha már belátja, hogy a mi fogalmaink az életről visszásak, hogy alapjában mi semmit sem tudunk és nem is tudhatunk lényeges igazságokat, a Szentszellem felvilágosító kegyelme nélkül. Ha azonban így indul az igazság keresésére a kutató lélek, akkor nemcsak megérti mindenzt, amit az Isten kinyilatkoztatt, hanem új kinyilatkoztatásoknak a sejtelmei fognak a lelkében kiképződni. A kinyilatkoztatások sorozata pedig éppen olyan végtelen, mint maga az Isten, ō belőle fakad a kegyelem minden forrása és Benne zajlik le a megpróbáltatásoknak örök apálya és dagálya. Nála van a törvény, az ítélet és a kegyelem minden hatalma és ereje. *Nélküle semmi sem lett és valóban ō általa lett minden, ami lön.* Őt kell tehát megismernünk mindenben és ne illessünk semmit gáncsoló szóval, mert minden teremtményben csak a Teremtőt gáncsolhatjuk. Ne engedjük megtéveszteni magunkat korlátolt elménk ítéletével. *Még a rossz is csak látszat, amely mögött rejlik a titkos jó!* A bukás is az Isten önkéntes és bölcs munkája; a bűn pedig csak eme nagy munkának a salakja.

Minél inkább finomul azonban az erő természete, annál finomabb lesz teremtményeiben is ez a salakképződés, mert tisztaulásukkal együtt apad ki bennünk a bűnrevaló képesség. *Mi ajándékul kaptuk a mi örökkéletű Atyanktól a mindenre való képességet és készséget; a bűnre valót is!* Csakhogy, amíg az Úr az Ő mindenhatóságából ezt a képességet magából kikiúszóbólte és vele sohasem élt, addig mi e törvényben lekötött tilalmas ellengondolatot önmagunkban élő rosszá tettük. Nem menthetjük pedig magunkat azzal, hogy miért adta az Úr a mi szabadságunkban eme rosszra való képességet is, amely nélkül nem vétkezhetnénk. Ezzel szemben teljesen ellensúlyozta a mi szabad akaratunkat az Ő kegyelmével, amelyet természetfölli támogatásában nyújtott számunkra. A bűn tehát kizárárólal mibennünk jött létre és a mi lázadó kevélységünknek a gyümölcse. Ezért a bűn a mienk. Az erény pedig az Istené!

Az ő erénye az a folytonos közeledés, amely állandóan kapcsolódni kíván velünk és még a bukásban is fenntart ben-nünket; a mi bűnünk pedig az az állandó törekvés, amivel ezt a kapcsot minden erőkből kívánjuk széttörni közöttünk. Ez-zel nehezítjük meg és ezzel tartjuk feszültségen nemcsak a saját magunk, hanem a végtelenség egyetemes életét is. *Ennek a következménye minden nehézség az életünkben; a halál is,* amely az élet egy bizonyos formájától való elszakadásunkat jelenti. *A halál valóban a bűnnek a zsoldja, mert egyenesen a bűn által jött létre.* A bűnnel együtt fog megszűnni is, mint törvény. Most is csak mint átmeneti helyzet és állapot nyilatkozik meg a bukások sorozatában. Vele minden egy-egy életszakot zárunk le, hogy azután megnyithassunk egy újat. Ezért a bukás az élet színdarabjának egyik bevégzett jelenése, amely után legördül a függöny, hogy ismét felhúzassék egy új felvonásra. —

A halárlót épp úgy, mint az egyes fokozatok befejezéséről a következő fejezetben fogunk szólni.

A HALÁL.

Csak a bűnös lélek hal meg és csak a bűnös test rothat el; mind a kettő csak azért, hogy a bűntől megtisztulhasson. Az Úr Krisztus lelke egy pillanatra sem halt meg; testéből egy atom sem rothatott el, mert sem a lelke, sem a teste nem ismerte a bűnt. A bűnös lélek halála azonban nem annyit jelent, hogy megszakítása volna a lélek életfolytonosságának. Sőt inkább azt jelenti, hogy a lélek a halál után is tovább folytatja elért vonalában életének folyamatát. Csakhogy a lélek most már anyagtest nélkül éli anyagéletét. Ránézve ez a legalacsonyabb életalak, mert egy lesüllyedt léleknek anyagtest nélkül is az anyagvonal törvényében kell élnie. Ez pedig a lélekre nézve valóban halál.

Mikor a bűnös lélek kiszakad az anyagtestéből, szép simán, vagyis zökkenések nélkül halad tovább megkezdett irányában a bukások útján. Testnélküli életformájában is rá van kényszerítve, hogy anyagi keretben élje tovább is testi életét. Folytatja, amit félbehagyott. *Érzéseiben, hitében tovább éli az ő földi bűnös életét.* Csakhogy most már testi szervek nélkül. Vágai ekként kielégíthetetlenek és ezeknek a gyötrelmei és kínaijai okozzák neki a legnagyobb szenvedéseit. Itt teljesül be az Úr

szava: — *Ki miben vétkezett, abban bűnhődik!* Ez az állapot csak természetes következménye előző földi életének. Akkor a test élt lélek nélkül egy alacsonyabb anyagvonalban; most pedig a magas származású lélek kénytelen test nélkül élni egy alacsony testi vonalban. Ehhez az osztályhoz tartoznak az őszszes lelkek, akik anyagért és anyagban éltek a földön és akiknek azért alig volt számbavezető lelki életük. De emiatt erkölcsi beszámításuk is enyhébb. Nem olyan felelősségteljes, mint az öntudatos bűnösöké.

Ebből láthatjuk, hogy életformánk a halál után a mi érzésünk ből és hitünk ből alakul ki olyanná, aminővé lesz.. Ezért a lélek nélkül átélt testi élet át fog alakulni testnélküli lelki életté. Természetes, hogy ez a beállott fordulat sok kellemetlen visszahatással jár a szenvendő lélekre. De azért még mindig távol áll attól a gyötrelmétől, amelyet egy beszámítás alá eső, vagyis helyes lelkiismerettel bíró bűnös lélek kénytelen átszenvedni a halál után. Azért nevezzük az első esetet a lélek részleges halálának; az utóbbit pedig a lélek teljes halálának. A test is meghalhat vagy részlegesen, vagy teljesen. Részleges testi halál az, amikor földi életünkben elvesztjük egyes érzékeinket, vagy tagjainkat. Mikor a test megbénul, vagy bizonyos betegségek folytán ízenként elpusztul, akkor részletekben hal meg; a teljes testi halál pedig az általános felbomlás.

Így halhat meg a lélek is, vagy részletesen vagy teljesen. Az utóbbi esetben azonban a lélek már a testben meghal. Megelőzte a testi halált, amely már csak követte a lelkit. Ezen lelki állapotnak öntudatlan kínjait már leírtuk a Kárhozat című fejezetünkben. Az élet legszánalmásabb tragikuma ez, amelynek az okát a lélek teljes romlottságában kell keresnünk és megtalálnunk. Ekkor áll be a léleknek ez a természetes halála. Hogy úgy mondjuk: erőszakos meggyilkolása. Ellenben az anyagvonalban élő lélek, amely még kifejlett lelkiismerettel nem bír, testi halála után enyhébb megitélés alá esik. Jóformán beszámíthatatlan, mert lelki élete is csak természetes anyagi okokból indulhatott ki. Testanya lassanként romlik meg és miután kijelölt életfeladatát az alacsonyabb anyagvonalban már bevégezte, visszatér a testnélküli életvonalba, hogy itt előkészüljön egy tököletemesebb újraszületésre. Ez a lélekre nézve a részleges halál, amely csak formai elváltozás, mert új életalakjában is csak a régi életét fogja folytatni. Itt azonban már ennek nincs visszahatása, sem az egyénnek, sem az összeségnek az életére.

Minden tisztulatlan, anyagias lélek, aki a részleges lelki halál állapotába jutott, olyan mértékben hal meg lelkileg, ami-lyen fejlettségi fokon állott lelke a földi életben. *A részleges lelki halál tehát egyénenként különböző.* Érzésünknek tiszta-ságától és hitünknek erejétől függ, hogy lelkileg többé, vagy kevésbé halunk-e meg? Minél súlyosabb beszámítás alá esik a földi testben eltöltött lelki életünk, annál inkább közeledünk a teljes lelki halálhoz, amely már a léleknek a tökéletes letö-reése. Ennek az útja vezet a biztos kárhozatba.

Vizsgáljuk most először ennek a részleges testi halálnak a következményeit a sírontúli életvonalban. Közülük a leg-gyöngébbek beleesnek a lelki tetszhalálba. Ennek az oka pedig mindig az a *disharmónia*, amely az illető lélek és test között már a földi életben többé, vagy kevésbé halálos érzésekkel töltötte meg a lelket. A lélek ereje ennél fogva állandóan gyen-gült. Mikor pedig a halál pillanatában az eddig egymásban élő testnek távolodnia kellene egymástól, miután már közöttük nincs összhangzó életműködés, akkor a lélek gyengesége folytán az összetartó életfonalak nem szakadnak szét közöttük rögtön és egyszerre, hanem csak lassanként válnak szét. Ennek pedig az lesz a következménye, hogy az illető lélek, habár egységes életműködése a testével már felfüggesztetett, azért mégse képes romlásnak indulni testéből kiemelkedni. Nem tud az anyag-vonalából mindaddig kiszabadulni, míg elgyengült anyagias lelke és rotható teste között a legutolsó összekötő szál is tel-jesen szét nem szakad.

Ilyen állapotban az elgyengült lélek testének börtönében marad, amely őt kötve tartja. Vele temetik el és átéli az öntudatra nézve rettenetes processusnak, vagyis az anyagbomlásnak minden egyes fázisait. Csakis úgy tud végre kiszabadulni belőle, hogyha valami természetföllötti magasabb erő közelbelép és kölcsönzött erejével segíti megerősíteni az elbágyadt lelket, aki nemcsak az akaratát, de testét éltető erejét is már elveszítette. Az erő úgyszólvan összerázza a lelkét a testével, hogy őt felébreszthesse és feltámaszthassa. Ilyen eset volt a már rom-lásnak indult testű Lázárnak a feltámasztása is. De megszab-dulhat romló testétől az elgyengült lélek természetes úton is, mikor anyagbomlási folyamata bevégződik és az anyag róla eltűnik. Ez egy lassú felébredés a lelki tetsz-halálból. Erre az állapotra mondta az Úr: — *Az ő férgük meg nem hal és az ő tüzük ki nem alszik.*

A részlegesen meghalt, de azért végkép le nem gyengült

lélek enyhébb lelki viszonylatokba kerülhet halála után. Bizonyos mélyebb, vagy könnyebb álombeli állapotba jut, amikor talán egyes külső életmozgalmak még mindig áthullámzanak a lelkén, de ő ezeket már csak mérsékelen és homályosan tudja felfogni és azért rája nézve nem járnak rázkódtató hatással. Ezt az állapotot nevezik egyes szellem-nyilatkozatok *lelki bódultságnak*. Somnulens állapotnak is hívják. A lélek szerintük ilyenkor a szürkeségben él; — *dans le gris!* — bizonyos álombeli halálba van lekötve. De hát hol fog majd élni, ha teste már elrothatd és atomizálódott? Lehet, hogy az ő porladó testében marad továbbra is, de lehet bármely más pontján is a végtelenségnek. Sőt lehet, teljesen szabad állapotban is, amikor még annyit sem gyötrődik, mint a testileg álmodó, mert a testi álomban a lélek ébren van, ellenben a lelki álomban aluszik. A leleknek ez a csoportja bár kevésbé, de azért még mindig *a gyenge lélek és a természeti erők vonalában él*. Istenérzésük még megközelítőleg sincs kifejlődve. A lelki bódultság-nak ilyen fokozatából öltének rendszerint testet az ú. n. *alva->járó betegnek tartott földi lelek*. Akik pedig ilyen durva életkörben testesülnek meg, ezek rendszerint erőszakos halállal halnak el, amely életösztönüket annyira felrázza, hogy az izgalmak folytán bizonyos éberebb életkörbe tereítetnek.

A részleges halálnak következményeit rövid körvonalakban immáron kifejtettük. Térjünk át most már a *teljes hiki halára*, ahonnan csakugyan nincs visszatérés. Az ilyen halál a lélek öntudatának nemcsak az elhomályosodását, hanem a teljes felfüggesztését is jelenti. *A lélekre nézve ez már igazi halál, amelyből a lélek a saját erejével soha, de soha ki nem emelkedhetnék*. Joggal mondhatjuk tehát a lélek szempontjából, hogy ez reá nézve úgyszólvan örök halál. És valóban az *is lenne, hacsak segélyére nem sietne az isteni irgalom és egy magasabb erőhatás által őt a halálból ki nem emelné, hogy új életet kezdhessen*.

Miért van szüksége új életre? Miután téliesen megromlott lélek, vagyis se érzése, se hite nincs többé, ezért egy szemernyi sincs benne a legtökéletesebb isteni tulajdonságokból. *Egy megrothatott test és egy megromlott lélek lett;* amelyből mint alapból kiindulhatna a leleknek újra való felépítése. *Rettenetes helyzet még elgondolni is!* Csak az a vigasztaló, hogy *a földi éleiben a megváltás óta csak nagyon ritka az olyan mélyre sülyedt lélek*, amelyben ne volna legalább egy paránya a jó-ságnak, valami nemesebb fajtájú érzés, vagy legalább a hit-

erőnek egy parányi felcsillanása. És hogyha mégis volna ilyen szerencsétlen, joggal nevezhetjük őt *pokoli lénynek*, mert csak a *bukott angyalok*, akik tökéletes állapotuktól önként léptek ki, rendelkeznek ilyen érzés- és hitnélküli ördögi gónoszsággal.

A testi és lelki halált megelőzi egy teljes testi romlás βs egy teljes lelki elgyengülés; ezt nevezhetjük az ú. n. kárhozatra való képességnek. Eme folyamatnak a kifejezésére nincs is megfelelő szavunk. A kínoknak és a gyötrelmeknek együttesen fokozódó mérhetetlensége az a romlási processus, amely tetőpontját nem az érzéketlenségen, hanem a legtökéletesebb érzékenységen éri el. Ezt a tökéletes érzékenységet a lelkek két osztályánál találhatjuk meg, amelyek egymással szélsőséges ellentétek. Az egyik a kárhozatra képes, vagyis a teljesen megrömlött lelkek osztálya; a másik pedig az üdvösségre képes, vagyis a már tökéletessé tisztult lelkek osztálya. Az első a valóságos életrevaló képtelenséget jelenti; az utóbbi pedig a valóságos életrevaló képességet. Mindkét osztályban a legmagasabb fokú érzékenység nyilatkozik meg. A különbség köözöttük csak az, hogy míg az üdvösségre képes lelkek érzékenysége a legtökéletesebb, a legfinomabb és a legdédestebb érzések befogadására és felfogására alkalmas; addig a lelki halálban sinylödök érzékenysége csak a legdurvább hatások és befolylások befogadására és létrehozására alkalmas. Egyik a másikat tehát teljesen kizára. A tökéletes életre finomult lélek, képtelen durva érzékenységre; viszont a halálra durvult lélek képtelen finom érzékenységre. A végtelenségen tehát ez az egyetlen pont az, amelyben a legtökéletesebb állapotnak megvan a maga teljesen megfelelő ellentéte. Az ilyen szöges ellen-tét számára nincs is megfelelő kifejezésünk. Ezért, hogyha valami megközelítőt és halhatatlanul borzalmasat akarunk mondani róla, csak azt mondhatjuk: — „örök kárhozat!” — „Kárhozat” azért, mert a legiszonnyúbb érzéseknek az állapota; „örök” pedig azért, mert a maga erejéből a lélek soha ebből kiemelkedni nem tudna többé.

A boldogság hiánya még csak emberi szenvedés. A kínok és gyötrelmek teljessége ellenben már természetfölötti, mérhetetlen szenvedés. Ennek még mindig van fokozata és a neve kárhozat, amely egyesíti magában minden jónak a hiányát és minden rossznak az együttes átérzését. Ilyennemű gyötrelmekben csak a legtökéletesebb állapotból a legalacsonyabba lebukott lelkek juthatnak, mert a legteljesebb gyötrelmek átérzésé-

nek az elengedhetetlen feltétele, hogy az a lélek *valamikor előzetesen átélte légyen a legteljesebb jóérzéseknek a boldogságát is. Csak a legmagasabb csúcstról lehet a legmélyebb fenékre bukni. A kárhozat tehát az erő teljes letörése!*

Ennek az elméletét már a „*Teremtés Könyvében*” is ki-fejtettük, most csak az erkölcsi vonatkozásait írjuk le. Az erőnek eme tragikus megtörését, lehetetlen közelebb hozni az értelemhez, hacsak szembe nem állítjuk az erő fenséges sajátságait a megtört erő állapotával, amely az erő tulajdonságainak a megsemmisítésből állt elő. *A valóságos lelki halál valóban egyértelmű az életnek a megsemmisülésével.* És bármilyen erős hittel és elfogulatlan értelemmel nézzük is az élet tragikumát, a teljes lelki és testi halálban lehetetlen mást látnunk, mint a reményeknek teljes letörését és az élet végcéljának a zátonyát. A kárhozat kínjaiban haldoklä lélek szinte lassanként ég el, szétfolyik, megsemmisül és eltűnik nyomtalanul. Hogyan?! Hiszen ez már valóságos megsemmisülés! Pedig tudjuk, hogy *megsemmisítő erő-képességét az Úr a „kezdet kezdetén” önként letette és örök isteni döntéssel elhatározta, hogy soha semmit meg nem semmisít.* Így is van, mert a kárhozatban elpusztult léleknek nem az erő lényege, hanem csak az érzékelhető, látható léte semmisül meg. A kárhozat világának nincsen logikai folytatása; *itt az élettartam befejeződik, — vége!* Nincs olyan élő lélek, akinek, emlékei, vagy érzései visszanyúlnának, vagy csak visszasejthetnék a kárhozat mélyére. Világosan következtethetjük ebből, hogy a lélek a kárhozatban elveszti mindenazon életformáit, amely érzékelhető törvényeken alapszik: fizikailag megsemmisül, élettelen erővé változik át. Mint ilyen, a lelkek mélységeiben, ahol már nincs semmi pozitív anyag, új mélységeket teremt; *megtölti e mélységeket nem-létező lényekkel, alakkal, gondolatokkal, mert az erő még ha élete nincs is, létezésével hatóképes.* Kinek a lelke nincsen néha tele kísértő árnyakkal, élettelen gondolatokkal, amelyek fizikailag és lelkileg nem élnek, de azért hatórejük van a lélekre? Ezek a semmik, *amelyek ugyan nem élnek, de mint erő-hatások mégis léteznek,* a kárhozat mélyén megsemmisült lényeknek az emlékei és hatásai.

Ezeket az élettelen erőket teremti az isteni irgalom új életre a lelki mélységekben. Újra alkotja őket hatékony, tartalmas életre, lelki célok szolgálatára, amelyeket a kárhozatban megsemmisült lélek épp oly biztonsággal végez el, mint ahogy elvégzi feladatait az Istenben már megsemmisült tökéletes lélek. *Erő lesz belőle! Erő, amelynek már nincs teste,*

nincsenek sajáságai, nincs természete, vagyis törvénye, *de hatóképessége már van. Elérte a lehetetlent: formailag nincs, lényegileg van.*

Nincs nagyobb erőhatás, mint az az érzékelhetetlen erőhatás, amely a kárhozatban megsemmisült alakoknak erőhatása a lélek mélységeiben. Ezek azok a bizonyos feszülések, szorongások, aggodalmak, amikkel néha tele van a lélek. Honnan jönnek? Mi a céljuk? Nem is sejtjük. Pedig érzéseket vorinak ki belölünk, hogy azután bennünk újra megszületheszenek. Ki tudja kimutatni, hogy minden a sok semmi, amelyek sem érzékelhetőleg, sem bebizonyíthatólag nincsenek, vájjon nem elengedhetetlen tényezői-e a végtelenség fokozatos tökéletesedésének? Az élet alakulásainak mindenféle erőhatásokra van szüksége. És amíg a tökéletességeket elérte lelkek azért teszik le egyéniségeket, hogy Istenben megsemmisülve a legmagasabb érzésekkel változzanak és így hassanak; addig a kárhozatban, vagyis a testi-lelki halálban megsemmisült egyéniségek a legalacsonyabb érzéseknek lesznek ható okaivá.

így folyik a végtelenségen két irányban a végső megtisztulás nagy munkája. Mivelhogy alacsonyabb érzésekre is van szükség, amelyek tökéletes érzésekkel nem indulhatnának ki, tehát ilyen erő-hatások is léteznek. Ez is egy olyan kétágú olló, mint az Ige áramlatával szemben az ellenáramlat. Minthogy azonban az ellenáramlat csak egy értelmi gondolat, amelyben érzés nincsen, tehát szükség van alacsony érzéseket keltő hatóerőkre is. Mindkét irány egybevágó lelki célokat szolgál. Most már nem egymás ellen, hanem egymásért, tiszta anyagtalan érzés-életet alkotva. Az érzésélet pedig már maga Isten-élet még akkor is, hogya a legalacsonyabb lelkek érzései csatlakoznak hozzá.

Az Isten, Akiben érzésekkel változva él minden egyéniséget letett, vagy pedig megsemmisült lélek, állandóan mozog és ténykedik. Így önmagából újra megeremeli azt a megromlott lelket, amely érzés alakjában bele visszatért. Újrateremti egy tökéletesebb és életképesebb alakjában, mert a végtelenségen az újraszületés új életlakokat is termel. De mivel a végtelenségen ismétlés nincs, oly értelemben értsük azt, hogy „újakat” termel, hogy t. i. „tökéletesebbék” a réginél. A tökéletességen önként megsemmisült lélek életfolytatása is teljesen ugyanez. Csakhogy mig a tökéletlensége miatt megsemmisült, halott lélek új megpróbáltatások sorozatára születik újra egy már tökéletesedésre képes lélekkel, addig a megtisztult lélek, aki önként semmisült meg az Istenben, — miután a végtelenség-

ben megállás nincsen — újabb és újabb tökéletesedési fokozatra születik.

A teljes halálnak ez az átnézetes története. Az ily állapotban megsemmisült lélek visszamegy ősi erőalakjába, hogy köszív helyett, amelyben a kó megsemmisül, hússzívvvel szülessék újra az Úr Jézusban. Ismétlem azonban, hogy a lélek teljes halála csak a tökéletesen megromlott érzés és hit nélküli lelkeknek a tragikuma. Erre mutat rá Krisztus: — *Aki Énben-nem hisz, ha meghalt is, nem halt meg mindörökké.*

Láthatjuk ezekből, hogy a részleges lelki halál már sokkal enyhébb tisztlási folyamat. Nem kell az egész megsalakosodott anyagot a kohóba vetni és ott újra összeolvastani, hogy új formába önthessek. Elég, ha a rozsdát leégetjük róla. Az ilyen öntudatlan részleges halálból — amint már mondta — a lelket vagy egy természetföldi rázkódtatás, vagy pedig egy önmagánál nagyobb erő belekapcsolódása ébreszti föl; a test pedig a lélek felébresztése következtében újra kezd képződni, illetve feltámadni.

A halál örök uralmát a lelkek fölött megtörte Krisztus megváltása. Látjuk, hogyan születik újra még a legromlottabb anyagéletből is egy-egy új erőhatás és ebből egy alacsonyabb érzés-élet. Már pedig az érzés-élet, még ha a legtökéletlenebb érzések ből álló fokozat is, már magasabb értékű, mint a legtökéletesebb anyagélet. Így lesz a kárhozatnak nevezett fokozat is egy új életnek a melegágyává, amelyben a kárhozatból kiemelkedő erő a szenvédések kínjaiban csak életalakját veszít el, de lényegileg fennmarad és a gyengébb lelkek mélységeiben hatásokat indít és bennük alacsonyabb érzésekre tesz szert.

Az életet a halálban látjuk megújulni; a z Isten legfőbb irgalmát pedig a poklok mélyén: a megsemmisülésben. Így láthatjuk, hogyan lehet a bukás az emelkedés lépcsőfokává, mert amennyire lefelé vezette az erőt, annyit mélyített is az élet tartalmában. A bukás által jöhettek csak létre a végtelen-ségnek legalacsonyabb érzései, amelyekre az élei fejlődésének szüksége van. Az életnek az ú. n. sikátorai és odúi ezek, amelyekben az élet megerekedve okot és alkalmat ad a végtelenség világosságának, hogy ilyen módon önmagát kimeríthesse. Megadjon ezáltal a világosságnak a testi létfeltételét, amennyiben ez is, mint minden erő, csak küzdelmek révén érvényesülhet. A küzdelmekben pedig kifejlődik az erő önfegyelmezése s miután ez csak lemondás és alkalmazkodás árán történhetik, tehát megadja a világosság részére az alkalmat, hogy erkölcsi értékké emelkedhessek.

Kétségtelen, hogy mindezek az igazságok, amelyek e könyvben kifejezést nyernek, a mi belénk nevelt régi ismérleinkkel és fogalmainkkal ellentéteseknek látszanak. De csak látszanak, mert alapjában ugyanazok! Egy új, igazi igazság sohase dönti meg a régebbi igazságot, hanem azt csak kiegészíti, vagy — hogy az Úr szavait használjuk — betölти! A betöltsés már egy fejlődési folyamat, amelyben az új csak a régimek a folytatása. Az Úr Jézus szavai, hogy: — Ég és föld elmúlnak, de az Én szavaim el nem műlnak mindörökre! — nem azt jelentik, hogy kinyilatkoztatásai mindenkorre szóló befejezettségek, hanem csak azt, hogy ezek, mint alapigazságok, a termesztes fejlődésnek örökkön-örökké élő gyökerei. Bizonyítja ezt az apostolaihoz intézett figyelmeztetése is: — Még sok dolgot szeretnék mondani néktek, de ti azt most még fől nem foghatjátok. E szavakban a krisztusi kinyilatkoztatások fejlődése és folytonossága foglaltatik. Tulajdonképen azt jelenti, hogy az ég és föld előbb elmúlnak, mint a krisztusi Igék, mert az Úr szavai fogják még ezután is mindenkorre az Isten felé vezetni a világot Az Atyához csak az ő Szent Fia által juthatunk el. Ma is szól hozzánk Krisztus a Szentszellem által és mindenkorre fog szólani, még pedig mindig olyan formában és mértékben, amely a mi feleltségi vagy tökéletességi fokozatunknak megfelel; Krisztus igazságainak ereje és bizonyssága pedig az a tény, hogy hirdetői és eszközei kivétel nélkül értük élenek és értük halnak meg. — Sok áligazság és sok átmeneti igazság van, amelyek képesek nagy tettekre ragadni a lelkeket; de ezek között egy sincs olyan, amely egy egész életet betölthetne és amely a halált életté változtathatná az igazság hirdetője számára. Csak egyetlenegy van: Jézus Krisztus igazsága, amely kifogyhatatlan, elmúlhatatlan és örök!

Az a lépés pedig, amelyet e könyvben kifejezve tesz meg a lélek, a végtelenség életútján, nem több és nem kevesebb, mint a krisztusi úton való haladásnak egy újabb határköve, a krisztusi ígéretek egyikének a teljesülése; egy sugár az örök világosságból, amely után remélnünk és várunk kell az ismét eljövendőket: a még tökéletesebbeket! Várunk kell hitteljes békés nyugalommal, mint ahogy az öskeresztyények is várták az Úr eljövetelét. Várunk kell a még nagyobbakat, mert hiszen már mindezek a kinyilatkoztatások megvannak az Istenben; csak mi vagyunk még tőlük olyan távolságban, hogy sem érzéssel, sem érzékkel fel nem foghatjuk őket. De amennyit mi közeledünk feljük, ők is ugyanannyit jönnek felénk. Ezért sohase tudhatjuk, milyen közel a virradás?! Mi csak álomban

élünk. Töredezett, tökéletlen képek rajzanak elő a homályból; de *majd ha jön az égi világosság*, ezeket is betölti színnel, tartalommal és éettel.

Ez a virradás pedig a lélek megismerő útjában az anyagi világ helyes felismerése és a félreismert anyag helytelen elméleteinek az eltűnése lesz. Ezzel azután fel fog ébredni álmából a lélek is! Érzésre jut, amely átalakulás a megváltás egyik sugarának nyomán kél a lélekben. — A lelkek felszabadulása egyértelmű a megváltással. A teljes felszabadulás után pedig kezdetét veszi az új élet, amely tiszta lelki alapokon az anyag fölött fog elterülni. Mielőtt azonban átengednénk magunkat a lelkek Urának, az Istennek, iparkodjunk a megismert végig telen igazságok ereje által már előre önként megsemmisülni, eltűnni az Úr színe előtt a Tőle nyert és tanult alázatosságunk érzésében, amely az egyedi biztos üt, ahol más vezető nincsen. Egyéniségeink letevése lesz majd az Istenben való teljes beolvadásunk. Mit értünk alatta? Elérhető tökéletességünk legamagasabb fokát. Akit embertársai törhetetlennek tartanak, annak teljesen le kell törnie az Isten szent színe előtt. Akit embertársai következetlennek tartanak, annak vakeszközé kell válnia az Isten kezében. Akit embertársai tündöklő, csillagó alaknak látnak, annak az Isten világossága előtt el kell homályosulnia. Akit embertársai nagy erőnek tartanak, annak semmivé kell válnia az Istenben. Akit embertársai emberileg fönségesnek tartanak, istenileg pedig csak látszat, káprázat» csalódott, vagy csaló, annak emberileg látszattá, istenileg pedig igazsággá kell változnia. Aki magát vezetőnek tartja, annak Isten által vezetettnek kell lennie; egy kiüresített, de megtisztult edényne vagy eszközé az Úr kezében és egy engedelmes és alázatosságában megsemmisült kész gyermekké!

Krisztus útján juthatunk ide. Ha pedig visszatekintünk fejlődésünk elhagyott mélységeinek sötét üregeibe, ahol még a tökéletlenség is eltűnik előlünk, ahol a rossznál is kevesebbet, talán semmit sem látunk: ott hunyuk be szemeinket és kérjük a jó Istant, hogy az Ő minden egyszerre látó szemeivel jelölje meg néküink a mi testi és lelki útjainknak a határát, amelyen túl mi ne vágyakozzunk soha!

A végtelenség az Istené! A miénk csak annyi belőle, amennyiben az Istant bírjuk alázatosságban a mi Urunk Jézus Krisztus által!

VÉGE.

TARTALOMJEGYZÉK:

ELSŐRÉSZ:

ALÉLEK ÚTJA LEFELÉ.

	Oldal
A bukás lényege, oka és célja.....	3
A bukás önkéntessége.....	12
Az önkéntelen bukás, vagyis a bukás kényszere	14
A bukás érdeme.....	18
A bukás következménye.....	23
A bukás eredménye.....	26
A zavar.....	31
A bukás törvénye.....	33
A disharmónia.....	37
A bukás tévelygése.....	40
A káosz.....	44
A bukás megtörése.....	47
A bukás gyötrelme.....	49
A bukás kétségbreesése.....	52
A bukás rázkódtatása.....	55
A kétségbreesés és a rázkódtatás következményei.....	59

MÁSODIK RÉSZ: ANYAGTESTI ÉLET.

Új élet a bukás alapján.....	61
A test termékenysége.....	64
A lélek közönyössége	67
Testi fejlődés.....	70
A lélek ébredezése.....	73
Az ingadozás zavara.....	75
A test kifejlődése a bukás után.....	77
Lelki ismeret.....	80

A test túltengése.....	83
Az anyagi küzdelem.....	86
A bűn.....	87
A lélek benső hajlama.....	91
A bukás utáni elgyengülés.....	93
A súlyedő lélek.....	95
A lélek elerőtlenedése.....	96
A romlottság.....	97
A lélek erőalji állapotában.....	100
A kárhozat	102

**HARMADIK RÉSZ:
A LÉLEK ÚTJA FELFELÉ.**

A bukás győzelme.....	108
Küzdelem a bukásban.....	113
Küzdelem-keresés.....	118
Küzdelem-kerülés.....	120
Bukás anyag alá.....	122
Bukás anyagba	128
Bukás anyag fölé.....	132
Bukás szellem alá, vagyis értelem alá.....	134
Bukás szellembe, vagyis értelmi vonalba	135
Bukás szellem (— értelmi vonal —) fölé	138
Bukás érzés alá.....	141
Bukás érzésbe.....	143
Bukás érzés fölé.....	146
Lelki typusok.....	148
Bukás előtti fok.....	153
Bukás utáni fok.....	155
Haladás előtti fok.....	157
Haladó lélek.....	159
Emelkedés előtti fok.....	161
Emelkedés utáni fok	163
Tisztaulás előtti állapot.....	165
Tisztaulás utáni állapot.....	167
A tökéletesedés állapota.....	169
Élettartam	174
A halál.....	180